

V, 3, 3
k

Francisci Hav. Kotzányi
c. C. C. R. R. Scholar Piarum.
1829.

Tartalék
a 3 kötetnek

1. Kiki saját háza előtt éjjele vj. 17. 44
2. Az Olmandok a két helytartó Drama 5.7. 98
3. A Posta kottások vj. 5. felv. — 148.
4. A Tiptig eladás egy felv. vj. — — 35.

A' MAGYAR
JÁTEK-SZÍN.
ELSŐ ESZTENDŐ

HARMADIK KÖTET.

Biblioth. Latensis Sch. Piar.

P E S T E N,

Nyomtatt. TRATTNER MÁTYÁS betűivel.

1 7 9 3.

Dr. János Várkonyi

A' N E M Z E T I
J Á T S Z Ó
T Á R S A S Á G N A K
ALKOTVÁNNYA.

PESTEN 1793.

ALKOTVÁNNYA
A' MAGYAR
JÁTSZÓ
TÁRSASÁGNAK.

EL-VÉGEZVÉN a' Magyar Játzó Társaság' Történeteinek megmagyarázását, következik, hogy a' II-dik kötetben tett ígéretem szerént annak egész Alkotványát rövid írásban foglalván olvasóimmal közöllyem. Tudni illik minnekutánna 28 Vármegyék ezen Nemzeti Játzó Társaságnak lábra-állításaért a' Felséges Hely-tartó Tanátsnál, és a' mostan uralkodó Felségnél magokat közben vetették volna, ezen egész dolognak ügyét reá bízták a' Felséges rendelések Méltóságos Báró Podmanitzky József Királyi Tanácsos Úrra, ki-is több, éppen külömbféle Országos *Deputációkra* egybe fereglett Nagy Hazafiakkal egygyet értvén, a' reá bizott dolgot kívántt vé-

gére hajtotta (a). Az egész munkát úgy adom elő Olvasóimnak, a' mint az a' Felséges Hely Tartó Tanátstól helybe hagyatott, és nagy részént meg-is küldetett minden Vármegyéknek.

*A Tekéntetes Vármegyékhez utasított
Levél.*

FŐ MÉLTÓSAGÜ, FŐ TISZTELENDŐ, MÉLTÓSAGOS, TEKÉNTETES, és VITÉZLŐ
RENDEK!!

Ötödik hete, hogy ezen nevendék Magyar Játék - szini Tárfaság a' Fels. Nádor Ispány', és a' Magyar Helytartó Tanáts' intézéséből a' Budai, és Peili közönséges Játék - színeken játszik, el - érvén már azon tzelját, a' melyre sok viszontagságok között olly régen törekedik.

(a) Sokann ugyan, de főképpen M. Darvas Ferentz Királyi Tanátsos Úr, T. Lubi Károly Szathmár Vármegyének érdemes Vice Ispánnya, T. T. Vaj István, és Lónyai Menyhárd Tanátsos Úrak valának azok, kik szívekre vették a' Magyar Játék-színnek rendbe-fzedését, és nem sajnálották munkájokat-is érlette. Mind nagy Hazafiak! és Anya nyelvünk' elő-mozdításában igaz Magyarok. Tartsa őket hofzfú időkig a' Magyarok Ifiene, és legyenek még hamvaik-is áldásban.

Minthogy pedig ezen szerentséjét nevezetellen a' Nemes Vármegyék' elzközlésének tulajdoníthattya, a' kik a' Fels. Udvar, és a' Magyar Helytartó Tanáts előtt ügyét hathatós pártfogáfokal támogatták, első kötelességének tartotta ezen Tárfaság, hogy szerentséltetéséből eredett buzgó örömét, 's háládatossáát Nagyságtok előtt nyilvánsságossá tégye.

Ezen hazafiúi hajlandóság, mellyet Nagyságtok nyelvünk', 's Nemzetünk' ditsőségére intézett dologban bizonyítottak, reménységet nyújt nekünk, hogy ezután se fogják tőlünk meg - vonni Atyai segedelmeket. Ha igaz az, a' miről kételkedni nem lehet, hogy a' Nemzet' virágzó állapottya, sőt fenn - maradása, az Anyai Nyelvnek pallérozásától függ; ennek pedig leg-hathatófabb eszköze a' Nemzeti Játék - szín: nagy oka vagyon ezen Institutumnak arra, hogy pártfogást, és segedelmet reménylhessen Nagyságtoktól. A' Tárfaság pediglen, a' melly ezen nemes tzélnak eszköze, minden igyekezetével arra fog törekedni, hogy tárgyának meg - feleljen. Láttya ezt az egész Pestti 's Budai Magyar Közönség, a' melly ápolgat bennünket. De minthogy még most elejénte talám nem-is reménylhettyük, hogy

ez szükségait a' Tárfaságnak egészlen kípótolja ; mert Hazánkfiainak pallérozott izlése számofabb Tárfaságot, 's költségefebb Játékokat kíván: az izlés pediglen a' Játék - szin eránt még nem éppen közönséges; esfedezünk azért alázatosfan, méltóztassanak Nagyságtok bennünket tsak az alatt-is, míg ezen Infuturnak hafzna közönségefebben el-terjed, kegyes fegedelmekkel ápolgatni.

Hogy pediglen láthassák Nagyságtok miben légyen most Tárfaságunk, és inkább meg - ítélfessék azt - is, hogy nem bizonytalan állapotra fordítyák jóvoltokat, újjonnan egybe-szerkesztetett Tárfaságunknak minden rendtartásait ide rekesztyük. Ne engedgyék Nagyságtok, hogy szószóllásoknak, 's mintegy önnön kezeknek gyümöltse el-hervadgyon. A' tziel ditsőséges, hafznos, és nemes. A' késő - maradék, a' ki ezen igyekezetnek hafznát már bőven tapasztalándgya, áldani fogja hamvait Nagyságtoknak. Mi pedig eszközi ezen boldog tzielnek, hatatos pártfogásokba, 's kegyefségebbe ajánlottak leg - alázatosfabb tisztelettel vagyunk

*Oka, módgya, és sommás foglalattya az
Alkotványnak.*

A' Nemes Magyar Haza, a' Nemzeti Játék - színt az Anyanyelv' pallérozására, és az indulatok' az elő - alandó nemes példák fzerint való vezérlésére igen hathatós, és szükséges eszköznek lenni meg - esmérvén, már több esztendőktől fogva ohajtotta annak fel - állítását. Ezen - tiszta 's nemes hazafiúi fzeretetből származott óhajtság' bé - tellyesedésének kívánása indítá fel a' Tekintetes, és Nemes Vármegyéknek nagyobb részét, hogy a' leg közelebb múlt Ország - Gyűlése után a' Felséges Királyi Helytartó Tanácsot Leveleik által a' Magyar Játzó - Társaságnak meg - szerzésében, és el - rendelésében, való munkálkodásra serkengetnek; ajánlván önként, 's tselekedettel - is meg - bizonyítván annak mind fel - állítására, mind fenn - tartására meg kívánó munkás, 's pénz - béli segedelmeket.

A' Felséges Királyi Helytartó Tanács értvén a' Nemzetnek meg - eggyező kívánságát, és által - látván, hogy a' Tekintetes Nemes Vármegyéknek tett, 's bé - tellyefitendő ígéretek által a' leg főbb akadály, a' pénz nélkül való szűkölködés — melly az említett Társaságnak lábra való kapását

vagy éppen meg-gátolta, vagy fokáig késlelhetne volna — el vagyon háritva, el-követett nagy, és hazazfíúi készséggel mindenneket, mellyek szükségesek valának ezen tzel-nak el-érésére. Elsőbben is reá bizta egyik Tanátsofsára az Igazgatás' módgyának ki-dolgozását. Ez tsak hamar, az (A.) betű alatt ide ragasztott írásban meg-határozott mód szerint meg-esvén, és jóvá hagyattatván: második szükséges dolognak látta lenni a' Fels. K. Helytartó Tanács a' Pesten, és Budán lévő Várofi Játzó színeknek ki-bérlését. E' végre tehát a' most nevezett K. Tanátsos Úr, 's több most itt jelen lévő Tekintetes Deputatus Úrak együtt Gróf Un-verthel az említett Játzó-színeknek mostani Birtokofsával az által-engedés eránt értekez-vén, illendő Contraktust leg-jobb módgyával tökéletességre vittek. (*) Ezeknek végbe

(*) Nach der zwischen mir Endes Unterschriebenen, als Contractmäßigen Subarendator der beyden hiesigen königl. städtischen Theater einer Seits, und Tit. Tit. Herrn Statthaltereirath Joseph von Podmanitzky als oberem Intendanten der ungarischen National-Bühne, ferner dem Tit. Tit. Herrn Hofrath v. Luby, dem Tit. Herrn Stephan v. Vay, und v. Lonyay nebst dem Herrn Protasevitz als dormaligen Director dieses Theater Instituts, in

vételét követte a' Játzó - Társaság' Tagjai-
val való személyes, és különös meg egye-
zés a' holnapszámra ígért fizetések eránt,

Namen der ungarischen Nation, zur Beförderung,
des National Schauspiels anderer Seits gepflogenen
mündlichen Unterredung, sind beyde Theile in
Rücksicht der Benutzung der beyden königl. städ-
tischen Schaubühne in Ofen und in Pest in folgen-
den Punkten mit einander übereingekommen.

1.) Nimmt Endes Unterschriebener gar keinen
Anstand, dadurch der edlen ungarischen Nation
einen Beweis seiner Achtung zu geben, daß der-
selbe, ungeachtet Ihm, durch den auf 6 Jahre be-
stehenden Contract der ausschließliche Gebrauch
der beyden königl. städtischen Theater zukommt;
doch gerne der, auf Verlangen der Nation selbst
nun errichteten ungarischen Schauspieler - Gesell-
schaft die Erlaubniß ertheilt, in den erwähnten
Theatern in Ofen und Pest an solchen Tagen zu
spielen, an welchen derselbe laut der einmal von
der obern Stelle getroffenen Verfügung, die Thea-
ter zu öffentlichen Vorstellungen weder benutzte,
noch benutzen wird.

2.) Um aber für diese Willfährigkeit in der
Überlassung der beyden Theater zum erwähnter-
massen bestimmten Gebrauche der ungarischen
Schauspiele, sich einigermaßen schadlos zu hal-
ten: verbindet sich die Direction des ungarischen
Theater Instituts, für jede öffentliche ungarische
Vorstellung 3 Ducaten im Golde unabänderlich und
also gleich jeden folgenden Tag nach der Vorstel-
lung mir zu bezahlen.

a' mint ez a' (B.) alatt ide ragasztott írásokból ki tetszik; le-kötelezvén őket egy-fzersmind a' Fő-Igazgatás által ki szabott,

3.) Damit ich ferner in den zur jedesmaligen Vorststellung eines deutschen Schauspiels oder Oper unumgänglich nöthigen Vorbereitungen der Decorationen, Versetzungen u. d. gl. nicht gehindert werden möge: so verbindet sich die Direction des ungarischen Schauspiels, ausser den nothwendigen *Hauptproben* und dem darauf folgenden öffentlichen Vorstellungen mir auf dem Theater gar nicht hinderlich zu seyn.

4.) Da die Vorstleher und Beförderer der National-Bühne so wenig als möglich die Rechte die mir als Contractmäffigen Eigenthümer der beyden königl. städtischen Theater zustehen, zu beeinträchtigen: so werden sie keinen Anstand nehmen sich darauf einzuschränken, kein länger daurendes Abonnement anzunehmen, als auf 4 Wochen, und zwar nach dem einmal gewöhnlich festgesetzten Preise, damit wenn die ungarische Schauspieler-Gesellschaft ihre durch diesen Vertrag bestimmten Verpflichtungen zu beobachten verabsäumte, Endes Unterschriebener durch eine zu lange Verpflichtung an das Publicum nicht gehindert würde, seine Rechte zu behaupten.

5.) Weil die Einführung eines geringeren Leggeldes mit unausbleiblichen Schaden für meine Einnahme, und das ganze Theaterwesen verbunden wäre: so verpflichtet sich die Direction des unga-

's itten a' (C.) betű alatt lévő kötelefségeknél szoros, és múlhatatlan meg-tartására.

Érzékeny, háláadó szívvel meg-esmértén a' már fel-állított Tárfaság a' Tekinte-

rischen Schauspiels bey den einmal bestehenden Eintritts Geldern es bewenden zu lassen.

6.) Da Endes Unterzeichneter für die Sicherheit, und Erhaltung der städtischen Theater-Gebäude, und Decorationen haften muß: so überläßt derselbe seine Theater Leute, die ohnehin an den Tagen der ungarischen Schauspiel-Direction gegen eine von der Direction mit diesen Leuten zutreffende verhältnißmäßige Befoldung.

7.) Die Vorstellung einer grossen Oper, oder eines grossen Schauspiels in einem der beyden Theater fordert die Hilfe, und Gegenwart der Theater-Leute, beyder Theater zusammen. Dahero verbindet sich wie billig, die ungarische Schauspiel-Direction an solchen Tagen, wo in einem Theater grosses Schauspiel, oder Oper gegeben wird, in dem andern Theater nur ein kleines Stück aufzuführen, und sich dabey mit ihren eigenen Theater-Leuten aufzuhelfen.

8.) Die von Endes Unterschriebenen schon bestellte Feuer-Inspection hat auch bey den Vorstellungen des ungarischen Schauspiels das Theater zu visitiren, die Zahlung davon übernimmt die ungarische Schauspiel Direction, so wie die Entrichtung aller andern zu ihren Vorstellungen gehörigen Auslagen.

tes, és Nemes Vármegvéknek hathatos pártfogásokat, 's további fejedelemre való készvőltokhoz tökéletes bizodalommal lévén, arra fogja fordítani minden tehetőségét, hogy

9.) Allen aus den vorhergehenden Punkten entspringenden Mißverständnissen auszuweichen, erbitte ich mich diejenigen Tage, an denen großes Schauspiel, oder Oper gegeben werden, immer von Monat zu Monat der ungarischen Schauspiel Direction voraus zu bestimmen.

10.) Da in der Fastenzeit die Tage, an denen deutsche Vorstellungen bisher gestattet worden sind, nothwendigerweise von Endes Unterschriebenen selbst benutzt werden müssen, wenn derselbe sich nicht großen Verlust aussetzen wollte: so erbitet sich die ungarische Schauspiel Direction in der Fasten an keinem derjenigen Tage, an den bisjetzt theatralische Vorstellungen erlaubt waren, zu spielen; sondern nur die hohe und höchste Landesstelle um Erlaubniß anzuflehen, an denen bisjetzt verbotenen Tagen spielen zu dürfen. Widrigenfalls aber, wenn sie diese Erlaubniß nicht erhalten sollte, es Endes Unterschriebenen nicht im geringsten zur Last zu legen, wenn derselbe die erlaubten Tage zu deutschen Vorstellungen in seinen Theatern anwenden sollte.

11.) Die ungarische Schauspiel Direction verlangt zu ihren Vorstellungen von Endes Unterschriebenen weder Garderobe, noch Beleuchtung; noch andere von Ihm selbst angeschaffte kostbare Verzierungen des Theaters ohne seiner Einwilligung

Játékjai által, a' maga felől jól-tévői, és jó-
akarói' szívekben gerjesztett reménységnek
meg-feleltessen. Melly, hogy annál hite-
lesebben a' Tekintetes Nemes Vármegyék-
nek tudtára lehessen, kötelezi magát az Igaz-
gatás, a' Játék-szin' dolgai' folyamattyának
időről időre írásban leendő meg-küldésére.

zu benutzen: sondern will sich bloß auf die als
städtlich anerkannte Decorationen und Verzierung-
en einschränken, die sie möglichster Schonung
behandeln wird; so wie sie sich alle andere noth-
wendigen Requisiten zu ihren Vorstellungen selbst
zu verschaffen entschließete; — jedoch mit dem
Beding, sich keine neuen, schöneren, ganzen De-
corationen ohne meiner Beistimmung in dem Pe-
tler Theater anzuschaffen.

Diesen von beyden Theilen ganz genehmig-
ten Vertrag bestättigen Wir Endesgefertigte mit
unserer eigenen Handschrift. Pest den 23. De-
cember 1791.

Emanuel Graf Unverth m. p.

Coram nobis Carolo Luby de
Benedekfalva m. p.
Stephano Vay de
Vaja. m. p.
Melchiore Lónyai de
Lónya. m. p.

(A.)

Az Igazgatás formája.

A' Játék - Színek, vagy az ide tartó-
zandó Tárfaságnak igazgatása a' leg - jobb,
melly többek között vagyon' fel - osztva.
Mert több elméknek, és egymással közlött
többek véleményeinek meg - egygyezése nem
oily hamar hibázhattya - el a' köz tztelt, és
a' Tárfaságnak állhatatos fenn - tartását; sőt
az érdemes Közönségre sem háromolhatik
valamelly kényszerítettség abban; hogy ma-
gát egy magános Igazgató indulattya'hoz, és
izléséhez alkalmazta.

Ezen fel-tétel szerént szükséges:

1. Egy Fő-Igazgató, ki magának köte-
lességül venné, úgy mint egy fő, és tellyes
hatalmú Biró, a' többi Al - igazgatókra,
vagy Tisztekre ki - nyílt szemmel lenni, és
ezeknek minden rendelkezéseit meg-ítelni.

Valamint a' Játék - Szint illető Tudo-
mány természetesen különbözik annak jöve-
delmétől; úgy a' rendtartás kívánnya, hogy
más igazgassa a' Játék - színnek jövedel-
mét, más legyen pedig, a' ki a' Játszó fze-
mélyeket a' szükséges tudományra okta;sa;
azért

2. Szükséges

2. Szükséges egy Férjfiat válasszani, a' ki minden jövedelmét a' Játék színnek kormányozza. E' képpen bátorságban lefesz a' Hazának e' tzelra intézett adakozása, és jó lábra áll a' Játék-színnek gazdasága.

3. A' Játék - színt illető Tudomány pedig abban áll: hogy a' Játék - darabok vólta képpen elő - adattassanak. Annak ki ezt igazgatandgya, hogy ne talántán az ő izlésétől függeni kényszerítessen a' Magyar Közönség, kell egy tudós férjfiat társúl adni. Ez el - olvashattya egynéhány hetekkel előbb minden elő-adandó Játék-darabokat, a' helyesebbeket azokból ki - válogathattya, jobbíthattya, és a' személyek ki - osztása előtt véleményeivel együtt Censura végett a' Fő-Igazgatónak bé - mutathattya. Így ha mely sértégetések, vagy hibás ejtések volnának is a' Játék-darabban, e' képpen annak - is eleje vétethetnék. Így

A' Játék-Igazgatónak kötelefsége volna a' Játzó - tagokat minden szükséges személyi-viseletre meg-tanítani, meg-mutatni a' Játék-darabokban elő-forduló Karaktereket, a' decoratiókat meg - szerzeni, 's el - intézni, a' Játék - darabhoz szükséges Requisiteumokról gondoskodni, egy szóval a' Játékra tanítani, és az ide szükségeseket a' Cassa, vagy

Jövedelem Tiszttyének tudtával meg-tsináltatni. Hogyha pedig az ő Tiszttyének bé nem töltésekor számadás alá huzattathasson, szükséges néki az illy nevendék Tárfaságnak jövedelméhez alkalmaztatott fizetést rendelni, következésképpen magát az eleiben adott kötelefségeknek-is alája adni.

Végtére a' Játzó - tagok (kik egyedül az Igazgatástól fügnek) mihelyest magokat, a' ki-rendelendő Contractus fzerint le-kötelezték, tartozzanak a' Fő - Igazgatástól helybe-hagyattott Törvényekhez, még a' leg - kissebb dologban-is magokat alkalmaztatni, a' rendtartásokat, próbákat el-nem mulatni.

A Nemzeti Játék-színnek Igazgatói.

1. *Fő-Igazgatója a' Nemzeti Játék-színnek.*
Méltóságos Báró Podmanitzky József Királyi Tanácsos Úr.

2. *A Jövedelem' Gondviselője.* Szent-Királyi Úr Tekéntetes, és Nemes Pest Vármegyének Al-Notáriusla.

3. *A Tudomány' Igazgatója.* Schedius Lajos Úr, a' Királyi Univerfitásnál a' jó - izlésnek; és szép Tudományoknak közönséges Tanítója. (*)

(*) Valamint Schedius Úrnak a' Nemzeti Játék-szín körül tett nem kevés fáradsága, és az

4. *A Játék Igazgató.* Protaszewicz József Úr.

(B.)

A Játészó Személyeknek kötelező Írások Formája.

Mái napon alább írtt N. N. között, és a' Magyar Játészó - Társaság Directiója között, e' következő Egygyezés szerezte-tett, úgymint:

1. Igér az említett Directio N. N. Úrnak Hónaponként N. N. Rhén. forintokat, sőt azt-is ajánlja, hogy ha hathatóságának tökéletesítéséről Játékja által nyilvánvaló Tanúságot teend, ezen ígért fizetését tulajdon-ságaihoz képest meg-is fogja szaporítani; Ellenben:

2. Én alább-is meg-írtt N. N. kötelezem magamat, hogy én ezen ígértt, 's Hónapon-

Anyá nyelv elő-mozdítását igazán óhajtó igye-kezte elegendőképpen meg mutattyák tiszta Hazafiságát; úgy Protaszewicz Úrnak fáradhatatlan munkája a' Társaság lábra-állításában; az ő forró tüze, a' Magyar Haza előtt fel-válaltt hivatallya által kedvet találni; az ő kötelességében minden akadályokat meg-győző állhatatossága, valóban olly nagyok, hogy ilyeneket csak egy leg-jobb hazafitól lehet kívánni.

ként N. N. Rh. forintokkal veendő Hó-pénzért a' Tárfaságnak egyben-fzövetkezésekor szerzett Rend-fzabáfokhoz képest, mindeneket, a' mellyek nékem a' Directió által élémbe adattatni, vagy tőlem kívántatni fognak, egész kézfzséggel, és leg-kissebb ellenzés nélkül meg-teendek; akármelly Személyek játszáfa reám fog bizattatni, abban magamat ki-telhetőképben gyakorolni fogom; egy szóval: minden izetlenségre fzolgálató okokat részemről meg-elözni igyekezem: Ha hogy pedig ezeket nem tenném:

3. Szabadságában állyon a' Directiónak engemet alkalmas módok által kötelességemre fzoríttani; azon esetre pedig, ha vagy én a' Tárfaságtól végképpen el-akarnék válni, vagy pedig a' Directió el-váláfomat el-kerülhetetlen okokból fzükségesnek itélné, tehát akkoron mind a' két Részről azon el-váláf 3 Hónapok el-folyáfa előtt fzükség légyen meg-jelenteni.

Mellynek nagyobb bizonságául ezen egygyező Levél mind a' két részről alá-íratván, egy Példamányban az említett Directiónál maradott; másban pedig alább írt N. N. Úrnak kezeibe adattatott. Rólt Fefsen Karátson Havának 22-dik napján 1792-dik Fsz-tendőben.

Lajstroma a Játék-színhez tartozandó Személyeknek Hólnapi füzetésekkel együtt.

Hó-pénz

A.) *Fejér Személyek.*

	fl.	xr.
1. Moor Anna Leány Afzszony .	30	—
2. Liptai Mária L. Afz. . . .	26	—
3. Termetzky Frantzka L. A. .	26	—
4. Török Magdolna L. Afz. .	20	—
5. Kelemen Erzsébet L. Afz. .	15	—

B.) *Férjfiak.*

1. Sehy Ferentz Úr	28	—
2. Várady Mihály	24	—
3. Láng János	24	—
4. Varsányi Ferentz	24	—
5. Rózsa Márton	24	—
6. Kelemen László	24	—
7. Bagolyi Antal	20	—
8. Pesti László	20	—
9. Pap Gábor	20	—
10. Ernyi Mihály	20	—
11. Pataky Benedek	15	—

A *Directió szolgálattyan lévők.*

1. Lovota János Muzsika Direktora	15	—
2. Kaszsa Tiszt	12	—
3. Nyéky Pál Sógó	20	—

	Hó-pénz	
	fl.	xr.
4. Bujáky József Kanlzellista .	12	—
Tíz Muzsikusz à 6 fl. egy hónapra	60	—

Subalternek.

1. Sellei Pál Ruházatok' Gondviselője	14	—
2. Erdélyi János Játék-szín Mestere	7	—
3. Annak Segítője	3	—
4. Ráday Marton Játék-szín szolgája	12	—
5. Lózse Meesterné	3	—
6. Első Billeteur	4	—
7. Második Billeteur	2	30
8. Nap-számos	1	30
9. Kotsi	12	—
10. Két Tzédula-Hordó	10	—
11. Haj-fodorító	10	—
Summa .	564	—

Azon kívül mindenkor i költségek egy hónap alatt, vagy tizenkét mutatványokra.

Theátroni Bér Gróf Unwerth Úrnak minden mutatványért három aranyokat, tészen	162	—
Nyomtatónak a' tzédulákért .	40	—
Szappanyosnak a' Világosításért .	36	—

Hó-pénz

fl. xr.

Strázsaért	9	—
Kémény seprőnek a' tüzre vigyázásért	3	24

Egész hónapi költségnek Summája 814 24

(C.)

A Játzó - személyeknek törvényes tizikkelei.

1. Azoknak, kik a' Magyar Játzó-társá-
ságnak tagjai közé akarnak fel-vétetődni, szük-
séges, hogy erre a' szüléiktől, vagy rokonyai-
tól engedelmek legyen, és tisztefséges magok
viseleteket meg-bizonyítsák.

2. Senkinek a' tagok közül meg-nem en-
gedtetik a' Rollokban, vagy - is a' játszásra
által-adandó személy-vifelésben válogatást ten-
ni, avagy azokat, ha a' tanúlásra [ki-ol-
táztak, okvetetlenül visszfa-adni; úgy hason-
lóképpen a' másik Játzó-társának kötelefsé-
gébe avatkozni. A' ki magát meg-sértetet-
nek lenni véli, a' darabnak elő - adása után
adgya-bé panaszszát írásban a' Fő-Igazgatás-
nak, kinek kötelefségében áll, mihelyest a'
panaszolónak okai által meg-győzöttetik, előb-
beni véleményében hátra hagyni. E' képpen
meg-gátoltatnak az illy környül-állásokban elő

adódni szokott izetlenségek. A' ki mindazonáltal meg-is ezen törvényt által-hágja, 10 xr. fizet büntetésül minden hó-pénzbéli forintyaból.

3. A' kinek ki-fogása vagyon a' Circuláris, vagy - is kézre járó-írás ellen, az tartsa magát a' 2-dik törvény szerént, és semmi illetenséget el-ne követlen annak személye ellen, ki vele az illetén írást közleni fogja; hanem adgya illendő módon tudtára az Igazgatónak, hogy okai legyenek a' Circulárisnak alá nem írására, és hogy kívánna e' végett szólni az Igazgatóval. Illy környül-állásban vízfíza adattatik a' Circuláris az Igazgatónak, és addig nem közöltetik többekkel, még a' dolog el-nem intéződött.

4. A' rágalmazó beszédek, akár azok valamelly magányos tagját a' Tárfaságnak, akár az egész Tárfaságot, vagy annak alkotványát érdekellyék, ártalmasok az egésznek. Ki ebben vétkesnek találtatik $\frac{1}{4}$ részét vesztí el hó-pénzének.

5. Senkinek sem szabad akkor, mikor a' Játék-darabban hivatallya vagyon, a' néző közönség között forgolódni; bátor a' Játék még el-nem kezdődött-is, vagy hivatallyát már talám a' Játék-színen el-is végezte. Az ilyen szabás ellen vettő személy fizet bünteté-

sül a' hó-pénze szerént minden forintból 10 krajtzárt.

6. Nem szabad semmiféle tselédnek a' Játék-színen tartózkodni. Ha tehát a' tagoknak szükségek vagyon a' szolgálókra, az, vagy az öltöző-szobában vesztég maradgyon, vagy haza menvén, csak a' Játék végezetével lennyen-meg.

7. A' Circulárisokban fel-jegyzett próba rendtartást, úgy minden egyéb Circulárist tartozik minden tag akkor alá írni, mikor az véle fog közölni. Hogy a' próba-időnek hirdetése több haszontalan fáradozásba ne kerüljön, a' Játészó-tag, ha maga oda haza nem volna, egy állandó biztost rendellyen, nevének maga helyett való alá-írására.

8. Ki a' próba-tételre későn jön, vagy egy egész jelenést el-múlat, 7 xrt. fizet minden forinttól. A' ki pedig az egész próbát el-múlászttya, annak egy heti fizetése le-vonat-tatik.

9. Tellyefséggel tiltatik a' ki-adott Rollokban változást tenni. Meg-nem engedtetik tehát vagy ahoz valamit hozzá adni, melly talám a' Játék-mesének érdemét meg-alázná; vagy valamit el-hagyni, úgy ízetlen tréfákat, gúnyolást, katzagást, 's a' t. indítani. Ide járúlnak még:

a.) A' szerzőnek tudósításán kívül nem szabad a' tsókolódás.

b.) Nem engedtetik a' férjfinak, hogy a' Fejér-személynek száját tsókollya. Ha ezt a' Játék meg kívánnya, a' homlokát tsókollya.

c.) A' férjfiak között való tsókolódás a' víg-játékokban izetlen. Egyedül az affectufokban engedtetik-meg.

d.) Vagynak még több illyetén el-hárítandó hibák-is. Egy ezek közül az-is még, ha p. o. a' férjfiú az ölelésben a' fejér személynek melyét illeti.

10. A' ki a' valóságos Játék alatt egy Jelenéft el-mulaszt, vagy akár miképpen okot ad arra, hogy a' Játék annak idejében ne kezdődhesse-el, hó - pénzének hatod részét letetfzi büntetésül. Ki pedig az egész Játékot el-mulasztja, a' mellyben Róllya vagy éppen nem, vagy roszszúl pótolthatott-ki, el-veszti egész hó-pénzét.

11. Ki a' Játék alatt az oldal-szárnyak megett a' Közönségnek, vagy az éppen akkor játszó személyeknek hallattára beszélget, katzag, vagy alkatlan zörgéft indít, 7 xr. fixet hó-pénze szerént minden forinttól.

12. Ki ki köteles egymáshoz minden tisztelettel viseltetni. Ki ez ellen vét, avagy a'

próbák , és Játékok alatt zürzavart indít, büntetésül le-teszi $\frac{1}{6}$ részét hó-pénzének.

13. Gyakorta el-kerülhetetlen a' néma Rollok-nak-is megjelenése. Az illetén személy-vifelés senkit sem alatonít meg, következés képpen senkinek fints jussa attól magát megvonni. Mindazonáltal meg kell jegyezni:

a.) Mikor kevés néma Rollok jönnek elő, az első személyeket vifelő tagok kéméltesse-nek inkább meg, sem mint a' mellesleg személyeket játszóok,

b.) Ha némelly tagnak nehezebb rollya va-gyon valamelly Játék-darabban, az a' követ-kezendő Játékban, ha tsak a' szükség magá-val nem hozza, a' néma-rolltól ment légyen.

c.) Ment lehet akkor-is a' néma személynek vifelésétől a' játszó-tag, mikor a' következen-dő Játék mesében hivatallya szerént több idő kívántatik vagy az öltözésre, vagy az éke-sítésre.

Ezen eseteken kívül senkinek sem szabad a' néma-rollokat el-mellőzni. Ki ez ellen vét, és ilyen személyt vifelvén a' próbát, vagy a' Játékot el-mulattya, minden forintból a' hó-pénze szerént fizet 3. xr.

14. Ki gondatlanságból, vagy készakart-va a' Játék színi öltözetet, vagy egyéb éke-séget meg-szennyezi, a' kárt meg-fizesse.

15. Hir-adás nélkül senkinek sem szabad 24 óráig a' városból el-távozni, hó-pénzének 1/10 büntetése alatt. Ki-ki köteles a' játzó napon a' maga szállásán hirt adni a' maga hol létéről, hasonló büntetés mellett.

16. A' meg-bizonyosodott erköltstelen maga-viselet az egész hó-pénznek veszteségével büntetődik. Melly esetről az egész Directió fog-tudósítatni.

17. Minden holnapnak végén írásban foglallya az Igazgató azon hibákat, mellyeket a' tagok akár magok viseletekben, akár a' Játék - személyek viselésében el-követtek, és az ilyen írást a' vétkefékkel közöllye. Kik is tartoznak faját kezek alá-írásával azon hibákat meg-vallani. Ki a' vádalást helytelennek véli, mentségét írja-le, és adgya által az Igazgatónak.

(D.)

A Játzó Személyeknek Kötelefségei.

1. Mindenik Tag köteles az Igazgatás által az ő számára ki-osztott személyviselet (Rollt) minden ellenkezés nélkül el-venni, a' nagyobb 14. a' kisebbet pedig 8. napok alatt átalyában jól meg-tanúlni, és a' ki-szabott idő-re el-játszani. Azomban

1. Tartozik a' Játzfőszemély a' már kezénél lévő, és ne talántán már meg-tanúltt, vagy éppen el-is játszott személy-vifeléft az Igazgatásnak kívánságára visszfa adni.

3. Az Olvasó-próbán jelen lenni mindenik Játzfő-személy köteles, nem is oldhattya-fel semmi attól, az egy betegségen kívül.

4. Köteles minden Játzfő-személy a' Játék-próbákra az Igazgató által hirül adott idő-re el-menni, ottan jelenéfeire vigyázni, a' Fő-próbán pedig Roll nélkül ki állani, az általa vifeltt személyt az Igazgatónak tanítáfa szerint-elő adni, és az illetén foglalatofságok között figyelemmel magát vifelni.

5. Kiki az Igazgatónak rendeléséhez képest fogja a' ruházatot magára alkalmaztatni, azomban vifeltt személyéhez való öltözetnek, és requisitumoknak numerufsát rollýában feljegyezze.

6. A' Játék között való által öltözködés mindenkor az Igazgató hírével történnyen meg. A' ki pedig a' Theatrális öltözetekben, vagy eszközökben kárt téfszen, tartozik az meg-téríteni.

7. Jól - lehet az öltözetek, és színezetek Gondvifelőinek kötelefsége minden szükséges eszközöket a' Játzfő-személyek kezeikre adni, azomban a' Játfsók még is kötelesek a' Játék

előtt azokat rendbe szedni, különben ha olyas valami a' Játék közben, úgy mint levél, kard, kép, kártya, hibázik, büntetődni fog.

8. Mindenik köteles az Intitutumot illető parantsolatokat, ha azok a' Fő-Igazgató-tól jóvá hagyattattak, és köz értelem végett ki bortsáttattak, leg-ottan törvényül bé-venni, és nevének aláírásával annak bé-tellegesítésére magát kötelezni.

9. Minek előtte valamellyik Játzó-személy a' tárfaságtól el-menne, tartozik három hónap előtt az Igazgatásnál magát bé-jelteni.

10. A' ki a' hetes Gondviselőnek törvényes intéseit meg-veti, vagy annak illetlenül felelget, akár a' Próbák alatt, akár a' Játékok közben történnyen az, meg-büntetődik.

11. Ezen elől-számlált kötelefségekből nyilván következik: hogy kinek kinek a' maga viselésének a' Játék-szinen a' rendtartással meg-egyezőnek lenni szükséges. Az Intitumnak ditsőfségére szolgál az is: hogy a' Játzó-tagok a' Publicumnak kívánása szerint jámbor, és jó erköltsü életet folytafsanak, magokat minden perlekedéstől meg-tartóztatásák, egy-más között vízfza vonásfokat bé ne hozzanak, annyival inkább ne élelfszenek. El-

lenkező esetben kintelenítettik az Igazgató az olyanokat a' Fő-Igazgatónak bé-jelenteni, és annak hírével érdemlett büntetésül még a' Tár-faságból-is ki rekeszteni.

. Mi mindnyájan alól-irttak a' fellyebb irtt kötelefségeknak bé-töltésére magunkat kötelezzük, és ezen kötelezésünket saját neveink alá írásával erősítjük. Költt Pesten Karátson Havának 19dik Napján 1792dikben.

(E.)

A' Sógót illető Kötelefségek.

§. 1. Mivel a' Sógó egyfzersmind a' Játék fzini könyveknek gondviselője is, kötelefségében áll az alább meg jegyzett könyveknek jó rendben való tartása.

a.) A' Fő-Jegyző könyv, melyben a' Személy viseleteknek fel-olztáfa, a' Játékokhoz, külömb-külobb meg kívántató Ékefségeknak, és Arolék Eszközöknek Nemei, minden Játék darabnak nagysága, és fzáma a' minden-kori elő adásnak fel vagyonyjegyezve.

b.) A' Játékhoz kéfzült öltözeteknek Fő-Jegyző könyve avagy Inventárium.

c.) A' Requifitumoknak kisjegyző könyve.

d.) A' Decorációk kis jegyző könyve.

Ezeket a' mennyire lehet, mindgyárt az első Játéknak mutatása után rendbe fzedni köteles.

§. 2.) Örizete alatt lesznek minden a' Játék-fzint illető Játék Darabok, bátor azok legyenek kéz írásban, vagy nyomtatásban. Nem külömben a' Rollok is. Mellyeket az igazgató hire nélkül, betsületének el-vesztése alatt senkinek ki nem adhat.

§. 3. Kötelelsége a' kéz írásban lévő Darabot 2 vagy 3 Személy által le iratni.

§. 4. Kezéhez vészzen minden kézre járó irást (Circularíft) az Igazgatótól, mellyet ő vagy maga, vagy a' Játék-fzini Szolgája által minden Taggal közleni fog. Ha egy némmely Tag a' Circularisban ki adatott rendelés ellen a' Sógónak hibájából vét, mert példának okáért az véle nem közöltetett, akkor az teszi le ama' helett a' büntető pénzt. Egyéb aránt ő is minden ötet illető Törvényeknek alája vagyon vetve.

§. 5. A' Sógó írja maga a' Scenáriumot a' Szin-mesternek, a' mellyben a' Szinnek változásai az utóbbi végzés fzerént nyilván fel lesznek jegyezve, a' melyet az Igazgató az első próba előtt ki adandó lészzen.

§. 6. Ő írja a' Jegyzékeket a' Ruházatoknak száma fzerént, mellyet az Igazgató ki rendel,

rendel, és a' melly fzerént a' Ruházatoknak Gondvifelője az öltözeteket az utolsó próba előtt, a' Játzó személyeknek ki adand.

§. 7. Ő az Igazgatónak, nem külömben a' Ruházatok Gondvifelőjének által ad olly Tzedulát, mellyben a' Requisitesumok meg jegyezve lesznek. Minden az ő általa el felejtett Requisitesumért (ha a' hiba magát a' Játék alatt ki mutatandgya) büntetésül fizet 30 xr.

§. 8. Kötelelsége ezen fellül a' Leveleket, és egyéb irományokat, mellyek a' Játzás alkalmatosságával valamiképpen elő jönnek, vagy olvasztatódnak, a' Játék Darabból le írni.

§. 9. A' midön a' Személy viseletek felosztásának kézre járó írása alá irással megvagyon erősítve, akkor minden Játzó Tagnak egyet egyet készít, 's által ad.

(F.)

A' Szín-mestert illető kötelelségek.

§. 1. Mihelyest a' Muzsika kezdődik, azt azonnal az öltöző szobában meg jelentse.

§. 2. Arra vigyázzon, hogy a' Scenarium jó rendben legyen, és hogy a' Játzó személyek végző beszédei, a' mellyek fzerént nékie a' változásokat pontra kelletik meg tenni, rövidnek ne legyenek. Minden vagy idején, vagy későn való változásért 45 xr. büntetődik.

§. 3. Minden délután az estvére szükségese kárpitokat, és oldal szárnyakat meg vizsgálja, ha vallyon helyén, és jó állapotban vagynak e. Ha valamelly kárpit fel-akad, 45 xr. büntetődik. Ha pedig a' változáskor valamelly oldal szárny álló helyén marad, ekkor a' Maschinista a' kinek részén a' hiba történik, 30 xr. fizet büntetésül, és ugyan annyit, valahányszor a' nékie által adott rend ellen hibázik.

§. 4. Minden a' nékie írásban eleibe adott, és általa elfelejtett requisitumért fizet 30 xr. büntetésül, ha a' hiba magát a' Játék alatt ki mutattya.

§. 5. Mihelyt a' próba el kezdődik, minden zörgésnek, 's kotzogásnak meg kell szűnni.

§. 6. Az első próbánál egyedül a' Játék Természetéhez alkalmaztatott kárpitok szükségese, a' Fő próbánál pedig minden változásoknak pont szerént kelletik meg lenni.

§. 7. Személy válógatás nélkül tartozik minden idegeneket, ha csak személyek szerént a' meg jelenésre nem kérettek, úgy a' Játzó személyeknek Inassait is a' szinről el-utaltani 45 xr. büntetés alatt.

§. 8. A' Játék után való napon a' Scenariumot egyenesen bé-iktassa az arra készült jegyző könyvbe.

§. 9. Mindent: Afztalt, székeket, &c. köteles tisztn tartani.

§. 10. A' kisebb Requisitesumokat, mellyek ő alatta vagynak, tartozik a' Ruha Gondviseelőnek által adni, ha azt kívánja, és ettől ismét vizsfolja venni.

§. 11. Ha valaki valamelly Decorációt meg ront, vagy károsít, azt egyenesen tartózik be-jelenteni; különben a' kárt maga fizeti meg.

(G.)

Az öltözetek Gondviseelőjét illető kötelefségek.

1. Kötelefsége a' Ruházatok Gondviseelőjének minden Fő-próba előtt a' játszandó Játékhoz meg kívántató Ruházatok, 's egyéb aprólék Eszközöket, a' mellyek őrizete alatt nem lennének, a' Ruházatbéli Requisitesumi Tudósítás szerént, az Igazgatótól kívánni, és azokat a' Játék után a próba házhoz által tenni. Ha el felejt valamit a' nékie irásban által adott Requisitesumokból, a' hiba pedig magát a' Játék alatt meg mutattya, büntetésül 30 xr. fizet.

2. Az öltözeteket tisztn, és kár nélkül a' Játék előtt mind egyik egyik Tagnak ki rendelt helyére tegye, és arra vigyázzon, hogy a' vetkőzéskor meg ne szennyesítettessenek, és Rend szerént, ismét helyre tétessenek.

3. Az aprólék Requisitesumokat kinek kinek maga adgya által, és magának vizsfa is adassa; külömben ha valami el vész, maga fizeti meg.

4. Tudakozza meg: vallyon nem kelle-tik e' valamellik Játfzó Tagnak a' maga Re-quisitesumát a' Játék alatt más Tagnak által adni, hogy aztat illyentől vizsfa kérhesse.

5. Ha valaki valamelly darabb Ruháza-tot meg szennyez, vagy el szakaszt, azt azon-nal be jelentse, ellenben a' kárt maga fizeti meg.

6. Az ollyas Requisitesumokat, mellyek a' Szin-mesternek számadása alatt vagynak, et-től adassa által magának, hogy azokat a' Ját-fzó személynek, 's ismét azután a' Szin-mester-nek vizsfa adhassa. Ez alatt ollyas Efzköz ér-tetődik, melly a' Theátrumon se nem áll, se nem fekszik.

7. Engedelem nélkül senkinek sem adhat ollyas öltözetet ki, melly a' Jegyző-Levélben nem találtatik, 45 xr. büntetés alatt.

8. Akár mi Szin alatt sem szabad enge-delem nélkül valakinek valami Ruházatot há-zához ki adni, vagy meg engedni, hogy a' Játék után haza vihesse 45 xr. büntetés alatt.

9. A' Játék alatt köteles a' Gondviselő maga, vagy a' Tárfa szüntelen jelen lenni, és arra vigyázni, hogy valami el ne idegenitessen.

A' Tifztságot meg tartsa, és a' Játzó személynek tífztátalanúl semmit se adgyon által.

11. A' Játzás után való napon a' Ruházatoknak jegyzését magában foglaló Tzédulát, betű szerént a' mint vagyon, a' maga jegyző könyvébe be iktassa; Nem külömben minden új Ruházat darabot, melly az által adott Inventáriumban foglalt számban nem vólna, folyó szám jegyzéke szerént be írja. Költ Pefien Boldog Afzfzony Havának 3dik Napján 1793dik Éfztendőben.

Séllyei Pál Szabó m. p.
Ruházatok Gondvifelője.

(H.)

A' Haj-Fodoritónak kötelefségei.

§. 1. Minden nap, a' mellyen Játék adódik, leg alább délutan 5 órakor az öltöző szobában, a' Szinen meg jelennyen, hogy a' maga dolgát jó rendel végezhesse.

§. 2. Egy Jegyző könyvet fog tartani, melyben a' Tárfaságot illető Vendég hajak, Bajuszok, és Szakállak, 's a' t. általa szám szerént bé lesznek írva, hogy tudgya mellyik minő Játékhoz tartozandó, és ki által használtott.

§. 3. Arra köteles vigyázni, hogy a' nékie által adott por takaró mindenkor tiszta legyen, és fenkit (ki vévén az igen sietős öltözetek változásakor) az öltöző Szobában, hanem az arra rendelt Kamarában porozzon.

§. 4. Minden hibáért, melyet ezen Törvény ellen téfszen, 20 xr. fog büntetődni.

K I K I
S A J Á T H Á Z A

E L Ö T T
S E P E R Ő E N.
V Í G J Á T É K

E G Y F E L - V O N A S B A N.

F O R D Í T A T O T T
S Z O M O R M Á T É
Á L T A L.

A'

H A R M A D I K K Ö T E T N E K E L S Ő D A R A B J A.

A 2

A' JÁTSZÓ SZEMÉLYEK.

RONTÓ, Prókátor.

ZAVARFY, Patvarifla.

ERZSÓK, a' Prókátor Szakátsnéja.

TSIPKEVITS, árva Vármegyei Patvarifla.

I. JELENÉS.

ERZSÓK, ZAVARFY.

(*Erzsók a' szobát sepri, Zavarfy láb hegyen bé megy.*)

ZAV. (*halkal.*)

ERZSÓK!

ERZS. Hi! hol jár az ifjú Úr?

ZAV. Fel-kelt már az Úr?

ERZS. Már el-is ment innen hazúl.

ZAV. Kérdezett engem?

ERZS. Ötször, hatzor-is.

ZAV. Ah! nem igaz?

ERZS. Ugyan boszszonkodott, hogy az ifjú Urat a' Patvariába nem találta.

ZAV. Hát tudgya, hogy itthon nem háltam?

ERZS. Igen bizony.

ZAV. Azt néked köszönöm.

ERZS. Hogy, Hogy?

A 2

ZAV. Tizenkét órákor voltam az ebédlő szoba ajtaja előtt, és azt be-zárva találtam.

ERZS. Miért nem zörgetett?

ZAV. Félttem, hogy az Úr fel-ferken — Te-is mi az ördögért zártad azt bé?

ERZS. Én azt gondoltam, hogy itthon van az ifjú Úr.

ZAV. Azt te ne gondold.

ERZS. Meg-rakják ma az ifjú Urat.

ZAV. (*egy tele Erszényt mutatván*) Mit gondolk véle! — Látod?

ERZS. Oh je! mind Arany az?

ZAV. De még több-is van.

ERZS. Ej! ej! hogy jutott ahoz az ifjú Úr? —

ZAV. 'S nyertem.

ERZS. Tsupa szerentse fja az ifjú Úr?

ZAV. Látván, hogy bé-nem jöhetek, hirtelen visszamentem ahoz az áldott Lélekhez, a' kivel az este vatsoráltam, és az egész éjtszakát nevetéssel, ivással, játszással töltöttük.

ERZS. Mind nyerte az ifjú Úr azt a' sok Pénzt?

ZAV. Söt dél után még ennyit kapok.

ERZS. Kitől?

ZAV. Egy ifjú Hollandustól. — Tsak gondold-meg Erzsók, minden Zsebje tele vólt

— a' kinek szíve lett volna, egész Tonna Aranyat nyerhetett volna tőle. De az okos Embernek az időhez kell magát szabni.

ERZS. Minket szegény Leányokat az ilyen szerentse nem érdekel.

ZAV. Rajtad áll, hogy ezt veled megofszam.

ERZS. Azt tsak Tréfából mondgya az ifjú Úr?

ZAV. Valósággal: de ne légy mindig olly durtság, engedgy a' betsületes embernek. *(meg-akarja tsókolni.)*

ERZS. *(taszigálván magától)* Hagygyon békét!

ZAV. Nem, nem: egy tsókot kell adnom, ha szinte meg-haragszol-is.

ERZS. Mondom erezfízen, tsunyaság ez!

ZAV. *(meg-tsókolya ötet)* Már kiált-hatsz a' mint tetszik.

II. JELENÉS.

RONTÓ, ZAVARFY, ERZSÓK.

RONTÓ.

RAJTA! rajta Domine Zavarfy, rajta!

ZAV. *(magában)* E' biz a' Rontó Úr.

RON. Mit tsinál itt?

ZAV. Semmit sem — éppen semmit sem — csak — tréfálódok.

ERZS. Én nem tehetek róla.

RON. Eredgy-ki Erzsók, hadd legyünk magunk. (*Erzsók el-megy.*)

III. JELENÉS.

RONTÓ, ZAVARFY.

RONTÓ.

AUDIAT! 's nem szégyenli magát így vifelni?

ZAV. Hát mit tselekedtem én Domine Perillustris!

RON. Mit tselekedett? szép kérdés! mit tselekedett? — honnan jön most?

ZAV. Honnan?

RON. Igen, igen, nagy jó Uram! hol kóborlott az éjjel?

ZAV. Egy jó Barátomnál voltam.

RON. Jó Baráttyanál?

ZAV. Igen-is. Hogy haza felé jöttem, az ajtót zárva találtam. Nem zörgethettem, hogy az Urat fel-ne költsem, azért-is inkább maradtam azon Háznál, a' hol az este vatsoráltam.

RON. Helyesen! maradjon hát nappal-is ott.

Z A V. Hogy értsem én azt ?

R O N. Így : én kérem magát, hogy még ma minden Jóságát hordassa-el házamtól.

Z A V. Úgy de Domine Perilluftris —

R O N. Úgy de Domine Perilluftris, ez az én akaratom : én Magyarúl beszéllek.

Z A V. Az Úr velem ok nélkül bánik így.

R O N. Ok nélkül? 's az én okaimat magának elő-hordgyam? először: mert akarom, — Érti? szeretném-is látni, ha az én akaratom ellen itt maradna; másodszor: mivel maga egy femmi ember.

Z A V. Egy femmi ember?

R O N. Igen, igen Úrfi! egy femmire kelő ember, a' ki rakva van hibákkal.

Z A V. Mitsoda hibát vethet az Úr szememre?

R O N. Minden ki-gondolhatókat.

Z A V. Minden ki-gondolhatókat?

R O N. Maga igen szereti a' Bort, a' Játékot, és — és a' Leányokat.

Z A V. A' bort? Látott az Úr engem valaha részegen?

R O N. Azt nem mondom; de az okos Prókátornak nem szabad egyebet inni, hanem csak vizet. Érti? semmit sem csak vizet.

Z A V. Hogy kívánhattya azt az Úr, hogy ha én Barátim közt vagyok, és mindenek ví-

gan vagynak, én egy pohár bort se igyam? Ugyan vétt-e az valaki ellen, a' ki egy kevés bor-iz által komorságát el-üzi?

RON. Egy kevés bor-iz által komorságát? kétség kívül az - is komorságból esik, hogy maga mindég a' kártyát forgatja kezében?

ZAV. Az embernek Tárfaság kedvellőnek kell lenni, 's hát a' tiszteletes Játék rosz dolog volna? Mit mondanak az olyan emberről a' ki nem játszik? az semmire sem alkalmas.

RON. Hát a' betsületből esik, hogy maga most ez, majd ama' Leánynak tzedulákat, virágokat küldöz.

ZAV. Hát a' betsület nem szabad?

RON. Igen, az illyenekbe kell keresni a' betsületet — Patvar vigye! Tanúllyon maga betsületes Actiót fel-tenni, nem szerelem Leveleket írni.

ZAV. Lehet az Úrnak panaszfa reám? nem szaporodott az Úr munkája, mióta én az Úrnál dolgozom? Vetheti az Úr szememre, hogy én ostoba vagyok?

RON. Azt én nem tudom. Ebbéli igazságát meg-esmérem — nem roszszúl dolgozik — jó Contractusokat csinál, tudgya a' dolgot ide 's tova tekerni, sok terhet visel; de tse-

lekedgye azt a' jót, mennyen-el a' házamtól. —

ZAV. Hogy hogy Uram! hiszem az Úr a' maga ügyeseit ez előtt nekem ígérte.

RON. No! ezt hagygya jóvá, az én Agentiámat illy kotzipor embernek nem akarom által adni, a' ki meg-rögzött szokásból csak kevés borral szokta-is el-üzni Melancholiáját, tisztefélségből minden Játékot játszik, be-tsületből a' szép Szakátsnékat ölelgeti.

ZAV. Ja! hiszem a' tsak tréfából esett.

RON. Tsak tréfából? Ej! 's ki-adta magának azt a' hatalmat, hogy az én szolgálom-mal tréfálódgyon? nem égre kiáltó vétek-e illy szemérmes ártatlan Leánykát el - akarni tsábítani? szégyen, gyalázat!

ZAV. Az Úr-is volt ifjú?

RON. Voltam: 's ofztán?

ZAV. És ha az Úr szép Leányt látott?

RON. Ha én szép Leányt láttam, magamban így szóllottam: holnap ezen ékes or-tzát a' rántzok barázdállyák, ezen szép szemek meg-homályosodnak, ezek a' Liliomok, és Rózsák el-hervadnak — és engem egy szép ábrázat-is meg-nem hódított.

ZAV. 'S nem játszott az Úr soha?

RON. Soha sem Uratskám, soha sem Mitsoda gyönyörűsége lehet egy Játékosnak?

Lehet-e az ő Lelke tsak egy szempillantáig-is nyugott, és meg-elégedett? Nyer? az ő nyeresége mindég tsekélyebb, mint sem ő kívánhatna. Veszt? a' vakmerőség, és kétségbeesés bolondá teszik őtet; már ekkor nem baráttyával játszik, hanem olly emberrel, a' kinek vagyonkáját akarja el-pazarlani, és a' ki viszont az övére ásítzik.

ZAV. De voltak az Úrnak Baráttjai? elment az ő Tárfaságokba? tapasztalta az ő jó kedvüségeket?

RON. Az ő mérgeket mondgya inkább — Ha valamelly nagy asztalhoz, finum borra, és el-tsábító Tárfaságba vagyok hivatalos; a' ki-tsapongásnak következéseit, a' fő szédelgéseket, a' gyomornak imelygését, az éfznek, és időnek fetsélését szemem eleibe terjesztem; ha tsak szükségig eszem, úgy egészségemet nem rontom, gondolkozáfom mindenkor tiszta, és világos — de de e' mind olly tsekélység drága Úr, hogy midőn ezeket tselekefzszük, tsak azt tselekefzszünk, a' mivel tartozunk.

ZAV. Kérem az Urat, van egy út, melly szerént én mindgyárt meg-változtathatom életemnek módgyát.

RON. Szeretném hallani.

ZAV. Esméri az Úr az én szüleimet?

RONTÓ.

RONTÓ. Azon emberséges Embereket, a' kiket én nagyra betsülök, kiket szívemből szeretek, a' kik jobb Fiat érdemelnének.

ZAV. Tudgya az Úr, hogy jól bírom magamat?

RON. Ja! a' leg-szembe-tünőbb Jószág-is el-olvad, ha csak az ember éjjel nappal annak gyarapításán nem iparkodik.

ZAV. Az Úr elég szembe-tünő.

RON. Az az én fok esztendőbeli fanyarú munkáimnak Gyümöltse.

ZAV. Jó: ideje hogy már az Úr ki-nyugodgya magát. Az Úrnak Kis-Afzszonya elérte már a' 18 Esztendőt — Szeretetre méltó — Vegye vízfza ötet a' Klastromból — adgya nékem, és engedgye által a' maga ügye-feit, ez a' leg-egyenesebb módgya az én megjobbúlásomnak.

RON. 'S ez a' maga gondolattya.

ZAV. Hát nem hagygya az Úr ezt helybe.

RON. Nem, édes Úr?

ZAV. Miért nem?

RON. Először: mivel a' munkára még nem vagyok igen öreg, és ha az Isten egészségemet meg-tarttya, a' munkába akarok meghalni. Másodszor: az én Leányom még nevendék, nem kell pedig a' Leányt addig férjhez adni, míg ideje el-nem jő, 30 Esztendő

előtt soha sem. Utóllýára: az én Vöm nem lehet egy tsél tsap ember.

ZAV. Hát az vagyok?

RON. Igen-is Úrfi! — az ilyen magaviselet illik egy okos Prókátorhoz? ez a' haj, melyet egy mesterséges Rendetlenséggel hordoz, illy szeles, módi színű ruha, ez a' Pallos. Ördög a' lelke helyin. Audiat! jó kalamáris, ótsó fekete posztó hofzszas Mente; ha már a' haját porozza, leg-alább ne lifztezzé a' hátát-is, ez nagyobb betsületére válik az embernek, mind ez a' gyilkos Szabla, vagy Huszár Kard. — És így az én akaratomat nyilvánságófsá tettem, most mennyen-el házatól ezen szempillantásban.

ZAV. Az az Úrnak utólsó szava?

RON. A' leg-utólsó, és ki-is kérem, hogy az bé-tellyefedgyen.

ZAV. Az leg-kissebb: de majd meg-láfluk. —

RON. Mit látunk-meg?

ZAV. A' mit majd meg-látunk. *(el-megy.)*

IV. JELENÉS.

R O N T Ó (maga)

R O N T Ó.

IL:Y erkölystelennek adgyam én az én Leányomat, és az én Ügyefcimet? Be meg-változának az idők! be meg-romlának az erköltsök! mellyik okos vifelte volna magát így az én idõmbe? akkor a' mi Várofunkban az ifjú Prokátorok mint még annyi tükörök voltak; az Igasságnak ezen gyámolói nem tátották szájjokat a' Komédiában, nem rohantak a' Bállokba; egész héten a' magok dolgozó Afztalok mellett ültek, úgy szerzették magoknak a' böltsességet, és értelmet; alig engedtek magoknak Vasárnap a' Prédikátzió után egy kis sétáláft. Most ezek nyalkák, tzifrák, tündérek, újságon kapók, Billeárd játszók, és hanyatt homlok rohannak mindenre, a' mi szemeknek, szájoknak tetszik, 's azonban azt hiszik, hogy az egész Corpus Juris, Werbötzy, Hufzty, mind a' Fejekbe van. De biz az én szárnyaaim alatt többé illyen szélmalom nem tanyáz. Ártatlanfzky Uram, ki Velitsnán 50 esztendőktõl fogva Fiskális, nekem egy ifjú Embert commendált, kinek be-tsületes maga-vifelésérõl egész Árva Vármegye jó Itélettel van, ha õ hûséges leszfz, tehát

B 2

az én kotzipor Fiscalátussaimat ő fogja örökössen bírni, de nem ilyen el-fájúlt, a' ki ifzik, játszik, és az én Szakátsnémat akarat-tya ellen ölelgeti.

V. JELENÉS,

R O N T Ó, és E R Z S Ó K.

ERZSÓK.

NEMZETES Uram!

R O N. (*nyájassan*) Ah te vagy Gyermekem, mit akarsz?

E R Z S. Azt akarom az Úrtól kérdezni, tetfzik-e az én számadáfomat meg-visgálni?

R O N. Szíveessen, szíveessen Erzsók, szíveessen. Hol van a' Konyha-tzédula?

E R Z S. Itt van.

R O N. Add ide Leányom, add ide. Már 8 naptól fogva nem számoltunk.

E R Z S. Per fe 8 naptól fogva nem.

R O N. Úgy-e 12 Márjáft adtam kezedbe?

E R Z S. Fel-van írva.

R O N. Mennyi van még meg belőle?

E R Z S. Három garas, és 1/2 xr.

R O N. Nem több?

E R Z S. Bizony nem.

R O N. Add ide.

E R Z S. Itt van.

RON. Nagyon hamar megy a' Pénz.

ERZS. Ja! minden drága.

RON. De tudsz-e jól alkudni.

ERZS. El-híszem.

RON. A' Vásárba keményen rá szedik az Embert, úgy-e?

ERZS. Én jól vigyázok magamra.

RON. Ládd-e Magzatom, ne irtózzon az ember oltsón alkudni, ha mások nem szégyenlik Jószágokat drágán tartani.

ERZS. Igen-is Uram.

RON. Inkább kevesebbet igélnél, mint fem fokot.

ERZS. Én-is úgy teszek.

RON. Példának okáért: 2 forintot 8 gargaft kérnek, mennyit ígérsz?

ERZS. Egy forintot.

RON. Igen fok Leányom, fok, igen fok Nem tsudáлом már, hogy a' te számadásod olly fokra megy — mindig csak ötöd részt kell igérni.

ERZS. Igen, hát ha meg-gyaláznak?

RON. Rá se halgass.

ERZS. Hát ha éppen meg-is vernek?

RON. Álíts Tanúkat, én a' szenvedés-pénzt néked meg-fizetem — Most lássuk, jól öfzve-fzámláltad-e?

ERZS. Arról bizonyos vagyok.

B 3

R O N. Hogy hogy?

E R Z S. Zavarfy Uram, olly jó lelkű ember vólt, hogy rá vigyázott.

R O N. Zavarfy Uram.

E R Z S. Igen-is Uram.

R O N. Meg-tsókolt imént, hogy bé-jövék. —

E R Z S. Aj azt akaratom ellen tselekedte.

R O N. Igaz az Erzsók.

E R Z S. Biz igaz ám.

R O N. Nem esett kedved szérént?

E R Z S. Szép kis kedv, midőn az embernek karját ki-tekerik, és ábrázattyát megkartzollyák.

R O N. Én téged soha sem bántottalak.

E R Z S. Ó — de hogy.

R O N. Én te veled szépen meg-egyezek Erzsók — nem kotzogat valaki?

E R Z S. De biz igen.

R O N. Nézzed ki az (*Erzsók el-megy, Rontó magában*) Az én kis Erzsókám igen szemes Leány, szelíd, ártatlan, együgyű — a' Zavarfy intselkedése meg-rontotta volna szegényt — Ej ha ennek a' Leánynak pénze vólna! — No Erzsók, ki az?

E R Z S. Uram egy magyartalan Magyar egy Levelet hozott az Úrnak.

RON. Kitől?

ERZS. Nem kérdeztem.

RON. Botsásd bé-ötet.

ERZS. Jöjjön bé az Úr!

RON. Mennyi ki Erzsók. (*Erzsók elmegy.*)

VI. JELENÉS.

RONTÓ, és TSIPKEVITS.

RONTÓ.

NO mit akar Barátom?

TSIPK. (*Tótoffan beszéll*) Az Úr a' Rontó Abrahám Úr.

RONTÓ. Igen is Barátom.

TSIPK. Ide való Prokurator?

RONTÓ. Igen.

TSIPK. A' egy Levelet hoztam az Úrnak.

RONTÓ. Kitől

TSIPK. Ártatlanfzky Uramtól, a' Velitsnai Fiskalistól

RONTÓ. Hol van a' Levél?

TSIPK. Itt ván.

RONTÓ. (*olvassa*) Az Úr „Rontó Abrahám nagy érdemű Prokátor Úrnak. Pesten szarka Útszában.“ Én vagyok. Vallyon mit ír: „Drága nagy Úr, érdemem felett

való. Szerelmes Atyámfia Verböztiben. “
Egy betsületes, tsinos stylusú ember az az
Ártatlanizky Uram, hogy ’s mint van?

T S I P K. A’ hálá Istennek Jól. Az ő köfz-
vénnye, kóhögöfsége, és Fül folyása talám
foha sem hadgyák-el ötet.

R O N T Ó. Szegény Ember! Ő hazzá fog-
ható nints több „*Érdemem felett való szerel-
mes Atyámfia Verböztiben! Meg győzettet-
vén az Úrnak szorgalmatos, és gondos igaz.*
— *Lelküsége felöt* — jól esmér ő engem —
*szorgalmatos, és gondos igaz — Lelküsége fe-
löt, minden erőmet rá fordítottam, hogy tsak*
a’ mint lehet az Úrnak parantsolattyát bé
tellyesítem — Ő mindég szavatartó szolgál-
ra termett ember völt — “ és imé küldöm —
küld, mit küld ő barátom? he? talám Píft-
rángot?

T S I P K. O nem Uram.

R O N T Ó. Nem Pífttrángot? Aha való-
sággal Túrót.

T S I P K. Nem, a’ félét semmit sem.

R O N T Ó. Mi jöhet más a’ Tajról? hadd
lállam „*Minden erőmet rá fordítottam, hogy*
tsak a’ mint lehet, az Úrnak kívánságát bé-
tellyesítem, és imé küldöm — a’ Pífttrángot
és fajtot igen kedvesen venném. — „ és ime

küldöm az Úrnak ezen Levelemnek meg adóját“ Ah! magát küldi hát.

TSIPK. Igen is Domine Perillustris.

RONTÓ. „*Ezen Levelemnek meg-adóját, mint olyan Ifiat, a' kire minden dolgot rá bízhattya az Úr*“ Maga hát az a' Praktikáns? a' kiről ő nékem olly fokot ír? fokot tart magáról. — „*Reményilem, hogy az Úrnak tettezése szerént leszsz, és ígérem-is felőle*“ — Az ígéret jó — „*Tsipkevistnek hívják, ide való születés*“ — Tsipkevitsnek hívják hát magát?

TSIPK. Szolgálatyára Domíne Perillustris.

RONTÓ. Valitsnára való?

TSIPK. Igen is Domine Perillustris.

RONTÓ. No jó! — „*Az ő jó Tulajdonsági Világ előtt vagynak*“ Valósággal magának okos, értelmes abrázattya van — „*Az ő jó Tulajdonsági Világ előtt vagynak, ő olyan mint a' barom*“ — hogy, mi? mint a' barom? ezzel a' mi hivatalunkban nem mészíze megy az ember, nekünk érett eszűnek, mértékletesnek, magát kedveltetőnek kell lenni — Maga olyan mint a' barom?

TSIPK. O Domine Perillustris, még azt róllam senki sem mondotta. Tsák a' hibám, hogy igen rend tartó vágyom.

RONTÓ. Hiszem Ártatlanfzky Uram még is azt írja nékem, láttya — *Ő — ő olyan mint — a' Munkára* — Ah értem, értem, az hát annyit tesz, hogy maga a' Munkát soha sem unnya meg.

TSIPK. Igen is Domine Perillustris.

RON. A' maga szorgalmatofsága soha sem tsügged?

TSIPK. Sohá sem.

RON. No jó édes Ötsem Uram! jó — „*Ő olyan mint a' barom a' Munkára. Ő se nem eszik, se nem iszik*“ — No ez egy Valóságos Fenix Madár, a' kit nékem Ártatlanfzky Uram küld; — „*Egy ifjú Ember, a' ki se nem eszik, még a' nékie adott irást végre nem hajttya, és mindene felett úgy tudgya borotválni.*“ — A' a' hát maga ért a' Borbélysághoz is? — de jól gondolkodott róllam a' Collega.

TSIPK. Ó az tsák valami Tréfa. Nem tudok én borotválni.

RON. Ah én azt ismeretem, az én erőfényemet kéméli.

TSIPK. O Domine Perillustris. —

RON. Hát hogy megy Ártatlanfzky Uram egyenesen ezen tulajdonságára Magának, — kétszég kívül borotválta ötet?

TSIPK. Soha életemben nem.

RON. Híszem itt van világos szókkal — *Mindenek felett úgy tudgya borotválni a' Principalisokat, hogy a' szemek is könnybe lábadnak. Hm! hm! a' Fizetéseknek fel jegyzéséről van a' szó.*

TSIPK. Nem egyébről.

RON. Fiskalis Ártatlanfzky Uram nagyon allegorice ír, — „*kívánom, hogy az Úr úgy meg elégedgyen vele, mint én*“ — azt reménylem — *külömben ilyen szolgálatra termett személyt nem igen örömeft ereszték el magamtól — Tartozó mély Tisztelettel maradok, álandoúl*“ — betsületes értelmes ember. — „*Nagy érdemű drága Uramnak alázatos Szolgája Ártatlanfzky Zacheus. Valitsni Fiscalis*“ Igen jól van édes Ötsém Uram. Tehát a' Neve?

TSIPK. Tsipkevits.

RON. Született?

TSIPK. Valitsnán.

RON. Jó. Ártatlanfzky Uram áll a' maga alkalmas Voltárol, arról meg vagyok győzve. Még ma hozzám hordozóskodhatik. A' Patvarját majd ki sepretem.

TSIPK. Én pedig a' Ladámnak ide hoztattatása után látok.

RON. Hát nints magával?

TSIP. Még a' Duna vizén heverő talpon van.

RONTÓ. Tehát minél hamarébb vizsgálom.

VII. JELENÉS.

RONTÓ továbbat ERZSÓK.

RONTÓ.

EZ egy jeles Ifjú, betsületes, és a' maga dolga után látó. Észre lehet venni, hogy ő igen szerentsés Tartományból való, a' hól a' Fajtalanság nem kapott még olly Lábba mint nálunk. Ő azokat a' terheket, mellyek engem nyomnak, az én vállaimról le veheti. Most az Ersók számadását vizsgálom meg. Hól a' konyha - tzedula? Erzsók, Erzsók.

ERZS. Tefsék parantsolni.

RON. Ismét el vitted a' konyha - tzedulát Gyermekem?

ERZS. Igen is Uram.

RON. Még nem is vizgáltam meg.

ERZS. Itt van.

RON. Ejnye de szép vagy ma Te! — Add ide ide (dörmögve) 2 — 4 — 16 — 20 — Tizen egy máriás o xr. és $\frac{1}{2}$

ERZS. Ide jön az az egy Peták is és $\frac{1}{2}$ xr., a' mellyet az Urnak adtam.

RON. Úgy éppen ki jön a' 12 Máriás. Helyes a' számadás. Itt van ismét Leányom

12 Márjás erre a' hétre, takarikoffan bány véle.

ERZS. Én úgy kéménylem a' Pénzt, a' mint tsak lehet.

RON. Helyeffen Gyermekek, jól teszed; A' betsületes maga vifelet, alkalmaztatás, takarékság leg nemellebb virtussai a' fejer szemellyeknek.

ERZS. Én is betsületessen vifelem magamat.

RON. E' mellet maradgy Erzsók tartsd meg a' te Ártatlanságodat, és együgyüségedet, semmit sem lehet könnyebben elveszteni, mint ezeket. Mindenek felett egy Ifiúnak se hidgy.

ERZS. Ó engemet senki sem szédit-el.

RON. Ezt szivedből mondod?

ERZS. Tellyes szivemből. — Ők másfon nem törík a' fejeket, hanem tsak a' Leányok szeme szõrit szedni.

RON. Ezzel kedvet találtál elõtem — Várj egy kis - ajándékot akarok adni. (az asztal fiókból ki vesz egy kis Arany gyûrõt, a' melly nagy gondal sok Papirosba van takarva) Nefze kis gonosz!

ERZS. Ó az Úr igen jól - tévõ.

R O N. Fogadod, hogy mindég meg-betsülöd magadat?

E R Z S. Igen Uram.

R O N. Magadat az Ifiakhoz nem adod?

E R Z S. Soha sem

R O N. Annyival-is inkább az Inafokhoz?

E R Z S. Pfuj!

R O N. Add ide a' kezedet Erzsók.

E R Z R. Itt van.

R O N. Te gyönyörű kis alakotska.

E R Z S. Ne tsiklandgyon az Úr.

R O N. Jól meg-őrizd azt a' Gyűrűt az én hozzám való szeretetből.

E R Z S. Ezüst?

R O N. Ej! arany. Ez az én meg-boldogúlt Feleségemnek jegy-gyűrűje. Ez a' jó Lelkű Afzszony hogy szeretett engemet. Ő véle az Ég szerentsémet el-vitte. Erzsók! légy mindég betsületes, szelíd, takarékos, ki tudja a' Jövendőket. Az én Leányom nem lakik házamnál, talám ma holnap Férjhez megy, és én érzem, mivel tartozom a' páros életnek. A' házafodásról még nem mondtam-le, és ha én illy ifjú szelíd, jó erköltsű Feleséget kapnék, mint az én Erzsókom.

E R Z S. Mennyen az Úr, az Úr engem csak vekszálni akar.

RON. Nem Erzsók, nem valósággal beléd szerettem.

ERZS. Híszem én az Úrnak szolgálója vagyok.

RON. Angyalom, Tsillagom. (*meg-akarja ölelni.*)

ERZS. Hagygyon békét az Úr.

RON. Egy tsókot kell kapnom.

ERZS. Abbol semmi sem lesz — hogy tsillog a' szeme!

RON. A' szerelem miatt.

ERZS. Egészzen el-ijeszt az Úr. (*el-akar menni.*)

RON. Hová mégy?

ERZS. El-szaladok.

RON. Maradgy Erzsók, maradgy, esküszöm néked (*térdre esik*) a' te Láбайдnál.

ERZS. Álljon-fel az Úr valaki jön.

VII. JELENÉS.

RONTO, ERZSÓK, ZAVARFY.

ZAVARFY.

(*Hajós - Kapitány ruhában sebesfén bé-lép.*)

MEG-NE háborodgyon az Úr.

RON. Uram! —

ZAV. Valóban szép Leányka.

RON. Az enyim Uram!

ZAV. Az Úr szolgálója? Természet szerint látom.

RON. Ó Uram!

ZAV. Valóban senki sem szégyenlheti a' Leányt meg-ölelni, ha szép, és az Úr engedelmeivel.

RON. (*Erzsóknak*) Eredgy! (*Erzsók el-megy.*)

ZAV. (*magában*) Ez engem nem esmér. Jó!

RON. Bátorkodom kérdeni, mi tzellya lehet az Úr látogatásának?

ZAV. Igen örömeft, az Úr Rontó Úr?

RON. Szolgálattyára.

ZAV. Prókátor.

RON. 45 ezstendőktől fogva.

ZAV. Betsületes ember?

RON. Minden kérdésen kívül.

ZAV.

Z A V. Nékem az Úrra szükségem van.

R O N. Szerentsémnek tartom ha szolgálhatok, mit tetszik vélem parantsolni?

Z A V. (az *Író-Afzatra egy erfzényt vet*) Ime itt van 50 Arany elő költségre, fennmit fe kéméllyen az Úr.

R O N. Bizza rám magát az Úr.

Z A V. Ha ezzel bé nem éri, van nekem 100,500 's Ezeris.

R O N. Óh kedves Úr, ha minden ügyefek ilyenek volnának, melly nagy gyönyörűség volna a' Prókátori élet. Több nyire inkább a' fzemeket ki-hagynák vájni, mint 10 Aranykát erfzényekből kiadni.

Z A V. Nálam az nem Módi, és az az egy dolog, a' mellyre az Urat kérem, nem köti bé az erfzényem fzájját.

R O N. Soha fe törődgyön az Úr. Az Úr dolga kétségkívül fontos?

Z A V. Mázsás.

R O N. Az Úrnak Jószágát illeti?

Z A V. Több.

R O N. Több! Ugyan mi lehet az?

Z A V. A' betsület. A' betsület nagyobb a' káposztás húsnál.

R o n. Most értem már. Egy pillantatni magával nem bírás, egy pertzentésnyi fel-háborodás. — Ah! a' betsületes embereket érdekelheti e' féle. De az Úrnak maga előre való ajánlása.

Z a v. Várjon Prókátor Uram, meleg van, igen meg-hevültem, és a' Történetről előbb nem szóllok, még a' pohárral kezemben nem beszélek.

R o n. Ah a' kis-gond — Erzsók!

Z a v. Jó Bora van az Úrnak?

R o n. Az után szóllyon az Úr róla — Erzsók!

IX. JELENÉS.

E L Ö B B I E K, és E R Z S Ó K.

E R Z S Ó K.

MIT tetízik parantsolni?

R o n. Hozz fel egy Butelia Tokai bort a' Pintzéből.

R o n. Igen is.

Z a v. Mind az által nem akarja az Úr, hogy tsak magam igyam?

R o n. Nem, éppen nem

Z a v. De én minden reggel két Buteliával szoktam el-morfolni, és még ma szerentsétlenségemre józan vagyok.

R O N. Értem. 4 Butelliát hozz.

Z A V. Ez egy okos szó vala.

R O N. Tetfzik valamit eni?

Z A V. Nem, egy szelet kenyeret tálálám. —

R O N. Az, az, minden Tzeremonia nélkül.

Z A V. Én úgy szoktam.

R O N. Eredgy Erzsók — fiefs.

X. JELENÉS.

R O N T Ó Z A V A R F I.

Z A V A R F I.

BETSÜLETEMRE mondom, az Úr szolgája igen módos.

R O N. Meg lehets.

Z A V. Jó Szájja ize van Öreg Apám!

R O N. Miért né? Öreg vagyok ugyan, de fzeretem az Ifiakat.

Z A V. Kivált képpen a' fejér Személlyeket. Kár hogy ez a' Leány egy kitsinyt férjfi gyölölő.

R O N. Arról könnyü tenni.

Z A V. Hát az Úr Iró — Deákja?

R O N. Jó Rendet tartok.

Z A V. No már térjünk vissza az én Történetemre.

R O N. Igen szíveffen.

Z A V. Én Anglus vagyok, a' Nevem Tibond György, az előtt 20 esztendővel szolgáltam Angliában, kétszer hajókáztam körül az egész világot, és híres voltam Indiában. Egy 36 Ágyús Fregatte, másod rendbéli nagyságú hajót igazgattam. Hadakoztam az Északi Tengeren is, és fel tettem magamban, hogy Angliába visszfa mennyek. Midőn egy 26 Ágyús Frantzia hajó meg - támadott, annak én ellene állottam. A' tűz mind a' két részről igen kemény vőlt. Már Árbotz Fáink annyira öszve lövöldöztettek, hogy mind a' két hajó alkalmatlan vőlt az Igazgatásra. És éppen le - akartam vettetni a' vas Matskát, midőn némelly tüzes Bombik az én hajómat tűzbe borították. Azomban én minden Szempillantásban gyanakodtam, hogy a' tűz a' Puskaaporos kamarába akadván, az én gyámoltalan hajóm a' Levegőbe repül, tehát Tsajkára rakódtam, és a' meg maradt embeimmel ellent állottam. A' Frantzok, kik a' mi veszedelmünket látták, meg szüntek a' Tüzeléstől, és minden, lehető segítséget nyújtottak nekünk. Én egyedül a' hajóba maradtam, és erőssen el-tökélletem magamban, hogy véle együtt a' Levegőbe repüllök. A'

midőn egy ifjú Frantz Tiszt, ki a' mi segítségünkre egy Tsajkán jött, az én magam elfzánását, és veszedelmemet látván, egy kezében tartott fejer kendővel hajomba ugrott, engem véletlenül derékon kapott, és vélem azon pillantásban, mellyben az én hajóm a' Levegőbe Szárnyaira kelt, a' vizbe ugrott.

XI. JELENÉS.

ELŐBBIEK. ERZSÓK.

(*egy Tányérral a' mellyen 4 Butelia Bor. 2 Pohár, egy asztalkendő, és Kenyér vagyon.*)

ERZSÓK.

ITT van minden, a' mit az Úr parantsolt.

RON. Jól van Erzuska, Akár ki keres, nem vagyok itthon. Hallod é?

ZAV. Helyes gondolat.

ERS. Nem parantsol mást az Úr?

RON. Semmit sem Gyermeke, csak meny.

ZAV. Ebugattát, ez a' szép Leányka töltsön először nekünk poharat.

RON. Alló.

ERS. (Tölt)

ZAV. Egészségért kintsem (iszik)

ERZS. Grátiánamnak tartom.

RON. Egészséggel Erzsóka! (*iszik*)

ERZS. Szépen köszönöm. Mált nem paratsol az Úr?

RON. Nem édes Leányom.

XII. JELENÉS.

RONTO. ZAVARFI.

ZAVARFI.

VALÓBAN rendes Leányka.

RON. Hogy tetszik a' bor?

ZAV. Igazán mondom a' töltőné azt tselekedte, hogy annak Jóságát észbe fe vettem.

Próbályúk (*iszik*)

RON. No — 's?

ZAV. Derék! Úri! van az Úrnak fok?

RON. Már a' fogytán jár, még a' mint reménylem, egynehány Buteliát vájhatok ki a' homokból.

ZAV. Tellyes meg elégedéssel. Most ismét az én életemhez. Meg tartott engemet magával együtt a' Tengerbe taszítván. Szerentsére a' jegyző könyvetském vélem volt, a' melly jó zsiros volt. Sok Obligációk 's Vekszlik voltanak benne. Vettem észre, hogy az én meg tartóm egy koldús - kutya, azért

kivántam az én vagyonkámat, a' mellyet ő meg tartott, véle meg osztani, de még arra nem vehettem, hogy tőlem csak egy Fillért-is el-vegyen. Már a' mint mondtam a' Tsajkájában voltunk — egy kemény szél meg akadályoztatott a' Frantzia hajónak el-érésétől, a' melly kevés idő múlva szemünk elől el-tűnt. Tehát én ismét halál-foglya voltam, de ugyan azon Szél, a' melly a' mi szerentsétlenségünket okozta, minket egyenesen a' Szárazra vetett, és úgy szakadtam ide. Az ólta együtt lakunk. Együtt utazunk egy szempillantásig sem hadgyuk-el egy mást. Ő egy betsületes ember, a' kit én esmérek, és ő ellene akarok Pert indítani.

R O N. 'S miért?

Z A V. A' Tenger az én Dajkám, kenyerem, a' Szárazon nem találok magamnak dolgot. Azt szokták mondani: A' korhelység a' vétkeknek szülő Anyja, és nékem három irtoztató hibám van.

R O N. Mellyek azok?

Z A V. A' Bor, Játék, szerelem.

R O N, Hát ezeket nevezi az Úr hibáknak?

Z A V. Igen is.

R o n. Tréfaság ! Ezek a' hibák Európá-
nak nagyobb részében egy jó fogású, és iz-
lésű embernek meg esmértető Jelei.

Z A v. Igazán ?

R o n. Az én Tuttomra ! A' Valóságos
böltsefség abban áll kedves Kapitány Uram,
ha az ember szerentsés, és ez egy kevés bor,
játék , és szerelem nélkül izetlen.

Z A v. Ez egy kellemetes erkölcsi Tu-
domány.

R o n. Ez valóságos Filozofia.

Z A v. Gyakorollya az Úr azt a' Filozofiát?

R o n. Néha néha.

Z A v. Meg - kell mindazáltal Prókátor
Urnak vallani, hogy az Afzfonyok vesze-
delmek, és a' szépség tsak egy el-húlló vi-
rág. —

R o n. Ugyan azért ne kéfedelmeskedgyen
az ember annak bírására jutni. Mi édesebb a'
szerelemnéi ? a' teszi az ifjúságot szerentséssé,
és fel-hevíti a' jéggé vált vért-is.

Z A v. Én még hozzá adom, hogy a' sze-
relembe fok tsalogató , tsiklándóztató erő van,
de a' bor, az afztal —

R o n. A' bor ? az afztal ? az egy való-
ságos gyönyörűséggel táplál. A' meg-vídamít
minden időbélieket. Ha a' vénségnek komor

Jele el-foglal bennünket, és a' szívnek kelle-
metes tárgyak körül való érzését meg-tompít-
tya. — Hol vigasztallja magát az ember? az
Áfztalnál. Mi melegít fel bennünket? a' bor.
A' bor leg-nemesebb ajándeka a' Természet-
nek. Az ember sehol sehol sem boldogabb,
mint az Áfztalnál, soha lints olly helyén, és
nyugodalmassan, mintha egy kevelet fel-önt
az ember a' garatra.

Z A V. Tehát igyunk.

R O N. Aló. (*isznak*)

Z A V. De a' Játék?

R O N. Ha a' Játék nem indulatoskodás-
ból, nem bolondságból van, úgy nints nálá-
nál tiszteségebb idő töltés.

Z A V. No jó! nékem van hajlandóságom
a' bor-italra, játékra, és szerelemre, és tel-
lyes igyekezetem ezen hajlandóságom ellen
tufakodni.

R O N. Isten őrizz! Kapitány Uram! Isten
őrizz (*énekelt*) A' bor, játék, 's a' szerelem,
Bús szív enyhítő kegyelem! trada-rida, di-
da, dum.

Z A V. (*eszébe jutattya Rontónak*) I-
gyunk!

R O N. Rajta! (*isznak*)

Z A V. Térjünk ismét az én dolgomra. Mondám az Úrnak, hogy a' Frantzia Tifzt velem lakik.

R O N. Igen, és hogy az Úr ő ellene Pert akar indítani.

Z A V. Helyesen: ő szereti a' bort, játékot, és szerelmet.

R O N. Az ő benne nem hiba, ő Tifzt, és Frantz.

Z A V. Reggel a' Leányok közül hízeldünk, délbe ifszunk, és este játszunk.

R O N. Jó fel-osztása az időnek.

Z A V. Tegnap este a' gyönyörűségből már ki-fáradva, piketézni hívtam ötöt, én ugyan nem vagyok szerentsés, mert szokás szerént 20 között 18-at veszttek.

R O N. Már ez igen nagy szerentsétlenség.

Z A V. Egy szóval, én csak azért játszom, hogy játszam, nem hogy nyerjek, tegnap pedig a' szerentse részemre úgy szolgált, hogy tőle 30 aranyat nyertem.

R O N. A' mellyeket ő nem akar le-fizetni, úgy-e?

Z A V. Még sem, kész pénzbe játszotunk. Hogy fel-keltünk, egy kártyát találunk az Asztal alatt. Én azt állítottam, hogy a' Játék e' miatt volna hibás, ő nem igazán

vesztett: és kényszerítettem őtet a' maga pénzének vizfza - vételére: ő arra nem állott, mind a' ketten tűzbe jöttünk, én a' pénzt, ő pedig a' kártyát az ablakon ki - hajítottuk: meg-üflölköltem volna, ha ő az én életemet meg-nem tartotta volna. Most azért törvényes-fen akarok ő véle perleni, nem gondolok vele, ha ezer Aranyom meg-bánnya-is.

RON. Ez hát az Úr Pere.

ZAV. Igen-is Prókátor Uram! nem ítéli rosznak az én dolgomat?

RON. Helyes, Kapitány Uram! helyes.

ZAV. Tehát kényszeríthetjük őtet, hogy a' Pénzt el-vegye.

RON. Minden bizsonnyal — avagy be-tsületemre mondom, én veszem-el.

ZAV. Talám csak hizelkedik nékem az Úr? —

RON. Akkor legyen ez a' pohár bor nékem utólsó.

ZAV. Kérem az Urat, ne halaszfza a' dolgot.

RON. Vagynak az Úrnak Tanúi?

ZAV. Nints.

RON. Semmi sem, majd találók én.

ZAV. Soha többé esmérőssel nem játszom — Igaz az Úr szokott néha játszani?

R O N. Néha, néha.

Z a v. Az az ritkán.

R O N. Valahányszor az alkalmatosság magát elő-adgya.

Z a v. A' Játék fel-háborította az embert?

R O N. Sőt inkább vidította, és meg-újította: főképpen azoknak, a' kik sokat gondolkoznak, szükséges.

Z a v. Ha t. i. az ember sokáig dolgozott —

R O N. Vagy pedig valamelly történetről beszélt — mint mi péld oka.

Z a v. Nem lennék-e az Úrnak alkalmatlanságra, ha én most —

R O N. Semmi képpen nem — Parantsollyon az Úr, ha tetszik kedvét tölteni.

Z a v. Félek hogy terhére ne lennék az Úrnak.

R O N. Ah nem! éppen nem, én örömeft játszom.

Z a v. De talám csak valami kis Játékot? —

R O N. Nem, a' kis Játék nékem igen únalmas.

Z a v. A' melly alacsonyság-is. Én inkább fzeretek 1000 aranyat két pertzentésben elvesztetni, mint százat két óra alatt nyerni.

R O N. Én-is úgy tartom: vagy mind,
vagy semmit.

Z a v. Nofszja játszunk hát egygyet.

R O N. Szívesen.

Z a v. Délig?

R O N. Reményilem lesz az a' szerentsém,
hogy az Úr nem útállya szegény házamat.

Z a v. Igen örömeft.

R O N. Mitsoda Játékot parantsol az Úr?

Z a v. Én minden Játékot tudok.

R O N. Piquetet?

Z a v. Az igen únalmas.

R O N. Ostáblát?

Z a v. No légyen az. És éppen itt van az
Ostábla Asztal. (*játszani ülnek*) Mennyibe
játszunk?

R O N. A' mennyibe az Úrnak tetszik.

Z a v. Egy játék foká tart az Ostáblán.

R O N. Az igaz.

Z a v. Kis Partie — Az hamarébb megy.

R O N. Én fizáz Aranyat tefzek-fel a' Pe-
remre teendő költség fejébe.

R O N. Áll. Vessen az Úr.

Z a v. Nem, én hoztam-elő ezt a' Já-
tékot.

R O N. Én meg itthon vagyok.

Z a v. Én inkább nem játszom.

RON. Minthogy egy átallyában parantsollya az Úr. (*vetvén a' kotzka vetőt*) Áll.

ZAV. Itt van (*fel-tesz egy tsomó aranyat*) Áll.

RON. (*vet*) 12 találtam.

ZAV. Húzza be az Úr.

RON. Ismét.

ZAV. Szíveffen (*más tsomó aranyat tesz-fel.*)

RON. (*vet*) négy négy találta.

ZAV Húzza be. Hányszor talállya jól az Úr?

RON. Én nem szoktam számlálni, sem hányszor iszom, sem azt, hányszor találom.

ZAV. E' derék Felelet.

RON. Tetszik 100 aranyat tenni, tettek rá.

ZAV. Áll.

RON. 15 találta.

ZAV. 100 arannyal tartozom az Úrnak, csak egy szempillantáfig.

RON. Hová, hová?

ZAV. Haza megyek Pénzért.

RON. Jaj Kapitány Uram! a' betsületes ember közt a' szív nem kész pénz.

ZAV. Jó. Tartya az Úr a' vetéfi?

RON. Még 12-szer akarom válni.

ZAV. Nékem ugyan er  ssen kell magamat tartani.

RON. Mennyit tesz az   r?

ZAV. 100 aranyat ha tetszik.

RON. Nem bánom legyen   gy.

ZAV.   ll.

RON. H  ! (*vet*) hibát, itt van a' pénz m  g annyival tartozom az   rnak, és a' vetés az   ron van.

ZAV. Nékem   zerents  tlen kezem vagy  n, mi áll?

RON. A' mivel az   rnak tartozom.

ZAV.   ll (*vet*) hány?

RON. 12-t  .

ZAV. 12-t  . Tehát találtam

RON. Igen. Tartoz  m az   rnak —   llyon mind a' mennyivel tartozom.

ZAV.   ll 15! meg-van találva.

RON.   rd  g   z  nk  zza meg, ez már 400 arany.

ZAV. Tsek  lys  g!

RON. Igen az   rnak, de nékem nem, a' kinek nints egyebem a' Pr  k  tors  gomn  l.

ZAV. J   — Fel-teszek 1000 aranyat az   r Pr  k  tors  g  ra.

RON. Ha! ha! ha!   ll.

Z A V. 16 meg-van találva. No már Prókátor vagyok.

R o n. Még egyszer. Semmi vagy két annyi.

Z A V. Ha az ember a' kéz ivét — nagyon fel-húzza el-szakad.

R o n. Az ördögbe! tett már az Úr, ha tovább nem játszik.

Z A V. Holnap parantsollyon az Úr költsönt vízfíza adni. Azomban adgyon az Úr egy két szóból álló írást az én nyereségemről.

R o n. De Kapitány Uram! —

Z A V. Ki tudgya halálának óráját — 's mikor vágják-el az ember alól a' gyéként.

R o n. Mit tsinál az Úr a' Prókátorsággal?

Z A V. Prókátor, hajós Kapitány — nem igen nagy különbség.

R o n. Az Istenért Kapitány Uram! engem koldússá tesz, ha az Urat ki kell fizetnem.

Z A V. Úgy? tehát lépjünk alkúra, azt mondgyák, hogy az Úrnak egy Leánya van.

R o n. Igen-is Kapitány Uram!

Z A V. A' Prókátorságát már el-nyertem az Úrnak, adgya még mellé a' Leányát nékem Feleségül, úgy vége minden keresetemnek.

R o n. Tréfál az Úr?

Z A V.

Z A V. Tökélletes Igazság a' mit mondok.

R o n. Az ördögbe, hogy lehetne egy
Anglus Kapitány Magyar Prókátor.

Z A V. A' szeretet minden nap még nagyobb változásokot szül. Nézzen csak meg engem az Úr jó. (*ki-nyilatkoztattya magát.*)

R o n. Mi az ördög! olyan Forma — mint — mint — mint az én —

Z A V. Az Úr Író-deákja Zavarfy.

R o n. Ah Istentelen!

Z A V. Gondolnám, hogy nints, mit egymásnak szemére velsünk. Az Urat az Erzsók Lábainál kaptam. Derekaflan ifzogált az Úr, és a' Játék, az én kegyelmem, 's irgalmasságom alá vetette az Urat.

R o n. Egy átkozott kujon vagy.

Z A V. Azért akarok Prókátor, 's az Úr veje lenni.

R o n. Ám legyen, nem mondhatok ellene.

Z A V. Tehát az Úr veje vagyok.

R o n. És az én követőm. De ne játsszon, ne igyon, és meg-ne tsókollya Erzsókát.

Z A V. Fogadom az Úrnak. Láttya Uram Atyám! hogy a' leg-okosabb ember-is el-felejtí néha magát. Könnyű az okosságra való Intés, de nehéz a' végben-vitele. A' Tanító

D

leg-többet tesz, ha maga jó példával megy elő. A' ki a' más szemében a' szálkát meg-lát-tya, lássa - meg magáéban a' gerendát. Egy szóval: előbb sem mint a' szomszéd házát megszellyük, kiki saját háza előtt seperjen.

A Z
O Z M O N D O K,
A V A G Y
A KÉTHELYTARTO.

D R Á M A
Ö T F E L - V O N Á S O K B A N.

TSEH KANTZELLÁR
B Á R Ó G E B L E R
NÉMET MUNKÁJÁBÓL
K A Z I N C Z Y M I K L Ó S.

A'
HARMADIK KÖTETNEK II. DARABJA

D 2

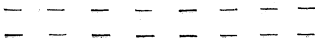

A Z O L V A S Ó H O Z.

EZ a' Dráma nem fog annyi édes könnyeket fakasztani, mint a' Korzebue darabjai fakasztgatnak. A' szerelem' szédelgésében pihegő Ifjúság nem leli-fel itt sem Romeoit, sem a' Júliákat. Annak a' mindent mozgásba hozó rugó-tollnak, melly nélkül Iróink Olvasóikat nem reménylik érdekelhetni, a' Szerelemnek, emlékezete-is alig vagyon itt. Az Ozmondok tehát nem várhatják azt a' közönséges tsudáltatást, mellyel némelly tsekély, sőt gyakorta épen rossz darab fogadtatik. Ellenben az a' szemes, és egyenes Bíró, a' ki a' theátrumi darabok' érdemét nem attól függeszti fel, hogy azokban szokatlan scénák, és dagályos szólások fordulnak - elő, hanem attól, hogy az előadott történet mesteri kézzel szövettessék-össze, a' Néző' lelke a' ki-fejtődésig ked-

ves függésben tartattassék, 's akkor azon a' nít lá. érdeklett ízível végyon részt; az illetén Bíró, mondom, az Ozmondok felől annál kedvezőbb ítéletet fog ejteni. Lehetetlen az el nem vetemedett léleknek édes el lágyulás, és öröm nélkül nézni azt, hogy Karlzon, és Edvard, a' benne titkon dolgozó fiúság szent ofziönéről indítatva, nyugodalmoknak, 's életeknek hozzkára vetésével fognak nem ismértt Attyaik mellett.

Ha Ozmond, Emília, a' Nevelője, és Edvard hohérpallós által múlt ának ki, itentelen Üldözőjök pedig mérget inná, ez a' darab is rapioláft nyerne a' Partereken. Az érzékenyebb Lelek-k áldani fogják velm egygyütt a' GEBLER' hamvait, hogy a' Virtuust, melly a' Világban olly fokszor nyomattatik-el, a' gonosz-ág által, itt triumphálni hagyta. Érzette nyilván, hogy a' fok mindennapi példák mellett el-talállyuk fe-

fejteni, hogy annak másképen kell esni. —
 — Az Ötsém önnön magától fogott ennek
 le-fordításához; én az Ozmondokat nem es-
 mértem mind addig, míg fordításának,
 melly leg-első próbája, meg-tekintetését
 reám nem bízta. — Ha illy darabokat fog-
 nak játszani a' SEHYEK, a' VARSÁ-
 NYIAK, kétfzeres örvendezéssel örven-
 dek Hazámnak; mert Theátrumunk nem
 rsak Nyelvünket fogja gyarapítani, hanem
 egyízersmind a' Virtusnak, 's minden ne-
 mes érzésnek-is Iskolája lesz. — Regme-
 tzen, Novembernek 5-dikén, 1792.

KAZINCZY FERENTZ.

A' JÁTSZÓ SZEMÉLYEK.

GRÓF WALLMÓR, egy Határfzéli Tartománynak Helytartója.

GRÓF EDVÁRD, Wallmórnak Fija

GRÓF OZMOND, meg-buktatott Helytartó.

EMILIA, Ozmondnak leánya.

KARLZON, a' Garnizonbéli Katonáság Kom-mendénfa, és Oberstere.

RÓZA, Emiliának Nevelője, Blinknek felesége.

BLINK, a' Helytartónak Meg-hittye.

KLARISZSA, Emiliának szoba-leánya.

GRÓF STERNHELM, Gyenerális.

GARDA-TISZT.

TSELÉDGYE a' Helytartónak.

GARNIZONI KATONASÁG.

A Történet télben esik a' Helytartó Palotájában. Kezdődik hajnalban, és késő éjjelig tart.

I. FEL - VONÁS.

(Rózának lakó - szobája két ajtóval)

I. JELENÉS.

(még csak virrad. Róza gondolkozva ül, kezében egy levelet tart, ólidalvást egy asztalon könyvek, és két égő gyertya. Felkél, lassú lépésekkel jár fel 's alá a' szobában)

R Ó Z A.

OZMOND még él — — újra meg - látom — azt a' nagy embert — azt a' jó Urat! — Reménytelen — ki-mondhatatlan öröm! de ó be el-vagy keferítve a' rettegés által! Nem vakmerőség-e ott járni, a' hol az ő el-lensége uralkodik! — Ha itt mulatását megtudgya Wallmor! ha az-is tudtára esik, hogy az Ozmond fia él, mindennap' körulte van!

hát még az Emélia titkos öszve-kelése! — Ó mért nem vettem én ezt hamarább észre? Mért engedtem magamat a' Karlzon kérései által el-lágyítatni? — Mit fog Ozmond Leányának férjhez menésére mondani! Mint hőkken-meg, mint Zavarodik öszve, ha majd ezt meg-hallja! — Szóllyake valamit Emiliának hogy jön az Attya, vagy inkább Karlzonnak jelentsem ki azt? — De imhol jön. (*Róza el-dugja a' levelet*)

II. J E L E N É S.

R Ó Z A és E M I L I A.

(*haló ruhában jön a' szobájából.*)

E M I L I A.

KEDVES Rózám, már harmadik éjjel nem nyugszol Karlzon miatt. A' harmadik, (*nyájasan*) de egyfzersmind utólsó is (*rettegve*) Isten! mit mondtam! Ha ez igaz talál lenni! — Karlzon még ma indul a' Táborhoz, 's tám a' halálra fiet.

R Ó Z. Ne szomorkodgy édes Emilyám! újra meg fogod látni kedvesedet, 's még sokkal jobb állapotban fogod találni, mint a' millyenben el-hagyod. Előre mondhatam azt.

EMIL. Az egek igazolnák szavaidat kedves barátom! épen ez a' reménysége a' jövőendőbéli bódogságnak tétette velem ezt a' nagy lépést, mellynek következései csak most mutattyák rettegő szemeimnek a' magok nagyságokat. És még sem bánom, hogy megtettem. A' leg-jobb Férj' karjai közzé vitt az engemet. 'S ha áldozattyává lennék is, elég hogy bírtam Karlzont, hogy enyim volt! Mérsékelhetetlen öröm!

RÓZ. (*meg-öleli Emiliát*) Ó kedves Emiliám, be szívemre hatnak szavaid! Úgy szeretek mind téged, mind Edvárdot, mintha mind kettőtöket emlőim szoptatták volna! — Nem a' leg-szeretetre méltóbb párt neveltem e' böltsőjőktől fogva? Nem az én füleim hallották-e leg először ártatlan sírását? Nem szenvedtem e' miatta annyi fok aggodalmat? — Ah Emilia! ha az Anyád' halála; 's az Atyád' szerentsétlensége jut elzembe. —

EMIL. 'S ez a' Tyrannus, a' ki mindenét el-rablotta, most arra akar kényszeríteni, hogy kezemet Fijának nyújtsam? Én ugyan Edvárdot annyira betsülöm, mint a' mennyire Attyát utálok. De a' Wallmor fija nem, nem született az Ozmond Leányának.

R Ó Z. Attól ne tarts. Edvárd is hű marad Izabellyéhez. Új okokat lel ő az öfzvekelés' halasztására. Azonban közelít az idő; a' Nép lármája, 's kívánsága miatt nem lehet az már fokáig távol. Az bizonyosan véget vet a' Wallmor kegyetlenségének, és a' mi fzenvedésünknek.

EMIL. Azzal vigasztal Karlzon is, ám- bár ő nem kívánnya Wallmórnak buktát. Nem javallya ugyan tetteit, de a' Heltartó fzemélye eránt tífztelettel van.

R Ó Z. Jól teszi. A' Királyi páltzát még akkor is tífztelni kell, mikor érdemetlen kéz tarttya. Karlzonnak okos maga vífelése azt tselekfzi, hogy ötet betsüli Wallmor, 's az ő tanátsait még ott is bé-veszi, a' hól más ellen haragra lobbant vólna. Egy jele az ő bizodalmának az, hogy a' Pártolók ellen in- ditott feregét az ő vezérlésére bizta!

III. JELENÉS.

AZ ELŐBB ENIEK, és KARLZON.

EMILIA.

(Karlzonhoz, a' ki útnak öltözve jön-bé azon az ajtón, mellyen elébb Emilia)

ITT hagyfz már, kedves?

KARL. Már virrad; veszedelmes a' további mulatás. Azt, hogy itt el-bútsúzhattunk egymástól, ennek a' jó Barátnénknak köszönhettyük.

EMIL. El-bútsúzhattunk? — Ah Karlzon, alég lettünk eggyé, 's már el kell válnunk! Meddig nem látlak?

KARL. Azt tartom, nem foká léfzek oda. Pártosokat könnyebb győzni, mint ellenséget. De tám a' meg-támadást sem várják a' Zendülők.

RÓZ. Wallmórnak viszfza hivattatása a' tsendefséget helyyre fogja állítani. A' Nép tsak a' Helytartó személye ellen zúgolódik.

KARL. Ó ha Wallmór az én tanátsoimat követte vólna, nem ment vólna a' dolog ennyire. De! el-ámitatott.

EMIL. A' büntetés ötet üzőbe vette. Az el-tapostak' fohajtása, az ártatlanok' vére.

KARL. Én nem mondhatom, hogy Wallmór nem hibázott; szerentsétlenné tette az Emilia Attyát. De meg is bánta tselekedetét. Alkalmatofságot adott néki a' tömlőtzből való ki-fzabadulásra.

RÓZ. Ne erefzkedgyünk méllyen ennek az el-fzökés környülálláfinak vizsgálásába. Oberflier Uram! az szerint a' mit tud jól ítél (*egy rövid gondolkozás után*) Ozmond talám még életben vagyon.

EMIL. (*meg-öleli Rózát*) Az én Atyám élne! — igaz lehet az? ó édes Rózám, hol veszed ezt a' hírt?

KARL. (*érzékenyül*) A' vitéz Ozmond, a' Hazáját meg-fzabadító Ozmond élne még?

RÓZA. Mérzsékellye Obesflier Uram ezt a' fel-lobbant örömö. Ha Ozmond él, láttya Oberflier Uram maga-ís, hogy attól igen sok függ, hogy az ideje előtt ki-ne tudódgyé. Oíztán az-is meg-lehet, hogy baráttjai el-ragadtatván fzívek óhajtafa által meg-lelt dolognak veszik azt, a' mit tsak óhajtanak.

EMIL. (*szomorúan*) Örööm tehát ok nélkül való öröm volt. Ó igen is bizonyos az, hogy ezt a' boldogtalan Atyát meg-ölte a' fok szenvedés. Sokszor hallottam Rózá-

tól, hogy ott, a' hol menedék helyét kereffe
sírját találta.

RÓZA. Hát ha az ő halálát némelyek
fzánt-fzándékkal hírlelték?

EMIL. Nem kérdezősködött volna-e,
olly fok idő ólta gyermekei felől?

RÓZA. Az ő egyetlen egy Fijának, a'
te testvérednek, halálát még fogságában meg-
értette. Te, kedves Emiliám, ellensége ke-
zében vóltál. Hogy vehetett volna tehát on-
nan tudósítást felőled?

KARLZ. Az, a' mit Róza mond, meg-
lehet. Miért-is fosztanánk-meg magunk ma-
gunkat a' reménység édességétől? Mik vól-
nának a' boldogtalanok e' nélkül! (*meg-tsó-
kollya az Emilia kezét.*)

EMIL. El-kísérlek a' szobámig.

IV. JELENÉS.

RÓZA

(egyedül marad, 's utánnok néz.)

ANNAK tsak reménysége is, hogy Ozmond még-él, ennyire meg-illeté érzékeny szíveiteket? — Ó ha mindent tudnátok. — Még egyszer el kell olvasnom azt a' levelet, melyet ez az idegen hozott. *(ki-vefzi)* Az! az az ő írása! Úgy ismérem azt, mint a' magamét. Tsókallak benneteket leg-jobb Úr' kézvonásai. *(meg-tsókollya az alól-írást, 's olvas.)*

„Édes Rózám! ime egy bóldogtalan
 „kézírása, a' kiről te el nem felejtkeztél.
 „Még-él, és reményli, hogy nem
 „fokára ölelni fogja Rózáját, 's kedves
 „Emiliáját. Örömeft tenne még e' két
 „névhez, egy harmadik kedves nevet,
 „de nem meri, mert a' veszedelem nagy.
 „Portugalliából lett vízfza utazásában,
 „hol tizenennyöltz esztendeig lappangott,
 „meg-értette Gróf Dormánntól, meny-
 „nyi háládatofsággal tartozzék Rózának.
 „Kevés idő múlva többet fog hallani
 „az ő vég nélkül háládatos

„Ozmondgyáról.“

Többet

Többet hallok? — világosabban ír? vagy talán maga jön közinkbe? — Sok gondolatok támadnak bennem. — Generalis Sternhelm, Ozmondnak hajdani szíves baráttya váratlanúl érkezett vizsza a' Városba. Nem nála tartozkodik e' Ozmond? (*kopogtatnak*) ki jön illy korán? (*maga nyíttya-ki az ajtót, a' melly épen áltaellenbe van azzal, mellyen Emilia ki-ment.*)

V. JELENÉS,

RÓZA, és ÉDVARD.

RÓZA.

A' Gróf ez? — honnat illy jókor?

ÉDV. Nékem az én kedves Rózámmal titkon kell szólanom.

RÓZ. A' Grófot illeti a' dolog?

ÉDV. Nem; Emiliát, és Karlzont.

RÓZ. (*tsudalkozva*) Emiliát, és Karlzont?

ÉDV. Minden tartalek nélkül, kedves Rózám. A' Róza baráttjai bennem is baráttyokra találhatnak. Ötet nyóltz nap ólta fel-bonthatatlan kötelek szoríttják.

RÓZ. 'S hitvесе a' Grófnak Izabella?
Az Istenért mit tsinált a' Gróf? Jobban ugyan

E

nem választhatott, de mit mond majd a' Hely^a tartó? — Reszketek a' Gróf nyugodalmáért.

EDV. Ha ezt meg nem tselekedtem volna, örökre el-vesztettem volna Izabellát. Sem mitől sem tarthatunk. Izabella tegnap testvérével együtt utazott el innét. A' szomszéd Tartományban fogja mind addig venni lakását, míg özvekelésünket ki-nyilatkoztathatjuk. Az Atyám azt véli, hogy az én szerelmem elaludt.

RÓZ. Annyival nyughatatlanabbúl fogja kívánni az Emilia el-vételét.

EDV. Egymás után hordom majd elő a' hallogatás' okait. 'S ha mindenből ki fogyok is, kényszerithet e' az Atyám az ő el-vételére? — Nem lesz e' kéntelen egyetlen egy Fijának meg-engedni?

RÓZ. De tudgya a' Gróf, hogy ő Excellentiája ezen házasfág által azt akarja meg-nyerni, hogy magát az Ozmond megbuktatása után el-foglaltt, 's az Udvar által Wallmórnak ajándékozott jószágban meg-erősítse, és Emiliának még anyai jószágit is magáéivá tegye.

EDV. Igazságtalan bírtokra nyomja e' a' leg-fzentebb özve-keles a' maga petsétjét? Mentsen meg az Isten ettől! Ha örökösévé

lészek egyszer az Atyámnak, Emilia az Ozmond jószágát mind egy fillérig visszafiztára kapja.

R ó z. Ó édes gyermekem! engedgye meg a' Gróf, hogy örömben mint egykori nevelője így szólítom. Be elevenen emlékeztet az Gróf arra mikor — — De lépünk a' dologhoz. Mi hozza most a' Grófot ide?

E d v. Hogy az Aszfzonyt, és az Aszfzony' barátait egy nagy történetről tudósítsam. A' Karlzon, és Emilia egyet értések észre vevődött. Leg alább gyanú van eránta. Tegnap az Atyám fokáig beszélt erről Blinkkel. Tulajdon fülemmel hallottam azt.

R ó z. A' férjemmel?

E d v. Az Atyám el-nem akarta hinni, hogy egy Idegen igyekezzék el-nyerni azt a' Leánykát, a' kit egy Helytartó fija vett tételül. — Fogadom, hogy Blink maga is így gondolkozik. De ő mindég azon van, hogy Karlzont, a' ki az ő szemében eleitől fogvaft szálfka vólt, az Atyámnál még utálttabbá tehesse. 'S már annyira vitte a' dolgot, hogy az Atyám Karlzonnak nem hiszen úgy, mint eddig.

R ó z. Emilia miatt?

E d v. Nem; Blink Karlzont úgy festi le, mint Ozmondnak titkos baráttyát. Ez a' vádolás hitelt kapott.

E 2

RÓZ. Ó Evárd! be fokat szenved Róza egy eléggé meg nem fontolt lépés miatt; a' miatt, hogy, el ragadtatván a' fiatal kor' hiúsága által, férjének Blinket választotta. Bóldogtalan ember! Bolondságoddal öszve - barátkozott alattony szíved téged utólyára is meg fog buktatni. Előre-látom esetedet; haszontalan minden intésem: te még hitvesed' életét is keferited.

EDV. A' leg - esztelenebb féltés által! Eleget szántam én az ilyenek miatt Rózát! Talám épen ebből a' forrásból ered az ő gyűlölsége Karlzon iránt?

RÓZ. Arra, hogy Karlzont Blink gyűlöllye, elég hogy ő Gróf Dormánnak, az Ozmond egykori leg - szorosabb baráttjának, rokona. — Épen ez a' háládatlanság. Férjemnek épen ez az ellenségeskedése egykori Jóltévőnk eránt, vólt az, a' mi nékem leg-inkább fáj. — Te magad édes Edvárdom, ámbár fija vagy Wallmórnak, fokszor ki-fakadtál férjem ellen, hogy az Ozmond meg-bukásával ő állott leg-először a' meg-bukató részére.

EDV. Tsak Róza ne bányya-meg, hogy akkor a' mi házunkba jött? hogy a' Wallmór fija nevelését fel-vállalta?

RÓZ. *(sírva)* Tsak ezt ne bánnyam-meg?
Ó Edvárd te, te, és Emilia, ti vagytok ket-
ten nekem minden örömöm! — —

VI. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és BLINK.

BLINK.

*(azon az ajtón jön-bé, a' mellyen előbb
Edvárd)*

MITSODA, 's itt kapám. *(meg-hökken,
hogy nem Karlzon az, a' kit gondolt, hanem
Edvárd)* 'S Gróf Edvárd ez? 'S a' Gróf is
reggeli látogatásfokatté fzen Rózánál?

EDV. Arról senkinek sem adok számat;
kit keres az Úr?

BLINK. Valakit, a' ki helyébe, a'
mint látom, a' Gróf lép.

RÓZ. Mitsoda egyetlen beszéd ez?

BLINK. Nem olly egyetlen, mint a' te
magad vífelése. Ma ki-maradt Karlzon?

RÓZ. Mi dolga néki nálam?

BLINK. Tsak tettesd magad, mintha
femmit sem tudnál. Rajta veszteti tegnap,
jól látták, mikor ki-suhant a' kert-ajtónn.

RÓZ. A' kertből tsak az én lakásomhoz
vezet az út?

EDV. Uram! a' ki tiszta erköltsü hitvesének nem hiszen, meg-érdemli, hogy roszsz erköltsü feleséget kapjon. Az Úrnak vigyázni kellene, hogy gyengesége meg-bántásá ne vályyon.

BLINK. Azt nem tudtam hogy Rózának illy heves pártfogója foglenni. Baráttjai mindenfelé szaporodnak, úgy veszem észre.

EDV. Több meg-kémélléft, leg alább az én személyem eránt, azt ki-kérem. *(útálottal néz Blinkre, Rózának nyájasan szorítja meg kezét, 's el-megyen)*

VII. JELENÉS.

RÓZA és BLINK.

BLINK.

EZ a' tekintet fenyegetés! Afzszonyom, közelit az idő, midőn valaha már számot vetünk.

RÓZ. Blink! meddig fognak még tartani esztelenkedésid, mellyek mind kettőnknek gyalázattyára vagynak? A' Hellytartó Fiját, kit én neveltem, vagy egy olly születésű 's rangú Tisztet, mint Karlzon, a' kit a' Hellytartó maga is érdemesnek tart a' meg-külömböztetésre, el-tilthatom e' a' hozzám jövőstől?

BLINK. A' hozzám jövéstől? — Milyen jövéft ért az Afzszony? nappalit, vagy éjjelit-is? Kitől ment-ki tegnap Karlzon ilyen tájban?

RÓZ. Én nem magam lakom ebben a' nagy épületben. Nintsenek-e Karlzonnak most különös foglalatosságai?

BLINK. Ó azoknak a' különös foglalatosságoknak majd vége szakad.

RÓZ. Vezérlésére van bízva a' Pártók ellen rendeltt Sereg.

BLINK. 'S eddig már tőle vilzsa - is véve. →

VIII. JELENÉS.

RÓZÁ, BLINK, és EMILIA.

EMILIA.

(meg-értette az utólsó szókat midőn bé-jött)

MIT hallok! 'S Karlzon el-vesztette a' Kommandót?

BLINK. Igen-is, Kis-Afzszony! helyébe Oberfier Spielding van rendelve.

EMIL. Honnan ez a' változás?

RÓZÁ. Kétség kívül a' vádlók' ólalkodáfokból, melly mindég talál alkalmatosságot, és okokat az ártatlant meg-buktatni.

E 4

BLINK. Brávó! Aszfszonyom, brávó! tsak fogja párttyát kedvesének: de vigyázzon magára, hogy — vele együtt — —

RÓZ. Mond-ki bátran, a' mit el-kezdettél. Mire vigyázzak?

BLINK. Hogy az Ozmond baráttyaival való tartás — —

EMIL. Az én Atyám baráttjai mind tífzteletet érdemlő derék emberek. Nem tudom miért kellene Rózának tőlök félre-vonni magát.

BLINK. Ki mellett kél-ki a' Kis-Aszfszony? Talám Karlzon mellett?

EMIL. (*meg - rezzelve, de mérészen*) en-ís, ő mellette. Karlzonnak érdemeit még Wallmor-is meg-esméri.

BLINK. 'S bizonyos személyek talám még inkább. Kis-Aszfszony! az én intéseim a' Kis-Aszfszonymak-is hasznára lehet. (*el-megy.*)

IX. JELENÉS.

EMILIA, és RÓZ A.

EMILIA.

BLINK homályosan beszéll, meg-támad engem-is! Karlzontól el-van véve a' Kommandó — — Vallyon nem vagyunk-e el-árúlva?

RÓZ. Attól ne rettegj; a' Helytartó még semmit sem tud titkunk felől. Ő Karlzon ellen csak gyanakszik. Azt tarttya felőle, hogy Ozmond mellett fog. Tegnap ugyan észrevették, midőn a' kert-ajtón ki-ment. Mindgyárt bé-fútták a' Férjemnek. Esméred boldonságát; gyanúsága rám esik, nem te reád.

EMIL. Karlzont talám ma-is látták itt — Ah Róza! előre látom, hogy minden kifog tudódni. 'S akkor osztán — meg-indúl a' vér bennem, ha a' következtésekről gondolkozom. — Nints egyéb hátra, hanem hogy szökjünk. Indúlljunk haladék nélkül. Siesünk Dormánhoz, 's az ő vezérlése alatt borúlljunk le a' thrónus elébe. Esdekléseinkkel öszve-fog egyeledni a' Nép szava, 's a' Király meghallgattya azt, és az istentelen Wallmor elnyeri a' mit érdemlett.

RÓZ. Kedves Emiliám, nyugtasd-meg magadat egy kevésbé! A' veszedelem még meszse van. Minden szempillantásban várom a' fontos tudósításokat Atyád felől. Ha ő talám él; ha talám nem meszse lappang tőlünk; miként távozhatsz-el innen a' nélkül, hogy őt' lásd, 's ki-szabadítsd. 'Nagyobb veszélyben forog ő, mint mi.

EMIL. Meg-várom azt jó Róza; meg-várom azt örömeft. Ó! ha még élne! ó ha előmbé lépne ő, ő, az a' tiszteletre méltó jó Atya! — Új remény ömlik szívembe. Látni fogom; ölelni fogom őtet. Atya, Leány, Férj, 's te (*által-öleli*) te, Vezériője Ifjúságomnak, mindnyájan szerentségek leszünk (*karjaikat öszve-fonva mennek által az Emilia Szobájába.*)

II. FEL-VONÁS.

(a' Helytartó szobája. Jobbra egy asztal, és egy üres karszék.)

I. JELENÉS.

GROF WALLMOR (gondolkozva)

T IZENHAT elztendő múlva bukkan elő! a' kit minden meg-hólttnak tartott! Lehetetlen az! — De még-is a' környül-állások, a' mellyeket beszéllnek! — Hogy Minister Dorzetnél lappangott, hogy az ő leg-belsőbb barátja Dormán meg-halgattatott! Meg-esik nékem, ha ki-sül, mitsoda álnokságok által buktattam - meg Ozmondot! ha öfzve-rontott Ellenségem még győzedelmeskedik rajtam! — Nem! minekelötte a' meg - történik mindent meg-próbálok. — Dorzet! ne ingereld Wallmort! Őseid közzül egynehányat meg-hánytak már a' Helytartók. Egy vitéz Nemzet a' szomszédságban tsak alkatmatosságot les. Már nékem nagy ígéreteket tett, 's én nem toltam-el világosan.

II. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR, és BLINK.

(levelekkel, és holmi apró írófokkal)

BLINK.

A' MA érkezett leveleket hozom a' Városból, még egy új Pasquillust-is, mellyet az éjjel ragasztottak-fel.

WAL. Azokhoz hozzá szoktunk! elébb tsak a' leveleket. *(körül nézegeti a' boríték íróft, 's mind által-adgya Blinknek, tsak az utólsót nem)* Ezeket olvassa-meg kemed, 's mondgya-meg, mik vannak benne. Hah! ez a' mi titkos levelezőnk írása *(fel-fzakaszttya a' levelet, 's olvas)*

„ A' mit tegnap írtam Ozmond felől,
 „ az mind egy betűig igaz. Újra el-úta-
 „ zott, de nem tudatik hová. Innét azt
 „ húzzák-ki, hogy az ő baráttjai sem-
 „ mit sem nyertek az Udvarnál. Még tsak
 „ nem-is vólt Gróf Dorzetnél. Kételked-
 „ nek, hogy a' Király, vagy a' Minister
 „ tudnák, hogy itt vólt. Még én-is ké-
 „ sőn értettem-meg azt; mert a' mi Spio-
 „ nunk akkor, mikor Ozmond itt vala,
 „ a' Dormán házánál leskelődött. “

Hála Istennek! már egészen meg-újulóok. Ozmond tehát semmit sem végzett. — De elég, hogy él. — Bár csak valami jó lélek az én Tartományomba vezérленé! Kezemben halálos Sententziája, hirtelen más világra küldtem! — De még a' más oldalon van valami. Mit ír még Sterling?

„Épen most jön hozzám a' Spion,
 „'s azt a' hírt hozza, hogy Ozmond az
 „Excellentziád Tartományába utazott.“
 (*örömmel*) Blink! ó jó! ó jó! csak jöjjön,
 jöjjön! bizonyosan a' Leányával akar szólni.

„A' Dormán házánál azt-is beszéllek,
 „a' mit Excellentziád nehezen fog hinni,
 „ni, hogy az Ozmond Fija még él, és
 „az Excellentziád Tartománya Anya-
 „városában tartózkodik.

Igen bizony! szép hírek! az Ozmond Fija, a' ki két esztendőskorában a' Róza vigyázása alatt holt-meg!

„Vigyázzon Excellentziád. Itt titkos
 „agyarkodások készülnek Excellentziád
 „ellen. Első postával új híreket küldök.“

No Blink! mit mond kemed ezekre?

BLINK. Bámúlok rajta! Gyanúsnak látszik előttem minden. — Karlzon! Őtet a' Gróf Dormán rokonának mondgyák. De hát ha nem az?

W A L. Hát ki volna? Talán ugyan éppen az. Ozmond Fija? — Nem himlőben holt-e meg az én tulajdon házamnál, tsak hamar azután, hogy az Ozmond gyermekeit magamhoz vettem.

B L I N K. Az el-tserélésnek e' volna-e első példája? Kivált olyan betegségben, melly az ábrázatot ismeretlenné téfzi. Én a' Feleségemnek sem hiszek. Róza még most-is első Úra mellett fog. Nem mutathatott-e egy himlőben meg-holt gyermeket az Ozmond Fija helyet elő, 's nem tehette-e az Ozmond igaz Fiját félre?

W A L. A' lehetetlen. Úgy Karlzon maga sem tudja ki gyermeke. Hogy lehetne különben hűséggel az Attya ellensége eránt?

B L I N K. A' tettetés' meisterségét nagyra lehet vinni.

W A L. Hallgasson kemed! a' Karlzon maga viselésében nints semmi színesség. Ha ő belől más volna, mint a' kit mutat, régen el-árulta volna magát. Sőt azt-is sajnálom, hogy a' kemed szavára el-vettem tőle a' Kommandót.

B L I N K. Nem rokona-e Karlzon Dormánnak? Nem gyanús-e különben-is? Hány-szor emlegeti sópánkodva az Ozmond forsát;

mindétig csak azt magasztallja, a' mik az Ozmond Hellytartóságában estek, 's soha sem javallya a' miket Excellentiád parantsol.

W A L. Ugyan ez az egyenefség mutattya, hogy szíve, és szándékai tiszták minden álnokságtól. Még rendeléseimnek hánytorgatásaiból is erántam való tisztelet, és hűség sugárzik. Azt ohajttya, hogy azokhoz az eszközökhöz fogjak a' dolgok' elintézéseiben, a' mellyeket ő lát leg-jobbaknak

B L I N K. Leg alább most nem lehet hinni néki, mikor a' Kommandó vizfsza vétele miatt boszszús.

W A L. Az okosság azt kívánnya, hogy minden lépéseire vigyázó szemekkel legyünk.

B L I N K. Tegnap igen jókor reggel mintegy nap fel-költte tájban az Emilia, és Róza ablaka alatt lévő kertből látták az útfára menni.

W A L. Mitsoda? Hol veszi kemed ezeket a' hireket? Ezt Kemednek csak a' Feleség-féltés sugallya. — Másként, hát ha csak ugyan van a' dologban valami? — De hogy merne Karlzon Emilia felől gondolkozni?

B L I N K. Hogy vagy Emiliába szerelmes vagy Rózába, az bizonyos. Emilia felől nem merem hinni: de a' Felségem felől nints sem-

mi, a' mit ne higgyek. Vagy izerelem, vagy titkos egyet értés tsatlotta együvé. Leheletlen hogy Róza Ozmond felől bizonyosít ne tadgyon. Ha Karlzon Fija Ozmondnak, úgy Róza ötet Excellentziádnak ellenségévé téfzi.

WALL. Mind kettőjökkel fízólok ez eránt. Karlzon épen hozzám van idézve.

BLINK. Mindenek felett a' Gróf Edvárd öfzve-keelését kellene fiettetni Emiliával. Ez által az Ozmond titkos baráttynak meg lennének kötve kezeik.

WAL. Ez az épen, a' mit magamban el-végeztem. Hónap légyen meg az. Most mennyen kemed, 's haggya itt a' Pasquillust. Karlzont várom. (*Blink le-tefzi az asztra, 's mégyen.*)

III. JELENÉS.

Gróf WALLMOR (magában.)

HA Karlzon az Ozmond Fija talál lenni? — Mikor az Ozmond gyermekei himlőben feküdtek, pénzt is ígértem Rózának, hogy a' gyermeket nékem áldozza-fel, 's nem hajlott kérésemre. Úgy kellett magamat viselnem, mintha tsak próbára vettem volna hűségét. Tartván újabb ólálkodásimtól, talám meg-hólltnak hirdette a' gyermeket, 's a'

Gróf

Gróf Dormánn házánál neveltette, a' hol testvér Nénnye szolgálatban vólt. Bizony az, a' mit Blink gyanít, igaz lehet. Ha ki-sül, ha rajta veszt Róza, úgy reszkeffen Ozmond a' Fija életéért is. — — (*fel-veszi a' Pasquilust, 's olvas*) — Mitsoda éles döfések ezek.

„ A' Wallmór Helytartóságának le-
„ írása. Első Rész.

„ Miket tett Gróf Wallmor a' Tar-
„ tomány javára?

Három oldal tsupa nullákból.

„ Második Rész. Mennyi roszszat vitt
„ véghez? —

Ez tízenyóltz esztendeig viselt hivatalom' diariuma vólna. (*olvas.*)

„ Wallmór egymással ellenkező paran-
„ tsolatokat adat ki az Udvarnál, 's így
„ Ozmondnak meg köti kezeit a' Kato-
„ nasággal valamit kezdhetni. E' miatt
„ a' határ szélen levő vár el-vesz. Oz-
„ mond ellen Wallmór meg indíttatya a'
„ Hadi Procéssusi, Árestomba téteti, 's
„ más oldalról barátság színe alatt ál-
„ izenetek által arra bírja, hogy az Áres-
„ tomból meg-szökjék. Akkor el-fogat-
„ tya, halálra kárhoztattattya, 's magá-
„ nak el-adattattya a' jószágát.

F

Átkozott egy írás! (*egy darabig forgat-
ta, 's újra olvas*)

„ Harmadik Rész. Profétziák.

Egy kard, egy pisztoly, és egy ital mé-
reg van le-festve. (*le-teszi az írást, 's gondol-
kozik*) Az utóbbi halálra ítézés keferítette - el
a' Népet. — Szelídebben bánhattam volna.
Blink mérgesített-el. — De már e' most mind
késő. Wallmór el nem áll többé attól, a' mit
magában fel-tett.

IV. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR és KARLZON.

KARLZON.

EXCELLENTZIÁD velem parantsolt. Azt
mondgyák oda ki, hogy szabad bé-jönnöm.

WAL. Meg-hagytam, hogy Oberster
Uramat bé-jelentés nélkül botsáfsák hozzám.
— Hogy van Oberster Uram? kétség kívül
fájlallya a' Kommandó viszsza-vételét.

KARLZ. Ha az nem bizatlankodásból
származik, tisztelem a' Felsőség' rendelkezését.

WAL. Nem, Karlzon! nem bizatlanko-
dásból. De a' Pártosok ellen való vezérlés
nem szokott kedves Kommandó lenni.

KARLZ. Meg-vallom, hogy ezek nékem is érzéseim. Polgárok' vére fog ki-on-tattatni; vétkes Polgároké ugyan: de tsak ugyan Polgároké. Hát ha a' zendülési más-képpen is le lehet tsendesíteni.

WAL. Hogy másképpen?

KARLZ. Egy közönséges Pardon által, ki-vévén azokat, a' kik a' zendülésnek fejei voltak, 's azzal az igérettel, hogy a' Nép panaszai szoros vizsgálat alá vétetődnek.

WAL. Nem esett e' meg már ez a' vizsgálat?

KARLZ. Meg, de éppen az által, a' ki a' panaszt támasztotta.

WAL. Karlzon, ez világosan hibásnak kiálttya tselekedetemet.

KARLZ. Ollyan vakmerő nem vagyok; de azt kéntelen vagyok meg-vallani, hogy haragom fel-lobban, midőn a' magok hasznokat hajháfzó Tanátsadók Wallmort az egész Tartomány gyűlölségének tészik tárgyává.

WAL. Elég! az ilyen Szók Dormánn-tól vannak el-tanúlva.

KARLZ. Gróf Dormánn engem a' Felsőknék engedelmeskedni tanított, nem pedig arra, hogy kedvezéseket az igasság' el-fede-zésével igyekezzem el-nyerni.

F 2

W A L. Gróf Dormánn Oberster Urambait az eránt, kit az Ozmond szerentsétlensége okának néz, nem a' leg kedvesebb indulatokat fogott önteni?

K A R L Z. Ennek a' szerentsétlen versengésnek az emlékezete bár örökre el-vólna temetve.

W A L. Éppen ezért fog'a' Fiam öszve kelése az Ozmond Leányával meg-esni. Mit mond erre Karlzon?

K A R L Z. Én az öszve-kelendők között akadályt látok.

W A L. Mitsoda akadályt?

K A R L Z. Gróf Edvárd nem Izabellát szereti e'? 2^a

W A L. Azon szerelem' lántzai általam öszve-tépettek. Izabella el-haggya ezt a' Tartományt, 's a' Fijam engedelmeskedni fog parantsolatimnak.

K A R L Z. Reménylhetni azt?

W A L. Éppen egy gondolatom támad. Az Edvárd gondolkozását senki sem tanulhattya ki inkább, és senki sem tudgya őt', 's az Emiliával való öszve kelés' szüksége felől meggyőzni, mint Oberster Uram.

K A R L Z. Mint én?

W A L. Kit betsül a' Fijam fellyebb Oberster Uramnál.

KARLZ. Erre a' szolgálatra talám senki sem alkalmatlanabb mint én.

WAL. Mit tartsak ezen vonogatásról?
(*Blink bé-lép, 's int Wallmórnak, hogy valamit akarna mondani, a' mit Karlzon nem halthat.*)

V. JELENÉS.

GRÖF WALLMOR, KARLZON, BLINK.

WALLMOR. (*Blinkhez*)

MÁR vizfza? (*Karlzonhoz*) Erről tovább kell szólnunk egymással. (*Karlzon el-megy.*)

VI. JELENÉS.

GRÖF WALLMOR, és BLINK.

BLINK.

EGY Karlzonnak szóló billiet, melyet éppen most adának kezembe.

WAL. (*sebeffen bonttya fel, 's olvassa*)

„A' leg-fontosabb dolgokat kell ki-
„nyilatkoztatnom. Jöjjön Oberfier Uram,
„még dél előtt a' Korona-útszán lévő
„szeglet-házba. Azon kapuban, melly
„a' szoros közre nyillik, valakire fog
„akadni zöld öltözetben; kövesse ezt

„ minden szó nélkül. Szükséges e' ennek mély titkolását kérni, azon felül, hogy azt jelentem, hogy ettől egy drága élet füg? „

Karlzonnak ezt a' billietet venni kell. Eből ki fogjuk tanulni, miként gondolkozik. *(az írást nézegeti)* Nem az Ozmond írása e' az? Az övé, az övé, jól ismérem azt! — Blink! be szerentsés történet! Ozmond maganyújtja magát kezünkbe. Karlzon bizonyosan ott lesz a' rendeltt időre. Mefszéről fogják lesni, 's mind kettőjüket kezünkbe keríttjük.

BLINK. Tsak valami zenebona ne támadna belőle. A' Nép mindég résen van fegyverre kelni, ha a' segédet tőle Ozmondi névvel kéri. Még sokan élnek azok között, a' kik az ő részére valók.

WAL. El-fogásának nagy tsendességgel kell meg-esni. Ozmondot titkon vitetem a' fomszéd várba, 's el-üttetem a' fejét. Lehetetlen, hogy leg-kissebb is ki-tudodgyék.

BLINK. Hát Karlzonnal mi esik?

WAL. Fogságba vitetem őtet is, 's pört indíttatok ellene.

BLINK. Ha Ozmond itt van, úgy azt bizonyosan fogja tudni Generalis Sternhelm.

Ő Ozmondnak leg-szorosabb barátja volt mindenkor.

W A L. Ez igen helyes jegyzés. Nem ok nélkül jött Sterhelm most, minekutánna hét éltendeig lakott falun, illy véletlenül a' Városba. Tanúilya-ki kemed, mik történnek a' Sternhelm házánál.

B L I N K. Sternhelm sem maradhat szabadon.

W A L. Az ő meg-kapatasának még most nints ideje. Ellenségeim között egy sem menekedik - meg tőlem; de őket csak egymás után kell hálóba keríteni. Most lásson kemed dolgához, 's küldgye hozzám a' Feleségét. *(Blink el-megy, Edvárd bé-lép.)*

VII. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR, és EDVÁRD.

W A L L M O R.

JÓ hogy jössz; a' te öszve-keleléd Emiliával hólnap mégyen véghez.

EDV. Miért illy fietve! még pedig akkor, midőn mindenfelé fegyver tsörög, 's a' Város lakosainak sem lehet egészfzen hinni.

W A L. Éppen azért fiettetem azt.

EDV. 'S meg - egygyezett már benne Emilia? Tudgya Uram Atyám mennyi idegenséget mutat ō ezen öszve-kelés eránt.

WAL. Szándékomat makattsága meg-nem változtathattya.

EDV. De lehetek-e én olyan személyel szerentsés, a' kinek hajlandósága erőszakkal vonattatik hozzám.

WAL. Egy epedő, meg-kábúlt szerelmes' szavai! ha értenéd melly nevetségesen hangzik az a' te szádból. Azt házamnak java kívánnya; tizennyóltz esztendeje, hogy ezen szándék tellyesítésén dolgozom.

EDV. Ó Atyám! bár az Ozmond háza el-rontásán ne épült volna az!

WAL. 'S még szemre-hányásokat hordaszsz előmbe? — Gyermekek, ha szándékom' meg-gátlásán találtál dolgozni, ha szerelmed még mostanáig-is tart Izabellával...!

EDV. Méltóztassék Uram Atyám maga szólani Emiliával, ha nékem nem hiszen; talám reá fogja beszéllhetni. Meg-lehet, hogy ō nem annyira hideg erántam, mint gondolom. —

WAL. Fogok: de jaj neked, ha parantsolatommal továbbá méréfzlefsz ellenkezni: *(a' Kabinettyébe megy.)*

VIII. JELENÉS.

EDVARD, és RÓZA.

EDVARD.

HA Emilia el-talállya fojtani szerelmét Karlzon eránt; ha engedni talál az Atyám erőszakoskodásainak! — Ő engem nem gyűlöl, sőt merem állítani, hogy betsül. — Ki tudja, ha nem lesz-e gyenge! — Mitsoda örvénybe taszítám magamat! (*Rózához, a' mint belép*) Ah Róza! erőszakosan siettetik Emiliával való öszve-kelésemet. Az Atyám akar vele szállani. Ha rá talállya magát vétetni!

RÓZ. Attól ne tartson a' Gróf, Emilia olly szorosan van öszve-köttetve Karlzonnal, mint a' Gróffal Izabella.

EDV. (*Rózát meg-öleli örömében*) Ó kedves Rózám, be édes ez a' biztatás! Izabella-is kevés idő múlva túl lesz a' veszedelmen. Hólnap már el-ér a' határ-szélekre. Akkor osztán az Atyám — —

RÓZ. Távozzék a' Gróf. Már jön. (*Edvárd el-szalad.*)

IX. JELENÉS.

RÓZA, és GRÓF WALLMÓR.

WALLMÓR.

TUDTÁRA akartam adni kemednek, hogy az Emilia öszve-kelefe a' Fijammal hólnap leszsz. Rendellyen-el mindent.

RÓZ. Rá állott végre Emilia?

WAL. Mitsoda tekintetek tartóztathatják attól?

RÓZ. Az Ozmond' szerentsétlensége néki szeme előtt lebeg szüntelen. Édvárd fija annak, a' kit ő azon szerentsétlenség' szerzőjének tart.

WAL. 'S mit mond kemed ehez az ő vélekedéséhez?

RÓZ. Igasságtalannak tartom. Mit tehet a' Fiú az Atya tetteért?

WAL. Róza még mindig az Ozmond' részén áll. Azt én nem veszem roszsz neven. Az Ozmond házánál neveltetett, ott házasítattott-ki. Még mindig betsülöm kemedet azon hűség miatt, mellyet az Ozmond fijának himlőben fekvésekor tapasztaltam.

RÓZ. Borzadással említem azt az időt.

W A L. Az ifjú Ozmond benne meg-hala
(*vizsgás szemeket vet Blinknére*) Leg-alább
kemed azt mondta nékem.

R Ó Z. Az egész ház bizonyság reá:

W A L. 'S még is hihetné-e kemed? most
azt kezdik beszélni, hogy él?

R Ó Z. (*meg-rezzenve*) Él! — hol vette
magát ez a' hír?

W A L. Az Anya-városból. — Talállya-
ki kemed, kit gyanítanak az Ozmond Fi-
jának?

R Ó Z. Hogy találhatnám-ki én azt?

W A L. Karlzonra!

R Ó Z. A' Dormán rokonára?

W A L. Annak kezdik tartani, de senki
sem tudja bizonyosan. Dormán Ozmondnak
meg-hitt barátja volt. Onnan ered az egész
fajdítás.

R Ó Z. Mellynek semmi nyoma nintsen.
Nem! Karlzonnak semmi köze Ozmondhoz.
De mit-is töltöm az időt egy illy haszontalan
híren.

W A L. Azt-is beszéllek, hogy Ozmond
ismét elő-kerültt.

R Ó Z. (*nevetősen*) Úgy hát minden ha-
lott fel ébred.

W A L. Arról sem hallott kemed semmit?

R Ó Z. Régolta levelet sem vettem a' fő Városból.

W A L. Karlzon Dormánnál a' kemed Testvérétől neveltetett?

R Ó Z. Igen-is, a' Néném a' Dormán házánál a' volt Karlzonnak, a' mi én voltam az Excellenzládénál Edvárdnak, és Emiliának.

W A L. *(keményebb hanggal)* Róza! kemed tehát semmitsem tud Karlzon felől; és Ozmond felől sem?

R Ó Z. Mit tudhatnék?

W A L. Azt a' mit előttem titkol, és a' mellyet én csak ugyan ki-tapogatok. Kemed esmérhet. Vallyon-meg mindent, a' mit tud. Estvéig engedek gondolkozásra való időt *(a' kabinettyébe zárkozik)*

X. J E L E N É S.

R Ó Z A. *(egyedül)*

TSAK egy pertzentéig maradt volna még tovább. Tsak egy pertzentéig tudakozódott volna még, úgy mindent meg-vallottak volna öszve-zavarodott tekinteteim. Már tudgya, hogy él Ozmond! Azt hogy Karlzon az Ozmond fija, hogy én őtet meg-tsaltam, hogy

én az Ozmond hol-létét tudom, mind ezeket maga gyanítgattya. Talám már az Ozmond hol-létét-is ki-kémlelte, 's tsak az Emilia Karlzonnal lett öszve-kelése fekszik már titok alatt. Isten! ha világosságra jön ez-is; ha a' Karlzon éjjeli hozzánk járásait észre - vették! — Mit mondok majd néki! Mi leszs belőlünk! *(Szomorúság, 's nyughatatlankodó gond jeleivel mégyen-el)*

III. FEL-VONÁS.

(a' Játék-szín az előbbeni szobát adgya-elő)

I. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR.

(egy tsomó írást tart kezében)

RÓZA el-árúl! Karlzon fija Ozmondnak! Itt vannak a' bizonyságok. Dormánnak tulajdon keze-írása az egész titkot fel-fedezi. — Hah, tsalárd Afzszony! Ozmondaid el-nem fogják kerülni dühösségemet. Minden házakat sorra járnak azon az útszán, a' hová Karlzon váratott. — Ő ugyan meg-nem jelent a' hívattatásra; de annak oka tsak az előre való félelem lehetett. Ó! leg-kissebb lépéseid-is tudtomra lesznek. — Rózáat őrizet alá tétetem. (Kabinettyébe akar visszsa-térni.)

O()O

II. JELENÉS.

GRÓF WALLMÓR, és BLINK.

BLINK.

(*öszve - akad az ajtóban Wallmórral. Boszszankodva jár fel's alá*)

POKOLBÉLI Gonofság! álnok kép-mutató Afzszony! ki hitte volna már ezt felőled — Karlzon három éjjel a' szobájában! — Nem csak Wallmórt, hanem Férjedet-is tsalod (*egy billietet húz-ki zsebjéből*) Lássa a' Helytartó-is, Szégyenítessél-meg!

WAL. Mit lássak? Mitsoda írás az?

BLINK. (*általnyújtja a' Helytartónak*) Ozmond billiéttye Rózához, mind Attyával, mind Fijával egygyet ért az átkozott! Éppen most beszéli a' kertész, hogy Karlzon már egymás után három este ment Rózához, 's csak hajnalkor tsúfzott-ki ismét a' kert-ajtón.

WAL. (*a' ki az alatt a' billietet olvasta*) Mindenfelé árulók vettek körül! — Karlzon éjjel Rózánál! Bizonyosan öszve-esküdtek ellenünk. Már tudgya születését.

BLINK. Ó! ő régolta tud mindent. Ő gonofz szándékkal jött ezen Tartományba.

W A L. Nem, én éppen ellenkezőt látok a' Dormán leveléből. Dormán kéri Rózát, hogy Karlzonnak semmit se jelentsen-meg.

B L I N K. A' Dormán leveléből?

W A L. Itt vannak. A' Róza író-asztalába találták (*mutattya a' levelet*) más leveleket is emleget, a' mellyek vagy el-vannak duggatva, vagy el-égettettek.

B L I N K. Mihent haza vetődik, mindigárt vallásra kell húzni, 's fel-kell hányni minden íráfait.

W A L. E' volt az én gondolatom-is. A' Palota mellett lévő szobába őrizteffe kemed az alatt.

B L I N K. Hát azt a' gaz latrot?

W A L. Kemednek mindig tsak a' féltés a' fejébe. Haggyuk azt másfzorra. Nékem okaim vannak még Karlzont szabadon hagyni. Ő nem illanthat el tőlem. Észre vehetetlenül forognak körűlte kémjeim.

B L I N K. Karlzontól még inkább lehet tartani, mind Ozmondtól. A' Katonaság ötet fzereti az utolsó háborúban tett vitézségeért, mellyek őt' Oberfferi hivatalra jutatták. Ha tudva leszfz, hogy ő fija Ozmondnak, az egész Nép az ő részére áll.

W A L.

W A L. Azt mind meg - fontoltam. Megállok fel - tételem mellett. Blink! kemed-is mutasson barátságot Karlzon eránt. (*a' Kabinettyébe megy*)

III. JELENÉS.

B L I N K (egyedül)

EN mutassak barátságot? 's még magam járjak, úgy-e, a' Feleségem latra után? — Nagy kívánság! — De mit nem tesz az ember, hogy annál jobban süllyön-el a' boszszú-állás. (*ki akar menni, 's Karlzon bé-lép*)

IV. JELENÉS.

B L I N K, és K A R L Z O N.

K A R L Z O N.

BL I N K Uram! hol van a' Helytartó?

B L I N K. (*az egész scéna alatt a' legnagyobb erőltetéssel beszéll*) A' Kabinettyében.

K A R. Szóllhatok vele?

B L I N K. Nem tudom.

K A R. Sürgető a' dolog.

B L I N K. Miattam-lehet.

K A R. Mitsoda feleletek?

B L I N K. Én másféléket nem adhatok.

G

KAR. (*meg-indúlva*) Mitsoda féreg van a' Blink Uram fejében?

BLINK. Féreg? — Igen bizony, féreg —

KAR. No 's —?

BLINK. De bizonyos embereknek még öszve fogja marni fülök' tövit.

KAR. (*tüzeffen*) Mitsoda embereknek?

BLINK. (*a' középső ajtón mégyen-ki*) Tsendesen, tsendesen! majd ki-sül.

V. JELENÉS.

KARLZON, és GRÓF WALLMÓR.

WALLMÓR.

(*Blinket, és Karlzont hangosan beszélni hallván, visszajön*)

ÖSZVE-KAPÁS az én házamnál?

KAR. A' Blink feleletei olly sértők valának, hogy lehetetlen vólt ki nem fakadnam.

WAL. Mit akar nékem mondani Oberster Uram?

KAR. Kevéssel ez előtt ezt a' billiétet kaptam egy isméretlen kéztől. (*által adgya a' Hellytartónak*) A' foglalattya nékem figyelmet érdemlőnek tetszett. Vártam a' másodszori hívást is. De senki sem jött hozzám.

W A L. (*tettetve olvassa a' billiétet, mint-ha még semmit sem tudna felőle*) Én semmit sem látok ebben a' dologban a' mi gyanút érdemlene. El kellett volna menni Oberster Uramnak! Talám valamelly Szép várja Oberster Uramat. Külömben Oberster Uram nem ellensége az illyes látogatófoknak.

K A R L Z. (*meg-illetődve*) En? (*hirtelen magához térvén*) Ez nem látszik olyan hívásnak. Ezek a' ki-fejezések: a' leg-fontosabb dolgok ki-nyilatkoztatása, egy drága élet, éppen más gyanításokat támasztanak bennem. Kétség kívül más billiét is fog érkezni. Akkor az Excellentiád' parantsolattyára meg-jelenek.

W A L. (*magában*) Millyen tettetett egyenesség! (*hangosan*) — De valamit egyebet. Oberster Uram nékem azt beszéltte, hogy Portugalliában született?

K A R. Én úgy tudom. Szüléimet nem ismértem soha. Az Atyám a' Lizaboni Udvar' szolgálattyában vólt, 's Katona korában a' tsata mezején maradott. Gróf Dormánn, az Anyámnak távolról való Attyafia, nevelt fel.

W A L. 'S bizonyos hogy az Oberster Uram Attya az ütközetben maradt? 'S azóltta semmit sem hallott felőle?

KARLZ. Leg-kissebbet sem, kegyelmes Uram!

WAL. A' Róza testvére nevelte Oberster Uramat. Róza tud talám valamit?

KAR. Honnan vette volna Róza, vagy a' testvére e' híreket? Maga Dormánn sem nyilatkoztatott ki nékem semmit.

WAL. E' különös.

KAR. Sokszor kértem ez eránt Dormánnt. De felelete mindig e' vólt, hogy meg-elégedhetem most azzal, hogy az Atyám egy igen derék, de igen szerentsétlen ember vólt. Lefsz tám még idő, mellyben többeket is mondhat.

WAL. Nem bizott az Oberster Uram ifjú tüzéhez.

KAR. Úgy látszik, hogy az tartoztatta meg. De én a' bizatlankodásnak okát meg nem foghatom. Ha az Atyámnak ellenségi vóltak is, Portugalliába mennyek e' fel-keresni, 's velek számot vetni?

WAL. Beszélt Oberster Uram a' fiammal?

KAR. Ma még nem láttam.

WAL. Ha még kap billiétet Oberster Uram, el várom a' hírül-adást.

VI. JELENÉS.

KARLZON (egyedül.)

(gondolkozva)

A' HELYTARTÓ szép látogatásról kezd gyanakodni? Vallyon nem vett-e valamit észre? Az lehetetlen! külömben nem olly tsendesen szólott volna! De hát azt miért tudakozta ha él e' az Atyám? (*Emília bé lép.*)

VII. JELENÉS.

KARLZON, és EMILIA.

KARLZON.

TE, a' Helytartóhoz, kedves Emiliám?

EMI. (*érzékenyül*) Ah Karlzon! Az Atyám még él! itt van a' Városban! Rózának hírül van adva, de ah! Wallmor is tudja. Ó mint retteg szívem az ő életéért! Talám azért hívat a' Helytartó, hogy belőlem valamit ki-tsikarhasson.

KAR. Isten! mit tselekedtem! Most értem már a' Wallmór szavait.

EMI. Egészen el-ijesztetesz! Mi baj?

KAR. Ez előtt valami két órával egy isméretlen kéztől kapok billiétet. Titkos bezzéllgetésre hívnak benne, 's ki-mutattyák a' házat, a' hová mennem kellett. 'S én a' bil-

liétet a' Helytartóhoz vivém. — Ha az Ozmondé talált lenni, ha ártatlanúl veszedelembe ejtettem az Emilia Attyát!

EMI. (*meg-ejedve*) Az Istenért! te, te ejtetted volna veszedelembe? Nem Karlzon! Nem, a' nem lehet!

KAR. A' Kabinet ajtaja nyillik. — Wallmór. — Dél után, ha bé-fetétedik. —

VIII. JELENÉS.

EMILIA, és GRÓF WALLMÓR.

EMILIA.

(*magában; még Wallmór bé nem jött*)

MELLY aggódások között hagyott itt! Miként rejtem el azt Wallmor előtt?

WAL. Emilia! a' Kis Afzszony hólnap Menyem leszsz, magam kívántam ezt a' hírt jelenteni, 's reménylem nem leszsz kedvetlen újság-

EMIL. Illy hírtelen? hiszen még ez az öfzve kelés meg sem volt határozva!

WAL. Még akkor el-végeztem azt, mikor az Ozmond gyermekeit magamhoz vettem. A' Király meg-erősítette.

EMIL. 'S azt vélte, hogy én abban meg-egyeztem.

W A L. 'S nem?

E M I L. Meg-vallom, hogy ez a' választás egy meg-buktatott Tisztvifelő gyermekének szerentse; 's tisztelem Edvárdot.

W A L. 'S mire határozza meg magát a' Kis-Afzszony?

E M I L. Hogy úgy mint testvéreimet szeretni fogom, de felesége soha sem leszek.

W A L. (*meg - indúlva*) Mi indíthattya erre?

E M I L. Tudakozhattya e' azt Wallmor az Ozmond Leányától?

W A L. (*fellobbanva*) Emilia! tudom én, hogy vagynak olyanok, a' kik a' Kis-Afzszont ezen öfzve-kelestől rettentik. Ha azok a' személlyek kedvesek a' Kis-Afzszony előtt, állyon reá.

E M I L. (*meg - illetődve*) Személyek, a' kik nékem kedvesek? a' kik engemet e' házasságtól rettentenek? Nem Wallmór! tsak én, tsak én fzenvedgyem terhét.

W A L. Nem árullya-e el a' Kis-Afzszont ez a' retteget is? Emilia! én többet tudok mint gondollyák. Titkos öfzve-jövedelek, Levelezések. — Az-alatt, míg mi együtt befzellünk, Róza el lefzsz zárva.

EMIL. (*el-retenve*) Róza! Mit vétett Róza?

WAL. Az a' gaz Afzszony el-árúl engem, 's ifjentelen szándékokat forral. Meg lehet, hogy segítő tárfai is vannak. — De én nem akarom tudni kitsodák, leplet vonok az el-múltakra, tsak Emilia fogadgya-el a' Fijam kezét. De ha azt el nem fogadgya, 's keményen meg-áll kívánságom meg-tagadása mellett, reszkeffenek az átkozottak. — — (*Emilia meg-döbben*) Mit reszket? Meg-ijedt hogy ki-sült a' titok.

EMIL. Nem! én egyedül — Higygye el Excellentiád. — Edvárd is — —

WAL. Edvárd le-mondott Izabelljéről. — Emilia! most tettetés nélkül. Tudom, hogy Ozmond itt van, hogy róla Rózának, és a' Kis-Afzszonynak tudósítása van. Ha kedves az ő élete, állyon hamar a' Fijammal való öfzve-kelésre. ❧

EMIL. (*rend kívül meg-illetődve*) Te-hetem azt? Kegyetlen! Egy ártatlan Atya légyen-e áldozattya Leányának? Nem! engem, engem érjen a' boszszú-állás.

WAL. A' Kis-Afzszony tudgya végezésemet. A' mellett maradok. Még ma egygyezen meg, vagy — el vész Ozmond. (*el-megyen*)

IX. JELENÉS.

EMILIA, és EDVARD.

EMILIA.

(minekutánna a' fájdalom' nagyságai szóllani engedték)

IRTÓZTATÓ állapot! — örvény minden felé. — ki-vallom férjhez menésemet, férjem leszfz oda! — Ha hallgatok, Atyám leszfz az áldozat. — Szerentsétlen! nints egyéb hátra, hanem hogy a' halált óhajtsd.

EDV. Emilia! éppen a' Kis-Afzfzonytól jövök, egy örvendetes hírt akartam vinni az Emilia vigafztalására. A' Kis-Afzfzony Attya egy nagy veszedelemből szabadúlt-meg.

EMI. Az Atyám szabadúlt-meg! — Ah! ismét élek. — Hogy? ki által?

EDV. Véletlenül ki-tudom hol lételet, 's észre veszem, hogy hajháfzfzák. A' frázsát egynehány minútumokkal meg-előztem. Egy tseléd köpenyegben a' szekerem bakján állva kísért a' Palotába. Mind addig szobámban leszf-el-rejtve, míg a' Városból ki-segíthetem.

EMI. *(érzékenyül)* Ó kedves Edvárdom, Barátom, mennyivel tartozom a' Grófnak! — Ó! nem mehetnék e' hozzá? nem láthatnám e' tsak egy szempillantásig?

EDV. Estve felé, midőn az Atyám kiszokott menni a' Városra, meg-lehet.

EMI. De nem forgunk veszedelemben?

EDV. Mindenre leszfz gondom. Most el-kell válnunk. (*Emilia el-megyén.*)

X. JELENÉS.

EDVÁRD, és később B L I N K.

EDVÁRD.

MIT mond majd az Atyám, ha meg-tud-gya, hogy Ozmond ki-szabadúlt? kire leszfz gyanúsága?

B L I N K. (*nagy haraggal lép-be*) Jaj annak, a' ki ezt tette! az Istentelen! életével lakol-meg érte.

EDV. Mi baj Blink?

B L I N K. Egy halálra ítéltetett Pártütő-nek nyomába akadtunk. A' ki-küldött katonaság már az ajtóig jut-el, 's valaki el-kapja előlünk!

EDV. 'S ez a' Pártütő?

B L I N K. A' néhai Helytartó, kinek fejére jutalom téttetett-fel.

EDV. És még-is az egész Ország ártatlannak tarttya.

B L I N K. Ártatlannak? azt ártatlannak, a' kire ki-van mondva a' halálos szententzia?

EDV. Mindég büntetésre méltókat ér-e az? — Blink! miként tüzefedhetik-fel az Úr, Ozmond ellen, holott az ő házánál nevelkedett! Mit félhet a' Haza egy öregtől, kit a' szenvedés; és az el-tűrhetetlen nyomorúság meg - erőltetett? Engedgyünk néki nyugodalmat élete utolsó pertzentéseiben.

BLINK. Nem! Ozmond, és az ő részén lévők, mindég veszedelmesekek maradnak. — Hah! Karlzon, Karlzon, ragadta-el őt', senki sem egyéb.

EDV. Mért éppen Karlzon?

BLINK. Mert ő Fija Ozmondnak, a' kit Róza meg-hólttnak adott-ki.

EDV. Az Úr álmodik!

BLINK. Bizonyosságaink vannak felöle.

XI. JELENÉS.

Az ELÖBBENIEK, GRÓF WALLMÓR.

WALLMÓR.

(fietve jön-ki a' Kabinettyéből.)

ISTENTELENSÉG! Ozmondnak tudtára adták szándékunkat, 's el-szaladt a' Katonáság előtt. — Blink! tüstént zárassa-be a' Város kapuit; hánnyanak-fel minden házat: min-

den szuglyokat, egy rejtek fe maradgyon vizsgálatlan.

BLINK. Éppen most akartam Excellenciának hírül adni; Ozmondot egy köpenyegbe burkoltt Esméretlen kapta-félre.

WAL. Hah! ki-tanúlom én ki volt. —

BLINK. Ki lehetne egyéb, ha nem Karlzon.

WAL. Kerefsék-fel.

EDV. Nem, Atyám! Blink ok nélkül veszi gyanúba Karlzont. Nem ő volt az.

WAL. Ki hát?

EDV. Ozmondot — — én szabadítottam-meg.

WAL. (*el-bámúvva*) Te?

EDV. Minden betsületes ember ezt tselekedte volna. Az Ozmond ártatlansága felől az egész Ország bizonyság.

WAL. (*haragjában alig szólhat*) Te, gaz gyermek — te voltál az? — Elébe-té-fzed-e egy ellenség életét az Atyád bátorságának? Mi tartóztat még? — De a' te Ozmondod nem szalad-ki körmeim közzül. Iza-belládat-is törbe ejtem, 's ki-állom boszszúmat rajta.

EDV. (*Wallmór elébe bukik*) Ó Atyám! engedd-meg vétkét fíjadnak; azt leg-alább a' szánakozás érzései igazolják.

W A L. Félre szemeim elől! — Blink! kemed kövessen. (*Blinkkel haragosan megyen Kabinettyébe*)

XII. JELENÉS.

E D V A R D (egyedül)

(*rövid gondolkodás után*)

TALÁM nem kellett volna szóllanom. — De ha hallgattam volna, úgy Karlzon ártatlan áldozattya lett volna az Atyám dühének. Inkább én légyek az. — Nálam lints többé Ozmond bátorságban. — Hol szól a' Leányával? Mindenfelé veszedelem. (*meg-üti a' melyét*) Rettenthetetlen szív! egyedül te kergeted-el félcldmemet.

IV. FEL - VONÁS.

(*Emilia szobája, a' Játék dél-után történik
téli alkonyodás tájban. A' Lufzterekben
ég a' gyertya; oldalvást két karfzék egy-
más mellett*)

I. JELENÉS.

EMILIA, és KLARISZSA.

EMILIA.

MAR alkonyodik. Mindgyárt itt leszfz —
Mint ver szívem! — Először látni egy Atyát,
's még ekkor-is rettegni életéért! Klariszfza!
melly rettenetes nap ez! Minden órában új
szorongattatás, új félelem.

KLAR. Én egygyütt szenvedek Nagy-
ságoddal. De leg-alább még egy oldalról tsen-
dességben vagyunk. A' Helytartó még sem-
mit sem tud a' házasság felől.

EMIL. Nem úgy fogja-e mindig nézni
Karlzont, mint az Ozmond baráttját? Nem
szedték-e el a' Róza leveleit? Ah! Klariszfza,

egy veszély fenyegeti mind Atyámat, mind Férjemet.

K L A R. Karlzon semmiben sem részes Wallmor ellen; arról felelek.

E M I. Nem, sőt talám igen-is baráttya. Ő-is utálja a' titkos törekedéseket. Közönségesen esmértt egyenefsége tartóztatta Rőzát ő előtte fel-fedezni titkait, a' mellyeket ime Wallmór, a' kegyetlen Wallmór, tud!

K L A R. Mitsoda titkok lehettek azok?

E M I L. Valaki van a' szobádban. — Ha az Atyám volna? — De hiszen még nem adatott jel.

II. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és GR. EDVARD.

EDVARD.

EN vagyok, Emilia! Nem sokára megláttya őtet. A' Hetytartó Blinkkel, egy ágyban fekvő Baráttához megyen-ki.

E M I L. De elég bátorságban van-e az Atyám? Hát ha majd mikor hozzám jön, valaki öszve-akad vele, 's el-árúztatik!

E D V. A' Homály most éppen szereztsénkre van. Az én szobám ide nints megszűze.

EMI. (*vigyázva*) Valami székér-zörgéft hallok.

EDV. Az a' Helytartó. Ideje hogy mennek, 's dologhoz lássak. (*el-megyén*)

III. JELENÉS.

EMILIA, és KLARISZSA.

EMILIA.

KÖZELGET már az a' szempillantás, melyet óhajtván, 's rettegve várok. Ah Klariszsa! soha sem voltam illy nyughatatlan.

KLAR. Nem látom okát, Edvárd mindent szemmel tart, és mindenre gonddal leszfz

EMI. És még sem fojthatom - el rette-gésemet.

KLAR. Karlzon-is majd el-jön. Be nagy leszfz öröme egygyütt látni azt, a' mit mindenek felett szerez! (*kétszeri kopogás hallat-szik.*)

EMI. Ez a' jel! Frissen Klariszsa! vezd-be. (*Klariszsa sietve megyén.*)

IV. JELENÉS.

IV. JELENÉS.

EMILIA, és GRÓF OZMOND.

EMILIA

(mind eddig vágyódást, és nyughatatlanságot mutat; ki-terjesztett karokkal szalad elébe bé-lépő Attyának, lábaihoz bukik, 's gyermeki hűséggel tekintvén-fel rá, ált' öleli térdeit. A mértéket meg-haladó öröm csak töredező szókat ad nyelvére)

OH Atyám! — édes Atyám!

OZM. (meg-illetődve néz-le Leányára, fel-emeli, 's karjai közzé szorítja) Édes gyermekem, kedves Emiliám, te vagy ez, téged tartalak karjaim közt?

EMI. (Attyára még mindig nyájasan tekint, 's kezeit érzékenyül tsókollja) Az vagyok édes Atyám, a' te Emiliád! — Ezek örömöm tsepjei. —

OZM. (ismét meg-öleli) Őszve egyelednek az enyémeikkel. — Valóságos képe Anyádnak, a' te szzerentsétlen Anyádnak. Esmérem, igen is esmérem ezen kellemetes, és fzelíd vonásokat — — (törölgetik szemeiket 's nem szólhatnak)

H

EMIL. Ó Atyám! ha Emilia pótlás lehetne az ő el-vesztéért! Semmi sem szakaszthat-el többé tőled. Jer Atyám! úgy Leányod mellé (*kezénél fogva vezeti a' székhez, 's bal éldala mellé ül*)

OZM. Melly helyen, 's mitsoda környül-állások közt láttuk ismét egymást.

EMIL. Nehány órával tudtam-meg ez-előtt kedves életedet. Rettegés, és szorongatás követték azt.

OZM. Egy el-fogott billiét vezette Wall-mort tartózkodáson' nyomába. Annak a' kegyetlennek vért szomjúhozó kezei közzé akadtam volna, ha tulajdon Fija nem jött volna szabadításomra. Az a' nagy lelkű Ifjú észrevette, hogy keresnek, tudta azt-is hol legyenek el-rejtve. Siet, 's meg-előzi a' Katonaságot, 's majd nem hatalmaskodással vitt-el onnan.

EMIL. Mennyivel tartozom néki!

OZM. Még keveset beszéllhettem vele. Az úton elme'-hánykodásink indulatossága nem engedte-meg, hogy vele szóllyak. Nem bátorzkodott szobájában soká maradni. Én szünetlenül csak Emiliám eránt tudakozódtam. Meg ígerte, hogy még ma meg látlak: 's ime ez a' kívánságom bé-telleyesedett.

ÉMIL. Ó édes Atyám! be boldog a' te Leányod! De millyen nagy veszedelemnek vólt ki-téve drága életed! 's ah az még most lints egész bátorságban.

OZM. Nem fokára vége leszfz nyomorúságunknak - is, édes Emiliám! Tudgyad, hogy Atyád előbbeni betsülete helyre-állította; hogy ő érdemeinek ismét tulajdonosla, 's Ura el-vesztett bírtokainak.

ÉMIL. (*örömmel tsókollya kezeit*) B édes hír ez a' Leányodnak! Semmitől sem félhetfz hát édes Atyám? Nem? Már most Wallmór — —

OZM. (*félbe-töri szavait*) Még kezében van a' hatalom, mérges fulánkjai még árt-hatnak.

ÉMI. Meg-szünnek árt-hatni, ha a' Királyi parantsolatok el-érkeznek.

OZM. Azoknak tellyesítéséhez szemésen kell fogni. Wallmór tizenennyóltz elztendő ólta Feje immár ennek a' határ-szélnek, 's hány-fzor mondottak-le itt a' Helytartók a' Királynak tartozott engedelmességről! Annyi idő ólta Wallmórnak-is volt módgya erős lábra állítani magát.

ÉMI. Ó! ötet minden útállya. Senki lints az ő részén.

H 2

O Z M. Meg-tsalod magad. Az igasságtalanoknak is vannak Pártfogói. Az Udvarnál-is vannak fokat tehető Baráti, kiket ő a' Tartomány pénzén vásárlott. Ha ez az Ifientelen, a' ki előtt térdet hajtott az egész Ország, a' Király kegyelmét szemtelensége által el-nem vesztette volna, úgy a' te Atyád eránt ártatlanságának leg-világosabb bizonyosságai mellett-is, az új uralkodás alatt színt úgy zárva lett volna a' Király füle, mint az előbbi alatt volt. —

E M I. Tudgya-e ezeket Wallmór?

O Z M. Gyanításai vannak talám: de hogy a' reám igasságtalanúl hozott Szententzia a' Király által meg-váltóztatott; hogy a' Helytartóságot el-veszti, 's hogy én vagyok helyébe küldetve, még nem tudhattya. Minister Gróf Dorzet csak maga volt jelen, midőn a' Király ki-adta a' parantsolatot. Már kezében van az én kedves Barátomnak Gyenerális Sternhelmnek. Reá van bízva tellyesítése, én magam adtam által néki azt.

E M I. *(megtörölve)* De miért kéfik hát Sternhelm?

O Z M. Előbb nagy okossággal kell a' Tábor Vezérét erre készíteni.

EMI. Ó melly örömeft fog Karlzon engedelmelkedni a' Király parantsolattyának?

OZM. *(érdekelve)* Karlzon? Mitsoda nevet említefsz? Esméred ötet Emilia? Tudod, kitsoda ő?

EMI. Esmérem-e? ha esmérem-e? Ó édes Atyám! *(feje az Ozmond kezére hajlik, és Karlzonnal lett titkos öfsze-kelefe miatt el-pirúlva nem szól)*

OZM. Ő még maga sem tudja születését. Ma írtam néki! De a' billiet a' Wallmór kezébe akadt.

EMI. *(le - süttött fzemekkel)* Szabad-e néked egy titkomat fel-fedezni, édes Atyám! meg-botsátasfz-e nékem?

OZM. *(meg - illetődve)* Meg-botsátani? tselekedhettél volna ollyast, a' mit nékem meg-botsátanom kell? Nem, Emilia! te ollyast nem tehetsz.

EMI. Semmit sem tettem a' Róza híre nélkül. Esméred ötet! ezt a' hűséges barátnéját házunknak, a' ki nékem Anyám helyében volt.

OZM. A' mi a' Róza tudtával esik, annak nem lehet ellenkezni a' betsülettel.

EMI. Róza, és én tégedet meg-hólttnak véltünk. Wallmór mindegy arra kényszerített, hogy Fijának nyújtsam kezemet. (*félénk szerméretességgel*) Én pedig harmad napja már ki-bomolhatatlan lántzok által bátorságban vagyok.

OZM. (*szaporán*) Férjhez mennei volna. Ki a' te Férjed?

EM. Az a' nagy lelkű Ifjú, a' kinek közelebbi emlékezete annyira szívédre hatott, édes Atyám!

OZM. (*nyughatatlanokóva*) Isten! melly rettentő gondolat! — Ez a' név?

EMI. (*meg-illetődve Attyának előbbeni szavain*) Karlzon!

OZM. (*fel-kiáltva*) Ő — a' te Férjed? Szerentsétlen! — halálos tsapás! nem foglak el-viselhetni.

EMI. (*ijedtében Attya lábaihoz bukik*) Édes Atyám! mi lelt?

OZM. (*rá sem hallgat*) Ezt a' meg aláztatási sem kerülhettem-el!

EMI. Meg-aláztatási? — vétettem édes Atyám! lábaid elébe bukom bocsánatért — De a' Karlzonnal való öszve-keles volna-e meg-aláztatásodra?

O Z M. (*el-lágyúlva*) Ő néked Testvéred —

E M I. Testvérem! (*lábai elébe rogyik, ez még-ijed, 's fel-akarja emelni*)

O Z M. Térj magadhoz Emilia; (*még mindég előbbeni állapottyában van, Klariszszát kiálttya*) Jertek, jertek!

V. JELENÉS,

A Z EL ÖBBENIEK, és K L A R I S Z S Z A

K L A R. (*Emiliához sietve*)

A Z Istenért, mi lelte Emiliát?

O Z M. Segítsük a' fzerentsétlent, magán kívül van. (*mind ketten emelik, 's a' székre álltetik*)

K L A R. Ó édes Emiliám! mint rémít-el bennünket Nagyságod! (*Emilia fel-emeli szemeit, meredtten néz, de nem szól*)

O Z M. Már tér magához. Kedves Emiliám! térj magadhoz. — Nem kellett vala azt illy hirtelen adni tudtára.

K L A R. Ó! szóllyon, szóllyon Nagyságod! térjen magához! Mindgyárt itt leszfz Karlzon. Mi lenne abból ha így találná Nagyságodat?

EMI. (*A' Karlzon nevét hallván, felkiált*) Karlzon, Klarifzsa? az én Férjem? (*ismét le-rogyik*)

KLAR. Ő, Emilia, ő! a' Nagyságod Férje?

OZM. 'S bátyja egyfzersmind.

KLAR. (*meg-ijjedve*) Lehetetlen! Nem, a' nem lehet.

OZM. Bizonyosan! Róza a' Wallmór kegyetlenségétől a' Fijamat meg-hólttnak adta ki, 's a' Nénnye által Gróf Dörránschke-z vitette. Egy Rokona neve alatt nevelte őt ez, a' nélkül, hogy néki születését ki-jelentezte volna, félvén, hogy a' fiatal emberből a' titok meg-nem marad. — Szerentséien gondolkodás, melly most mind engem, mind gyermekeimet a' leg-kínosabb inségbe talzástya.

KLAR. De hiszen tudta Róza, ki legyen ő?

EMI. (*a' Róza nevet hallván, el-bágyad*) Ne említsd az ő nevét előttem. Ő tőle ered minden boldogtalanságom — Ifienem! be nyomorúlttnak vagyok teremtervel! (*sír*)

OZM. Hadd folyanak könnyeid, kedves Emiliám! azok könnyíteni fognak öszve-rontsolt szíveden. A' sírás egygyvetlen egy enyhülése hátra lévő életünknek.

VI. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és KARLZON.

(*Karlzon a' más oldalról jön-be. A' kerten
jött keresztül. Mindnyájan meg - ijednek.
Emilia el-fordította ortzáját*)

KARLZON.

MILLYEN rettentő tsendesség ez! — Emilia sír, el-rejti az ábrázattyát. (*Klariszfzához*)
Kitsoda ez az idegen?

KLAR. Az Emilia Attya.

KARL. Ozmond? (*Ozmondhoz fiet,*
's meg - tsókoltya kezét) Ó kedves Atyám!
fogadd-el ezt a' nevet tőlem, ámbár rá érdemetlen vagyok. Én voltam az, a' ki Wallmórnak által-adtam Billiétedet, a' ki téged ártatlanúl a' leg-nagyobb veszedelmeknek tetek-ki? — okot adtam néki a' reám való bősfszankodásra. — Édes Atyám! meg-botsáthatod e vétkeket?

OZM. (*fel-emeli őtet, 's meg-öleli*) Ah Karlzon! szerentsétlen Ifjú! bár ne volna egyéb, a' mit magadnak szemedre hányhatnál!

KARL. Talám a' te meg-egygyezésed nélkül lett öszve- kelésünk? Annak nem tudása, hogy te élethen légy, egésfszen ki-fog

engemet menteni. Ó! nem fogod te ölzveté-
tépní azt a' bódog kötelet! Jer Emilia! se-
gíts Atyánkat kérni. (*Emilia néma szenvedés-
sel felel.*)

O Z M. Atyátokat? házafságtok meg-
erősítésére?

K A R. Ah ne tagadd - meg tőlem ezt a'
kedves nevezetet, Atyám, melly engemet
egyedül maga bódogít.

O Z M. Refzkess azt tőlem el-nyerni!

K A R. Miért?

O Z M. (*a' leg-nagyobb érzékenységgel*)
Ő néked testvéred.

K A R. (*magán kívül*) Én Emiliának test-
vére? vérmotskoló? Mire való ez a' költött
akadály? Nem érdemlem-meg Emiliát? El-
akarod őt' tőlem rablani? ne ez a' kard,
(*Ozmondnak nyújtva*) ölly meg. Emilia nél-
kül én nem élhetek.

E M I. (*refzketve kél-fel*) Karlzon! mit tse-
lekszél? Ő néked Atyád, 's nekem is. Ah!
oda vagyunk.

K A R. (*fel-lobbanva*) Ő az én Atyám?
én a' te tsábitód? Mi tartóztattya-meg karo-
mat? (*meg akarja magát ölni, Emilia meg-ra-
gadgya karját, Ozmond ki veszi a' fegyvert
kezeből.*)

EMIL. Karlzon!

(egyszerre mondgyák)

OZM. Édes Fiam!

EMIL. Kegyetlen! ha vérnek kell foly-
ni, úgy üssed azt belém. Ne haggy kétlzer
meg-halnom.

OZM. Szánakodásra méltó gyermekek!
Nem neveli e' a' ti nyomorúságtok Atyátok-
nak keferveit? Még eddig ártatlanok vagy-
tok. Tsak az ismérte kötelefség ellen való
fel-támadás tehet vétkefekké. Karlzon! nem
indítanak e' meg ezek az ősz hajak? Nem
akar sz e' egy olly Atyának gyámolává lenni,
kinek tántorgó lába közelít a' sírhoz?

KAR. (magához térvén) Mit segíthet az
te rajtad, a' ki gyilkos bánattyában azt sem
tudgya hogy él.

OZM. Ha Atyádért nem kíván sz élni,
élly a' Hazáért! Néki van első jussa polgári-
nak életekre. Élly a' Hugodért, neki szüksé-
ge van fegedelmedre.

EMIL. Tsak a' haláltól várok segítséget.

KLAR. (kopogtatnak) Edvárd — (el-
megy)

VII. JELENÉS.

GRÓF OZMOND, EMILIA,
KARLZON.

OZMOND.

LÉGY nyugodtt szívvel Emilia! Te pedig Karlzon, viseld úgy magad, mint Férfit. Most nints időnk hafzontalan panaszokra olvadozni. Már talám új veszedelem fenyeget. — Az Edvárd véletlen meg-jelenése. Úgy végeztünk, hogy egy óra múlva fog jönni.

VIII. JELENÉS.

EMILIA, KARLZON. GRÓF EDVÁRD
OZMOND. és KLARISZSA.

EDVÁRD.

KLARISZSA rettenetes dolgokat beszéll. Pedig én is kedvetlen hír postája vagyok. Az Atyám parantsolatot adott ki, hogy szobáimat hánnyák fel. Éppen most adták tudtomra. Azt véli, hogy Ozmond az én szobáimban. Klariszsa vezesd te a' Grófot a' kerti mulató' pintzébe. Én sietek haza, hogy a' gyanút el-kerülhessem, de azért Ozmondra gondom leszsz.

KARL. Én is megyek. Az a' ki hozzád akar jutni, mellyemen tsináljon útat, édes Atyám!

EDV. Oberster Uramnak az Atyám körül kell forogni. Külömben Oberster Uram is gyanúba jő.

OZM. (öleli Edrárdot) Nemes szívű Ifjú, betsüllője annak, a' kit a' te Atyád gyűlöl!

EDV. Mindég részt vettem szerentsétlenségedben. Soha sem hallhattam az Ozmond nevet emliteni, hogy erántad tisztelettel ne lágoltam volna.

EMIL. Sics édes Atyám, rejtsd - el magad.

OZM. Most itt hagylak édes gyermekeim. Reménylem, nem fokára meg-látlak. (*Klarijszával el-megyen*)

IX. JELENÉS.

EMILIA, KARLZON, GROF
EDVARD.

EDVÁRD.

O HA el-kerülhetné a' hánytt töröket! bár boldog lenne már valaha! — de ó szerentsétlen ház! nem fogja-e együtt-létetek meg-újítani azt a' szomorú emlékezetet?

KAR. A' halál engemet attól majd megszabadít. Én mindenütt azt fogom keresni.

EMIL. Nem Karlzon! Engedelmeskedgy Atyád parantsolattyának. Néki rád szüksége van. Hadd légyek én nyomorúltt emészto aggodásimnak áldozattya.

KAR. Te Emilia? — 's én voltam az, a' kinek hevessége tégedet örvénybe talzított. Már tsak egynehány napok kellettek volna még, és Emilia szerentsés lett volna. Nem, engemet engemet érjen a' tsapás! *(azon az oldalon, mellyen a' Klariszsa szobája van nagy kétségbe esések közt megyen ki)*

X. JELENÉS.

EMILIA, és GRÓF EDVÁRD.

EMILIA.

KARLZON! — Hová fiet a' bóldogtalan?
Ah Edvárd! induljon utánna, őrizze őt' a'
kétségbe eséstől.

EDV. Azt fogom, de Emilia! maga is
vigasztallya önn magát. (*Karlzon után me-
gyen*)

XI. JELENÉS.

EMILIA, később KLARISZSA.

EMILIA.

VIGASZTALLYAM? honnan vegyen vi-
gasztalást az a' szív, mellyet bánkodás, fze-
relem és aggodás mardosnak!

KLAR. (*a' kertből visszfa jöven.*) Ó ked-
ves Emiliám! a' Nagyságod Attya —

EMIL. Az Atyám? mi történt az Atyám-
mal?

KLAR. Még alig értünk a' mulatóhoz,
's egy bizonyos jel-adásra minden felől öszve-
tódúlt a' Katonaság. Gróf Ozmondot el-
foglák.

EMIL. Az Atyám a' Wallmor kezei között! *(kezét töri)*

KLAR. Karlzonra kellett nekik ott várakozni, mert azt mondták. „Hiszen e' nem Karlzon.”

EMIL. Mért nem botsátották szabadon az Atyámat?

KLAR. A' Tiszt azt felelte: Akárki legyen, e' nem jó járatos, mert bújni akart; a' Helytartóhoz vele.

EMIL. Atyám! Karlzon! oda vagytok mind a' ketten, ha csak Sternhelm nem lesz segítségtekre. Hozzá futok, 's el-hagyom ezt a' rettentő helyet. *(el akar menni.)*

XII. JELENÉS.

EMILIA, KLARISZSA, BLINK.

BLINK.

(a' Tárfoihoz szólván)

ITT kell neki lenni.

EMI. Kit keres az Úr?

BLINK. A' Wallmór ellenségét, annak az írtóztató gonofság Elkövetőjét. Majd meg-lakol érte; Wallmór él még.

EMI. Mitsoda gonofság? Mitsoda ellenségek?

BLINK.

BLINK. (*tsufolódva*) Talám bizony femmit fem tud felöle a' Kis-Afzfzony! hallya hát: A' Helytartó Generalis Boltontól jött, 's a' fikátor útfzából a' Palota mellett egy isméretlen a' hintó fel-hágójára ugrik, Wallmórt a' jobb oldalón meg-döfi. Lármát ütünk, előjön a' Katonaság, 's Karlzon ki-vontt karddal áll előttünk. Már Árestomban vagyon.

EMI. (*fel-kiáltva*) A' Férjem?

BLINK. (*meg-ütközve*) Karlzon Bátyya is, Férje is!

EMI (*kinek a' leg-felsőbb grádusig hatott bánattya dühösséggé válik*) Igen, ismentelen! mind Bátyám, mind Férjem! Értsd meg ezt 's gyönyörködgyék rajta ismentelen szíved: De tudd-meg, Karlzon nem gyilkos. Nem, nem ő tette azt a' szúrást, néki nem vólt része abban.

BLINK. Ezt nem értem. — Hiszen én nem őtet kerestem. Ozmondot...

EMI. Az Atyámat? Győzedelmeskedgy nyomorúlt! ő is a' Wallmór kezében vagyon. Ti vérűnket szomjúhozzátok! Ontsátok ki azt, örvendezzetek rajta. De rettegjete. (*az égre mutatván*) Ott lakozik a' mi Ítéző-bíránk. (*Emilia öszve-zavarodva megyen el. Klarifszja utánna*)

XIII. JELENÉS.

B L I N K (egyedül)

OZMOND a' Helytartó kezében? Bizonyo-
 san a' kertben vigyázó Katonaság kapta meg.
 — Tsak hogy meg van. Innen ugyan ki nem
 szabadúl. (*a' más ajtón el*)

V. FEL-VONÁS.

(a Játék-szín egy Palotát mutat.)

I. JELENÉS.

GROF. EDVARD, és BLINK.

BLINK.

A' SEBORVOS biztat bennünket. A' dőfés éppen nem vala veszedelmes.

EDV. 'S hát miért nem szabad bémennem?

BLINK. Ezt az Ozmond védelmezője kérdezheti?

EDV. Blink! Az Úr mindent tehet az Atyámnál. Vegye elejét a' történhető veszedelmeknek; gátollya-meg hogy az Atyám valamit eléggé meg nem fontoljon ne rendellyen. Gondolkozhatik-e irtózás nélkül az Úr arról, hogy az egykori Joltévője hóhér kard alá ke-restetik? Lehet-e egy lok csztendőkkel ez előtt pénzen meg-vásárlott lelkű Bírák senten-tziája által egy olly kegyetlenséget men-ge-ti, melly hazunkra az egész Ország átkat

vonnya? — Ha az Atyám már egyszer módot nyújtott Ozmondnak a' meg-szökésre, mért ne lehesse az most újobban.

BLINK. Az Ozmond kézbe-kerülése köz hírré lett. A' Nép, melly ezelőtt párttyát fogta vólt, ujonnan zúgolódik. Tsak vezérek akadgyon, azonnal ki üt a' fel-zendülés. Vagy a' Helytartó leszsz oda, vagy Ozmond. Mit tsínálna Nagysád ha az Attya Ura helyén vólna.

EDV. Minekelötte igafságtalanúl öntefek vért, kézsebb vólnék magamat a' legnagyobb veszélyre ki-tenni. — Blink, el-képzelte-e az Úr a' maga kegyetlen törekedéseinek következéseit? Hány házak lettenek már a' leg-helytelenebb gyanakodásnak áldozattyává? hány ártatlan vesztette-el már tör, méreg, 's hohértsapás által életét? — 'S úgy-e Karlzonnak is el kell veszni? — Vigyázzon magára az Úr! Karlzont az egész Sereg imádgya.

BLINK. Néki meg kell hallni. Kevélységének, 's fiatal tüzének közönnye vesztét. Nem ki vontt karddal taláztatott-e a' Helytartó fzekere körül?

EDV. Igen, de ő kardot nem az Atyámra, hanem gyilkosára rántott.

BLINK. Ó! az Ozmond Fijától azt nem várhatni, hogy a' Helytartó védelmezője legyen. Az, hogy Emilia meg-szökött, világos bizonyysága egyet-értéseknek.

EDV. Menny hát nyomorúltt, menny! 's tiszts még nagyobb örvénybe egy szerenstetlen Atyát. Edvárd védelmére leszs az ártatlanságnak; 's akármibe kerüllyön ki fogja azt szabadítani.

II. JELENÉS.

B L I N K (egyedül)

(*minek utánna Edvárd ki-ment*)

AZON hijába mesterkedel. — Karlzon! Ozmond! tsak a' ti halálotok adhat tsendeséget nekünk. Emiliát Apátza Klastromba kell zárni. Ott temesse-el gyalázattyát. Hitvese a' Testvérének! — De hogy adhatta erre Róza a' maga meg-eggyezését. Avagy nem tudta e' ki légyen Karlzon?

III. JELENÉS.

BLINK és GEÓF WALLMÓR.

*(tseledek által vezetetik bé a' más ajtón; 's
a' jobb oldalon lévő székre le-ül)*

WALLMÓR.

HAGGYATOK. magunkat. *(a' tseledek az
ősi szobába mennek)*

BLINK. Ésvard azon van, hogy az
Ozmondokat ki-fzabadthassa. Mennél tovább
halad meg-ölettetések, annál nagyobbra nő a'
vezedelem.

WALL. Már is nagyobb, mint Kemed
gondolhatná. — Sternhelm a' Katona Tízte-
ket a' magarészére húzza, 's azt mondya
nékik, hogy az Udvar helyettem Helytartó-
nak Ozmondot nevezte. Még a' Pálotám
Strázsáit is meg késértették.

BLINK. Azokra rá bízhattuk magun-
kat. Mind idegenek, határtalan farszóságot
engedünk nékik, 's ők nem bolondok, hogy
tőlünk el-alyanak.

WALL. Az Ozmond feje-vételére minden
kéfzen van. De elebb vele, és Kerkonnal
szólnom kell. Minnekelötte ellenségeink el-
veznek, azt akarom latni, hogy lábaim el-
borúlyanak.

B L I N K. Excellenzziád Karlzont Hadi-
tanáts által fogja meg-ítéltetni?

W A L. Az már együvé van hiva. Ma-
gam válogattam tagjait.

B L I N K. A' Processus reménylem kurta
leszsz.

W A L. Siessen Kemed, 's hajtsa véghez
parantsolatimat.

IV. JELENÉS.

GRÓF WALLMÓR és egy GARDA
T I S Z T.

W A L L M Ó R.

AZ én forsom egy fontban vagyok ellen-
ségeimnek forfokkal. Most nints ideje a'
kegyelmezésnek, ha vér patakoknak kell is
bár folyni.

A' T I S Z T. A' Pártütés nyilvánságos.
Tsoportosan fut-öszve az utzákon a' Nép. Ez
hallatszik mindenfelől: „Ozmond itt van. Új-
ra ő a' Helytartó.” — Mások ismét ezt kiál-
tozzák: Veszedelemben vagyok, szabadítsuk
ki őtet. Ezt Kapitányom parantsolattyából
jelentem. Meg tette a' Rendeléseket, hogy
az Excellenzziád Palotájának minden kapuja
fegyveres néppel tömegtessék meg.

I 4

W A L. Ezt mind előre láttam. A' Fő Tifzteknék régen kezekben a' parantsolat.

A' T I S Z É. Azt mondgyák, hogy a' Karlzon Batallionnya rukkol a' Kazármából.

W A L. Azt én magam parantsoltam. Ha az azt vezető Tifzt meg-felel kötelelségének, a' Pártosok le lesznek tsendesedve. Most hadd hozzák elő Ozmondot, és Karlzont.
(*Tifzt el*)

V. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR, ('s későbbben a' Gárda Tifzt.)

WALLMÓR. (*félre*)

Nem fogja-e az Udvar hirtelenkedésnek nevezni lépésemet? De hiszen Ozmondra úgy is ki van mondva a' halál-itélet; Karlzon pedig ki vontt karddal kapattatott-meg gyilkos meg-támadásomkor. — De nem sűlt ki reá a' dolog. — Ozmond eránt új parantsolatot kellene várnom az Udvertől. — Nem! az nem volna bátorságos! Hát ha megint fel-menne! — Nem! meg kell halnia! Bátorságot az El-lenségnek tsak el-vesztte adhat

A' T I S Z É. Karlzon itt vagyon. A' Hadi-Tanáts ki adta az ítéletet. (*a' Tifzt el-megyen*)

VI. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR, és KARLZON.

KARLZON.

(vasban van. Négy Katonák kísérik fel-rakott bajonétakkal. Az ajtó mellett megállanak. Karlzon a Helytartó felé mégyen.)

EN-reám egy igazságtalan ítélet ki-mondta a' halálos sententziát. Nem rettegek végre-hajtásától; ohajtva várom azt. De a' Karlzon emlékezetét ne ferteztessé-bé az a' vád, hogy ő a' maga Elöljárója ellen költ-ki. Engemet egy hirtelenkedő, helytelen gyanú táfzít halálra. A' Pártütes, mellyet utálok, 's előre nem látott környűl állások kelnek terhelésemre. Ha a' gyilkos meg - kapattatott volna, ha segítségére nem lett volna az eszveli homály, úgy tulajdon vallástétele kiáltaná most Karlzont ártatlannak. Soha sem törekedtem én az Atyám háza Ellenségeinek meg-buktatásokra. Még ez előtt kevés órákkal, nem tudtam, hogy fija vagyok Ozmondnak. Ó mért nem tudtam azt előbb! — De gondolkozásom, még most is, minekutánna eredetem tudtomra esett, még most is ugyan az, a' mi ez előtt vőlt. Hálát adok

a' Végezésnek, hogy az az ifientelen fázandék el nem sült. Áldom azt, a' ki engemet meg-öl.

W A L. (*lágyúlóban*) Karlzon! a' Pártütésben lanyarúbbak a' Törvények, mint egyébkor. Nem áll a' Bíró' hatalmában, hogy keménységeket fzíve érzékenységei által meglágyítsa, 's a' fázanakodásnak a' köz bátorságot fel-áldozza. Mi dolga vólt kednek egy fetét magános helyen? kire vont kardot?

K A R. Egy végre fel-találtt Atya védelmére vontam azt. A' gyilkos meztelen vassal mégy-el mellettem, észre vefzem azt 's futok utánna. Míg utól értem, meg-tette a' döféit, 's eltűnt. — Ó ki beszéllhetné-ki össze-zavarodását.

W A L. Ked ellen szemmel látott tanúk vagyarak. Blink....

K A R. Blink egy hamislelkű! —

O(—)O

VII. JELENÉS.

A Z E L Ö B B E N I E K és O Z M Ó N D.

(*Ozmond is vasban van. Az ajtó nyíláskor látszanak az ötet kísérő Katonák; de kinn maradnak.*)

K A R L Z O N.

(*az Attyára tekintvén*)

I S T E N! az Atyám a' Wallmór kezeiben?

O Z M. (*meg - hőkkenve Fiját is vasban látván*) Te is vasban? (*mind ketten egymás felé fietnek*)

K A R. Ó! édes Atyám!

O Z M. Ó! édes Fijam!

K A R. (*Wallmórhoz*) Leg alább néki engedgy meg. — Én legyek az áldozat.

O Z M. Áldozat? Mivel sértetted meg ezt a' Pogányt? Benned is engem akar-e megölni?

K A R. Azzal vádolnak, hogy a' Helytartó élete ellen törekedtem.

O Z M. Nem, azt te nem tselekedted. Az Ozmond Fijához semmi gyalázatos tselekedet nem fér. Azoknak haggya a' titkos ólálkodásokat, a' kik azokat az ő háza ellen fordították.

W A L. Tsak öntsd-ki dühös szidalmadat,
gyönyörködgy rövid dühösségedben. De egy
úttal halljad a' Wallmór szájából a' magad,
és a' Fijad Szententziáját.

K A R L Z. *(le-esik a' Wallmór lábai előtt)*
Ah Wallmór! kegyelmet egy öszve-rontsolt
boldogtalan Atyának! leg-alább halasztasd-
el a' Szententzia tellyesítését. Tám meg-má-
folya a' Király.

O Z M. Mit tsinálsz? Hijában alázod-meg
magadat a' Tyrannus előtt. Az emberiség ér-
zései soha sem értek az ő szívéhez. *(Karl-
zon fel-kél)*

VIII. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR, GRÓF OZMOND,
KARLZON, A' GARDA-TISZT.

A' T I S Z T.

B L I N K T Ö L egy billiét.

W A L. *(fel-bontya, 's olvassa; észre-
vehetőképpen meg-zavarodik)*

T I S Z R. Emiliát a' Sternhelm háza mel-
lett meg-kapták. *(Ozmond, és Karlzon meg-
illetődve állanak)*

W A L. Hozzák-elő. *(a' Tiszt el-me-
gyen.)*

IX. JELENÉS.

WALMOR, OZMOND, KARLZON,
EMILIA.

WAL. (*gondolkozva*)

A' VESZEDÉLEM mindig nő. Követni fogom a' Blink tanácsát.

EMI. (*az Attyára, 's Karlzonra tekintvén*) Atyám! Karlzon! Istenem ki-segítésteekre. Haszontalan volt. Engem-is halálra hoztak.

WAL. Azt meg-érdemled. De minthogy magad óhajtod, nem leszsz benne részed. Atyádat, 's azt a' kit Férjednek nem nevezhetz szemeid előtt lássad meg-halni. Fertsenyen rád az ő vérek. Te pedig remeteségben élly, el-zárva sírasd gyalázatodat; keresed a' halált, de ne találod-meg.

EMI. (*Wallmórhoz közelítvén*) Ölly-meg kegyetlen! ölly-meg engem-is, hadd föllyön egygyütt az Ozmondok vére. Az Emilia a' leg-fetétebb tömlőtzből-is fel-hat a' thrónushoz. A' Fejedelem meg-hallja azt, 's oda leszel.

X. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR, GRÓF OZMOND,
KARLZON, EMILIA, A' TISZT.

A' TISZT.

A' KARLZON Batallionnya a' Palota felé közeiget. Az öreg Gyenerális Sternhelm, és Edvárd vezetik azt.

WAL. Az én Fijam-is. Ha ő-is Ellenségim között van, hallyon-meg velek egygyütt. Adgyanak tüzet a' Pártosokra, senkinek se kegyelmezzenek. De elébb boszszúmat állom. Hajtsák végre a' Szententziát. Palotám Udvarán löjjék agyon ezt az öreget fíjastúl, 's halálokat a' Pártosoknak adgyák tudtokra. *(a' Tiszt el-megyén, int a' Katonáknak, hogy Ozmondot, és Karlzont vigyék)*

OZM. Jer kedves Leányom! öleld-meg utóllýára Atyádat *(meg-öleli Emiliát, a' ki ijedtsége 's fájdalmai miatt nem szólhat)*

KARL. Ó kedves Emiliám! Hitvesem, Hugom! hogy nevezzelek? mind a' két név alatt enyém vagy. Leg-alább ez az utolsó meg-ölelés legyen még ízabad. *(meg-öleli Emiliát)*

OZM. Győzedelmeskedgy Tyrannus! Uraságod tsak kevés ideig tart, Fejed felett le-

beg már a' büntetés. (*Ozmondot, 's Emiliát vinni akarják, Emilia közikbe kaptsollya magát*)

EMÍ. A' halál sem ragad-ki közzületek. Azok a' golyobifok, mellyek a' ti szíveitekbe lövődnek, az enyémet is verjék által.

WAL. (*az oldal-szobában lévő tselédek-
ket kiálttya*) Rántsátok félre, vigyétek szobájába. (*ki-jönnek a' tselédek, 's Emiliát kiveszik az Ozmondok' karjai közül, 's el-visszik*)

EMÍ. (*utánnok kiált*) Ó Atyám!

KARL. Wallmór, nem hat-e szívedre a' mit látsz? nem érzelsz-e lágyúlást.

WAL. Semmi sem illet-meg. (*a' Strázshoz*) Vigyétek halálra ezt-is!

XI. JELENÉS.

GRÓF WALLMÓR, KARLZON,
és RÓZA.

RÓZA.

(*a' Wallmór utolsó szavaira bé-lép*)

ALLYATOK-MEG! ő a' te Fijad (*mind el-tsudálkoznak*)

WAL. Karlzon az én Fijam?

RÓZ. Igen-is ő, a' kit meg-akarsz öletni.

W A L. Hát Edvárd kitsoda ?

K Ö Z. *(érzékenyül)* Az Ozmond Fija. Hogy életét a' te ólalkodásídtól meg - ment - heffem, fel - tseréltem a' Fijaddal. — Te azt hitted, hogy ő a' himlőben meg - hólt. — Az igaz Edvárdot, a' kit itt látsz, az én Néném a' Dormán házához vitte, az ifjú Ozmond neve alatt. Tsak ő tudgva velem egygyütt a' titkot. Gróf Dormán előtt sem nyilatkoztattuk - ki azt. Most mídön tulajdon Fijadat akarod meg - öletni, nem hallgathatok tovább. A' Strázsa fok rimánykodásomra botsátott ide. Meg - öleted - e még kegyetlen? Tulajdon véredbe akarod - e mártani kezedet? De, mit látok? Wallmór sárgúl! *(minden Wallmóra veti szemét, Karlzon, a' kit a' Strázsa, hallván, hogy Wallmórnak Fija, benn hagyott, 's a' Tselédék fietnek)*

K A R L Z. A' feb fel - fakadt. Kiáltsák - elő a' Seb - orvost.

E M Í. Mi, Róza, mennyünk ; szaladítsuk - meg az Atyámat. *(még az ajtóhoz ér, meg - nyillik annak mind két szárnya, 's Gyenerális Sternhelm fok Tisztekkel, 's Ozmondal egygyütt lép - be.)*

XII. JELENÉS.

XII. JELENÉS.

GRÓF WALLMOR, KARLZON, EMILIA, RÓZA, STERNHELM, GRÓF OZMOND, EDVARD, GARNIZON-BÉLI KATONÁK.

(ezek az ajtón álló Helytartói Katonáktól a' fegyvert el-veszik)

STERNH.

OZMOND meg-van szabadítva, és Ellen-ségein győzedelmeskedett. Ő a' Tartomány Helytartója. Az egész Tábor, az egész Város annak esméri.

WAL. *(a' kit el-akarnak vinni, dühödt tekintetet vet a' körülte állókra)* Hah! oda van minden — meg-halok — — *(le-rogyik, de fel-veszik ismét, 's szobájába viszik-által)*

KARLZ. Szerentsétlen Atya! — verjétek-le a' vasat rólam. *(le-veszik)*

EDV. *(Bé-fut, 's Wallmornak, kit még eddig mindig Attyának tartott, segítségére szalad)* Rettenetes dolog. Ah! előre lát-tam azt!

R

XIII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK WALLMÓRON,
és EDVÁRDON kívül.

O Z M O N D.

(*kinek Róza, 's Emília kezeit tsókollyák*)

A' KARLZON érzékenysége dítséretet érdemel; de mért nevezi Wallmórt Attyának?

EMÍ. (*érezkenyűl*) Ó Atyám, Karlzon az én Férjem, nem a' te, nem! édes Atyám! hanem a' Wallmór Fija. Edvárd az én Bátyám; Róza Róza mindent ki-nyilatkoztatott.

R Ó Z. Igen! a' szerentsés Róza e' szempillantásban midőn előbbeni Urát fel-találta, Fiját-is viszsza tudgya állítani; kinek bátorságát egyedül az ő szemeire bízta volt. A' tsallhatatlan bizonyságokat, ha tsendesebb leszünk, elő-állítom. (*Karlzon, le-vétetvén lábairól a' vas, Attyához fíet; nem eresztik-be*)

O Z M. Ó kedves Rózám! melly nagy köszönettel tartozom néked. Millyen nehezen esik, hogy érdemetlen Férjed — —

R Ó Z. Ah! a' mitől tartottam, meg-van.

STERNH. Blink áldozattya lett a' megboszszantott Nép tüzének. Több vér nem-is folyt. —

RÓZ. Szerentsétlen Férj! (*szemeit szárazszttya oldalvást*)

EMÍ. (*meg-öleli*) Az én barátságom, 's mindnyájunknak háládatossága pótollya - ki Férjed el-vesztét.

XIV. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, EDVARD.

EDVARD.

(*viszszajön a' Wallmor szobájából*)

AZ Őrvos kevés reménységet nyújt. Nem erefztettek-be a' szobába.

OZM. (*Edvárdhoz megyen, 's meg-öleli*) Ó Fijam! kedves Fijam! jöjj egy Atya karjai közzé, kinek életét ma kétfzer szabadítádmeg. Melly örömmel szorít ő téged melyére.

EDV. Te az én Atyám?

OZM. Igen-is az vagyok! A' környüllállásokat meg-érted Rózától. Öleld-meg Húgodat-is. •

EDV. (*meg-tsókollya az Özmond kezét*) Nem kételkededem rajta! Mindég azt mondta szívem. (*meg-öleli Emíliát*) Kedves Húgom! (*Karlzonra mutatván*) és Karlzon — —

KARLZ. (*a' ki minekutánna Wallmorhoz bé-nem botosátatott, oldalvást szomorúan*)

K 2

áll) Egy szerentsétlen Fija egy olly haldokló Atyának, a' ki Ozmondot üldözte.

O Z M. (*meg-öleli Karlzont*) Ő egy olly vitéz, a' kí Hazájaért borostyán kofzorút nyert; egy derék ember, és Férje Emíliának. (*Ozmond öszve-szorította a' Karlzon, és Emília kezét*) Karlzon, és Emília, és te Edvárd, és Izabellád! magam-is őt' választottam volna néked. Mind az én gyermekeim vagytok. (*Edvárd-is közéjük lép, Ozmond által-öleli mind hármost*) Az Ég mi általunk adta az üldözésnek egy szép példáját. Karja éppen akkor emel bennünket, midőn életünk az El-lenség fenességének csak nem áldozattyává leve (*fel-emeli mind két kezét*) Önnat jött a' Segedelem. Oda küldgyük-fel áldozatunkat!!! —

A'
POSTA KOTSISOK

A V A G Y
A' MENYASZSZONY
N É L K Ü L
V A L Ó L A K A D A L O M.

V Í G J Á T É K
Ö T F E L - V O N A S O K B A N.

SCHIKANEDER UTÁN
F O R D Í T O T T A
S Á G H I F E R E N T Z.

A'
HARMADIK KÖTETNEK III. DARABJA.

K E D V E S H A Z Á M !

HA úgy rajtam állana, mint nem, boldogításod, minden Anyai nyelvek által megszínosított Nemzetek önként fejedre tennék a' koszorút, 's nem regelnék izünetlen ezt a' vádot: áarabos a' Nemzeted, durva, szük a' nyelved. Kétség kívül, ha mindgyárt elejéntén, midön a' Deák nyelvhez ragaszkodván, boldogságodnak leg-erősebb fenekvényét első szeglet-kövében meg-tapodtad, tulajdon nyelvedhez nyúltál volna, nem csak az illetén irigy szájú vádolóidat meg-torcolhattad, hanem példás tökéllerességeddel bámúlásra-is indíthattad volna — De felejtük-el, ha el-felejtethetjük azt a' meg-téréhetetlen kárt, hogy magadat mindenféle történetekben leg-feketébb színnel festett, és festendő idő határához alkalmaztatván, és egész Európának egy értelmű gondolkozását szomorú következtetésekkel, még a' késő

maradékidban-is majmozván, inkább a' Deák, akkor közönséges, és tudósok nyelvét ültetted-be Törvény - székeidbe: miért még most - is, minekutánna már Europa megismerte, és önnön tselekedetiben elődben adgya: Az Anyai nyelv igazi elő-mózdítója a' Nemzet virágzó boldogságának, némelyekben vakoskodol e' délben? — Tekintsd-meg csak annyira — kevélykedő — Német, vagy akár melly más ki-pallérozott Országot, és mi volt, még a' Deák nyelvtől el-nem állott? még tulajdon nyelvén a' porságig kiterje: hető tudományokat meg-nem izlette? vizsgál-d-meg a' vastag sötérségnek örvénnyében el-merült boldogtalan Ország — ő szint-úgy nyögött minden tagjaiban, mint a' tudatlanságnak ennyi emelt oszlopi terhéjének alatta, valamint szintén Te!

Igaz ugyan, ma már e' sötét homályt iparkodol el-öszlatni? Pártyát fogod ékes nyelvednek, okos Tanítókat benne állítasz, gyakorlod a' szép tudományokat, palástolod a' Pesti nevendék Táifaságot, kedvelled

a' Budai Játszó-színt — Vajha jobban ked-
velnéd! 's izletnéd-meg azt nagyobb mér-
tékben minden rendűekkel, leg-inkább pe-
dig szép nemeiddel. Mert a' tapasztalás bi-
zonyítja: ezek által a' szíveket meg-ragadó
titkos lépek által oda juthatsz, a' hová vagy
foha, vagy fáradságos törekedésed után re-
ménylhetted volna — Vajha! Íróid-is, vala-
mint a' szép, és mély, úgy a' gyönyör-
ködtető tudományok körül, szorgalmazatob-
ban forgatnák tollaikat, 's a' hanyatló Tár-
faságot, ezzel néki új életet adván, segíte-
nék-elő kellemetes szép darabokkal, a' Ha-
talmasid pedig emelnék tartós állandóságra.
Én e' tsekély igyekezetem' első zsengejénél
még egyebet nem nyújthatok arra az óltá-
rodra, mellyen boldogságod áldozattyanok
fel-kell készülni; végyed ezt jó neven gyen-
geségemtől, ki élni, és halni kívánok

Éretted, Kedves Hazám

Irtam Budán 20. Augustusban 1792.

A F O R D Í T Ó.

A' JÁTSZÓ SZEMÉLYEK.

POSTA MESTER.

POSTA MESTERNÉ.

EZEKNEK LEANYA.

HADNAGY,

TISZTARTÓ.

NOTARIUS.

ÍRÓ-DEAK.

FENYVESI, egy szegény öreg.

NEMELLY ESMÉRETLEN. (afszonyi
személy)

UTAZÓ.

ELSŐ IDEGEN.

MASODIK IDEGEN.

FERKÓ	{	Posta Kotsifok.
MISKA		
GYURI		
JANKÓ		

MARTZIN, Hajdú.

VADASZ.

KAPLAR,

Több Posta Kotsifok, és Köz-katonák.

*A' dolog történik a' Falúban a' Posta Me-
ster házánál.*

I. FEL-VONÁS.

A Játzó-szín mutat egy hosszú falusi szobát, mellynek falán egyik felül Tábla, a Posta-állások reá írva, másik felül pedig függ mint a két részből bé-nyomtatott árku, mellyen, mihez kellesték magokat az Utazóknak alkalmaztatni, és a Postamesterek nevei jegyezve vannak. Közepin a Szobának áll egy asztal, rajta gyertya égven: Miska, és Gyuri egy üveg bor mellett ülnek. Miska vagyon öltözve Posta-legényes dolmányban, farkantyús tsizmában, prémes kalapban, 's oldaláról a sip tsügg. Gyurinak pedig nints se kalap a fején, se tsizma a lábán)

I. JELENÉS.

M I S K A, és G Y U R I.

M I S K A.

HEÁBA, már a' biz igaz, — ha az ember jó, és erős bort akar inni, máshová ne menyen, hanem csak ti hozzátok.

GYURI. Biz' el - hiszem. Mert ugyan van-is ám mi nekünk jó Posta Mesterünk. Nálunk már az a' közmondás: millyen az Gazda olyan a' bor, millyen az Afzszony, olyan az etzet (*)

MIS. (nevet) Hát van-e jó etzettek?

GYU. Van máriás utse, pedig olyan erős, mint a' — valófzó víz; de ugyan az Afzszony-is olyan ám, valamint a' pokolbéli sátán. —

MIS. Azt nem hittem volna — Nálunk a' Lagziban olyan szépen tántzolt, hogy az ember egészfzen bele szeretett.

GYU. Ne beszélly! — hiszen biz' ő kevély, mint a' bűdös babuka — a' kevély Afzszony pedig engem nem szenvedhet — de ugyan én-is bár akkor lássam, mikor a' hátom közepit. —

MIS. Gyuri! mit tartasz a' Posta Mesterték Fia, és Leánya felől? én azt tartom, azok ám az emberek a' talpokon!

GYU. Azok bizony — A' Posta Mesterünk fiával egész világot, még Balaton tengerét-is, Bánát Vármegyét, Tónát, Boronát

(*) A' beszédet igen együgyűen teszik, és parasztofsan ejtik a' ki-mondásokat.

mind öszve-járnám — Meg-is ígérte, ha az Unti-fej-kirásból, vagy minek hiják, magam fe tudom, pokoly egye meg a' Deák szavát, maid ki-fitzamodik a' nyelvem bele — no! a' hol a' nyoltzadik iskolát tanulják, ha onnét meg jön, el vísz magával utazni. — Pénze Annyi van az Úramnak, mint fetskája — a' felesége után is most nem régen kapott egy nagy zatskóval, 's így el nyargalunk, hogy a' lábunk sem éri a' földet.

M I S. Nints helyén a' sütni valód — Mi közöm nékem a' fiával, — én jobb szeret-ném a' Leányát.

G Y U. Az örfikét? a' mi Leányszszonyunkat? — tsokolom a' szép száját! (*tsútzog a' szájával*) de meg ne hallja valaki — Úgy szeretem hogy — mint a' kit leg jöbben szere-tek — igyunk egészségéért — Éllyen örfike Leány Afzszony! (*öszve ütik a' poharakat*)

M I S. Tudode mit? ha még ma haza-megyek egy friffet tántzolok véle.

G Y U. Irrt arról Szent Dávid, el is ma-gyarázta. Meddig te haza érsz, addig a' Tyukverő járásnak is vége leszsz.

M I S. Hífszi azt a' pífzi! (*ki húz egy nagy órát*) ne, látod, még tsak 12 ora! — A' hold világ szépen szolgál, két óra alatt az én

fakoimon el-baktatok, és így mikorra megtérek, leg jobb kedvek leszek a' vendégeknek — Akkor tántzolunk mi Postakotsifok az alsó szobában, hogy azt sem tudgyúk, hányodán vagyunk — Úgy, Gyuri! tudok ám még valamit.

G Y U. A' nem fok, valamit én is tudok — a' berekben láttam egy szarka fészket, az is mindgyárt valami.

M I S. Én nem olyan valamit tudok — hanem, hogy a' Posta Mesterték Leány Afzszonya, és az új pajtásunk, a' Ferkó, úgy szeretik egymást, mint a' — mit is mondgyak — a' mi pár fejeér galambúnk.

G Y U. Te dőre!

M I S. Talán azt gondolod, nekünk falúfiaknak hátul van a' szemünk? — hiddel, ő fokkal örömelebb tántzol ide alatt, hogy sem oda fel a' palotában — az öreg már háromszor kergetett meg bennünket.

G Y U. Nó de Miska! az új Posta Kotsifunkat szeretni! — Kap a' mást is.

M I S. Vagy hiszed, vagy nem hiszed, a' biz' úgy van — én örülök rajta, hogy egy Kotsis a' mostani világban olyan szerentsés lehet, és Leányafzszonyokkal házosodhatik.

G Y U. Akár Kis - Afzszonyokat, annyan vannak, kik húshagyón törseket huzhatnak. — Voltam én egyszer nagy városban szolgálásban, 's tudom, minden dibdáb szolgálók Kis-Afzszonyoknak akarnak hivattatni — hanem azért semmi, tsak fok pénze légyen.

M I S. Én tsak a' szép Leányt szeretem — patvar vigye el a' fok pénzit, nékem nem kell ha szegény legény vagyok is. *(meg fujja a' sipját)*

G Y U. Jaj, mi a' mennykőt tsinálsz! — hiszen a' Posta Mesterünket fel költed.

M I S. No nem bánom én! úgy-is, ha a' pósta jön, fel kell néki kelni.

G Y U. Jó mondod, igyál egyet reá.

M I S. Innám ám, ha volna a' palatzkában: eredgy hát hozass még egy itzét, meg segítem inni, ha felülök. *(meg fujja ismét a' sipját.)*

G Y U. Jankó hej! — Jankó! — Jankó! — hozz még egy itze bort.

J A N. *(az asztalnak hátulsó részén, fejét kezeire tévén aluszik. Most pedig fel-költetvén tántorogva el-megy.)*

M I S. *(fujja a' postafipot)*

G Y U. *(Dalol és tántzol.)*

II. JELENÉS.

VOLTAK, és a' POSTA MESTER.

POSTA MESTER.

*(egy darabig el-nézi a' Gyurit, méglen belé
nem ütközik. Gyuri erre merevenyen
meg áll)*

OH te ostoba Isten Lova!

GYU. Tekintetes Posta Mester Úram!
még nem felejtettem el, hogy mikor ifjabb
voltam, 15-is ugrottam egy boszszában — a'
Miska olyan szépen fujja a' posta sipot, szint-
úgy a' bokám vízked bele.

P. MES. Nó Miska! hogyan füttyeg a'
világ? — nálotok ma Lakodalom vagyon, 's
te még-is itt mulatsz? — Seres Gábor Úr,
el hiszem, eleget vigad, mivel Leányát sze-
rentséssen férhez adta?

MIS. alig, ha ugy nem vigad, mint a'
kinek háza ég. — Mielta élek, soha sem et-
tem olyan gyalázatos lakadalmat.

P. MES. 'S miért?

MIS. Bezzeg az ám! nem tudgya a' Te-
kintetes Úr, hogy már is özvegy a' völegé-
nyünk? — el-hagyta biz' azt a' Meny-Afz-
fzony.

P. MES.

P. M E S.

(egyfzerre) El hagyta a' Meny-Afzszony?

G Y U.

P. M E S. Most leg elsőben hallom.

M I S. Oda biz' az — tsak femmi fem lett az el hálásból; de az evésnek, ivásnak, hip hap kiáltásnak, a' kiadó Gazdának egészéért ugyan van kelete.

P. M E S. Talán a' Meny-Afzszony el állott a' Völegénytől?

M I S. Mi? — el állott? — ha tsak el állott volna, tudom, vízfíza is állott volna, — de nem tsak el állott, hanem el-is szökött.

P. M E S. Mit mondasz! — nem egyedül maga?

M I S. Nékem nem mondotta meg, maga szökök-e el, vagy máffal? Akkor volt ám Komódia — Istenem! már magam fem nézhettem a' fok írást, rivást, azt gondoltam Seres Gábor Úram bizonyosan meg bolondúl, a' Tekintetes Afzszonynak pedig el-megy az efze, úgy meg tépték hajokat — No de Úram nem tsúda, mikor egyetlen egy gyermekjek! —

P. M E S. És ezt tsak hideg vérrel nézi a' mi széles, nagy tudományú Völegényünk?

M I S. Soha se láttam olyan embert — efzik, ifzik, tántzol, mint a' dísz — jaj! majd

L

meg felejtkeztem, kivel beszéllek — mint a' ló-akartam mondani, és a' lakzis Leányokat nyalogattya, tisztetség ízolván, mint a' tehén a' borgyuját.

P. M E S. Hát az én Afzszonyom, és Leányom, miként mulattyák magokat?

M I S. Mi bajok nékik? meg járják a' fázás tū hofzfát.

P. M E S. Az én vén feleségem is tántzol?

M I S. Bizony tántzolám, pedig olyan helyessen, mint akár mitsoda Leány Afzszony!

P. M E S. A' hol muzika van, annak ott kell lenni, ha tsak alig teheti szérét! — Fogsz e még itt fokáig mulatni?

M I S. Ebbe a' szempillantásba megyek.

P. M E S. Hallode Gyuri! nyergeld meg a' Törökömet. Miskával egész Bánokvárig megyek — Ha a' pósta meg érkezik, küldgye tovább az expeditor. — addig is költsd fel őtet.

G Y U. Mindgyárt Tekintetes Úram (elmegy.)

III. JELENÉS.

VOLTAK és a' JANKÓ.

(egy üveg borral tántorogva)

POSTA MESTER.

HIDDEL Miska! már régen az egész dolgot által láttam — Seres Gábor Úramnak ezerszer meg mondtam, hogy az ő Leánya nem a' mi Tisztartónknak való — Nanikája még alig 18 esztendő, ő pedig innentül negyvenketedikbe fordul, és így nála nem sokára minden tüzességek jó étszakát mondanak, midőn a' Leánynál leg frissebb jó reggel. Ezek pedig nem de bár ellenkező dolgok?

MIS. Há, biz úgy van ám. Tekintetes Uram! Tisztartó Uram korán reggel, mikor tüzet raktak, mondott jó étszakát, a' Leány-
Afszony pedig este kívánt fris jó reggelt.

POS. MES. *(nevet)* Nem úgy Miska, nem! — olyan heves, Leányt nem kellene egy vén tseperkének, millyen a' Tisztartó, férhez adni.

MIS. Há, biz úgy van ám! — a' mostani Leányok igen tüzesek, tizenhárom szerttőt is tattanak.

P O S. M E S. Az én Leányomat, nem hazúdok, többször százszornál kérte; de mind annyiszor kerekessen meg mondám néki, ne is álmodgyon róla — Igaz ő nagy Úr mi nálunk, de ha még akkora volna, sem adnám néki.

M I S. El hiszem, Tekintetes Úram!

P O S. M E S. Azon fellül ő még igen igen rosz szomszéd! — Vajmi fok tormát reszelt az órom alá éltében! — azért tudgya is, hogy gyomromból nem szenvedhetem. — Házomat minden este szorgalmatosan meg látogattya — meg iszik hat hét itze bort, — azután kotsifaimmal beszédben ered, 's mind addig szötyeg, még végre az asztal alatt talállya magát.

M I S. Biz ugy van ám — mert a' Tekintetes Úr is olyan bort árúl, hogy a' harmadik Kontigátzióban fel megy.

P O S. M E S. Eb a' hire három Kontignáztios fejednek, add ki árendába kettejét, ha fokallod — én azt tartom jó gazdának, kinek jó erős bora vagyon. — Valamit gondoltam — tsupán azért, hogy a' Tisztartó el maradgyon házomtól, bé huzatom a' tzeért. Az utazóknak, néktek Kotsifoknak nem leszf meg tagadva. De, hogy minden gaz

embernek bolondgya légyen az ember 's házomat futkozza, annak vége van. Nem fzo-
róltam e' féle keresetre — elég jut mint a'
fiamnak, mint a' Leányomnak, ha bort nem
méretek is.

M I S. Há, biz' úgy van ám, a' Tekin-
tetes Úr pénzért nem megy a' fzo-
róltam e' féle keresetre — elég jut mint a'
fiamnak, mint a' Leányomnak, ha bort nem
méretek is.

P O S. M E S. Hibázol — az új Kotsi-
fom, esmérem a' fujásáról, most hozza az
Aszfzonymomat.

M I S. Mi az Ördög! — azt gondoltam,
a' világon én leg jobban értek a' posta sip-
hoz, pedig bár el bujjam ez előtt — *(fejét
hajtagattya)* ezt nem hittem volna!

IV. JELENÉS.

Az ELÖBBENIEK, és a' GYURI.

GYURI.

A' TEKINTETES Aszfzony a' Tisztartó
mellett ül, éppen most erezkedtek le a' hegy-
ről, mindgyárt itt lesznek.

P O S. M E S. A' Tisztartó mellett? —
hát a' Leányom?

G Y U. A' fints mezfize tôle, bal kéz felül van mellette — Elöl a' mulikások ugy meg hegedtúnek, hogy szebben sem kell — már most ne nyergellyem meg a' Törököt?

P O S. M E S. Kétség kívül ne! — lódúll inkább segits ki fogni. (*Gyuri el-megy*) Igen jó kedvemben fog találni a' Tisztartó.

M I S. Tekintetes Úram! egészízen készen vagyok, a' Fakóm meg van nyergelve, hazaig szép lassan el nyargalok — Ej már no — tsak még is szátyok ember vagyok én, ni majd elfelejték meg fizetni (*ki tesz pénzt az asztalra*) 20 krajtzár, és hét — —

P O S. M E S. Hadgy békét a' pénznek, különben mind az asztal alá szórom — mit ittál, és ettél?

M I S. Két krajtzár ára kenyeret ettem, és öt mezfízel — 's három verdung bort mam.

P O S. M E S. Ha ma tíz pintet ittál volna, még sem fizetnél egy krajtzárt is, tsupán azért, hogy a' Tisztartó Meny-Azfizony nélkül maradott a' Lakodalomba.

M I S. Bár tsak előbb tudtam volna ezt a' jó szándékát a' Tekintetes Úrnak! tőrkig itta volna magát a' Miska! — tálán ma vízfíza jövök - ha a' szorgalom kotsi (*Delisántz*) meg érkezik, akkor Tekintetes Úram! a' mit el mulattam, helyre hozom (*tántorog*)

P O S. M E S. A' mint veszem észre, nem fokot mullattál el.

M I S. *(nevet)* Há, biz úgy van ám — de még is egyencellen tudok állani *(bizteg)* Igen szépen köszönöm jó akarattyát a' Tekintetes Úrnak *(meg akarja tsókolni kezét)*

P O S. M E S. Jó van Miska, jó! — Mond meg Seres Gábor Úramnak, és az Afz-fzonymnak soha se epefszék magokat. Bú elfelejtéséért látogatsanak meg engemet ma, vagy holnap, szükséges beszédem volna vélek — értedted mit mondtottam?

M I S. Há, biz ugy van ám hogy ne érttettem volna? — De Tekintetes Uram ugye? — ha — nem tudom biz én — már elfelejtettem mit akartam mondani. *(ki veszi a' pipáját zsebjéből, és dohányozni kezd)*

P O S. M E S. Isten véled! fzerentséllen járj.

M I S. Iparkodom. Ha józan az ember, nem kell akkor fokot félni.

V. JELENÉS.

Az ELÖBBENIEK. TISZTARTÓ ki a' POSTA MESTERNÉT, és a' NOTARIUS, ki a' POSTA MESTER LEANYÁT vezeti.

M I S K A.

(el menetelében meg ütközik a' Tisztartóban)

T I S Z T A R T Ó.

NÓ, részeg Disznó! — nem tudod a' be-tsületes embert ki kerülni?

M I S. A' Posta Kotsisnak nem szokása fenkit is ki kerülni. Mi nálunk az a' Törvény: Félre az utbúl, ha nem akarsz járni rútúl. *(ismét meg ütközik a' Tisztartóban, és Posta Mesternében, 's azokat egymástúl el taszítván, közöttek el-megy)*

P O S. M E S N. Ugyan irtóztató goromba ember ez!

T I S Z. Tsak egy kis várokozással kedves Posta Mesterné Afzszonyom! reá huzom holnap az ebek harminzadgyára.

P O S. M E S. *(magában)* alig hidgvem.

P O S. M E S N. Mi bajad Posta Mester? meg nemultál-e vagy mi, hogy egy szót sem szólalsz hozzám?

POS. MES. Te sem szóllottál még eddig egy szót-is — Örülök, ha jó mulattad magadat! — De Tisztartó Uram! hol a' patvarba maradott a' Meny-Afzszony?

TISZ. Nem bánom én, ha tokortsra ment-is etzetet örteni. *(le-ül, és kezd alunni)*

POS. MES. Azt tsak a' vén Afzszonyokról szokták mondani — Azután a' mostani világ ezen cleve ítéletnek nem hitelével, úgy el-tüntette a' bofzorkányokat, hogy hírét sem hallani máshol, mint a' kofáknál.

POS. MESN. Ne tégy olyan ostoba kérdést *(alattomban)* Meg-izentem a' Posta Kotsis által, hogy Seres Nanitza az éjjel el-szökött, és az egész házasság dugában dült.

POS. MES. Az már más! az már más! *(fordúl a' Notáriushoz, ki háta megett az Örzsikével beszéllget)* No, talám Notáriu Uram! mint Vőfény bele szeretett a' Leányomba?

NOT. Ad obsequentissima servitia paratissimus Servus Domine Perillustris, Excellentissimus, Generosus, Magnificus, maximus, minimus Posta Magister, az az földig való szolgája Tekintetes Posta Mester Uramnak! *(ismét Örzsikével beszéllget)*

P O S. M E S. Szolgája, szolgája az Úr-
nak — *(vissza fordúl)* Az egész ember tet-
fzenék, csak olyan ostobaúl ne beszéllene,
és a' Magyar beszédbe deákat ne keverne.
Utálatos dolog ez előttem, mint a' kék posz-
tón a' veres főt! — De nints az az izmos
Fogd-meg, a' ki ezt a' nyelvünk tsúfitó szo-
káft ki-verhesse belőle, azt pedig, hogy ő
rofszszúl beszéll deákúl, senki az ég alatt. —
Magyar Hazánkban magyarul beszéllünk, 's
kövessük más Nemzetek példáját, kik tulaj-
don nyelveken építettik boldogságokat — Lám
őt, hat elztendőt áldozunk-fel ennek a' holt
nyelvnek tanulására, 's még akkor-is tökéle-
telen nem érttyük, a' meddig Anyai nyelvün-
kön jó megszűze, egész a' mélységes tudomá-
nyoknak titkáig léphetnének — Én nem fokat
tudok deákúl meg-vallom, de nem bánnám
ha azt-is el felejténém, a' mit tudok. Mert,
mihent ezt el-felejttem, mindgyárt többet tu-
dok — tudom azt, hogy el-felejtettem, a'
mellynek tudásában talám én-is, és fok má-
fok képzelik fikeretlen okosságokat — és így
tudom, hogy egy elő ítélettől meg szabadúl-
tam — Ez deákúl tud, tehát okos ember!
azt mondgyák fokban *(nevet)* az volt ám va-
laha, de ma nem! — fok Deák szamarat

láttam én éltemben — ellenben pedig, fok okos embert, a' ki egy szót sem tudott deákúi! —

P. MESTN. Vége van? — hálá Istennek! — azt gondoltam, hogy a' prédikáló székre akarsz fel-hágni! — talám te akarsz az Országot tanítani?

POS. MES. Én nem akarom — nálam nélkül-is tudgya ő azt — de az a' tsunyaság, hogy nem akarja fokak részéről tudni.

POS. MESN. Akár mit beszélsz, az tsak igaz: a' ki deákúl tud folyvást, mint Notárius Uram! beszélleni, jele annak, hogy jó feje van.

POS. MES. (*félre*) Ne neked! megmondottam: az az okos ember, a' ki deákúl tud. (*vissza a' Posta Mesternéhez*) Nekem sem törött még soha-is bé a' fejem.

POS. MESN. Leg-alább most bé-törött — Nem azt értettem én, hogy ép a' feje, hanem, hogy okos ember.

POS. MES. El-híszem, mert a' negyedik oskoláig tanúllják a' böltességnek minden tudományát. — Valamint én, ő-is szegény paraszt ember fíja, ebbe a' helységbe születtetett, nem igen volt módgya az Attyának, hogy fokot tanúlljon — De ha lett vol-

na-is, nem igen szeretett velem egygyütt a könyvbe nézni.

P O S. M E S N. El-múlt esőnek nem kell köpönyeg — Nyilván minden embert megakar sz bofzontani? De grázdálkodó szokás ez!

P O S. M E S. Eszem ágába sem volt! — hanem szeretem az igazat meg-mondani. A' Római Pápának is meg-mondanám szemében, úgy beszélni, mint Notárius Uram! nem okos embert illet. Mi szükségés mindennel, ki deák szót sem hallott, egész Európában a' tsinosabb nemzeteknél ki-hűlt nyelven tsatsogni? — a' kinek egy kis parányi efze van ki katzag ilyen szamárságot.

Ö R Z S. (nevet) Ha! ha! ha!

P O S. M E S. Nem mondám? látod, a' Leányod is ki-neveti — Te nyofzolyó Leány! jölzte ide, jölzte — vald-meg Atyádnak, miért neveltél most?

Ö R Z S. Ah szerelmes Atyám! hogy ne nevetnék, mikor Notárius Uram olyan bolondságot beszél — Azt mondgya, előbb meg-tanít deákúl, azután el —

P O S. M E S. El-vefz — mit szégyenled ki böffenteni? — Notárius Uram! nem tréfált Örzsikével?

NOT. Per cælum, per terram, per ter-
tia numina juro, hogy szívem rejtökének tit-
kos Kupidója szólott belőlem.

POS. MES. Huj bele Balás! — Notá-
rius Uram kobak feje ilyen feleleteket ad?

NOT. Még különbeket, ha eszemet fel-
tsigázom, és a' kobakot jól meg-forgathatom.

POS. MES. Éppen semmi kétségem ben-
ne — Örzsike! liess a' pintzébe, hozz-fel
nékem egy Butelia Tokait — ne itt a' kúlts!
nem maradhatok fent tovább, egészen álom-
nak estek szemeim!

ÖRZS. Készíttek tsukoládét Uram Atyám
ha parantsol.

POS. MES. Az Leányom! néktek való
— a' Tokai bor jobb gyomrot tsinál — fza-
porán járj.

ÖRZS. Mint a' szél édes Uram Atyám!

POS. MESN. Örzsike! vigyázz a' szép
új ruhádra.

NOT. Le-vifzem az ölemben, ha Posta
Meisterné Afzfszonyom meg-engedi — Minden
fzerentsétlenségnek el-távoztatásáért orbem
etiam accipiam in manibus, mert másképpen
mind a' ketten possemus facere unum profun-
dum complimentum fursum, & deorsum (*el-
megy*)

P O S. M E S. Szajha ofioba Notárius! — e' bizony talán még mikor aluszik-is, deákul álmodik — Kár hogy nem süket, egy hamban lehetne az Író-deákkal fogni — Ha ha! ha!

P O S. M E S N. Ne nevedd olyan fent szóval! nem látod, ki aluszik amott?

P O S. M E S. Ki parantsolta néki, hogy az én zselye székemben aludgyék? Lodúlyon ő haza, ott hortyogjon — én úgy nevetek házamban, a' mint tetszik.

P O S. M E S. No de még-is, ne hebe-hurgyáskodgyái! — nem tudod ám te azt, a' mit én tudok.

P O S. M E S. Éb-is akarja tudni.

P O S. M E S N. Azért is kell tudnod! Ma kérte a' mi Leányunkat.

P O S. M E S. És te meg ígérted néki?

P O S. M E S. Gondold, mind egy.

P O S. M E S. Nem hallottad, a' Notárius-is örömeft el-akarná venni?

P O S. M E S N. Előbb mennyen a' Tisztartóhoz — Ha egyfzer ez meg-hal, annak-is néki lehet adni.

P O S. M E S. Illyen feleletet nem vártam Feleségemtől! azt gondolod, hogy a' férfiakat a' fáról lehet rázni, mint a' vad kört-

vélyt. — Jaj volna nekünk szegényeknek, ha rajtatok állana a' halál dolga, nem győznénk eleget halni! — talám magad is kívánod halálomat?

P O S. M E S. Én néked nem kívánom — de egyet mondok, kettő leszfz belőle: vén ember vagy, öreg szerfzám! — — ebből eleget érthettél, a' többit hadgyuk máskorra — most még tsak azt mondom: az Örzsikének a' Tifztartóhoz kell menni.

P O S. M E S. Nem megy.

P O S. M E S N. Ahoz megy.

P O S. M E S. Én pedig még-is mondom, nem megy.

P O S. M E S N. Ember! esmérfz már engemet.

P O S. M E S. Igaz, én esmérlek tégedet, de az az ördögség, hogy te nem esmérfz engemet.

P O S. M E S N. No! de látod — egy Tifztartó — fok ám ez! — itt környül belől nints gazdagabb ember.

P O S. M E S. Pénzem nekem-is elég van — mintha tsupán a' tenne bennünket szerentséfekké! éppen nem. — A' Leány olyanhoz mennyen, ki hozzája illik:

Válasz hozzád valót,
Nagyokat ne keress,
Sem arannyal bírót,
Sem parafzt' ne szeress.

Ezt énekelte egyszer némelly Játészó a' Városban.

P O S M E S N. Bizvást, tedd-fel a' fejedet, hidd-el itthon marad.

P O S. M E S. Azért van esze, szorgalmatoskodgyék férje felől, és válaszfzon magának szíve szerént — én nem vagyok Apja hajlandóságának — átkozom azokat az Atyákat, kik hatalmokat mutattyák fiak, és Leányok hajlandóságán, 's majd képzelődésnek, majd durva érzéketlenségeknek, gyakran balgatag szereteteknek — kedves szülöttjeiket fel-áldozzák — Oh melly kín ilyen házasságban élni, tudgyák, a' kik tapasztallyák! — *(egy kevés fel-mozdulással)* azért én erőltetem Leányomat, hogy ehéz a' tsúnya, utálatos Tisztartóhoz mennyen? én legyek — —

T I S Z. *(serényen fel-kell)* Hogy mondgya az Úr, hogy? — Posta Mester-Uram már jó laktam! hallottam mindent, a' mit az Úr beszélt!

P O S. M E S. Annál jobb szeretem! — nem kell másodszor meg-mondanom.

T I S Z.

T I S Z. Én vagyok tsunya? — én vagyok utálatos? —

P O S. M E S. Nem-is szép ám az Úr?

T I S Z. Nem úgy, nem! ezt a' szót utálatos nem úgy értem.

P O S. M E S. Értse az Úr, a' mint akarja, de az én Leányomat meg nem kapja — olyan formán találna véle járni, mint az éjjeli Menyasszonyával.

T I S Z. És azt az Attya meg-engedné? — el-hagyná menni?

P O S. M E S. Menni nem engedném, hanem kotsin vitetném.

T I S Z. Még kotsin vitetné? —

P O S. M E S. Úgy, úgy! hol hallotta az Úr, hogy egy Pofia Mesternek Leánya gyalog járjon?

T I S Z. Pofia Mesterné Asszonyom! mit mond e' komor Úrának gúnyoló beszédgyére?

P O S. M E S N. Azt, hogy ne tsúdállya Tisztartó Uram! most a' hold fogy.

T I S Z. Én legyek utálatos ember! — ez már fokot vet a' latba.

P O S. M E S. Adok az Úrnak mázsát, ha latba meg-nem fér.

T I S Z. Ne-is tsigázza az Úr másra.

M

Pos. Mes. Bár tsak az Úr hamar menne házába!

Pos. Mesn. Gazda!

Tisz. Hogy mondotta az Úr?

Pos. Mes. A' Pap sem prédikál kétszer.

Tisz. Engemet mér az Úr haza küldeni.

Pos. Mes. Az álomra emlékeztettem Tisztartó Uramat.

Tisz. Értem minden tsúfjait az Úrnak — ha tsunya, ha utálatos vagyok is, még süket nem vagyok — El-jön az idő, melyben egymással ízámot vetünk — Fogadom meg lefzsz szóva.

Pos. Mes. Nints arra elegendő sava az Úrnak, előbb mennyen venni Kanisára.

Tisz. Akkor tetfzik-ki. Tudgya-e az Úr, mennyit el-hallgattam fok esztendőktől fogva?

Pos. Mes. Miben tapasztalt még az Úr?

Tisz. Nem egyben, hanem százban.

Pos. Mes. Ezt meri nékem egy gaz-ember mondani? — tzoki a' házamból, mert máskép ki-ostorozlak. *(le-vefzi a' kotsizó ostort a' falról)*

Tisz. Mitsoda? így mer kend Urával bánni?

Pos. Mes. Illyen gaz-ember volna az én Uram? — Az én Uram a' Városba lakik,

rudd-meg — Te parantsolly a' parafztoknak,
nem egy Posta Mesternek.

Tisz. Jól vagyon! még ma fel-adom az
egész dolgot.

Pos. Mes. Én pedig, millyen hátra
maradt az Út-tsinálás — Majd fognak tsudál-
kozni, ha meg-mondom, mi okért olly rosz-
szak az utak — ki-nyilatkoztatom, hová leszsz
a' pénz.

Tisz. Nem az ebre bízták a' hájat.

Pos. Mes. Azt - is fel-adom, miként
lett kend Tifztartó.

Tisz. 'S osztán, mi leszsz belőle?

Pos. Mes. Meg-láttya kend — Talám
a' mi előbbeni Tifztartónknak szegénysége nem
jutalmaztatik-meg?

Tisz. Mi közöm nékem más ember
szegénységéhez? — De nem igaz, hogy sze-
gény, hiszen a' Posta Mester szüntelen hizlallya.

Pos. Mes. Eddig egy hétben három-
szor, ezután minden nap nálam eszik.

Tisz. Én, ha mint az Úr volnék, egész-
zen házamhoz venném.

Pos. Mes. Miért nem? talám egy nap
sem múlik belé.

Tisz. Úgy! leg-alább az Úrnak tsalárd-
ságit jobb kerékre veszi.

Pos. Mes. Tsalárdságimat?

Tisz. Azt, azt, tsalárdságít!

Pos. Mes. (*pofon tsapja*) Ne — ezt érdemletted!

Pos. Mesn. Ember.

Tisz. (*ki-huzza höveléből kardotskóját*) Mit? — egy Tifztartót pofon vágni? — Eft prima furia — meg-kell néki halni!

Pos. Mes. (*az ostorát elő-veszi*) Szabadon jer, majd meg-látom mellyikünk hal-meg előbb.

Pos. Mesn. Az Istenért, Segítsetek! segítsetek!

VI. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, ÖRZSIKE (*butelia kezében*) NOTARIUS (*gyertyával, és bé-kötött fővel*)

ÖRZS. (*Attyához szalad*)

U RAM Atyám!

Pos. Mes. Tifztartó Uram!

Not. Dominus Spectabilis!

Tisz. Mi baja az Úrnak?

Notar. Novit cœlum! midőn Örzsike Leány-Afzszonyt emlékeztetném, vigyázna a' Léptsőkre — néki akartam manum dextram

admanuare; 's mi történt? puff, fűfűm, & deorfum bakfentzeket hánytam.

T I S Z. Vezessen az Úr engemet haza —
Még ma sok dolgaink vannak (*hüvelébe teszi kardotskáját*)

N O T. Boni superi, már megint, quid cecidit?

P O S. M E S. (*fel 's alá járván, hegykén*)
A' Posta Mestertől Tifztartó Uramnak poszájára nyaklé cecidit, hogy tsak 18at hengerbótzozott (*hengeredett*)

T I S Z. Jöjjön tsak vélem, holnap Posta Mester Uramat el-teszik az ebek elől.

P O S. M E S. Lehetetlen! az Úrnak homlokára írták?

T I S Z. Vagy írták, vagy nem írták; de meg-mofsák szappan nélkül.

P O S. M E S. Szappant magam adok hozzá.

T I S Z. Akkor esméri-meg kend, ki legyen a' Tifztartó. (*a' Notáriussal el-megy*)

P O S. M E S. Nints szükségem reá, 'régen tudom, hogy gaz ember! (*utánna kiáltja*)

N O T. (*fenyegetődve*) Várjon Posta Mester Uram! várjon.

P O S. M E S. Mit várjak?

N O T. Meg-láttya az Úr.

P O S. M E S. Mit látok-meg?

M 3

NOT. Mit lát-meg?

POS. MES. Úgy, úgy Szamárdi Uram!
mit látok-meg?

NOT. Azt, hogy én ex omni parte bonam noctem precor.

VII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, A' TISZTARTÓN,
és NOTARIUSON kívül.

POS. MESN.

(öszve-tsapja kezeit, fel 's alá futkoz)

OH te szerentsétlen Lakadalom!

POS. MES. Helyes volt a' Lakadalom,
de helyesebb a' Meny-Azfzfony; mert, ha ő
el-nem szökött volna, nem lett volna szeren-
tsém a' Tisztartónak pofon-tsapással szolgálni.

ÖRZS. Atyám! vallyon mit keresett itt
a' Tisztartó?

POS. MES. Régen nem kapott pofon-
tsapást, azt akarta meg-tudni, ha még olyan
jó izū-e, mint előbb.

POS. MESN. Boldog Isten! ebből leszsz
ám pör patvar.

POS. MES. Pörnek kell lenni, mert
külömben nem élhetnének az Ügyészek (Pró-
kátorok)

POS. MES. De meg-nyisd bár oda az
erfénényt.

POS. MES, Isten néki — tsak azt gon-
dolom, hogy beteg voltam, és az Orvosnak
fizettem, mert akár a' pör Orvosnak, akár
az igaz Orvosnak, akár a' gaz Orvosnak ad-
gyam, a' bizony mind pénz.

VIII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, JANKÓ (sántikálva)
és egy GYERMEK (kinek bőr Zsák a'
hátán)

JANKÓ.

TEKÍNTETES Uram! meg-érkezett a'
Posta.

POS. MES. Vigy-bé mindeneket az Író-
szobámban — Örzsike, te fentt maradsz, még-
len a' Póftán tovább adtam: bizonyos beszé-
dem van véled.

ÖRZS. Parantsolattyára Uram Atyámnak.

POS. MESN. Hát én?

POS. MES. Miattam el-mehetsz alunni,
vagy a' Jankóval egy pár Verbunkost tán-
tolni. (el-megy)

JAN. Az igaz, én bé-ilek a' Verbun-
kosra! — Jobb lesz nekem el-sántikálni;

mert Postá Mesterné Afzszonyom lapitzkás tánt-
zot találna járattni vélem. *(el-megy)*

IX. JELENÉS.

POSTA MESTERNÉ, és ÖRZSIKE.

POS. MES.

VALAHÁNYSZOR Mennyegzőben me-
gyek, annyiszor az Uramtól ezer szemre-há-
nyáfokat szenvedek! — Örzsike! az Atyád-
tól el-jövén, hozzám jöszsz, 's meg-mondod,
miben áll az a' bizonyos beszéd — értetted?

ÖRZS. Igen-is, Afzszony Anyám!

POS. MES. Igen-is Afzszony Anyám!
(el-megy)

X. JELENÉS.

ÖRZSIKE (magánosan)

ÖRZSIK.

MITSODA különös nehézségeket érzek
szívemben, ki-nem magyarázhatom — Az
egész ház — még Atyám, és Anyám-is miat-
tam mozdulásban vannak — A' mint érzem,
már szeretek is — de ha szeretöm viszszon-
tag szeret-e? azt nem tudom — Azt pedig,
ha hozzá mehetek-e? annál inkább sem tu-
dom — Leg rosszabb az egész dologban,

hogy hajlandóságomat nem merem néki jelenteni — Ő kétség kívül csak Posta Kotsis, ki az áldomásból él — de ha eszembe jut, hogy ő olly szép, és kellemetes, már akkor minden állapottyáról el-felejtkezem, és úgy nézem, mint egy Posta Mestert — Oh! miért nem gazdagabb? mindgyárt vennék néki Postaságot — Ah Ferkó! ha a' te szívedet meg-nem nyerem, keserű minden előttem, el-hagyom e' világot.

XI. JELENÉS.

Ö R Z S I K E, és F E R K Ó.

F E R K Ó.

(*meg-hallja az utolsó szavakat*)

IGAZ az Őrsike Leány Afzszony?

Ö R Z S. Ah! (*meg - állapodik, 's meg-döbbenve*) Mi igaz-e?

F E R. Hogy Apátza akar lenni?

Ö R Z S. Még sötétben sem jutott eszembe.

F E R. Előbb mondá!

Ö R Z S. Sokat mond az ember a' világon!

F E R. Tehát engemet szerez a' Leány-Afzszony?

ÖRZS. Igen vakmerő kérdésében! — hát ha én kérdezném, szeret-e engemet, mit felelne reá?

FER. Esküvéssel petsétném szeretetemet — Oh drága Örzsike! miért nem vagyok én gazdagabb? mindenemet fel-áldoznám személyének — Soha máskép nem gondolkoznám, mint magát szeretni — keveset mondtam, szívemet magának fel-áldozni — Ah kedves Leány Afzszony! ha csak egy tsepp vér, melly engemet érdekel, foly ereiben, nyújtsa ide kezét, hadd mutathassam - meg mély tiszteletemet — igaz szeretetemet.

ÖRZS. Hiszen ha a' Kezét nyújtja, már akkor oda van.

FER. Csak egy szempillantásnyira.

ÖRZS. Csak egy szempillantásnyira? — Nem — nem Ferkó! ha egyszer én valakinek kezemet oda adom, meg-kell azt annak tartani, különben köszönöm az ő szeretetét.

FER. Oh! legyek olly szerentsés — fogadom, úgy fogom őrizni, mint a' leg-drágább kintset! — Nem léfzen előttem semmi drágább, semmi szentségesebb, mint e' keze (*meg-tsókollya*) és imádásra méltó szíve.

ÖRZS. Nem hittem volna, hogy Ferkóm olyan tsintalan. *(örömmel megy-el)*

FER. Ferkóm? *(egygyet ugrik)* Megvan — ízeret engemet! igen-is ízereti Ferkóját! *(örömből tántzol, melyre a' Játzószínenben ugrós Nota fujattatik)*

II. FEL - VONÁS.

A Játzó-szin azon módon vagyon, mind az első Felvonásban. A Posta Mester jön bé az oldalag, örszike pedig a közép ajtón.

I. JELENÉS.

Ö R Z S I K E. P O S T A - M E S T E R.

Ö R Z S I K E.

F E N Y V E S I oda ki várokozik, engemet kérdezett, ha itthon volna-e Úram Atyám?

P O S. M E S. Éppen jókor! erefzdbé, Levele van nálom. (*Örszike a közép ajtón elmegy*). Szabad —

II. JELENÉS.

P O S T A - M E S T E R. F E N Y V E S I (köpönyegben)

P O S T A - M E S T E R.

K E D V E S Fenyvesim! ma, és ezután minden nap nálom fog ebédelni.

F E N. Oh érdemetlen vagyok arra —
Istenem! hogyan hálálom meg az Urnak e-
jó akarattját? — Vajha homálofok ne vol-
nának szemeim, le szolgálnám számozásom-
mal! — De tölem — —

P O S. M E S. Hadgyunk békét annak,
szíveffen tselekszem — minek előtte el be-
széljem, miket tselekedett vélem a' mi go-
nosz Tifztartóuk, adok az Urnak egy Leve-
let — Tsúnyávául le korpázott; de ugyan én
sem maradtam néki adós — olyant mér-
tem pofájára, hogy nem a' kettős két nap
felejtí el.

F E N. Hallottam mindenneket — az egész
város nyelvén pereg — Tegye vélem drága
Posta Mester Uram azt a' barátságot, olvassa
el előttem ez adott levelet — az Úr előtt
nints semmi titkom; — vagy fiamtól léfzen,
vagy az ő Kapitányától.

P O S. M E S. Nem régiben beszéllette az
Úr, hogy már Káplár.

F E N. Nints külömben.

P O S. M E S. Igen meg kellett tehát an-
nak nőlni!

F E N. Taval küldötte meg mértékét (*kl
vőfzi zsebjéből, és bontván, mutattya*) néz-
ze az Úr!

P O S. M E S. Hány esztendőtül fogva Katorna?

F E N. Kilentz tellik bele.

P O S. M E S. És így, hány esztendő?

F E N. Nyaka vagó Sz. János napján hágozt a' tizenkilentzedikben — Három esztendő előtt, hogy meg látogattam, az Ármádiához masérozott — még élek el nem felejttem azt a' napot! *(meg törli könnyes szemét)* Akkor még csak Dobos vala — a' mint tőle ki telhetett, egy pár portzio kenyeret adott, és meg tsókolván kezemet, vált el tőlem — az édes gyermekem.

P O S. M E S. Tartóztassa könnyeit Fenyvesi Uram! ki tudgya, mikor tekint reá kegyes szemmel a' jó Isten? — akkor toppanik bé hozzá a' szerentse, midőn meg sem álmodgya. — Előbb, hogy sem a' levél olvasáshoz fogjak, még egy kérdést tézek: Hány esztendőig viselte az Úr nálunk a' Tisztartóságot?

F E N. Egészlen huszig.

P O S. M E S. Erre nagy szükségem van, fel kell jegyeznem. — *(bé írja a' jegyző könyvébe)* Ollyan feledékeny kezdek lenni, 's nem tudom miért? — alig, ha nem az a' fok méreg az oka, mellyet a' Tisztartó miatt nye-

lek. *(bé köti jegyző könyvét, és el teszi)* — Most már mennyünk a' levélre *(fel töri, és olvassa)* Kedves Barátom! — Kitől van, előbb meg nézem az al-írást *(meg nézi)* Igaz barátod Dörögdi Kapitány.

F e n. A' Fiam Kapitánya.

P o s. M e s. *(olvassa)* A' szerentsének mostoha-sága már csak nem sirodnak szélire taszított, — vegyed még ezt a' kegyetlen kedését, melly talán pálya futásodnak végét, — de nyomorúságidnak-is fogja fiettetni. — A' Te fiad — *(lassan olvassa, és meg ied)*

F e n. Tovább, tovább, Postia Mester Uram! mi baja fiamnak?

P o s. M e s. Ez már még is fok! minden szerentsétlenségnek egyfzerre kell öfzve tódulni?

F e n. *(egészzen el bádgyodva)* olvassa nagyon Postia Mester Uram! — nyilván beteg a' fiam — vagy talán meg-holt? --- Ha az, meg nem rettentt engemet --- Jobb meghalni, mint sem a' fok nyomorúságokkal, mellyek egy igaz szivű férfiat oszromlanak, minden vigasztalás nélkül küzködni --- Olvassa Postia Mester Uram! --- meg halálozott fiam?

P o s. M e s. Annyi, mint ha meg halálozott volna.

F e N. *(valamelly elő látással)* talán csak el nem szökött? --- vagy el szökött?

P o s. M e s. El a' szerentsétlen!

F e N. *(fel keltében tenyerével meg üti homlokát, és el bádogyodva le rogyik)* Ez még leg keservelebb tsapása szivemnek! --- *(emelkedik, és a' Posta Mester segedelmével felkél)* --- de azt tartom vegrő is. --- *(mutattya bádogyottságát)* --- mutassa édes Posta Mester Uram hozzám azt a' barátságot, vezettessen haza.

P o s. M e s. Mit tsinálna most oda haza? maradgyon nálunk kedves Fenyvesim!

F e N. Meg akarok Istenemmel békülni --- azután nem bánom, a' mikor tetfzik Sz. felségének ---

P o s. M e s. Haza éppen nem ereszttem --- adok az Úrnak jó ágyot, 's a' városba mindgyárt Orvosért küldök.

F e N. Nints e' világon Orvosa az én nyavalámnak!

P o s. M e s. Légyen ugy --- de mineköltte az ember lenni meg szünnyék, fokat kell addig szenvedni --- Nem vagyok kárára, engedgyen tanátsomnak --- Hallod-e Jankó!

III. JELENÉS.

III. JELENÉS.

Az ELÖBBENIEK, és JANKO.

JANKÓ.

MIT parantsol a' Tekintetes Úr?

POS. MES. Nyergeld meg a' Törökömet, és ki tud közületek leg jobban nyargalni? --- jól van! --- küld bé a' Ferkót, ez akár a' fiammal versent nyargalhatna.

JAN. Uram! az Örzlike Leány Áfszfony szobájában van.

POS. MES. Az Örzlike szobájában! mit tsinál ott?

JAN. Azt tartom kavét ifzik.

POS. MES. Kávét?

JAN. Biz azt ám Uram! pedig egy nap fints, hogy ne innék!

POS. MES. Nem tetszik az te néked?

JAN. Tetszenék Uram! --- de még is ---

POS. MES. Jobban tetszenék, ha te is kapnál felestekeemet? --- Máí naptól fogva minden nap egy garas ára égett borod jár --- Most lóduly, és úgy tselekedgy, a' mint mondottam.

JAN. *(el-megy.)*

N

IV. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK JANKÓN kívül.
POSTA MESTERNÉ

(az oldalag való szobából.)

POSTA MESTERNÉ.

JÓ reggelt szívem! mint nyugodtad ki magadat?

Pos. Mes. Mint, a' ki semmit sem alutt.

Pos. MESN. Én aluttam, de igen roszszúl --- az egész éjjel a' Tifztartóval való tegnapi veszekedésről álmodtam, 's azt hoztam ki belőle, az egész dolgot a' Notarius közbenjárása által öszve lehetne egyeztetni; el megyek hozzá, meg tudom mit felel reá.

Pos. Mes. A' Notarius közbenjárása által? --- ha foha meg nem raktalak, meg raktalak ma.

Pos MesN. Jó reggelt kívánok Fenyvesi Uramnak!

FEN. (*igen szomorúan*) hasonlóképen kívánok az Afzszonynak!

Pos. MesN. Hát néked kedvesebb a' a' pör patvar, mint a' barátságos öszve egyeztetés?

Pos. Mes. Nékem senkinek sem egyeztetője, sem közbenjárása nem kell --- Egy pár szaporát talán el tudna véled a' Notárius jární; de az öfzve egyeztetéshez annyit ért, mint a' tyúk a' regéhez.

V. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK. FERKÓ az ÖRZSIKEVEL.

POSTA MESTER.

VAN ideje, hogy itt legyetek --- Örzsike vigyázz, el ne veszed a' Ferkót.

ÖRZS. Kedves Uram Atyám! — —

Pos. Mes. Egy szót se — jobb szereztem, ha a' Posta Kotsifokkal társalkodol, mint olyan világ szamarával, millyen a' Notárius — Feleség! mutasd' meg már egyszer, hogy nem csak tántz, hanem ember szerető szíved is van — vezesd e' Barátomat a' középső szobámba, hadd nyugodgya ki magát — bontságyat, és készíts néki valami jó levelet — mozduly, 's ne állj itt, mint valamelly kínai felnyergeltt szamar! — akkor bezzeg, mikor muzsikát hallasz, tudod magadat parantsolás nélkül szaporán forgatni!

P O S. M E S N. Előre láttam, hogy a' tántz ismét orromra ugrik! — de hadgyán, bizony mondom ez utánn soha sem — —

P O S. M E S. Ne fujd el a' bizonyt, nem tartod meg.

P O S. M E S N. Jöjjön Fenyvesi Uram, mindgyárt készíttek jó leveft.

F E R. Roszszúl van az Úr?

F E N Y. Talán meg gyógyúlhatatlanúl! — Örülök rajta, hogy még egyszer láthatjuk egymást. — Posta Mesler Uram! figyelmezzon tsak: ez 'a' jó ifjú Legényke tegnap olyant tselekedett velem mellyet részemről az egek téréhetnek viszsza néki — Tulajdon jó vóltából öszve gyűjtett pénzéből ki fizette elztendőbéli házbéremet.

P O S. M E S. Öszve gyűjtett pénzéből? — fok nehezzon lehetett, mert alig tized napja nálom létének — vallyon mennyi vala?

F E N. Hét forint. Ma ujjonnan Harmintz krajtzárokat ada kezemben.

P O S. M E S. Ferkó nemes tselekedet ez tőled! — örülhetfz Örsfike, vel jön az idő, nyilván ihatfz véle kávét. Most pedig, mivel olly szánok odó voltál, nem ló háton, hanem kotsin fogfz Örsfikével a' Városba menni — ne mulasztatok — — no miért nem muldúlfz?

ÖRZS. Ferkó! jöfzte, — Hej Jankó! fogj bé izíben, a' Ferkóval a' Városba megyek — De ki nézek magam is, és Sürgetni fogom a' lajhát, mert még itthon maradhatnánk.

VI. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK. ÖRZSIKÉN kívül.
FENYVESI.

BARÁTOM! hadd köszönnyem meg utólyára jó akaratodat, mert az holnapi napon semmit sem építtek —érzem azt jól magamban, hogy közelgetnek utolsó pertzentéfim — Az Ügye fogyottak Ifiene légyen jutalmazója adakózásodnak!

FER. Honnan van ez a' hirtelen változás? — egy óra előtt fris, és egészséges vala az Ur!

FEN. Egy Levelet kaptam — oh Ifienem! — az eröm — vezess ki a' hideg levegőre — oh kegyetlen — nem Fiam! — ezt a' halálos fájdalmat hoztad szegény atyád fejére! — vezessenek innét el engemet, --- vagy itt lábok előtt végzem életemet (*a' Posta Me-
sterné ki vezeti*)

VII. JELENÉS.

A' POSTA - MESTER, és a' FERKÓ.

FERKÓ.

MA R látom, határt nem esmér a' szerentsétlenség --- A' kit egyszer üzőbe vesz, el kell annak veszni --- önnön magának a' szerentsének kedvezése, gyakran amannak mérges nyilaira magyaráztatik --- Boldogtalan teremtés! --- ő légyen áldozattya? --- ---

P O S. M E S. Ferkó mi lelt? roszszúl vagy Te!

F E R. Ennek az embernek bal forsa, annyira érdekel hogy már ---

P O S. M E S. Magad is meg betegszel.

F E R. Oh! miért nyomorog ő szegény olly nagyon?

P O S. M E S. Meg mondom, halgass --- ő már fok esztendőktől fogva küszködik a' szerentsétlenséggel --- Mint tizenkilentz esztendővel előbb Tisztartóságot viselt nálunk, minden ember szerette őtet, senkinek nem vétett, 's még is a' mi mostani gonosz Tisztartónknak áskálódása által gyalázatosan ki vetett tisztségéből. --- De ez nem annyira érdekli már az időnek jártával meg merevedett szívét, mint az, hogy Káplárságot viselő Kato-

na fia, úgy írja néki Kapitánnya --- bár maradt volna el irásával! el szökött a' regementtől --- Ez szorongattya a' szegény öreget --- de méltán. Mert hadakozás idejébe el szökni, nem gyermek játék. Ha meg foghattyák, nehezen kerüli el a' szálfát. Ám én szereztem a' szegény Fenyvesít; mindazáltal ha kezemben találna kerülni, nem oltalmazhatnám fiát, sőt meg fogatván, a' regementhez visszsa küldeném.

F e R. Semmi féle környül állásokban sem fogná partyát az Ur?

P. M e s. Ha tulajdon fiam volna sem.

F e R. Itt vagyok tehát, fogasson meg az Ur ---

P. M e s. Ferkó!

F e R. Én vagyok az a' leg szerentsétlenebb fia, ennek a' leg szerentsétlenebb atyának!

P. M e s. Ferkó!

F e R. Köszteffen meg az Úr, küldgyön visszsa a' regementhez --- én vagyok az el szökött Káplár!

P. M e s. Ferkó, ne tréfály!

F e R. Oh Atyám lábaihoz borúlok! ki öntöm néki szivemet meg vallom el szökésemnek okát.

Pos. Mes. Ferkó ne bolondozz!

Fer. Nem — nem tselekszem még-is;
tellyesedgyék be rajtam az Atyai Átok ---
Adgyanak által Elöl-járóimnak -- hogy meg-
habbafak (*el-fiet*).

VIII. JELENÉS.

P O S T A M E S T E R (maga)

BOLDOG Isten! mitsoda esetek ezek? —
Ezt a' legényt bizonyossan meg keli fogatnom.
De talám az egész dolgot el-lehetne Kapitán-
nyával mellőzni — jól van, még ma írok
néki. Ő, nem kételkedem, ember-szerető —
és így kevés büntetéssel Káplár Uram minde-
neken által-eshetik Előbb, miért szökött-el,
ki kell belőle vennem (*el-akar menni*).

IX. JELENÉS.

AZ ELŐBBENI, és a' P O S T A - M E S -
T E R N É.

P o s. M e s n.

EG Y lábíg oda vagyunk, mindenféle sze-
rentsétlenség meg-lepte házunkat -- mit tsi-
nállunk!

P o s M e s. No! mi bajad megint?

P O S. M E S N. Mi bajad? a' te kedves Ferkód szökött Katona, 's még-is Posia Kotsisnak bé-vélszed — Majd meg-adgyák a' vén bőrödnek, tsak készítsd magadat Posia Mester.

P O S. M E S. Nem vagyok Agár, hogy meszsziről meg-szagolhassam, ki mitsoda gazember.

P O S. M E S N. Ha nem szolma az ember feje, könnyű a' világot meg-esmérni — Az az Ifjú alig vala egy napig nálunk, már tudtam, hogy Katona volt.

P O S. M E S. Meg-mondotta néked?

P O S. M E S N. Ah tök fejű! a' magam efze mondotta, nem ő.

P O S. M E S. Nem kár volna be-zsendelezni az efzedet! fedezd-fel tehát édes Feleségem előttem, hogyan mondotta néked azt néked a' te tűz efzed?

P O S. M E S N. Lesd-el tsak, miként vifeli a' haját — egy szót sem szóllok többet.

P O S. M E S. Bé-fonyott hajáról esmérted-meg?

P O S. M E S N. Arról! arról!

P O S. M E S N. Azt gondoltam, ezután a' hajad leszsz kurta, mint a' nyul farka, nem az efzed; de a' mit az Isten meg-tagadott, meg-van a' tagadva.

P o s. M e s N. Néked sem igen bőven osztogatta, nem űzhetfz tsúfot belőlem — Gondolkodgyál inkább mi tévő légy a' Ferkóval?

P o s. M e s. Mi tévő leszek? — el-met-fzetem a' haját, és azután a' te okoskodásod fzerént nem egy könnyen árúllya-el magát.

P o s. M e s N. Hát még tovább is megtartod házodnál?

P o s. M e s. Talám bizony mindgyárt el-űzzem?

P o s. M e s N. Azt kérdem, ha meg-tartod-e tovább házodnál?

P o s. M e s. Mind addig, méglen eránta feleletet nem vehetek.

P o s. M e s N. Még csak e' héjjával vagy — ne fély, majd meg-futod a' háromszáz Katonák hofzfzát.

P o s. M e s. Nékem fog fájni.

P o s. M e s N. Mintha már hallanám a' sípot, és dobót, miként arra a' futós tántzra jelt adnak.

P o s. M e s. Az is a' te szerentséd lenne; mert te vagy kedvelője a' tántznak.

X. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és ÖRZSIKE.

ÖRZS. (*nap ernyő kezében*)

FEL-KÉSZÜLTÉM már, be-is van fogva édes Uram Atyám!

POS. MES. Tehát most megint mindigárt vetközzél-le, és fogass-ki.

ÖRZS. (*egy kevéssé szomorú hangon*)
Nem megyünk a' városba?

POS. MESN. Kivel akarnál a' városba menni? azzal a' szökött Katonával?

POS. MES. Afzszony!

ÖRZS. Szökött Katonával?

POS. MESN. Igen, igen, szökött Katonával!

POS. MES. Te nagy nyelvű, mondom.

POS. MESN. Éppen bizony! miért kellene előtte titkolni? — a' Ferkó szökött Katona, holnap agyon lövik.

ÖRZS. Szökött Katona? — a' Ferkót agyon lövik? (*szaladni akartában össze-esik*)

POS. MES.

(*egyszerre*) Örzsike! édes Leányom (*fel-emelik*)

POS. MESN.

XI. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és JANKÓ

JANKÓ.

TEKÍNTETES Uram a' Kotsi — Istenem! mit látok? nem jó van itt a' dolog.

P o s. M e s. Magam-is úgy tartom — Segítsd Örsikét a' másik szobába vezetni, még Idegenyek nem érkeznek — Vannak-e Utazók?

J A N. Két Urat láttam a' Kotsinál.

P o s. M e s. Takarodgyál-el ezekkel az Afzszonyokkal (*Örsikét nagy gyöngeségében el-vezetik*)

XII. JELENÉS.

POSTA MESTER. NOTARIUS.

NOTAR.

UNUM serenissimum bonum mane Postamester Uramnak.

P o s. M e s. Hasonlóképpen!

N o t. Jól nyugodott az Úr?

P o s. M e s. Soha fe jobban.

N o t. Mihi tam gratum, quod gratissimum! — Most halgasson-meg édes Posta Mester Uram! de momentosissimis rebus habeo

concionem ad populum dicere, fontos dolgokról akarok valamit közleni.

P O S. M e s. Mellyeknek meg-hallgatására nékem időm nintsen *(fietve a' közép-ajtón el-megy)*

XIII. JELENÉS.

N O T A R I U S (maga)

MI T S O D A? kerülni meam Dominationem? — úgy bánnak velem, mintha afinissimus Afinus volnék! — inauditum parricidium! — mára' méreg-is fel-forr a' torkomon, Szaladgyatok haragom elől ti ostoba parasz-
tok — fel-ne tegyetek többé velem, mert meg-efzitek a' Szurkot.

XIV. JELENÉS.

A Z E L Ö B B E N I, P O S T A M E S T E R N É

(által-akar a' Játzó-színen menni)

N O T Á R.

H U M I L L I M U S Servus Galambom Posta Mesterné Aszfzonyom! — mit álmodott a' tegnapi tántzról?

P O S. M e s. N. Oh édes Notárius Uram! a' mi házunk fenekestől fel-fordúl.

NOT. Hallottam valamit per rumorem felőle !

POS. MESN. Tehát tudgya az Úr, hogy a' mi Ferentzünk szökött Katona ?

NOT. Ki a' szökött Katona ? a' Ferkó ?

POS. MESN. A' bizony ! — de szépen kérem az Urat, ne mondgya ám senkinek-is.

NOT. Notarius Dominus Semmiházi Sigismundus tudgya mi a' betsület, mi a' kötelefsége — Magamat kegyes grátziájában ajánlom Posta Mesterné Aszfszonyonnak.

POS. MESN. Notárius Uram !

NOT. Az el-szökés Crimen læsæ Majestatis, nem maradhat büntetés nélkül — Nem szeretnék bolhája lenni.

XV. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, POSTA MESTER,
KÉT IDEGEN, és JANKÓ.

POS. MES.

TESSÉK az Uraknak addig le-ülni, méglen a' felső szobát ki-tisztíttják.

E. ID. Itt-is meg-efszűk az ebédet, mi érettünk semmi alkalmatlanságot ne szerezzen magának Posta Mester Uram ! Az asztal idejéig meg-tekíntyük ezt a' vidéket, és a' falusi gyönyörűséget (*nézik a' falon függő Táblát*)

Pos. Mes. A' mint az Uraknak tetszik. Mulafsák magokat azonban, nékem kötelességemhez kell látni — — Hej Jankó! (*jön*) Eredgy-ki a' Kotsihoz, azon van egy pintzetok, kezedhez adgya az Inas, 's ofztán vidd-le egyenesen a' pintzébe.

JAN. Mindgyárt Tekintetes Uram (*el-megy.*)

Pos. Mes. Minek állasz te Feleség ott a' szegletbe, mint egy bálvány?

Pos. MesN. Oh bár a' világon fe volnék! (*el-megy*)

Pos. Mes. Senki többet nem vesztene, mint a' muzsikusok.

XVI. JELENÉS.

A' KÉT IDEGEN, és a' NOTARIUS.

NOTÁR.

SZEGÉNY szolgája az Uraknak!

M. ID. Köteles szolgája az Úrnak!

NOT. Az Urak nyilván ex nostra metropolitana veniunt?

M. ID. Onnét, szolgálattyára.

NOT. Ott-is olyan melegen süt a' nap, mint mi nálunk?

E. I D. Tsak nyáron, télen jóval alább hágy — Ez igaz eredeti munka! (*a' Táblának mondgya*)

N O T. Tessék az Uraknak hujus fellæ dulcedinem degustare.

E. I D. Az Úrnak engedelmebõl.

N O T. Meg-van engedve — Úgy, most magam-is le-ülök.

E. I D. Az Úr sok iskolákat járt, a' mint veszem észre.

N O T. Ha! ha! ha! tsak ki-tetstzik az okos ember. Én Uram! a' Sintaxist-is el-végeztem.

E. I D. Lehetetlen?

N O T. Vere sic est suis titulis dignissime Dominus Spectabilis! Nem látta az Úr a' fő Városba azt a' nagy szeglet házat?

E. I D. Láttam, igen derék ház!

N O T. No láttya az Úr! ibi ego sæpius accepi variationem, sed ugyan gutturem clamavi, mint a' számon ki-fértt — Patrifavi omnem diem, mert máskép nem éihettem, még-is már mennyire mentem.

E. I D. A' jó igyekezetnek, jó a' hafzna. A' mint deák beszédgyébõl ki-vehetem, nagy tisztségben kell az Úrnak lenni; leg-alább itt a' Posta-háznál tsak lélzen Író-deák.

N O T

NOT. Távúl jár az Úr tőle — A' Falúban én vagyok első fzemély a' Tifztartó után. Juratus Notarius sum ego Domine!

E. ID. (*sörényen fel-kél*) Ezerfzer követtyük az Urat, ha illendő betsületét meg-nem-adtuk.

NO. Semmifem az! Nem előfzer történik velem, hogy nem akarnak betsületes embernek esméini — Ignorantia non peccat, azt mondgya a' Deák: a' tudatlanság nem vétek.

M. ID. (*félre*) Meg-adtad néki, fzarva között a' tölgye.

E. ID. Tselekedgye velunk Notárinus Uram azt a' barátságot, maradgyon nálunk egy kis fován ebéden.

NOT. Obligatissimus servus! ha az Urak parantsolnak vélem, betsületemnek tartom — Appetitust majd tsinálok, mert ha néki kezdek, comedo sicut bos.

E. ID. (*félre*) Ha, ha, ha! azt el-hifzem, nem tudom mikor evett egyvest hasával. Utóllýára még mind a' kettőnket bé-fal.

M. ID. Hogyan fogjuk az időt ebédig el-tölteni?

E. ID. Ez a' betsületes Úr addiglan meg-mutogattya minden ritkaságit ezen Helységnek.

O

N O T. Ex intimo cordis lyripipio.

E. I D. Mi tehát az, melly a' mi figyelmezésünket meg-érdemli e' kis városfotskában?

N O T. Az Úr igen phrafice latine beszéll magyarul, alig értettem-meg, mit akar mondani — Úgy-e a' városházát érti az Úr?

E. és M. I D. (*nevetnek*) Azt, azt!

N O T. Oda mindgyárt el - vezetem az Urakat. Nem mezfzfe van, erre per virides pratas transiturus, statim nos ibi futurus: (*félre*) ne néked cadentia!

E. I D. (*a' másodikhoz*) Ennek ha szarva volna, lehetne rajta szántani.

N O T. A' mint az Úrnak tetszik, nem tiltom fáradságomat.

M: I D. Azt a' nevezetes épületet viszfza jövetelünkben fogjuk meg-nézni.

N O T. Szíveffen, akár mikor.

M. I D. Kávé házok van az Uraknak? hol van? — mutassa-meg az Úr!

N O T. Kávé házunk? egy pálinkás kunyhónk van a' falú végén, pálinkát ollyant árúlnak benne, sicut aqua Sacratissimo Cæfareo Regia.

M. I D. Az Orvos meg-tiltotta mind a' kettőknek a' pálinka-ivást.

ÉLSŐ IDEG. Tehát Billiárd fints fehol-is?

NOT. De Pileatorral rakva a' város. Akarnak az Urak kalapot venni?

E. ID. Nem kalapost kérdek, hanem Billiárd Játékot.

NOT. Nem hallottam rola femmit-is, azért alig hiszem, hogy existállyon valahol in orbe terraqueo.

M. ID. A' mit most kérdek, talám tsak leszfz. Mutassa-meg szép személlyeit e' helységnek.

NOT. Áh hám! — Nymphas pulcherri-mas? — az Urak-is szeretik a' szép Leányo-kat? — Mi a' Gavaléroknek nem fokkal dítselkedhetünk, mert nálunk egy fints festett.

E. ID. Leg-alább a' szebbiket.

NOT. A' leg-szebbik itt a' háznál van. Uram! mondhatom: pulchra sicut Venus, Proserpina, Helena, Pluto, & vulcanus. — Elízem a' Lelkének szép tsutsikáját; ábrázat-tya kerekese, mint a' pogátsa alma, szeme fekete, mint a' kökény.

M. ID. Hol van, hogy eddig nem vala szerentsénk hozzája?

NOT. Már nem fokáig marad-ki, meg-kell itt néki jelenni. Mert az a' szép Lélek

úgy belém szeretett, hogy azontúl fáj a' hafa ha nem láthat *(nevet)*

E. I D. Ne hadgya Notárius Úr szenvedni, vegye-el.

NOT. El-venném ám, de — — a' Posta Mester goromba moreffel bír, a' Posta Mesterné maga-is belém szeretett — in tali fluctuum dubio, nem tudom, mit tsinállyak?

XVII. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és a' POSTA
MESTERNÉ.

POS. MESN.

(ki az utolsó szavait a' Notáriusnak meghallotta)

MITSODA? az én Uramnak van goromba moreffe? ezt el-ne feledgye az Úr, erről meg-adózik. Én pedig az Úrba belé szerettem? ezért a' nagy hazugságért, nem megyek mefsze szatisfaktzióért *(pofon tsapja, 's el-fiet)*

E. I D. Ej! ej! Notárius Uram! mi dolog ez?

NOT. *(egy kis várakozás után)* Alapa, pofontsapás! a' szép nemtől úgy kell venni, mint a' leg-forróbb tsókot — Az a' tulajdon-ságok a' szép pároknak, hogy, ha nyilván

mond rólok valamit az ember, már akkor az egész világ dugába dül, de alattomban *(nevet 's el-akar menni)*

XVIII. JELENÉS.

Az ELÖBBENIEK. és a' TISZTARTÓ

(nagy leheléssel érkezik)

T I S Z T.

HÁT így Notárius Uram! az én halálos el-
lenségem házat járja? ez a' barátság?

N O T. Ártatlanúl korpáz a' Tekintetes
Úr, res patitur explicationem.

T I S Z. Nints explikátzióra szükségem,
midőn nékem szemeim mindent meg-magya-
ráznak.

N O T. *(meg-fogja kezét, 's bellebb ve-
zeti)* Álmélkodni fog a' Tekintetes Úr miket
ki-nem nyomoztam.

T I S Z. Úgy-e?

N O T. A' Posta Mester egy szökött Ka-
tonát tart házánál.

T I S Z. Vannak az Úrnak bizonyági? 's
kitsoda?

N O T. Vannak — Ille meus rivalis.

T I S Z. Mitsoda Pataki?

NOT. Nem Pataki, hanem az új Posta Kötés — Azért mondom rivalis, mert ő - is a' Posta Mester Leányát szereti, 's én-is.

TISZ. Ah pfúj! nem szégyenli az Úr ily fokoknak jelen létében ki - vallani? tsúnyvaság!

NOT. A' Tekintetes Úr ilyen fokak jelenlétében szégyenli - e, hogy Nanitzája elfőkött, he? — Ez pedig, az én tsekély vélekedésem szerént nagyobb szégyen! — Benem-is forr a' vér, mint a' Tekintetes Úrba!

TISZ. Kegyelmeddel Notárius Uram nem lehet okoslan beszélni — elég az nekem, hogy tudom, miben bűnös a' Posta Mester — Vízfíza-adom a' költsönt.

XIX. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, POSTA MESTER
a' FERKÓVAL.

(kik a' beszéd végére topantak-bé)

TISZT.

ZAPORÁN egynébány parasztokért — — Ezt a' rozsfz embert kötözzék-meg. és fogva tartsák, holnap a' Regementhez küldöm.

POS. MEST. Szükségtelenelek Itt vagyok, maga magát meg - adgya Birájának.

Azért kérem, félre minden erőszakos illetlenséggel.

T I S Z. Az Úr lásson Lovaihoz, 's veteslén nekik enni. — Az én kötelességembe magát fenki se avallá, 's ezentúl vége van — nézze-meg az ember, melly szép posztó a' dolmánya! ugyan ki adta kendnek?

P O S. M E S. Én adtam, talám bányá az Úr? a' fiam mentéjéből tsináltattam néki.

T I S Z. Helyessen. Azért, hogy meg-ne esmérjék?

P O S. M E S. Tisztartó Uram! tudom én a' Törvényeket, és betsülöm, még élek.

T I S Z. Ha! ha! ebben, ki itt áll, megmutatta miként? — Notárius Uram! hívjon egynehány parafztokat (*Notárius el-megy*)

P O S. M E S. Az én házamban fenki erőszakot nem tesz.

T I S Z. Posta Mester! Posta Mester! jobb vigyázzon kend Lovaira. A' Fakó, és a' Sárga nem kaptak még ma abrakot, majd nem tudnak fzaladni.

P. M E S. Ha én kend, kend-is kend; adok én kendnek abrakot, ne féljen kend, tsak győzze kend rágni.

XX. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK. ÖRZSIKE (firva)

POSTA MESTER.

NO miért pityeregsz?

ÖRZS. Oh kedves Uram atyám! mikor foha le látom többé.

POS. MES. Éppen bizony! emberségemre fogadom négy hét múlva ismét nálunk leszfz.

TISZT. Ollyan hatalmas a' posta Mester? —

POS. MES. Hatalmas nem, tellyefséggel: de adott az Isten néki egy nyelvet, melyet a' szereztesedekért csedezhetik — ez haszontalan? fel teizem fel vagyonomat, 's még is meg szabadítom.

XXI. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és JANKÓ.

JANKÓ.

BÉ van már fogva.

POS. MES. Jól vagyon. Eredgy Ferkó kérd ki magad' a' Leányomtól; ne epezd ifjú esztendeidet a' szomorúsággal, nem fokára helyényebben leszfz dolgozod.

FEB. Botsásson meg a' Leány Afzfzony, a' fors kegyetlenkedik rajtam, nem magam akarattya ez a' külömbözés.

ÖRZS. Oh Ferkó! Ferkó!

TISZT. A' Posta Mester maga megy el véle?

POS. MES. Maga — De nem ám gyalog, Isten mentsén meg! ki menne ebbe a' melegségbe gyalog? — hanem kotsin, azon is négy lovason.

TISZT. Rendes transport!

POS. MES. Nem de? — azért vagyok Posta Mester.

XXII. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és NOTARIUS
egynehány PARASZTOKKAL.

(kíknak a' vályokon külömbbféle paraszti eszközök u. m. kapa, fejsze, kasza, tsép, gerebély 's t. é' f. látszatnak.)

NOTÁR.

RAGADGYÁTOK meg — ez az a' szökett Katona! sed favete, vigyázzatok, hogy el ne úgorjék.

POS. MES. Jó szomszédok! mennyetek vizsgálja, lássatok dolgotokhoz — Nálom

a' Posta háznái nem szabad hatalmafságot el követni. Ha szükségem fog lenni reátok, magam hivatlak benneteket.

T I S Z T. Bizváft, mennyetek vízfza — Ennek utánna a' Posta Mester fogja a' várost igazgatni. azt halgafsátok. Derék okos, tudós, olvasott ember, az esztét a' fél bolond sem kívánnya fel tserélni — Kövessen engem Notárius Uram. *(el-megy)*

N O T. Drága Uraim! mindgyárt itt terem ad obsequia mea deponenda. Addig tessék az asztalt meg teréttetni, hogy a' betsületes embernek ne kellefsék fokáig várokozni — me commendo *(el-megy)*

XXIII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK a' TISTARTON,
és NOTARIUSON kívül

E L S Ő I D E G E N Y.

(a' másodikhoz)

K É R E M egy szóra. *(valamit súg a' fülébe)*

M. I D. Lehetetlen! ugy vagyon?

E L. I D. Bizonyossan. *(el mennek)*

P O S. M E S. *(azonban fel kötötte kis kárdgyát, és kezére húzta kesztyűét)* No, most Ferkó! mennyünk.

FER- Éllyen az Ur egélségben! és ha meg szünők lenni, emlékezzék meg szerten-
tsétlenebb öreg atyámról (*el akar menni*)

XXIV. JELENÉS.

A Z ELÖBBENIEK, és POSTA ME-
STERNÉ.

POSIA MESTERNÉ.

ED ES öregem! Te menni akarsz?

POS. MES. A' mint látod — El bútsu-
zás fejében parantsolom. A' Tisztartónak, és
a' Notariusnak egy tsep bort se mérgy: mert
velek együtt ki korbátsollak a' házból.

POS. MESN. Oh szivem! a' Notárus,
fogadom, a' ház felé sem jön, nem régiben
adtam néki egy Magyaros nyak leveft —
Gondold el tsak az ortzátlan, szemembe meri
vala mondani; hogy én bele szereztem, néked
pedig goromba morefed van.

POS. MES. Minek ugráltál véle, fel 's
alá olyan fokát. Ha az ember többszer egy-
szernél e' féle gaz emberekkel tántzol, mind-
gyárt el veszti betsületét — Beszélljen bár ő
felőlem, korpa közé, magamat nem keverem.

POS. MESN. No tsak halgass, soha sem
történik többet, itt a' kezem, ne! — Ha va-

laha látz engem tántzolni, éltedben rám fe nézz.

P o s. M e s. Ez a' fogadás illik egy Magyar Afzfzonyhoz!

P o s. M e s n. Fogod tapasztalni.

P o s. M e s. Ha meg tartod paroládót, én is azt tselekszem: hozok néked, — de az Örsikének is, a' városból a' leg újabb módi szerint két gazdag főkötőt, és egy szép öltözet ruhát — Ne sirj Örsike! az lesz ám a' te Mennyafzfzonyi ruhád.

P o s. M e s n. Hát igazán el veszttyük a' Ferkót?

P o s. M e s. Meg mondám már, nem veszttyük el, négy hét alatt megint meg láttyátok — Most édes fiaim Istennek ajánlok! lássatok a' gazdasághoz, az expeditor pedig kötelelségéhez — lódúly Ferkó! lódúly, van már ideje.

F e r. Vég bútsum: kívánok az Urnak és az Afzfzonynak jó egészséget, a' Leány Afzfzonynak. — —

Ö r z s. Ferkó! vedd ezt a' gyűrűt, mint szerelmem zálogát — és még ezt — hat arany van benne — Meg kell halnod? légy meg győzöttetve arról, a' te hived Örsike sem fog élni — hietni fog utánnod, a' meg holtak

Országának setét árnyékában meg ölelni téged!

P O S. M E S. Kérlek benneteket, ne nehezítsétek szívét! — Örzsike hidgy atyádnak — nem sokára meg látod *(meg fujatik belől a' posta sip)*

F E R. Drága Posta Mesierné Afzszonyom! még egyszer köszönöm mind azokat a' jókat, melyeket érdemetlen tapasztaltam — köszöntse édes atyámat.

P O S. M E S. Jó van jó, tsak eredgy már egyszer.

F E R. Jó egészséget kedves Atyám! jó egészséget mindnyájoknak! — Örzsike —

P O S. M E S N.)

) Ferkó!

Ö R Z S.)

'P O S. M E S. Hová mentek?

P O S. M E S N. A' kotsiig késérjük.

P O S. M E S. Kutya tereg — oh Istenem! *(meg üti száját)* majd a' lelkemben is kárt tesz — meg ne haragítsatok — itt maradgyatok — Ferkó! tsókold meg Örzsikét utólyára — ugy — most iparkodgy, hogy tovább mehessünk, mert végre magam is itt-hon maradok. *(el huzza erővel a' Ferkót)* Ferkó! Ferkó! *(meg fujatik ismét a' posta sip.)*

III. FEL-VONÁS.

(*A Játék-szín mutat egy kis rövid szobát
mellyben az egyik asztalon ír a Notárius,
a' másikon ott egy üveg bor. A Tisztartó
iszik, és pipájával fel, 's alá jarkál*)

I. JELENÉS.

TISZTARTÓ, NOTARIUS.

NOT. (*egy kis várakozás után*)

PUNKTUM.

TISZ. Vége van?

NOT. Vége — Kérem méltóztassék bölts
nevét subscribálni.

TISZ. Mindgyárt Notárius Uram — —
mindgyárt (*iszik*) igyék azonban maga - is.
(*tölt néki egy pohárral*) Ez igen derek gyo-
mor-gyógyító.

NOT. (*iszik*) Ad animam, igaz!

TISZ. Ügv-e igaz?

NOT. Valóságos élet Spiritus.

TISZ. Küldgyön az Úr egy pár üveget,
meg-töltetem számára. (*felre*) Még ettől is
lehet bort inni tanulni! (*alá írja nevét*)

NOT. Oh be jól jártál édes gyomrom! többet ér ez az ajándék, mint az egész apatikás gutta stomachalis.

TISZ. Úgy — most Notárius Uram! bé kell petsétni; a' Vadászom sietve fog véle a' Városba menni. Még ma vízfza jöhet, 's talám meg-hozza a' parantsolatot, mi tévő legyek a' Posta Mesterrel.

NOT. (*bé-petsételi*) Egy nagy grátiáért alázatosan supplikálok a' Tekintetes Úr előtt.

TISZ. Lehet.

NOT. Azok a' két Idegenyek, kik ma per curram Diligentiam érkeztek, engemet invitáltak. Inter pocula talám ki-lehetne venni belőlek, mi világ futók legyenek.

TISZ. Nem örömeft erefztem-el magamtól az Urat — mert igazat kell mondanom, ha az Úr nálam nints ebéden, oda minden appetitufom — Hanem, mivel magamnak - is fő benne a' fejem, miképpen tanulhatnám-ki állapottyokat, mennyen hozzájuk — Az Író-deáknak meg-mondhattya az Úr, ma lehet szerentséje vélem ebédelni, tsak deákúl ne beszéllyen — 's ne légyen olyan hofzfú füles, mint ez! (*a' Notáriusra mutat*)

NOT. Nagy lelkű parantsolattyát Tekintetes Tisztartó Uramnak ex omnibus nervo-

vorum, viriumque contentionibus abundantissimis bé-telleyesltem; azután az Idegenyeket minden substantiájokból ki-eszem. (*el-megy*)

TISZ. Akár ki mit mond, de még-is okos ember a' Notárius! Mitsoda helyes furtsaságra vetemedett azok az Idegenyek eránt, kik érkezésekkel nálam-is mindgvárt gyanúba estek! — A' bor fokot tud, majd ki-tetfzik a' ízeg a' zsákból.

II. JELENÉS.

TISZTARTÓ, ÍRÓ-DEÁK.

ÍRÓ-DEÁK.

SZABAD?

TISZ. Ki vagy?

ÍRÓ-D. A' Nagyságos Tekintetes Tisztartó Uramnak leg-érdemetlenebb utólsó szolgája, az Író-deák.

TISZ. Mit akar kend?

ÍRÓ-D. A' Posta Mester santa Jankója akar valamit — a' mint láttam, kintses láda van a' kezébe.

TISZ. Hadd jöjjön-bé.

ÍRÓ-D. Most ne jöjjön-bé?

TISZ. Inkább bé-jöjjön.

ÍRÓ-D. Inkább bé-jöjjön?

TISZ.

T I S Z. (*kiáltva*) Úgy van.

Í R Ó - D. Úgy van (*el-megy*)

T I S Z. Nyomorúság ezzel az emberrel vefződni! lassú, mint a' rák, és süket, mint a' ki nem hall.

Í R Ó - D. (*midőn a' Jankót bé-ereszti, az ajtónál bé-kiálttya*) Úgy van, inkább bé-jöjjön —

III. JELENÉS.

T I S Z T A R T Ó, J A N K Ó,

T I S Z.

MI jót hozol Jankó?

J A N. Maga van a' Méltóságos Úr.

T I S Z. Magam egyedül.

J A N. Megint valamit vettem észre.

T I S Z. Hogy a' Posta Mesterték hamis ember?

J A N. Éppen azt Méltóságos Uram!

T I S Z. Kívánságom szerént — Mi van nálad?

J A N. Tsupa jóság — teli pintzetok Tokkai borral.

T I S Z. Tedd - le, hadd lássam. (*ki-vefz belőle egy öveget*)

J A N. Imhol! ezt már meg-kóstoltam, édes mint a' Mártz.

T I S Z. (*iszik belőle*) Jól mondád — valóságos Tokai — Á há! Posta Mester Uram, így könnyen meg-gazdagúlhatunk — Ez ismét egy fontos dolog, mellyel meg-vetem ágyát (*iszik*) minden bizonnyal Tokai!

J A N. Mit gondol a' Méltóságos Úr, hogyan jutottam hozzá.

T I S Z. Hogyan?

J A N. Azok a' két idegeny Urak, tudgya a' Méltóságos Úr — azok bizony, kik a' Szorgalom-kotsival érkeztek, félre hívták a' Posta Mesternét, és ott beszélettek véle; mit beszélettek, azt nem érthettem: de azt értettem, hogy igen szépen kérték, vigyázna erre a' pintzetokra. Én tüstént le a' pintzébe, felkereslem, 's ni — ide hoztam.

T I S Z. Ne itt egy két forintos, idd-meg egészségemért.

J A N. Igen szépen köszönöm a' Méltóságos Úr gerátziáját. (*meg-tsókollya kezét*)

T I S Z. Tehát azok a' két Idegenyek a' Posta Mesterrel egygyütt tzimborálnak?

J A N. Az olyan igaz, valamint én sánta vagyok.

Tisz. Az kell nékem — Keresd-fel a' hajdút, egy pár komondor kutyát vegyen maga mellé — és — még — — tsak mond-meg néki jöjjön hozzám.

JAN. El-járok benne Méltóságos Uram!
(akar menni)

Tisz. Jankó! küld-be az Író-deákat-is.

JAN. (ismét akar menni)

Tisz. Jankó! még egygyet: ha azok az Idegenyek bé-akarnak fogatni, adgy hírt.

JAN. Meg-lefzsz Méltóságos Uram! (elmegy)

Tisz. A' Notárius talám fent tarttya őket — Várj Posta Mester, meg-emlegeted a' Magyarok Isténét.

IV. JELENÉS.

AZ ELŐBBENI, és ÍRÓ-DEÁK.

ÍRÓ-DEÁK.

MIT parantsol a' Nagyságos Úr?

Tisz. Ezt a' pintzeteket vigye kend a' másik szobába.

ÍRÓ-D. Mindgyárt Nagyságos Uram!
(fel-fogja, és az oldalag lévő ajtón bé-vísz)

Tisz. No Posta Mester, már fel-ütötte a' mértéket! — egygyik tsapás a' másikat

P 2

nyomba köveffe — Valamint igaz, hogy Tokai borodat meg-íszom, úgy igaz az-is, hogy meg-kötöm a' kerekedet. Ne szurkáld a' daráft, mert meg-tsip. *(a' másik Szobában el-ejti az Író-deák a' pintzetokat, és akkorát zörrenik, hogy egészfzen ki-lehet venni az üvegek' el-töréseket, mellyre a' Tisztarió retten-vén, mondgya)* Jaj! mitsoda zörrenés ez? itt valami kár esett!

ÍRÓ-D. *(nagy katzagással, és testének mindenfelé való hajtogatásával ki-jön)* Ha ha ha ha! Ha ha ha ha!

TISZ. Mit nevet kend, mint valamelly országos bolond?

ÍRÓ-D. *(a' nevetést félben-hadgya, és egy kevesé meg-döbbenve)* A' pintzetok minden üvegestől, borostól le-esett az asztalról.

TISZ. Öszve-törtek az üvegek?

ÍRÓ-D. Ha még annyi lett volna-is.

TISZ. *(be-néz az ajtón)* És azt nevet-heti kend olyan jó ízün?

ÍRÓ-D. Igen - is, a' mint parantsolta Nagyságos Uram!

TISZ. Ez már megint nem hall *(kiáltva)* Én parantsoltam, hogy neveessen kend, ha az üvegek öszve-zúznak.

ÍRÓD. Nem — nem — hanem, hogy vigyem a' máfik szobába.

TISZ. Tehát azért öszve kellett törni?

ÍRÓ. Nem akartam én, hogy az asztalról le-essenek — mit tehetek róla, ha le-estek?

TISZ. Nevellek-e, mérgelődgyem-e ostobaságán? magam se tudom.

V. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és HAJDÚ.

HAJDÚ.

A' MÉLTÓSÁGOS Uram engedelmével, bé-mehetek?

TISZ. Te vagy Hajdú? — bátran bé-jöhetfz — talám valami patáliád volt?

HAI. Pedig ugyan szereztsés!

TISZ. Kit fogtál-meg?

HAI. Egy szökött Katonát.

TISZ. Szökött Katonát? — de nem a' Posta Mester Ferkóját?

HAI. Igen-is a' Posta Mester Ferkóját — erősen viselte magát a' gonofz, még meg-ke-ríhettem.

ÍRÓD. Nagyságos Uram! követem még egyfzer vigyáztalanságomért.

T I S Z. Ördög bújjék a' követéfedbe, már most késő — az üvegeket nem lehet öszve enyvezni.

Í R Ó D. (*meg-fordúl, és mentében nevet, mint mikor bé-jött*) Ha, ha, ha, ha! Ha, ha, ha, ha! — Ha arra a' puffanyásra reá emlékezem, azt gondolom a' Kolika esik hafamba, annyit kell nevetnem (*el-megy*)

T I S Z. Á há! bár régen esett volna az eszedbe süketek szamara! talám meg-maradt volna a' Tokai bor — Martzin! beszéld tovább —

H A J. (*le-ül, 's iszik*) Az éjjel 12 órakor ki-kullogtam a' hofszú erdőbe. Mert azt mondotta a' béresünk, akkori tájban minden nap lát ott tüzet. De semmitsem tapasztaltam, azért le-ültem egy terepes fa alá, és vártam, talám még leszű valami: azomban el-szunyadtam egész ma 10 óráig, 's a' kutyámnak köszönhetem, hogy még most-is azon a' helyen nem szunnyadozok.

T I S Z. Ne szaporíts szót, mond-el röviden.

H A J. Röviden szólván: a' Bundim meg-fogta a' Ferkót dolmányánál fogva, 's lármájokra fel-ébredtem — Kérdeztem a' Ferkót, mit tsinálsz itt a' közép erdőbe — mert

dolmányjáról mindgyárt vélekedtem — és feleli, hogy ő szökött Katona, hanem a' Posta Mesterrel maga jó akarattyaából megy a' Regementhez.

T I S Z. Hogyan jutott oda a' roszsz legény, hiszen a' Posta Mester Kotsin vitte ötet? —

H A J. Azt-is meg-mondom; fel-dültek, és el-törött egy kerekek — A' Posta Mester a' leg-közelebb lévő falúba a' Molnárhoz akarta küldeni, hogy költsönözne egy kereket; de úgy mond, el-tévesztette az útat — Én hittem-is néki, nem-is — Azután efzembe jutott: ha igaz, hogy te szökött Katona vagy, pénzt kapok éretted; ha nem igaz, és valamely Tolvaj, vagy roszsz ember vagy, akkor sem veszteks semmit-is — Nofszra rajta, nem voltam röst; fogadtam egy paraszt szekeret, a' Ferkót hozzá kötöztem, és egyenesen ide hoztam.

T I S Z. Emberül van — bé-vezetted már a' falú-házába?

H A J. Nem még Méltóságos Uram! a' tseléd szobába a' kutyám őrzi.

T I S Z. Hozd előmben — egy kevesé kifogom fartatni.

H A J. Előbb engedelmeből a' Méltóságos Úrnak (*iszik*)

T I S Z. Igál, igál Martzin! majd el-is felejtettem volna mondani — Azon fellül, mivel azt a' femmire kellött rab szijjamra kerítvén, olyan nagy örömet okoztál Uradnak, ne — egy újjdon újj arany — Ferentz jó Királyunk arannya, most a' Koronázásra készítették. —

H A J. Minden szökött Katonáért egy aranyat kapok? — úgy bár az egész Ármádia el-szöknék!

T I S Z. Nem mindétig pap fajtya.

H A J. (*el-megy*)

T I S Z. (*utánna kiálttya*). Az Író-deák-is bé-jöjjön véletek.

VI. JELENÉS.

T I S Z T A R T Ó (*magánosan*)

T I S Z.

KEDVEZ a' szerentse a' Posta Mester elnyomásában — ki-tölthetem már rajta boszszúságomat — Fel-adom az Udvarnál, és ha lehetséges lehet, iparkodom, hogy Ferkójával egygyütt a' szellős palotába jusson — Akkor Örzsike Leány Afzszony sírathatód Vö-

legényedet — Most feleségemnek-is el-vettelek volna; de akkor még szolgálomnak sem fogadlak-bé.

-VII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENI, HAJDÚ a' FERKÓT
szabadon vezeti, és ÍRÓ-DEÁK

T I S Z.

ID E ülljön kend — Ah jó legény! még-is kezemben kerültél — Kéfszen van e már kend Író-deák?

Í R Ó. *(ki már le-ült)* Utique!

T I S Z. *(az Író-deáknak által ellenében ül)* Mi neved?

F E R. Az én nevem esméretesebb a' Regimentnél, mint ilyen alatsónyan gondolkozó Bírónak el-titkollyam.

Í R Ó. *(le-írta)* Alatsónnyan gondolkozó Bírónak el-titkollyam.

T I S Z. Szamár! ki mondotta kendnek, hogy azt írja kegyelmed?

Í R Ó. Hoc est aliud argumentum — Ez az első Jegyző-könyv, mellyet éltemben vezetek —

T I S Z. Töröllye-ki kend — Minek hívnak tehát? felelly —

F E R. Fenyvesi Ferentznek.

TISZT. Fenyvesi Ferentznek? — Téged Fenyvesi Ferentznek? — De nem vagy fia az előttem volt gonosz Tisztartónak?

FER. Tisztartó Uram! ha a' regementem környül állásaimra nézve meg kegyelmez fzemélyemnek, e' mondásának leg kisebbtikkelig való bizonyítását meg kívánom — fzerentsétlen ő, nem gonosz.

TISZT. Itt született e' Világra?

FER. Itt születtem — kilentz esztendőskoromban dobosnak jöttem a' regementhez.

IRÓD. Kérem Nagyságodat, intsen, mikor keil irnom.

TISZT. Ezeket még nem írta kend?

IRÓD. Én abba a' gondolatba voltam, hogy nagyságos Uram füttyölni, vagy köhögni fog.

TISZT. No hát írja kend, Isten nevében!

IRÓD. Ah! — hoc intelligo.

FER. Az én Atyám —

IRÓD. Egy kis várokozással atyafi! *(ir)* Isten nevében!

TISZT. Maradgy el atyáddal — ne is emlitsd többé *(pipázni kezd)*

IRÓD. Ne is emlits'd többé.

T I S Z T. *(az Iródeákhoz fordul)* Meddig irta Iródeák Uram?

I R Ó D. *(olvassa)* Isten nevében, maradj el atyáddal, ne is emlits'd többé.

T I S Z T. *(Egy kis ideig merevennyen az Iródeákra néz, vizsont az Iródeák a' Tisztartóra, egyszerre ofztán ki ragadgya a' tollat kezéből)* mennyen kend pokol fenekébe ilyen munkával.

I R Ó D. In cœlum — in cœlum! *(szaporán el-megy)* sed non ad Infernum!

VIII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK az IRÓDEÁKON kívül.

T I S Z T A R T Ó.

(az íráshoz fog)

MIÉRT szökött el kegyelmed?

F E R. Nagy fontos okokból.

T I S Z T. Azok a' fontos okok?

F E R. Mi hafzna ki tálálnom, a' falra borsót hányok — mert hogyan várhatok én attol emberi érzékenységet, ki — olyan ártatlan embert, mint — az én Atyám, kenyerétől meg fosztott, 's a' mi több, gyalázatosan minden betsületéből 'kivetkeztetett — a'

ki meg nem fontolván, hogy ennek az Atyának gyermek ágyos felesége az irgalmafságnak tárgyalégyen, azt pogány hideg vérrel a házból ki parantsolta kegyetlenkedő erővel kitalfizálta — Uram! én vagyok az, ki mezételen gyengéded tellemmel az utzfára ki vettetvén — születésemnek első napján, — az agyarkodó irigységnek dühösségét — virág száli ártatlanságomban meg kóftoltam — én vagyok az, kinek --- a' sziveket által ható --- koákoláfin való fájdalmokat ápolgatásokkal mutatták a' koldúsok, és szegénységekkel takargatták mezitelenségit --- én vagyok az, kinek --- anyja a' halállal való hofzfú tufakodása után — ezer meg ezer szorongatások, és könnyhulajtások között ki adta — e' baly forfon meg keferedett Lelkét — Nem elegendő nagy, és fontos okok ezek — Atyám üldözőjének — édes Anyám gyilkosának felkeresésére, hogy — ez utálatos — ördönges tselekedetiért ki állyam bofzúmat — a' koromnál kormosabb fekete Lelkén? — Te ölted meg anyámat az emberi nemzet — tégéres gyalázattya! — Tennen szádból hallyamost akarom, a' roppant Világ, nem érdemletted-e meg, hogy a' kegyetlenségtől el fásúlt mellyedet által döfvén, e' meg fertőzte-

tésnek leg kissebb gyanúságától — szűz keze-
ket — el feketedett bűdös véredben — meg
förtöztetem? — hogy a' tüzes pokolnak —
kénköves vizében — e' jelen való órában
meg feresztettefellek, és a' Plútónak vendé-
givel — egy asztalhoz ültettefellek? — Vald
ki, ha érdemes vagy-e arra, hogy ez az Isten
adta föld — Téged' a' hátán hordoz, és ez
ülő helyedben el nem nyel?

Tisz. Ejnye! ejnye! szökött Katona
Uram! a' mint beszédgyéből értem, leg na-
gyobb oka el-szökésének, az én halálom fiet-
tetése?

Fer. Ha a' meg boldogúlt Anyámnak
még a' népek között is hallatlan gyászos ki-
mulásáról emlékezem, igen is. — De ha meg
gondolom, hogy az én — meg öszült — édes
Atyám — fegedelmemre szorúlt — oh! már
akkor — a' fiúi köteletség meg tartoztattya —
refzkető karjaimat, és egy ilyen fohászzkodás
emelkedik fel — szivemből — Teremtöm-
hez: Hogy — Atyámnak szegénységét e' két
kezeimmel — támogathassam — oh Istenem!
— engedd — édes anyámnak — szomorú ha-
lálát el felejtennem.

Tiszr. Martzin!

H A J. *(ki az ajtó mellett áll)* Tetsék parantsolni a' Méltóságos Urnak.

T I S Z T. Erősen tarts'd ezt a' gaz embert, különben még ma nyakunkra rohanik.

H A J. Ez az erőtlen álat? — no nem ő, tapasztalta már erőmet.

T I S Z T. Szoros vásra verd.

H A J. Minek a' vas? — kötéllel is megnyomorítom e' legyet.

T I S Z. Nints nála Fegyver? meg vizsgálta-e? — igazán meg vallom, egészen meg kezd környikezni — a' félelem.

H A J. Ezt a' kélt, és — ezeket a' hat aranyakat találtam nála *(kezébe ad egy nagy Katona kélt, és erszénycstől a' hat aranyakat)*

T I S Z. Mitsoda? — ilyen nagy kélt hordoz magával ez a' jó madár? — Add ide — ennek is bele kell menni a' ki kérdésbe — Isten mentse meg az ellenségemet is! ezzel egy ökröt meg lehetne ölni. *(a' Ferkóhoz)* Ilyen nagy kélt kell magánál az embernek hordozni? — ebből valóságosan kitetszik, hogy ő utat állani jár — Martzin! vafat néki, késérd a' tömlöztbe holnap a' városba fogod vinni.

H A J. Nó gyere — maid mutatok helyet, a' hol nappal is eleget alhatfz.

F e R. Rolam szól ez a' letzke?

H A J. Nem is én rolam, olyan drága embert, mint te el kell dugni, hogy a' szél se érje.

F e R. Ej te Iffentelen vérszopó Búdös féreg! --- Te is egy huron pendülsz Uraddal? *(pofon tsapja)* embertelen! *(ki ragadgya a' meztelen kardot kezéből)* Esmérjétek meg most kezemben életetek, és halálatok!

T I S Z. Édes Katona Uram! *(refzkedve)* ne olyan keménnyen --- Martzin! füttyöly a' kutyádnak.

H A J. *(a' Tisztartónak háta mögé vonnya magát)*

F e R. Tsak egy motzanyáft --- mindgyárt még ufztok véretekben!

T I S Z. *(még jobban refzkedve)* Martzin! hol vagy? --- áll elő --- védelmezz ---

F e R. Ime! be halaványodik ez a' szü-löm gyilkosa --- be refzked minden tagjaiban! --- ilyen szemtünhető képpen nem láttam egy latort is rettegni! --- Nem de Lelki es-méreted fúrdal, és fertelmes gonofzságidért boszú állást kiált ellened? --- Látod-e boszú-lódat? ---

T I S Z. El ne felejkezzék édes Ferentzem arról, hogy emberek vagyunk; mennyen inkább Isten hírével, a' hová szándéka tarttya.

F e R. Nem felejtkeztél-el Te atyáimmal való tselekedetidben, hogy azok is emberek? --- Te fene vad Lélek --- oroszlán tejet szopott kegyetlen poroszló!! ---

IX. JELENÉS.

Az ELÖBBENIEK, és ÖRZSIKE,

ÖRZSIKE.

F E R K Ó! arra az édes nevezetre --- a' te fzeretetedre kérlek gyözödelmeskedgyél indulatidon — (*karjai közé veti magát*) Te itt? atyám pedig nints? — hol az Atyám?

F e R. A' nagy Isten tudgya.

Ö R Z. Ferkó! szedd öfzve magadat — nem esmérísz engemet?

F e R. (*könnyezve*) oh igen is! jól esmérem Örzsikémet.

Ö R S. Mond meg tehát, hogyan jutottál ide?

F e R. Vesd arra fizemedet, és meg feleltem.

Ö R Z S. (*le térdell*) esfedezem, kegyelmezzon meg néki a' Tekintetes Ur! --- adgya vízfíza szabadságát.

T I S Z. Martzin! mottzannyál már, vagy meg holtál? --- mondom futtyents a' Kutyádnak.

H A J.

H A J. (*retzegősen ejti a' szót*) Mikor nem is tudom hányodán vagyok úgy félek.

Ö R Z. Tekintetes Uram! — még is — szolgálójának könyörgésére — engesztelődgyen meg.

T I S Z. Már kétszer rágtam szájába, hogy el mehet Isten hírével — de lám nem akar, ott áll meztelen kardal, — és azt gondolnám — a' föld meg nyilik, úgy káromkodik, pokollal, fenével, Oroszlánnyal, 's más e' félékkel.

Ö R Z. Hallottad Ferkó? — azért, ha engemet szeretisz, mindgyárt mennyi el innéd emlékezzél meg atyádról — és én rólam!

F E R. Ah! Téged' nem kellett volna most látnam, — oda minden haragom, 's hozzád való szeretetem kettőzteti fájdalmamat! (*el veti a' kardot*) Itt van — fogjatok — kötözzetek, büntetessetek.

H A J. (*fel kapja nagy szaporán a' kardot*) Jó, hogy megint vízfőz kerültél (*az asztalra teszi*)

T i s z. Most Martzin! ezentűl verd rá a' vasat.

X. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, POSTA MESTER.

POSTA MESTER.

(ki jövetelében)

EZER ördög bujni fog a' Tifztartóban, ha — De lám itt van! — Ferkó! mi képpen jutottál ide.

FER. Az a' Martzi füles fogott-el.

POS. MES. Valóban?

TISZ. Igen ő fogta el 's osztán *(egyszerre)*

H A J. Igen — én fogtam el — 's osztán?

POS. MES. 'S osztán ide, 's osztán amoda, én megint vissza fogom — 's osztán?

TISZ. Posta Mester Uram! a' rab hatalmában van — nem javaslom azt tselekedni.

POS. MES. Mellyikünk erősebb, annál maradgyon.

TISZ. Martzin! rajta — üsd — üsd!

ÖRZ. *(az asztalról el veszi a' kardot)*

POS. MES. Hej! hallátok e Posta Lények! szaporán ide fiessetek.

XI. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és minden POSTA
KOTSISOK.

(Korbátsal, és Posta kürtel)

VALAMEGYI KOTSIS.

MIT parantsol a' Tekintetes Ur?

Pos. Mes. A' Ferkót vegyétek közitekbe — Postán akarom a' regementhez vitetni.

Tisz. Üsd őket Martzin! — vágd ---

Haj. Kutya lántzos --- ördög --- mennykö *(ki ragadgya az Örzsike kezéből a' kardot)* Híszzen már vágom --- ütöm --- ölöm *(a' föld felé vagdal)*

Pos. Mes. *(a' korbátsát honallya alól eléveszi)* Mi is értünk ahoz! ide --- üssetek legények *(némeltyek ütik, másfok a' kürtöt fujják)*

Tisz. Hátra --- hátra --- Martzin! --- szabadítsd magadat --- szaladgy. *(mint a' ketten el szaladnak)*

Pos. Mes. Ha! ha! ha! --- a' nyulat bokrostól --- a' farkast berkestől! --- ez szebb minden róka hajtásnál!

Örz. Oh Ferkó! birtokomba vagy ismét! az enyim vagy ismét --- gyere *(mindnyájon el mennek)*

Q 2

IV. FEL - VONÁS.

(A Szoba úgy van, mint az I. Fel-vonásban)

I. JELENÉS.

A' POSTA MESTER FELESEGÉVEL
(a' közép ajtón pörölve)

POSTA - MESTER.

ASZSZONY! utólszor mondom; fogd-meg a' nyelvedet — A' Ferkó holnap reggelig a' házba marad, 's azért tsak adgy néki enni, és inni — Az ő szegény öreg Attya pedig még él, mindétig —

POS. MESN. Úgy, egész holtig — legjobb leszsz vedd hozzád a' nemzetségét minden rokonostól. Ki ád néked valamit, ha szerentsétlenné teszel bennünket? Meg-fontoltad már, mitsoda nagy dolog egy szökött Katonát erővel oltalmazni? A' Tisztartóhoz — olyan Házhoz, Postia Legényekkel, és Korbátsokkal menni; a' hol a' mi Előjárónk lakik!

POS. MES. (magában) Im' már ez-is Elő-járómnak mondgya (nagyobb hangon a' Feleségéhez) Az ördög Elő-járója volt, és

legyen-is — Az én Elő-járom a' Városba lakik, azontúl pedig hallgass.

P o s. M e s n. De hiszed, hogy az ő utolsó bé-vádolása sokkal rozsfzabb lesz, mint az első?

P o s. M e s. Már mind egy Pokol! büntetésben efem úgy-is; egy két forinttal többet, vagy kevesebbet fizetni, nem mind a' világ!

P o s. M e s n. Te hátrább nem tekintesz! mit tsinálunk gyermekeinkkel? — földhöz verjük?

P o s. M e s. Éppen azért akarom megtartani a' Ferkót. Az Örzsikének megszerzem, akár mennyit költök.

P o s. M e s n. Ha, ha! hol megint az eszed? hát ha mindenedet rá költöd?

P o s. M e s. Az én efemmel semmi vezőtséged — Néked igazán nem ártana, ha valahára meg-jönne — Te pemeten tántzolók Királynéja!

P o s. M e s n. Úgy sem tudsz egyebet annál a' nyomorult tántznál szememre hányni!

P o s. M e s. Eredgy - ki az Udvarba, hív-őszve Majorságodat, pi, pi, pi, pi pi! Azoknak te-is hányhatsz szemet akár a' szemekre, akár a' hátokra.

II. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és NOTARIUS.

(Bal kézről való oldalag szobából, asztal kefszenyő függvén nyakáról)

NOTARUS

QUID ad mille garamantas? így kell a' betűletes embernek udvarolni? egy országos óraia, hogy az asztalnál ülünk, még sem mondja a fenki, itt a' bor, igyatok! — Ah obligatissimus servus Domine magnificus Postia Magister! meg-érkezett az Utazásból? — ide most bort, vinum! jó laktam mint a' duda, ni! *(a' hasát mutattya)* de mellette szomjúhozom, hogy nyálomat *(a' gégejét nyomogattya)* alig tudom le-nyelni — csak szaporán *(el-megy)*

III. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, a' NOTARIUSON kívül.

POS. MES.

FELESÉG! mit mondtam el-menetelem előtt? nem parantsoltam-meg, hogy ne mérészely vagy a' Notáriusnak, vagy a' Tisztartónak bort adni?

Pos. MESN. Nem verhetem - ki őtet; más Idegenyek hívták ebédre — Azok üznek belőle bolondot, ha nem tetszik, ott van, tafzigáld - ki.

Pos. MES. Azok a' két Idegenyek, kik a' szorgalom kotsival érkeztek?

Pos. MESN. No, hát kitsodák?

Pos. MES. Mi rangú emberek azok?

Pos. MESN. Nem írták homlokomra; Hogy a' pintze-tokra, mellyet a' pintzébe vittél, jól vigyázzak, igen szépen meg-kértek — Azután ki-mentek a' konyhába, és meg-nézték minden edényeimet. Elfivére sodoros káposztát, és foghagymázott rostitlyos petsenyét parantsoltak, de magok akarják elkészíteni — Száz tztitromról-is tettek rendelést. A' többiről annyit tudok, mint Te.

IV. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és ŐRZSIKE.

*(kezében asztal-kezkönyö, kés, villa, kanál,
és egy kis bé-födött tálotska vagyon)*

ŐRZS.

EDES Uram Atyám! szabad?

Pos. Mes. Mitsoda?

ŐRZS. A' Ferkónak —

Q 4

Pos. Mes. 'No, mit a' Ferkónak?

Örzs. Ezt a' kis leveft —

Pos. Mes. Leveft akaríz a' Ferkónak adni?

Örzs. Igen-is

Pos. Mes. Azt a' lity lotyot meg-nem közföni — hát nékem mit adíz?

Örzs. Mit? — nem tudom — a' mit Urani Atyám parantsol.

Pos. Mes. Derék Leányka vagy, mondhatom — a' Ferkónak tudíz mit adni, de Atyádnak nem — az koplalhat úgy-e?

Pos. Mesn. Ne légy olly tsudálatos! Te vagy Úr a' háznál, parantsolatodra még az egér-is talpra áll.

Pos. Mes. Koty elő sziva lév, majd meg-borsolnak! Köszönöm a' kend egerét, tartsa-meg kend magának — Nem értedted a' tréfát? — Örzsike itt a' vendég szobába teríts-fel — de nem a' Ferkónak magának, én magam-is véle eszem, és pedig nyilván, nem alattomban — az egész világ lássa, hogy egygyütt eszünk — Jöfzte-ki Ferkó! üll-le ide — ne féllj fenkitől, még engem látíz. — Azért, hogy a' Regimenttől el-szőktél; ha meg-fenekelik-is egy kevesé az aldit, semmi sem az, Katona dolog!

V. JELENÉS.

A Z E L Ö B B E N I E K , és F E R K Ó .

*(ki a' jobb kézről való oldalag ajtón be-jövéni,
nagy szomorúan szemeit földre szegezi)*

Ö R Z S I K E .

ED E S Uram Atyám! mindgyárt készítek valamit — Van elég tsirke, kolbász, zsiba, fehér petsenye, zsodér, tyúk, fogoly, lud, malatz, fenyves, rétze, sártsa, és még egy nyúl-is. Ezeknek tsak egynéhány szempillantás kívántatik — Oh édes Afzszony Anyám! hamar a' kultsot, a' Ferkó — akarom mondani, Uram Atyám meg-szomjúhozott — Szaporán édes Afzszony Anyám! Szaporán — a' Ferkó — az Atyám nem türhetik a' szomjúságot, mindgyárt itt termék — Itt van kedves Fer — édes Uram Atyám akarám mondani — annyiszor el-botlik a' nyelvem — itt van addig a' kenyér, ezentúl több érkezik — Mindgyárt itt leszek, mindgyárt viszfza jövők. Itt van azomban egy kanál, a' ki enni akar *(egy ezüst kanalat vett az asztafra, és elszalad)*

VI. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, ÖRZSIKÉN kívül.

POSTA MESTER.

S O H A sem láttam, hogy egy Leány úgy szerezte Attyát, mint ez az Örzsikém!

P O S. M E S N. Te Öreg!

P O S. M E S. No!

P O S. M E S N. Ha szerelmessen rám nevetesz, az ebédnél adok egy pohár bort, melly tiz esztendőre jó kedvet csinál.

P O S. M E S. Te pedig, ha ennekutánna jobban folytatod a' Gazda Afzfonyságot, és nem tántzolsz minden dib dáb furulyára, nem tsak azt nyered meg, hogy reád nevetek, hanem még fellül minden reggel adok három tzutzogós tsókot, mellynek tüzesnek kell lenni mint első étzaka, mikor el-háltunk.

P O S. M E S N. Igazán? — de mikor kezd - el?

P O S. M E S. Mihent meg-kezded magadat jobbítani.

P O S. M E S N. Jaj! nehéz nékem a' vá-
rakozás, adgy most egyet Apjok azoknak ro-
vására, akkor el-híszem, nem haragfzol reám.

P O S. M E S. Meg-tartod, a' mit mon-
dottam?

Pos. Mes N. Ollyan igazán, valamint még kívánnék száz esztendőt veled élni.

Pos. Mes. No, hát gyere ide (*meg-tsókollya*) No, Annyok, hogyan érzed magadat?

Pos. Mes N. Igen jól — Ha gyakrabban így bánfz vélem, nem fokára minden tántzról el-felejtkezem — Be ifjú — be szép vagy még édes Uram! — gyere közelebb — hadd tsókollak-meg én-is. (*meg-tsókollya*) Úgy! (*dalolva, és tántzolva kezd menni*)

Pos. Mes. Hej Annyok! el-ne felejtkezzél ígéretedről (*lassú lépésekkel végzi*) Lássa az ember, de állhatatlan teremtes az Afzfzony! Ő hallana most hegedüt pengeni, kéfz volna mindgyárt meg-mérni az Udvar hofzfzát, vagy tsak meg-ne láffam, a' pintzébe-is le-menne ugrálni.

VII. JELENÉS.

AZ ELÖBBENI, FENYVESI, FERKÓ.

(*az ajtó mellett földre vetett szemekkel*)

Pos. Mes.

MIT mivelfz Barátom! fel-keltél az ágyból? — ezt ne tselekedd, nyugodgyál még.

F e n. Ha akarnék, sem nyugodhatnám. Fiam el-fzökéfe szüntelen előttem forog, és minden pertzentésben öregbíti fulyát fájdalomnak. Oh miért vagyok én olyan szerentsétlen? miért értem-meg ezt a' szerentsétlen elztendőt?

P o s. M e s. Barátom! mit használnak panaszid? a' mi meg-esett, az tsak meg-esett.

F e n. Tudgyák az egek! miként szereztem ötet — de ha most itt volna, ezen kezeimmel fojtanám-meg ötet.

P o s. M e s. Az már egy Atyától illetlen kegyetlenség volna! a' Regiment úgy-is érdemessen meg-bünteti — De tudod-e okát el-fzökésének?

F e n. Nem-is akarom tudni — az el-fzökéft nem lehet semmiféle tekintetben szé-píteni. —

P o s. M e s. Nem lehet? még szívedhez fogod szorítani, ha meg-érted.

F e n. Én fogom szívemhez szorítani? én? olyan fiút, ki Attyának a' koporsó szélyin ilyen nagy gyalázatot okozott!

P o s. M e s. Ne mérgesítsd heába magadat.

F e n. Ki kedves Hazájának, jó Királyának hűségtelen —

P o s. M e s. Ő meg-bánya tselekede-
tét — magad meg-fogod bánni.

F e n. Bánni! én fogom meg-bánni? —
Örökre számkivettett szívemből — Oh Iste-
nem! kevés volt a' Te igádnak egész terhét
nyakamra rakni, ha szegénységemet ezen gya-
lázattal nem tetéznéd — ah ez már fok! ez
már türehetetlen!

P o s. M e s. *(int a' Ferkónak, hogy jöj-
jön elő)*

F e r. *(az Attya előtt le-térdepel)* Atyám!
lábad előtt érdemetlen Fiad, botsáss-meg,
szeretetedre kérlek, holnap már nem látlak.

F e n. Mitsoda? Te vagy itt? — Hogy
mérézfelfz Atyád szemei elejbe jönni? lodúllý
előlem, istentelen rózfz gyermek, hord-el
magadat, vagy átkom — —

P o s. M e s. Barátom, tsak azt ne.

F e r. Az Isten kedvéért édes Atyám!
meg-ne átkozd, kötelességét tellyesíteni kí-
vánságából — bünös — de Téged' — Az ég,
és a' föld bizonyságom, igaz fiúi hajlandó-
sággal szeretõ fiadat.

O(=)O .

VIII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és a' POSTA
MESTERNÉ.

Pos. Mesn.

JAJ édes szívem: oda vagyok, oda vagyok,
úgy meg-ijedtem — Katonákat — láttam —
Jaj — —

FEN. Fer. (*fel-kél*) Katonákat?

Pos. Mes. Ne jajgas annyira! azoktól
kellett úgy meg-ijedni? de mit-is keresnének
itt a' Katonák?

Pos. Mesn. Azt magok leg-jobban
tudgyák, elég az hozzá, most mentek-bé a'
Kastélyba.

Pos. Mes. A' Kastélyba? nints erre
át' menetel?

FEN. (*bé-fogja szemeit, és reszkedni
kezd tagjaiban*)

Pos. Mes. Fenyvesi! te roszszúl vagy?

FEN. Ők bizonyosan a' Ferkóért jöt-
tek! —

Fer. Atyám! a' te átkod —

FEN. (*nyakába esik*) Az én átkom fiam!
nem tellyesedik, mert még nem-is szállott reád
(a' Posta Mesterhez) Nékem meg-esett

F e R. Áldásodat, édes Atyám! mind-
gyárt által-adom nékik magamat.

F e N. Isten áldása rajtad — kedves Fiam!
és az én halál verötikkel vegyes könnyeim —
látom, meg-kell halnod. Kemények a' ti tör-
vényeitek, kiváltképpen Hadi törvényeitek,
meg kell halnod — Nézz reám utóllýára —
Mi e' világon többé nem láttuk egymást —
ettől meg-ne retteny — meg-láttuk a' má-
sikon. ---

IX. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, ÖRZSIKE, és
HADNAGY.

ÖRZSIK.

OH kedves Uram Atyám! Oh édes Ász-
fzony Anyám! én valamit láttam, valamit
láttam.

P o s. M e s. Mit láttál?

Ö R Z s. Örülly Ferkó! valamit láttam.

P o s. M e s. (*kevesé kemény hangón*)
No, hát mit láttál? no ---

Ö R Z s. Valamit, a' min mindnyájan
örülni fognak.

P o s. M e s N. Hol láttál?

Ö R Z s. Ide ki az ajtó előtt; bé-vezetem
ötet --- az ám valami (*az ajtóhoz szalad*)

Ide! Ide! itt vagyunk valamennyen (*a' Hadnagy bé-lép, szemére üti kalapját, hogy képét titkolhassa*)

M I N D. Egy Katona Tifzt!

H A D. (*fel-üti kalapját*) Atyám! Anyám! nem esmeritek fiatokat Lajost?

F E R. Egek! az én Hadnagyom.

P O S. M E S. P O S. M E S N. Fiam Lajos! Te vagy? (*meg-ölelik egymást*)

Ö R Z S. (*a' fejét közikbe dugván, mond-gya*) Kukuts! kukuts! (*'s azután mindgyárt Ferkóhoz*) Örülly Ferkó! meg-jött a' Lajos Bátyám.

P O S. M E S. Tifzt vagy már Lajos?

H A D. A' mint láttjátok édes Szüleim!

P O S. M E S. Egy betűt sem írtál nékem, hogy Katonává lettél.

H A D. Meg-vallom édes Uram Atyám! Korhely voltam. Azon pénzt, melyet egész ezstendőbéli életemre, és ruházatomra küldöttek, három nap el-fetsérlettem, hazajönni fézgyenlettem. Mi volt hát mit tennem? hamar Lajos, gondoltam, légy Katona, most had vagyon, egy két holnapok alatt vagy Tifzt, vagy halálnak fia lélszsz. A' jó Isten meg-óltalmazott, és kívánságomat bé-töltötte. Ez nem Fenyvesi?

F E R K Ó.

F e r. Igen-is az, Hadnagy Uram!

P o s. M e s. Esméred ötet?

H a d. Hogy ne? az én Kapitányom alatt
vagyon — Fenyvesi! bé-árúllak, azért jöt-
tem, hogy a' Regementhez vízfőzta vigyelek.

P o s. M e s. De még-is nem azért kül-
dettél ide?

H a d. Részszerént.

Ö r z s. Te meg-engedsz néki, úgye édes
Bátyám?

H a d. Az se én rajtam; se Kapitányo-
mon nem — egyedül az Oberstieremen áll.

Ö r z s. Úgy, édes Bátyám! de, ha én
el-vesztem Ferkómat — te-is el-veszted Hu-
godat.

H a d. Talám szereted ötet?

Ö r z s. Mint önnön magamat.

H a d. Sajnálkodom rajtad — Kedves
Uram Atyám! meg engedi, egyedül magának
mondok valamit (*súg a' fülébe*) Értette?

P o s. M e s. Értettem — Nézd Lajos!
ennek az Ifjúnak édes Atyja — ez az öreg
ember, előbb nálunk Tisztartó vala.

H a d. Fenyvesi Uram! semmit se búsul-
lyon — annyit mondhatok előre, hogy egyné-
hány hetektől fogva nem tsak a' Városba, ha-
nem az Udvarnál-is nagyon szóban esett bal

R

forfa — Jöjjön vélem Uram Atyám! Stafétát kell küldenem a' Regementhez.

ÖRZS. Ha gondolod édes Bátyám! minkeelőtte vezedelem érje, inkább el-szököm Ferkóval.

HAD. Az nem lehet, édes Hugom!

ÖRZS. Nem lehet?

HAD. Engem fognának helyette kérdésbe.

POS. MES. Tudod, miért szökött-el?

HAD. *(megint ság valamit fülébe)*

POS. MES. Azért Fiam! azért — Nem könnyebbít az rajta?

HAD. Reménylem. — Mennyünk Uram Atyám! *(meg-fordúl)* Kedves Afzfzony Anyám! ha dolgaimat végeztem, mi azután beszélgezzünk.

POS. MESN. Azt gondoltam már el-is felejtkeztél Anyádról.

HAD. Távúl legyen, estére vigadgyunk, és úgy meg-tánczollyunk, hogy — —

POS. MES. Hallgass, mindgyárt morog Atyád.

HAD. Tánczolniunk kell, ha alig leszsz-is.

POS. MESN. No, jól van — jól, tsak lodúly.

HAD. *(egynéhányat ugrik)* Ej! húj!

Pos. Mesn. (*egynéhányat fordúl*)

Ej! huj!

Pos Mes. No, nézze-el minden ke-
refztény ember! nem mondtam meg? Oh te
vén szatyor! (*a' Hadnagygyal el-megy*)

X. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, PÓSTA-MESTER-
REN, és HADNAGYON kívül.

Pos. Mesn.

ÖRZSIKE! estére egy kis tréfát játszom.
Valamint 50 esztendőös vagyok, az Atyád-
nak kell vélem három ugróft tántzolni — A'
Vajda tzigányt minden perepútyostól el-hiva-
tom hegedűlni.

ÖRZS. Úgy, de édes Afzszony Anyám!
mi lesz a' Ferkónkkal?

Pos. Mesn. Arról gondoskodgyék a'
Bátyád — ő már Tízt, ha akarja agyon lö-
vetteti; ha nem, meg-kegyelmez néki.

ÖRZS. Ferkó! igaz?

Fer. Könyörgése által segíthet ügyö-
mön; de agyon-lövettetefem rajta nem áll.

Pos. MESN. 'S no hát mindnyájan kö-
nyörgünk érette. Tsak vígan fiaim! érzem,
az egész dolgunknak jó vége lesz.

R 2

XI. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és NOTARIUS.

(a' honnét már előbb jött az asztal kezé-
kenyővel)

NOTAR.

ISTEN emberei mondgyátok - meg! miért nem adtok bort fel az asztalunkra? én ihatnám, licut infernus.

POS. MESN. Mindgyárt születik Notárius Uram! Ferké! vezesd-ki Atyádat a' szabad Levegőre — Örzsike! hozz-fel bort azoknak az Idegenyeknek — Magam a' konyhába látok; és valami jót készítek, Notárius Uram! tudgya a' mi örömünket? a' Lajos Fiam Katona Tiszt.

NOT. Lehetetlen! 's Katonává lett?

POS. MESN. Biz avvá, 's már a' hadba is volt.

NOT. Jam officialis! — ej, ej! — tehát már nem kell néki Strázsát állani? (a' posta sip hallatik)

POS. MESN. De nem kell ám — Menyünk Fenyvesi Uram! hamar Örzsike! megint Idegenyek érkeznek (a' Fenyvesit elvezetik)

XII. JELENÉS.

NOTARIUS. (maga)

EJ, ej, a' Pofia Mefter Uramnak Nagyságos Lajos Fia Katona Tiszt! Fortuna fingit, arctatque, ut lubet, a' szerentse játszik velünk, mint a' laptával — Oh! már miért nem lettem én-is a' had kezdetivel Katona? eddig bizonyosan Gyenerális volnék — ego! — certo, certius, certissime essem Generalem — Esmérem én az elzemet — Sok embert kitanúltam életemben. A' Fejem - is nagyobb, mint a' Lajosé, kétség kívül eddig én vezetném az Ármádiát — be nagy kárt valótam, ju! !

XIII. JELENÉS.

AZ ELÖBBENI, és a' KÉT IDEGENYEK.

(*a' bal részről való oldalag szobából, az első van öltözve szakátsképpen; a' második vörös nadrágban, zöld mentében jól ki süjtásozva, mint egy Inas.*)

NOTÁR.

URAIM! mire értsem ezt? talám maskarát nem akarnak magokból üzni?

R 3

E. I D. *(nagy büszkén, ide 's tovább hányogatván magát)* Én már ettem, most másfoknak akarok étellel szolgálni — Az Úr előtt tsúfosnak tetszik, a' mint veszem észre, törje rajta fejét, nem bánom *(el-megy)*

N O T. Hát az Úr, kinek lett inaffa?

M. I D. Én többet ittam, mint ettem — azért most másfoknak akarok itallal szolgálni. Nem fokára láttuk egymást, magamat ajánlom *(el-megy)*

XIV. JELENÉS.

N O T A R I U S *(maga)*

(egy kis várakozás után)

NE láttál egy pár Országos Korhelyt? — Az egygyik bolond — Szakáts; a' másik pedig Pohár Mester emberré lett — De várjatok, szátokba égetem a' kását. Ha jól emlékezem, ezeknek szobájokba van egy Iskátula forma, olyanban szokás Leveleket hordozni, jó lefesz nékem fel-forgatni, talám akadok valamire, a' mi a' körmendet meg-égeffe — Dictum, factum, úgy tselekszem *(el-fiet)*

XV. JELENÉS.

M I S K A, és J A N K O.

*(hoznak egy (Koffert) meg-börzött ládát)*M I S. *(fél részegen)*

F O G D - K I most Lovaimat, én addig egy itze bort iszom, ha egyszer ki-fogtál, azután láss-bé te-is. *(valamennyire tántorog, és azt alább-is meg-tarttja)*

J A N. Miska! mitsoda Idegenyeket hoztál? —

M I S. Egy embert, megint egy Afzfzonyt.

J A N. Be okos vagy! azt úgy-is láttam.

M I S. Én pedig többet nem tudok rólok mondani — Lódúilly fogd-ki a' Lovaimat, jobb lefzsz, ne kérdezőskedgyél annyit, mert biz' a' málik láboddal-is meg-sántúlsz.

J A N. Fogadgyunk-fel, azért még ki-megyek veled lovagolni *(el-megy)*

M I S. Egy öreg izamáron, meg-engedem.

XVI. JELENÉS.

A Z E L Ö B B E N I, P O S T A M E S T E R,
H A D N I G Y *(kezében Levél van)*

P O S T A M E S T E R.

L E G É N Y! te hoztad azokat az. Idege-
nyeket? R +

M I S. Hát, biz' én ám. Tekintetes Posta Meffram! A' Tekintetes Aszfzony fel-vezette őket a' felső szobába.

P O S. M E S. (*el-megy.*)

H A D. Téged nem Miskának hívnak?

M I S. Hát, biz' úgy ám, Nagyságos Katona Tiszt Uram! A' Bánokvári Posta Miska — talám utaztunk mi már egygyütt?

H A D. Több ízben.

M I S. Úgy-e értem a' Mefferségemet?

H A D. Azok közzül, kiket esmérek, legjobban.

M I S. Magam-is úgy tartom — Mert, ha egyszer a' Kotsis jól tud az abrakoláshoz, és tisztoogatáshoz, már azután egy pár itze borral többet ihatik.

H A D. Meddig mulatsz még itt?

M I S. A' mint az áldomásra valót adgyák. Ha nyerek két hufzaít, iszom egy itze bort, nyerek egy forintot, iszom egy pintet: ha többet nyerek egy forintnál, torkig iszom magamat — nyerek egy aranyat, akkor egész hétre le-iszom még az eszemet-is.

H A D. Víg ember voltál te mindétig — Miska! esmérsz-e még engemet?

M I S. Ha egyszer az ember úgy bele tekint az üvegbe, mint én, nem sokra lehet

menni az esméretséggel — kettőnek látszik minden előtttem (*tántorog*)

H A D. Nézz meg jól —

M I S. Dugja el az Úr egygyik fejét (*reá mutogat*)

H A D. (*nevet*) Tsak az egygyik fejemet nézd-meg — no?

M I S. Á hán! már most sötétben-is meg mondanám — A' Tekintetes Úr nem a' Nagyságos Posta Mesternek a' fija Lajos?

H A D. Az vagyok Miska! az —

M I S. A' Lajos Úr? ejnye no édes Úrfitskám! be nagyon örülök, ni (*sipját megfújja*)

H A D. Hadd félben, és figyelmezz szavaimra — El-tekéltt akaratom volt Bánokvárra különös Posta által Seres Gábor Úr Leányának levelet küldeni, de —

M I S. Hová küldgyük, hogy kezére kerüljön?

H A D. Bánokvárra, az ő szülei házához.

M I S. Ha, ha, ha! édes Tekintetes Kátona Tifzt Lajos Úrfitskám! nehéz akkor a' Levelet valahová igazítani, mikor az ember nem tudja, hol lakik, a' kinek ír.

H A D. Nem tudja?

M I S. A' Nanitza tegnap éjjel el-fzökött, mert a' Tifztartónak akarták férjhez adni.

H A D. (*kevés várakozás után*) El-fzökött? férjhez adni? már látom nints semmi öröm a' föld hátán üröm nélkül (*el-megy*)

XVII. JELENÉS.

M I S K A, (magánosan)

Az r tartom, a' Lajos Úrfi bele fzeretett a' Náni Leány Afzfonyunkba — nem rofszúl tapogat — a' Leány szép, mint az a' pünkösdi rózsa — alig tekintek reá, már a' szemem-is szikrázik — csak Posta Mester volnék, soha sem engedném másnak.

XVIII. JELENÉS.

AZ ELÖBBENI, és Ildik IDEGEN,

M. I D E G.

ATYAFI te vapy az, ki azt az öreg Urat hoztad?

M i s. Én vagyok, hán!

M. I D. Itt van a' posta pénz, és két forint áldomás,

M i s. Két forint? nem eb szíjjal kötöték erkényét az Öregnek — köszönöm szé-

pen --- fujom néki még egyfzer a' posta lipot,
meg érdemli.

M. I D. (*a' bőrös ládához nyul*) Atyafi
segits, ennek a' bőrös ládának fel kell menni
a' felső szobába.

M I S. Félre nem kívánok én segítséget.
Ezek a' fujtásos Galavérok azt gondolyák mind-
gyárt meg szakad derekok, ha egy kitsint
emelnek (*a' válljára veszi*) Ezt el vinném Tö-
rök Országig (*el mennek a' Kofferet*)

XIX. JELENÉS.

A' N O T A R I U S (maga)

(*írások vannak kezeiben, és fekete a' ké-
piben*)

U G Y A N tsak akadtam valamire --- Vajha
érteném, mire megy ki --- mind frántziául,
vagy németül van írva --- közlöm a' Tisztar-
tóval, az talán ért valamit --- Úr Isten! el
vigyem-e magammal? de miért nem? --- nem
akarom el lopni, hanem tsak meg tudni, em-
berséges emberek-e ő kegyelmek? --- Szá-
modások vannak benne, azt látom --- sed ps
--- silentium --- most jönnek (*el dugja félre
az írájokat*)

XX. JELENÉS.

AZ ELŐBBENI, és az ELSŐ IDE-
GENY (szakátsképen)

ELSŐ IDEGENY.

AH Notarius Uram még itt van? --- Mi
a' patvar! az Úr Tolvaj.

NOT. Én? ---

E. ID. Igen az Úr --- az Úr fürkészte ki
Iskátulánkat.

NOT. Iskátulájokat? mit gondol az Úr
felőlem?

E. ID. Uram ne tagadd ---

NOT. Miért?

E. ID. Mert tudom,

NOT. Honnét tudja az Úr?

E. ID. Hol van egy tükör? (*körül néz*)
itt van! (*le veszi a' falról a' tükröt, és a'*
Notárius elejbe tarttya) Nézzen bele az Úr!

NOT. (*kevés várakozás után*) Hogyan
eshetett ez rajtam?

E. ID. Leg könnyebben. Notárius Uram
fel nyitotta azt a' kis Iskátulát, mellyben fe-
kete por vagyon: annak pedig tulajdonsága
a' tudatlan tolvait meg feketétvén, el árulni.

NOT. No lássa meg az ember, quale ni-
grum spectaculum! --- csak igaz az: a' pap is

holtig tanul. *(le törli magáról)* Ista est ignominia! soha ilyen gyalázatban nem estem!

E. I D. Ennek utánna tanuljon az Úr e' mostani tselekedetén --- nyitotta volna fel az Uram Iskátuláját, 12 golobis jarta volna meg testét.

NOT. O tempora! o mores! im' már mit ki nem gondol az emberi gonofzság!

E. I D. Minden sopánkodás, és késedelem nélkül ide véle, a' mit el lopott az Úr.

NOT. *(félre)* Nunc ad auctoritatem. *(az Idegenyhez)* Uram! nints okom, miért tagadgyam tovább, az Urak nálom gyanuságban estek, azért az Iskátulájokat ki keressem, és a' leg fontosabb irásokat magamhoz vettem.

E. I D. Mi végre?

NOT. A' hán! már alább hagyott a' nagyából --- Jam ostendam, quid simus nos Domine Notarius, várjatok.

E. I D. Azt kérdem, mi végre?

NOT. Hogy azokat meg vizsgállyam. Mea omnium maxima interest scire, mi van bennck? --- és most hátra minden tréfával, mert mindgyárt a' kalodába vettetlek mind a' kettőteket. Tamen, si res suspicionibus fundamentosissimis cardinem non poneret, nem volna idegen nyelven írva! --- vagy szégyen-

litek nyelveteket, avagy a' külsővel mázolyátok? --- erre nézve, már nem vagytok be-tsületes emberek! gaz emberek vagytok, tudgyátok.

E. I D. (*félre*) Ennek csak kötelet, 's a' Márkba véle.

N o r. A' hán! bezzeg tetigi venam --- várj, mindgyárt át küldöm a' Hajdút. Ha vétkefiek vattok, példás büntetést kaptok --- pendebitis --- három esztendő előtt építettünk oda ki --- egy három lábú palotát, ti fogjátok elsőben meg tisztelni (*el megy sietve*)

E. I D. Így bánnak Hazánkban még az emberrel? --- Isten mentsen meg minden jámbort a' ti körmös kezeitektől. (*el-megy*)

V. FEL-VONÁS.

(A Játzó szin változik egy szép szobára.
A Börösláda (Koffer) melly az ellöbbeni szobában áll vala, oldalag van helyeztetve.

I. JELENÉS.

GRÓF IGAZFALVI. POSTA MESTER.

GRÓF IGAZF.

TSUDÁLKOZNI fog jó öreg! hogy én, mint utazó e' városotskának minden történetiről tudakozódom -- gondolhattya, mi végre kérdezőskedem?

POS-MES. Nem kegyelmes Uram! én nem gondolom azt, --- az Isten mentsen meg --- hanem a' mit előbeszéllettem, meg merem a' Felség előtt is mondani, és ha fogytaig minden roszsz tselekedetit a' mi Tisztartónknak, elé akarnám számlálni, azt tartom három napig sem lenne vége.

IGAZF. Az idő fog adni alkalmatofságot mindeneknek ki tanulására --- mit is akar-

tam még mondani? --- ugy, fekszik itt Katonaság?

Pos. Mes. Ma leg elsőben --- Egy, két óra előtt érkezett a' fiam, mint Hadnagy egynehány közlegényekkel.

IGA Z F. Vagyon tehát már Hadnagy fia? nagy öröm lehet ez, egy érzékeny Atyának.

Pos. Mes. Igen is kegyelmes Uram! kivált olyan hirtelennyében: mert semmit sem tudtam ám felőle, ha égen vane vagy földön? ő csak egy betőt sem írt nekem.

IGA Z F. Egy betőt sem? --- tudta ő azt, hogy így nagyobb örömhöz lefűsz Attyának. Mondgya meg néki édes öregem, szívelesen látom vatsorára: talán meg adgya azt a' betsületet, és el jön --- Meg kell vallanom, a' falusi élethez nem szoktam, szerettem a' Társaságot, nagy városokban laktam szüntelen, 's azért, mihent magánosan vagyok az alztalnál, mindgyárt hofűszú az idő --- Mondgya meg néki azt is, nagyra betsülöm a' jó Katonákat --- Jónak! pedig kell lenni, mert különben olly hamar Hadnagyságra nem lépett volna.

Pos. Mes.

Pos. Mes. Ezt a' szép ditséretet maga is meg fogja köszönni — el-megyek, ezentül fel küldöm *(el akar menni)*

II. JELENÉS.

A Z E L Ö B B E N I E K, és P O S T A
M E S T E R N É.

(tűzet hoz egy kis füstölő serpenyőben)

P O S T A M E S T E R N É.

S Z A B A D kegyelmes Uram! ebbe a' nedves időbe a' szobát egy kevesé ki füstölni?

I G A Z. Ez nyilván Posta Mesterné Afzfzonyom?

P o s. M e s t e r n é. Szegény Szolgálója a' kegyelmes Urnak — ez megint az én öregem.

I G A Z. Jó szívvel fogadom az Afzfzony látogatását — de mivel füstöl az Afzfzony?
(az orrát bé fogja kezkenyőével)

P o s. M e s t e r n é. Fenyő maggal, és egy kis tömjén is van közte.

I G A Z. Édes Afzfzonyom ez a' füst fuladni való — bűdös, mint a' hofzorkány metset.

P o s. M e s t e r n é. *(ki mind eddig az ajtó mellett állott)* No már lódúlly egyszer ezzel az

S

átkozott büzöddel. *(ki veszi kezéből a' serpenyöt, és az ajtón ki teszi)*

POS. MESN. Meg botsáson a' kegyelmes Úr — nekem a' Notáriusunk mondotta, hogy ez a' füst minden rossz levegő, sőt a' pestis ellen is jó volna.

IGAZ. Azt meg engedem, de itt se rossz levegő, se pestis nintsen.

POS. MES. Feleség! még sem mégy?

POS. MESN. *(int neki)* Ha a' kegyelmes Úr vatsora felett musikát parantsolna — ugyan vannak ám nálunk jó musikások.

POS. MES. Ezt az Afzszonyt Belzebub megint meg szállotta. *(mérgeffen el-megy)*

IGAZ. Musikát? — Úgy édes Afzszonyom, ha én musikát hallok, igen tántrolhatnám — ki lesz pedig az, ki meg szánnyon?

POS. MESN. Tetsék a' kegyelmes Úrnak parantsolni — engedelmes szolgája vagyok.

IGAZ. Nem tréfál az Afzszony?

POS. MESN. Éppen nem.

IGAZ. Kedvesen veszem — tegyen tehát az Afzszony szükséges rendelést a' musikusokról.

POS. MESN. Ebbe a' szem pillantásba. *(el akar menni)* kobozós is legyen? — igen jó kobozó huzónkvan ám kegyelmes Uram!

IGAZ. Bizvási — én nem bánom, ha kobozós, fipos, dobos, trombitás, dudás, dorombos, furollás, zimbalmos mind együtt lesznek is, az már az Afiszonyon áll.

POS. MESK. Az az kegyelmes Uram! zimbalmos, és kobozós — Meg gyujtatok minden lámpásokat a' tántzházban: ezt látván a' nép, öszve fog tódulni erre az örömsudára (*el akar menni*) kegyelmes Uram! még egyet — hogyan készítssem el az asztalt? ugye a' mint leg jobb leszsz?

IGAZ. Az, az én embereim gondgya — Posta Meesterné Afiszonyom tsupán a' tántzra készüllyen.

POS. MESK. A' mint a' kegyelmes Úr méltóztatik vélem parantsolni — El küldök a' Vargához, ha kézzeke vörös karmáfin tzipelőim? — addig is drága kegyélmében ajánlom magamat a' kegyelmes Úrnak. (*el-megy danolva*)

IGAZ. Szolgája az Afiszonynak — Halode Vadász?

III. JELENÉS.

AZ ELŐBBENI, és VADÁSZ.

VADÁSZ.

ITT vagyok kegyelmes Uram,

IGAZ. Senkit bé ne erefsz jelentés nélkül — értetted?

VAD. Értettem kegyelmes Uram!

IGAZ. Ha értetted, el mehetz.

VAD. Értem kegyelmes Uram! *(el-megy)*

IGAZ. Vadász a' jámbor jó, de ezentúl igen táva — meg érdemli a' szánokozást — mert ő is — ember. *(megy az oldalag ajtóra)*
Elő most már Menyászfzony — ki tisztultam mindenektől, egyedül vagyunk.

IV. JELENÉS.

AZ ELŐBBENI, és NÁNI.

(esméretlen személy)

IGAZF.

HALLOTT mindeneket?

NÁN. Egy szóig — oh miként nyughatatlankodott szívem, halván, hogy Lajos már Hadnagy.

IGAZ. Nyilván féltette?

NÁN. Részfszerint — De értvén bizonyos itt létét, csak nem el ájultam örömemben.

IGAZ. Az a' foknál is több — olyankor meg halhatna, hogy sem tudná valaki hogyan, és miért? — tehát itt van Lajos, Náni szeretője?

NÁN. Mint az ajtón által Attya szájából ki vehettem, nints különben.

IGAZ. Hát engem heába késért eddig? — nem — egy akadályt kell el mellőznem, felellyen meg kérdésemre: Ha szeretője nálom meg fajditván fel talál pattanni, mi lesz én belőlem?

NÁN. A' kegyelmes Úrból? — ha ha ha!

IGAZ. Még ki katzag? (*magában*) hiszen, nem vagyok olyan rút!

NÁN. Ő érette tettem ezt a' veszedelmes lépését el szökésemnek, hogy pattannék tehát fel? --- Sokkal nagyobb köszönettel vélem edgyütt tartozik a' kegyelmes Úrnak, ki engemet mint gyenge edényt az Ország úttjáról magához vévén, minden bal történetektől meg oltalmazott, hogy sem leg kevessebbé fel pattanhasson.

IGAZ. Kétség kívül, ez tőlem jó szándék volt, de meg esméri-e szeretője? nagyon kétlém azért vegyűk próbára a' dolgot. Ha

el fog érkezni, semmit mást néki ne szóllyon, hanem a' mit szájában fogok adni --- tudja kedves Nani?

NÁN. Tudom igenis --- de --- ---

IGAZ. El ne rontsa tréfámat! nem örülök jobban, mintha egy szép ifjú Katona Tisztet komorságra indithatok. Annak ama borsos tekintetét, bizonyos rendetlen teste helyzetét, mellyel e' féle öregeket ki szoktak tsófolni, nem adnám sokért, talán a' legjobb Malagáért is --- Igaz, éppen jól jutt a' bor eizemben --- Te Vadász!

V. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és VADASZ.

VADÁSZ.

KEGYELEMES Uram!

IGAZ. A' külsárom küldgyen fel egy butelia Tokait, és egy tányér édes sülyteményt.

VAD, Tokait?

IGAZ. Azt, Tokait, abból a' nagy pinzetokból.

VAD. Értém kegyelmes Uram! *(el-megy)*

VI. JELENÉS.

ELŐBBENIEK, a' VADASZON kívül.

IGAZ F.

MA G Y A R Hazánkba teremnek a' leg jobb borok, még is ritka vendég fogadóba ifzunk jó bort. Mert vagy az Úraság méreti ki a' borát, melyet el nem adhat, vagy a' Korts-máros gaz ember. Egyikben lints felebaráti szertetet: azért, hogy erlőzennyek egynehány forintokkal dagadgyon, másokkal fokkal több forintokban kerülő egészségnék vízfíza nyerésével szenvedtetnek. A' jó szivű Úraságok elejét vehetnék, hogy mint jobb, mint oltsóbb bort kaphatnának a' szegény utazók a' kortsmákon --- ebbe a' bor paraditsomba. Azért, ha én valahová indulok, mindétig egynehány Butelia Tokait előre küldök kultsárom által, hogy, a' hól meg állapodom, legyen egy pohár jó borom --- De térjünk vízfíza a' szertetőnkre --- tudom, akkor leg sziveflebben halgat, és enyeleg a' szép nem, mikor szertetőjéről, vagy szép legényről beszél az ember --- lassan --- mintha kopognának oda ki *(fel nyittya az ajtót, 's ki tekintvén, kérdi)* ki van itt? *(szaporán bé teszi)* patvar egye meg a' dolgát, farkast emlege-

S 4

ténk, és a' kert alatt kullog. *(az ajtón által)*
kérem, kevés várokozással, a' Menyaszfo-
nyom most öltözködik.

VII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, HADNAGY.

HAD. *(az ajtón bé-tekint)*

TEHÁT nem alkalmatlankodom *(bé-teszi)*
IGAZ. *(az ajtó felé megy)* Tsak egy
kevessé. kérem, mindgyárt kéfzen lefesz.

NANI. *(ki a' Hadnagyot meg-sajdította)*
Ő az kegyelmes Uram.

IGAZ. Nagyon örülök rajta. Most szép
gyermek! tselekedd kedvemért, forgasd úgy
képedet, hogy mindgyárt szemed közé ne
nézhessen. Engedd-meg azt az örömet, mel-
lyet itt képzelek. A' beszéd reád-is fog ke-
rülni, tsak időnek előtte meg-ne szólamod-
gyl — értetted? ebből szép tréfa követke-
zik! *(az ajtóhoz szalad)* Már szabad — bé-
lehet jönni — tefsek —

HAD. *(bé-lép)*

IGAZ. Követem Hadnagy Uramat, hogy
bátorkodtam magamhoz hivattatni.

HAD. Különös szerentsémnek tartom.

I G A Z. Azért pedig, hogy az ajtót bétettem az Úr előtt, duplán követem. Tudgya az Úr maga, a' szép nemmel ezer meg ezer féle vesződség vagyon az úton.

H A D. Igaz; de ha gyakran többet, ezt is el-lehet érettek fzenvedni.

I G A Z. Én-is abba az értelemben vagyok: azért reményilem meg-botsát az Úr — hanem az én Menyafzfzonyom rendes szorongatásokban van, nem tudgya magát meghatározni, vélem maradgyon-e még holnap reggelig, vagy sem? én pedig azt akarom: vagy így, vagy — igazat szóllok-e?

H A D. Illyen kérdésre nem tudok feleletet adni.

I G A Z. Ne hadgyon az Úr sárba, beszéllye rá Hadnagy Uram, hogy már leg alább holnapig el-ne hadgyon. Oda haza, fel-ébredvén, talállok valamit, a' mivel töltsem álmatlan óráimat — Az úton, minthogy az alkalmatosságot nem várhatom, hoztam magammal e' Menny-Afzfzonyt; de nem-is gondolhattya az Úr, melly kényes légyen, próbállyam meg csak Hadnagy Uram, tsókollyam meg kezét helyettem. Minden tselekedetiből kivetfzik, egész az utolsó alatsónyságig való meg-alázást; úgy szóllyán, imádást kíván,

mellyet, ha meg-nem tselekednék, talám már régen meg-fzégyenítetett volna. Mondom tsókollya-meg kezét az Úr, kételkedem, áde csak egy szó fejeletet, olyan fekete epéjű (a' *Nánihoz*) a' kezedet, de egy szót fe.

H A D. Engedgye - meg a' Kis-Afzfzony, hadd tegyem meg drága Személyének tífzletét (*meg-tsókollya kezét*)

N Á N I. (*nagyot foházkodik*)

I G A Z. Láttya az Úr, minden, a' mit az ember töle halihat, egy nagy foházkodás — azért meg-ne pirúlyon Hadnagy Uram, ha még kétfzer találna-is foházkodni; mert a' még csak három foházkodás volna; igazat szóllván pedig: egy szép, ifjú Katona Tífzt mindenkor három foházkodást meg-éremel.

H A D. Az Úr tréfát űz belőlem.

I G A Z. Tréfát? mit kötünk fel, ebből a' foházkodásból még ma való lesz? — — Úgy értse az Úr. Völegénnyével. nem az Úrral, érti az Úr? — No! mi dolog ez? — talám a' Menyafzfzonyom foházkodása megháborította Hadnagy Uramat? — ennek elejét kell vennem — fokáig fog az Úr itt tartózkodni?

H A D. Méglen parantsolatot nem kapok. Tizenkét Köz-legényekkel, és egy Ali-Tiszt-tel ide rendeltettem, azon kívül, hogy tudnám, miért?

I G A Z. Én sem akarom tehát titkos ide rendeltetéseknek okát felfezgetni, hanem kérem az Urat még egyszer, engedgyen - meg bátorságomnak, mellyel esmértségeben jutni kívántam. Meg-ígérttem ezt a' barátságot jó Szüleinek, különösen Attyának, kinek szívessége az Úrnak ma vatsorára hozzám való eszközését magára válolta — Meg-adva az Úr nékem azt a' betsületet, és Attyának szavát meg-tarttya? — örülni fogok kívánt szeren-
tsémen. Azért tetsék mindgyárt itt maradni — vagy várják szorgos dolgai?

H A D. Legénycim, eránt.

I G A Z. Nem akarom hátráltatni; addig én a' Menyasszonyommal fogok mulatni.

H A D. Az alatt meg-teszem szolgálato-
mat —

I G A Z. Nagy szívességgel várom az Urat.●

H A D. Magamat ajánlom. *(el-akar menni)*

I G A Z. Hadnagy Uram! hamar el-felejt-
kezik a' szép nemről — szaporán, máfik két fohászzkodásokért —

H A D. Nagyságos Kis-Asszony —

I G A Z. (a' Nánihoz) Most vágj a' szemébe, mint tudsz.

N Á N I. Lajos !

H A D. Náni ! — Te ? — Te vagy itt ?
— Itt — ilyen vén —

I G A Z. Illyen vén tsúfnál, csak mondgya-ki az Úr.

H A D. (egy kis darabig mérges szemekkel néz Igazfalvira, azután meg-ütvén homlokát, kétségben esve el-fiet)

I G A Z. (kevés hallgatás után) Ha, ha, ha ! ha, ha, ha ! Hadd üllyek-le, meg-fzakedok a' nagy nevetésben — ha, ha, ha ! Gonofz Hadnagya, úgy nézett rám, mintha Apját, Annyát meg-öltem volna ! ha, ha, ha !

N Á N I. Oh kegyelmes Uram ! nem türhetem, utánna megyek.

I G A Z. Szép volna ! Mi ide jöttünk utánna, ő-is egyfzer el-jöhet mi utánnunk.

N Á N I. De ha meg-öli magát ?

I G A Z. Előbb meg-ölné engemet, mint magát, az egélfz nézése már azt jelentette.

VIII. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és ORZSIKE,

ÖRZSIKE.

AH! Nagyságos Uram, vagy minek hívják kendet, könnyörüllyön rajtunk.

I G A Z. Mi az? mi bajatok?

Ö R Z S. Úgy van! — jaj oda van! — meg-kell néki halni.

N A N I. (*el-ajúlván, az Igazfalvi ölében esik*) Oda vagyok — az ölte-meg magát.

I G A Z. Rettenetes változás! — ne bámafzkodgyék, hanem fegélyen — Hát kistsoda, ki ölte-meg magát, vagy kinek kell meg-halni?

Ö R Z S. A' Szeretőmnek.

I G A Z. Úgy-e? mit hallok! hány szere-tője van már annak az embernek, 's alig két napja; hogy itt tartózkodik?

Ö R Z S. Hifzen, ez a' Seres Nánitza?

I G A Z. Nem-is ám a' Béres Panna! — Itt szerelem Prókátorra kell lennem! Kit szeret igazán az, a' kinek meg-kell halni?

Ö R Z S. Engemet.

I G A Z. Ez-is (*a' Nánira mutat*) azt szereti, 's víszontag.

Ö R Z S. Nem Nagyságos Uram! ez valaha az én Bátyámat szerette.

IGAZ. Jó Leány! ki a' maga Bátyja?

ÖRZS. Az a' Katona Tiszt.

IGAZ. Maga tehát a Posta Mester Leánya? —

ÖRZS. Udvarlására a' Nagyságos Úrnak.

IGAZ. Lassanként világossá ra jövünk. Már jobban érzem magamat. *(le-ül.)* Náni, hogyan érzi magát?

NÁNI. Ah! az én Lajosom —

IGAZ. Még életben van, semmit se kefceregjen.

IX. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és VADASZ.

VADASZ.

KECGYELMES Uram! az egész ház teli van lármával; a' Tisztartó egy embert meg akar tömlöttezni, a' Posta Mester pedig nem akarja engedni. Mind valamennyen, ha még annyian volnának-is, ide ki az ajtó előtt állanak.

IGAZ. Meg-igazódik, a' mit mondtam: Ügyész leszfz belőlem, de milyen? — a' milyen a' Prókátoroknak konyhájokra fokat hajtana, ha szokásban volna — Vélem nekem — *(gondolkodik)*

ÖRZS. Náni!

(*meg-ölelik egymást*)

NÁNI. Örzsike!

IGAZ. (*el-nézi mind a' kettőt*) Leányok! hallátok-e? hadgyátok ezt más időre, a' ti Szeretőteknek — vagy mennyetek-be a' Szobába, ott tsókolkodhattok, meddig kívánságtok taritja.

ÖRZS.

Kegyelmes Uram.

NÁNI.

IGAZ. No jól van! jól! tudom már mit akartok, meg-nyeritek. De meg-se motzanyatok, míg nem hivattatok, tudgyátok?

ÖRZS. NÁNI. Oh igen-is, kegyelmes Uram! (*kezébe ragaszkodtak*)

IGAZ. Mennyetek-bé tehát (*utánnok bé-teszi az ajtót*) Küld-bé a' Posta Mestert.

VAD. A' többieket ne?

IGAZ. Nem bánom azokat-is.

VAD. (*el-megy*)

X. JELENÉS.

AZ ELŐBBENI, FERKÓ, POSTA
MESTER, FENYVESI, TISZTAR-
TO, NOTARIUS, KÉT IDEGE-
NYEK, POSTA LEGÉNYEK, HAJ-
DÚ, és egy KAPLAR 6 KÖZ-LE-
GÉNYEKKEK.

TISZTARTÓ.

KITSODA itt az a' nagy Vitéz, kiben
a' nagy szájú Posta Mester annyit bizik? —
Kitsoda az Úr?

I G A Z. Lassabban Uram egy kevesé, ta-
lám nem a' világ Birája.

T I S Z. Elég az, hogy én parantsolok itt
nem kend, halla kend jó Uram! Én Tisztartó
vagyok, hát kegyelmed kitsoda?

I G A Z. Én Útazó vagyok — Szokásban
van ebbe a' helységbe az Útazókra így ro-
hanni?

T I S Z. Erre nem tartozom felelni. Én
azért kértem kegyelmedet, hogy tudgyam,
miképpen oltalmazhattya kend ezt a' fzőkött
Katonát?

I G A Z. Miképpen oltalmazhatom? Sem-
miképpen.

P O S. M E S. Hadd beszélljem-el kegyel-
mes Uram!

T I S Z.

T I S Z. Ah! mit? Káplár Uram! el ez-
zel a' femmiházival.

K Á P L. Marfch!

XI. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és HADNAGY.

H A D N.

MIT jelent ez?

T I S Z T. Éppen jókor! a' Hadnagy Úr
— mit látok! ez a'

H a D. Posta Mefler fia — ki adott nek-
tek parantsolatot ezt meg-fogni?

K Á P L. Vitéz Hadnagy Uram! ő szökött
Katona.

H a D. Itt az ő szabadság levele (*elő-vefzi*)
Minekelötte el-szöknék az ő jámbor,, és em-
berséges ember Attyát tekintvén, ki-nyertem
néki — Tovább, mi történt még?

T I S Z. E' bizony rendes! — Kitsoda az
Úr, kitsoda?

I G a z. Útazó!

T I S Z T. Más femmi? Hej Martzin! ve-
zesd a' fogházba majd meg-vallya.

I G a z. Tekintetes Uram! ártatlan va-
gyok, én nem vagyok tolvaj, a' mint talám
a' Tekintetes Úr vélekedik.

T

TISZT. Leg-alább Ország-tsaló, és tsábító kegyelmed. Ki-tetfzik ebből a' Frantzia írásból.

IGAZ. (*meg-nézi*) Barátom! ez a' Kul-tsárom számadása.

K. IDEG. Mellyet ez a' Tolvaj az Iskátulánkból ki-lopott.

NOT. Engemet neveznek ezek tolvaj-nak? — hoc ad aniscatum non feram, non finam, non patiar.

TISZ. Halkal Notárius Uram! mindgyárt az egész Tárfaság olyan Török Muzsika alá esik, a' hol a' bilintsek pengenek. Most rövideden meg-mondván: kegyelmetek, valamint itt vannak, mind egy boriszákok, ország zendítő — 's alig — ha nem tsábító gaz-emberek.

IGAZ. Ha! ha! ha! meszfszire látó okos ember —

O(=)O

XII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és POSTA
MESTERNE.

Pos Mesn.

AH édes Posta Mesierem! oda vagyok! ez
ám az ifloria (*ság fülében*)

Pos. Mes. Mítoda? a' pintzéből a'
bort? —

Pos. Mesn. Igen, igen, és mit gon-
dolsz, hol találtatott?

Pos. Mes. 'S no hát hol?

Pos. Mesn. A' Tisztartónál — Író-
Deák Uram jöjjön kend bé, jöjjön, semmitse
féllyen kend, hozza kend bé a' pintze-tokot,
ha kenyerét el-veszti-is kend, az én Uram
ád egy szelet kenyeret, hogy meg-nem éhe-
zik kend.

XIII. JELENÉS.

AZ ELŐBBENIEK, és ÍRÓ-DEÁK a'
pintze-tokkal.

ÍRÓ-DEÁK.

ITT van, ni!

Pos. Mes. Mi móddal jutott kend e'
pintze-tokhoz?

ÍR Ó - D. Nekem a' Tekintetes Úr adta,
és mikor ha, ha, ha! a' másik szobába vin-
ném, ha, ha, ha! el-ejtettem, ha, ha, ha!
a' Tekintetes Úr pedig a' sánta Jánkótól kapta.

P O S. M e s. Várj sánta Lutzifer! Nem
heába szokás mondásban: Pokolban-is a' sánta
ördög leg-hamiffabb.

K. I D E G. Ez a' mi pintze tokunk!

E. I D. Kegyelmes Urani! oda minden
borunk.

I G A Z. Meg-üthetné a' Mennykő!

T I S Z. A ha! még-is elő-találtam úgy-e?
— Hajdú fogd-meg — Káplár Uram! Vezet-
telle-el ezt a' gyülevész embert.

I G A Z. (*le-ránttya kaputtyát, és men-
téjén sz. István rendgye, és tsillag látszik*)
Ne most az egyszer! — Hadnagy Urain mit
felel erre? innét itéllyen.

H A D. (*maga meg-hajtásával*) Az új
Helytartó.

M I N D. A' Helytartó!

H A D. Excellentiádnak parantsolatira fe-
jet hajtok. (*a' Katonaságához*) Fogjátok kö-
rül a' Tisztartót.

I G A Z. (*a' Tisztartóhoz*) A' Felség előtt
már tudva vannak gonofzságid — Tudva van-
az-is, melly gyalázatosan Fenyvesít meg-fosz-

tottad nem csak kenyérétől, hanem betsült-
tétől-is — holnap mások példájára úgy aratz,
a' mint szántottál — Hol van Fenyvesi?

F E N Y V E S I. Itt vagyok, parantsollyon
vélem Excellentziád.

I G A Z. Holnap az Udvarhoz fog vélem
utazni; A' Felség meg-akarja minden fanya-
rúságit, és szenvedéfit jutalmazni — (a' Had-
nagyhoz) — Arra jól vigyáztasson Hadnagy
Uram, — kereszt vasat néki.

P O S. M E S N. (magában) A' Muzsiká-
fokat mindgyárt a' tántz - szobába vezetem,
ugyan tántzolok ma (lassan ki-tsúszik)

I G A Z. (a' Hadnagyhoz) Az Úr bőveb-
ben meg-békül vélem a' vatsora felett, ad-
dig az Al-Tifzt vigyázni fog mindeare. Még
egy van hátra: minekelötte el-késérjék a' Tifz-
tartót, meg-mutatom néki nagyobb keservére
el-vesztett Menyafzszonyát. (az ajtóhoz) Ki
molt szép rabok!

XIV. JELENÉS.

AZ ELŐEBBENIEK, ÖRZSIKE, NÁNI,
POSTA MESTERNÉ.

ÖRZSIKE.

FERKÓ! (
 NÁNI. Lajos! { *egyszerre.*
 FER. Örsike! {
 HAD. Náni! (

IGAZ. Tisztartó! hogy tetszik ez a' bo-
rissák, gyülevész Tárfaság?

TISZ. Ez tetézi gyalázatomat! nem tür-
hetem, mennyünk — Tanúllyatok rajtam: a'
ki másnak vermet ás, maga nyaka szakad
bele, nem más.

KAPLÁK. Marsch! (*el-viszik a' Tisz-
tartót*)

MISKA. Szerentsés útat. Igen jó em-
ber volt, egygyet fujok neki — (*meg-fujja
sipját*)

MINDNY. Excellentiád! (*le akarnak
térdepülni*)

IGAZF. Laffan fiaim! az nem engemet
illet — Hol van az én Posta Mesterném? (*a'
muzsika kezdődik*)

POS. MESN. (*bé-jön*) Jelen van kegyelmes Uram! hallya Excellentiád?

IGAZ. Éppen azt akartam mondani, helyeffen, az Afzszony kedvem fzerént tselekedett — — Most fiefsünk vatsorára, azután tántzra kellyünk. (*páronként el-mennek*)

HAI DÚ NÓ Martzin! meg-lüttek téged, előtted az Ország út, egy dült fával odább mehetsz. (*el-megy*)

JAN. Én ebül járok, azért jobb nékem, lódúlok, még az ajtó nyitva van. (*el-megy*)

ÍR Ó-D. Sum infelix! (*el-megy*)

NOT. Quid hoc est? mi leszsz én belőlem? — Omnes viam faciunt ad commendandum, bibere, saltatum, nékem pedig azt fe mondgyák: eb vagy-e, vagy kutya vagy? Notárius Uram! méltóztatsék kegyelmed enni jönni — De mi van, mit tennem? — Isten néki! — úgy-is régen halloottam; Nem jó a' nagy Urakkal egy tálból tseresnyét enni. — Elég az nékem, kogy lelki-esméretem bátorít: Neminem ivisti injurias facere, semmi roszszat nem tselekedté! — — Ha pedig a' mi Nagyságos Nézőinktől, és Jó-akaróinktól hallhatom: Finis coronat opus, finis bonus, exitus bonus, már akkor pellem salt

tabo ex corpore — a' bőrömből-is ki-fitz-
kándozom, 's tudom, hogy heába nem ipar-
kodtunk, tetszett mái Játékunk. — — —

— — — — —
— — — — —

A'

TISZTSÉG EL-ADÁS.

VÍG JÁTÉK

EGY FEL-VONÁSBAN.

NÉMETBŐL MAGYARRA

FORDÍTOTTA

S Z A B Ó J Ó Z S E F.

A'

HARMADIK KÖTETNEK IV. DARABJA.

A' JÁTSZÓ SZEMÉLYEK.

KIRÁLY.

BRAÜTEN, Oberster (

BLENNHEIM. Kapitány (Egy

VINTERFELD, Fel-hadnagy (Regiment-

VILLE, Al-hadnagy (től

ADJUTANT (

INAS.

A' dolog Táborozásban esik.

I. JELENÉS.

HADNAGY, VILLE, és egy INAS.
VILLE.

JELENTS-BÉ Oberster Uramnál.

INAS. Ki legyen az Úr? ha merem kérdezni.

VILLE. Hadnagy Ville.

INAS. Egyszeriben.

II. JELENÉS.

IGEN! — Jó Anyám tartozom néked ezzel az áldozattal! — Édes érzékenységgel töltí-be szívemet ez a' gondolat, hogy azért a' kitől életemet vettem, szerentsémről, jó állapotomról, sőt mindenemről le-mond-gyak. — Végbe-is vífzek mindent örömeft, valamit tsak lehet. Ha tsak felét adhattam-is néked az én Hónapi Zsoldomnak, de örömmel tselekedtem azt, számtalanúl kívántam

nagyobb tehetséggel birni, hogy téged' a' te meg-öszültt vénségedben minden szükségtől, és gondoktól egészen meg-menthetnélek. — Most van módom benne — akarom-is.

III. JELENÉS.

ADJUTANT, és VILLE.

ADJUTANT.

OBERSTER Uramnak most, igen sok dolgai vannak.

VIL. Tehát nem szólhatok véle?

ADJ. Ha a' dolog felette nem fietős, talán nem ártana egy vagy két óráig hallasz-tani.

VIL. Én ugyan várakozhatom, mindazonáltal mulhatatlanul szólnom kell Oberster Urammal, minek-előtte a' Király ide jönné.

ADJ. Tsak tetsék hát egy 'kevelsé Vá-
 kozni, mindgyárt vége lesz a' dolognak (*el-
 akar menni, de ismét visszafra tér*) Igaz! egy
 Levele vagyon itt az Úrnak, mellyet az Or-
 dinantzón lévő Káplár hozott a' Postáról.
 (*oda adgya néki, és el-megy*)

IV. JELENÉS.

V I L L E (magánosan)

V I L L E.

HOZOT: a' jó szerezte kedves Levél!
(meg-tsókollya) Tudom, hogy az én szere-
tő Anyámtól jösz. — Jó Afzszony! csak té-
ged még egyszer láthassalak, csak egyszer
szoréthassalak hiv mellyemhez, az után nem
bánom akár hová tegyen az Isten. Had lás-
sam, mit ír (fel bonttya, 's olvassza a' Levelet)

Szerelmes Fiam!

„ Mindennap kérem az Istent, hogy té-
gedet élteessen, még pedig nem csak én értem,
hanem hogy az Jutalma legyen a' te Fia szere-
tetettednek. Mert te énvélem azt tselekedted,
a' mit még fiú soha Annyával — te Zsoldodnak
felét ide adod, és még-is azon búslakodva pa-
nafzkodol, hogy vélem jót nem tehetsz. Én pe-
dig mit tehetek egyebet, hanem hogy írva ír-
jak te néked, és köszönettel el-vegyem a' te
bővséges adakozásodat.“ Áldott Afzszony!

„ Azon Inségről melly több inségeimhez
most leg-közelebb érkezett, néked írni sem akar-
tam; mert ugy-is minden Leveleim még
eddig csak panaszolkodásokból állottak, mel-

lyek szívédet tudom mélyen meg-sebesítették: de engedgy-meg édes fiam! hogy fájdalomnak özönét előtted ki-önthessem, “ édes jó Anyám bár csak azokat helyetted egyedől magam érezhetném.

„ Jól tudod mi képpen verte-el a' Jég, tavaly, az én kertetskémnek, és kis szántó Földetskémnek, minden termését, 's miképpen vett-környül az éhség, és a' szükség; De te akkor-is mint örző Angyalom, segedelmemre fittél, és engemet az el-veszéstől meg-mentettél, adván nékem minden Hónapra 10 foréntokat, “ mellyeket még eddig meg-nem vontál tőlem: lehetetlen magamat tartóztatni. (fir) — — „de azt meg fizeti neked az Isten; nem-is lehet, hogy meg-ne fizesse. “

„ Ez előtt három héttel igen nagy széllel olly tüztámadt a' mi Helységünkben, melly az utólsó ítéletnek mássa volt. Minden felől csak a' Jajgatás, és fikoltás hallatott. Egy fertály óra alatt a' tüztől meg-emészttve 30 Házok temettettek-el a' magok hamvában. Az én tsekély viskóm is, mellyet nem régiben a' rabló ellenségnek dühössége meg-hagyott, most amazokkal egygyütt a' tűznek prédájává lett “
Anyám! Anyám! meg-reped érted a' szívem.

„ És így meztelenül, puszta, 's nyomorultúl maradván, a' szomszédim fogadtak házokban. “

„ Édes fiam! már itt egyedül az Isteni kegyelemnek munkája volt az, hogy a' kétségben esés rajtam erőt nem vett. “

Óh miért nem repülnétek ebben a' szempillantásban hozzád, hogy tégedet a' te fájdalomidban ápolgatnálak. Istenem! segéllyemeg! (továbbá olvassa)

„ Könyörögj érettem, talán nem hágy-el az Isten — Én egészséges, és jó erőben vagyok. Ez is elég nagy kegyelmé a' mindenhatónak, ki az ő Teremtését ereje felett nem terheli. Talán nem sokára meg-látlak édes Fiam! Adná az Isten, hogy minden Anya illy boldog volna, és úgy gyönyörködhetne Fiában, mint gyönyörködik te benned a' te szerető Anyád

Ville Sasanna.

E' már fok! minden szó meg-hattya szívemet, olly szeretettel tellyes az. De nem is mulatom-el azt ollyan áldozattal vizontozni, a' mellyel tégedet minden inségedből ki ragadhaflalak. Véghez kell vinnem! török, szakad, véghez kell vinnem azon fel-tétele-

met, mellyről száradik se merne még csak gondoikozni-is.

V. JELENÉS.

OBERSTER ADJUTANT, és VILLE(*)

OBERSTER.

(Az Adjutanthoz ki-mentében)

AZ utolsó Táborozástól fogva fogadott minden Rekruták Kompániáinként, egész Mundérban, fegyver, és patrontás nélkül fognak a' Parádé sorban állani — mindenik Kompániánál egy, egy Tiszt legyen, a' ki ő Felségének a' szükséges tudósítást meg-tehesse. Az öreg Legények a' magok Kompániájok utzáiban maradnak. A' Káplárok jól fel-nyissák a' fzemeket, hogy a' Király ben-nünket, valami módon a' Rendek háta me-gett ne lépjen. —

ADJ. *(minekutánna mindenekeket be-irt volna, menni akar)*

OBER. Hallya, Adjutant Uram! mond-gya-meg Blennheim, és Vinterfeld Tiszteknek;

(*) A' Sátor előtt a' feyveres strázsa jélt ki-áltaz Oberstler jövetelére Strázsa társfainak.

Ő Felsége ide fogja őket várni, hogy meghallja a' Tifztségek el-adásának okait.

A D I. *(el-megyén.)*

VI. JELENÉS.

O B E R S T E R, és V I L L E.

O B E R S T E R.

NO! mi jóban fordult hozzám Hadnagy Úr?

V I L. Oberster Uram az eránt kérni jöttem, ha méltóztatnék eddig való szolgálatomról bizonságot adni.

O B E R. Igen szíveffen! még pedig olyan Jót, a' minőt maga kévan Hadnagy Úr.

V I L. Kötelességemben el-jártam úgy tartom, azért nem tudom mivel vádolhatnám magamat.

O B E R. Azon nem-is kételkedik fenki édes Villem.

V I L. Ebben a' Rangban első vagyok; attól sem félek, hogy valaki könnyen előmbe hágjon.

O B E R. Azt nem-is lehet gondolni, arról magam-is állok. Sőt már régen Kapitány volna az én Kompániámnál, ha vagy kettő azt a' Tifztséget, pénzen nem vásárlotta volna meg. De azért nem kell meg-szo-

U

morodni, ma, holnap adhattya magát elől az alkalmatosság — — —

VIL. Köszönöm Oberster Uram' grá-tziáját, de most a' környül-állásaim nem engedik, hogy e' biztatását el-várhaszam. — Ha-nem csak szabadságot kérek Tifztségem el-adására.

OBER. Az Úr? Tifztsége el-adására?

VIL. Igen-is! kéntelen vagyok vele.

OBER. És a' mikor színtén nyitva va-gyon előtte az út az elő menetelre? gondol-lya-meg Hadnagy Uram jól, mit akar!

VIL. Nem az Éjtszaka ötlött nékem el-mémbe ez a' gondolat. Meg-fontoltam én azt már régen érett elmével: hanem csak olyan vevőre várakoztam, a' kiben sem az ő Fel-sége szolgálattya, sem a' Regimentnek be-tsülete tsonkulást ne ízenvedgyen. — Most már olyanra találtam — a' kiis Gróf Stern-feld.

OBER. Szép Talentomú Ifjú ember, de csak ugyan tiz Sternfeld sem ér egy Villével.

VIL. Ez a' vigasztalás nékem igen ked-ves útra való.

OBER. Igazat mondtam! Esmérhet en-gem Hadnagy Úr, hiszen már szinte 15 esz-tendője, hogy egygyütt szolgálunk. Hát csak ugyan mi okon akarja el-adni Tifztségét?

V I L. Házi Bajaim miatt Oberster Uram!

O B E R. Nints más neve?

V I L. Valósággal Oberster Uram sürgető, igen furgető Bajaim miatt!

O B E R. Valami Titok fekszik az alatt. Hadnagy Uram igen igen szomorú — héjjában titkollya, látom hogy könyveznek szemei.

V I L. Engedelmet kérek — — —

O B E R. Ville! Valami olyanba töri talán fejét, a' mit nem akar, hogy mások-is tudgyanak. Azt ugyan tudom, hogy az nem alatsónyság, mert alatsónyságra Ville nem vemedhetik.

V I L. Köszönöm azt a' nagy hitelt. — Bizony nem alatsónyság tzélom.

O B E R. Hát miért titkollya-el azt tőlem, úgy tartom mindég baráttjának tapasztalt lenni.

V I L. Ha azt a' Világon valakinek ki nyilatkoztathatnám, az nem más, hanem Obetster Uram volna; de vagynak olyan tselekedetek, a' mellyek ha nyilván valókká lesznek az által meg-alatsónyabbétatnak.

O B E R. De gondollya - meg Hadnagy Uram, hogy azt nékem szükséges képpen kell tudnom, — mert azt a' 'Király' eleibe kell terjesztenem, és az Úrnak indétó okait is egyszer 's mind meg - jelentenem. Hát mit mondgyak néki?

U 2

V I L. Hogy házi Bajaim, sürgető házi bajaim —

O B E R. Ha én azzal meg - elégedném - is, a' mint el - is hiszem, hogy az Úr Titkolódásának valóságos jó tze'llya vagyon, de vallyon el - hiszi - e azt a' Király - is ?

V I L. Reménylem hogy el.

O B E R. Tehát tsak nem mondhattya - meg Hadnagy Uram valóságos okát ?

V I L. Meg - engedgyen Oberster Uram, nem lehet.

O B E R. Tudgya - meg Hadnagy Uram, hogy most tsak Baráttyaival, Nem Obersterével beszeltt: mert mint Obersterének tartozott volna okait meg - mondani. — Jól van Ville, mint Baráttya azokat tudni nem kívánom: de ellenben adgyon parulát, mint Obersterének, hogy azokat a' Királynak, ha kívánná ki - fogja nyilatkoztatni.

V I L. (*gondolkozva*) Ha kívánná — igen - is

O B E R. Már jól vagyon. Tetsék itt a' Királyt meg - várni. Nem sokára itt fog lenni.

VII. JELENÉS.

Egy I N A S, az E L Ö B B I E K, azután
B L E N H E I M, és V I N T E R F E L D.

I N A S.

KA P I T Á N Y Blenheim, és Fel-Hadnagy
Vinterfeld Úrak.

O B E R. Had jöjjenek bé (az *Inas el-
megyen Blennheim, és Vinterfeld bé-mennek
Paradé Uniformisban öltözve, mind a' ketten
meg-hajtyák magokat*)

O B E R. Jó napot Uraim! Már ugyan
láttuk ma egymást. Nagyon el-fáradt-e a'
Legénység a' fel 's alá való masírozásban?

B L E N. Nem igen Oberster Uram, Egyik
sem panaszkodik, ha a' Király előtt áll.

O B E R. Nem is volna jó máskép Kapi-
tány Uram, a' Király minket egész esztendőre
ki-fizet. Hollott mi ötet Békeféség idején leg
inkább csak a' Táborozásban Szolgályuk. Mi
volna az, ha mindgyárt Zúgolódnánk, mi-
helyt bennünket egy kevesse meg-zaklat? azon-
kell lenni, hogy a' Legénység között meg-
maradgyon a' készség, és a' jó kedv.

V I N. Én nálom vagy két Rekruta pa-
naszkodni kezdett a' Lankadságról, de azo-

U 3

kat-is az öreg legények azonnal le-pirongatták, a' többi pedig ki nevette.

OBER. Igen jól esett! ki-rukkoltak-e már a' Rekruták?

BLÉN. Igen-is Oberster Uram.

OBER. És minden Kompániánál vagyon egy egy Tiszt?

VIN. Igen-is.

OBER. Dél-után pihenni fogunk. Reménylem a' mi Regimentünk elegettett a' Királynak : mert az Exercitium igen jól ment.

BLÉN. Én-is úgy gondolom. Ő Felsége töbnyire a' szárnyakon állott, és mindent jól látott, egynehányszor tetfzését ki-is jelentette.

OBER. Az a' mi Jutalmunk! azért szolgálunk mi! ő maga is nagy Katona, és holmi aprólékságra nem tekint. Hát Uraim nem jobb-e néki szolgálni, mint eladni a' Tiszt-séget?

BLÉN. Úgy de ha nints reánk szükség; Én látom hogy mások mind elébb mennek, mi pedig csak hátúl maradunk.

OBER: A' Király se jutalmaztathat-meg egyfzeriben minden érdemes embereket.

BLÉN. Azt nem-is kívánja senki, de én már 20 esztendőktől fogva várakozom,

holott mások 8 vagy 10 esztendőök alatt is nagyra vitték szerentséjüket.

OBER. Másoknak kedvezett a' szerentse, az Úrnak pedig nem. Én 45 Esztendőktől fogva szolgállok, és vagyok Oberster, mások' szolgálattyának alég van 20 Esztendeje, még is szint úgy Obersterek mint én. — Tartsa-meg azt Kapitány Uram! hogy a' szerentse nem egészen oka a' mi boldoguláfunknak, hanem csak annak elő-segélője.

BLEN. Eleget vizasztaltam én azzal magamat, de mi haszna, fokára el-hagygya az embert a' Békefséges türés, és az után a' szerentse ellen-is ki kél.

OBER. De azzal ritkán nyer az ember. — Tehát csak meg maradnak a' mellett az Urak, hogy Tifztségeket el-adgyák?

VIN. Igen is Oberster Uram!

BLEN. Én ugyan el-adom.

OBER. Tehát bé-jelentem az Urakat a' Királynak. Éppen Hadnagy Ville Úr-is azért vagyon most nálam, hogy a' Tifztséget el-akarja adni.

VIN. Ville?

BLEN. Az Úr?

VIL. (*gondolkozásba merülve*) Igen-is Kapitány Uram,

OBER. Egy más után mind el-veztem az én Öreg és próbált Tiszteimet. Már oda van Ville-is, Arnheim, Kronvald, Verland-

BLEN. Hochstädt, Berükner.

OBER. Most pedig el-hágy az Úr, Vinterfeld, Ville, utóljára még magam-is el-adom a' Tifztségemet.

BLEN. Ugyan Ville le-akarja tenni a' fízolgalatot? a' már nem fér a' fejembe.

VIL. *(hidegen)* házi Bajaim. —

OBER. Az az egy fzerentséje Regemen-tünknek, hogy leg alább reménységünk vagyon az éránt, hogy azok, a' kik ilyen derék vitézek helyekben jönnek, azoknak nyomdokait-is fogják követni.

VIII. JELENÉS.

AZ ELÖBBENIEK, és ADJUTANT.

ADJUTANT.

A' KIRÁLY jön a' Frontnak háta megett egyedül magánosan, egy felső kaputban; majd meg sem esmérém ötet. —

OBER. Tetsék az Uraknak azon közben, ebben az oldal sátorban tartozkodni, *(Blennheim, Vinterfeld, és Ville el-mennek.)* Közel van e' már a' Király?

A D J. Egyfzeriben itt terem.

O B E S T. Gondal kell tartani, hogy minden rendén legyen, ha a' Király vizsgálni fogja Regementünket.

A D J. Már itt vagyok egyedül magánosan (*meg-hajtya magát, és el-megyén*)

IX. JELENÉS.

A' K I R A L Y, és az O B E R S T E R (*)

O B E R. (*a' Király' eleibe megyén*)

F E L S É G E S U r a m !

K I R. Isten jó nap Brauten! még nem is láthattam jó formán ebben a' Táborban, holott pedig én örömeft vagyok tsak négy szem között az én jó Barátimmal. Hogy, 's mint van jó Brauten?

O B E R. Felséged' szolgálattýára igen jól.

K I R. Hát a' Felesége hol van? a' kis Károllyal egygyütt, a' ki tökéletessen az Apjára ütött, és a' kiből én valaha hasonló embert-is várok az Attyához?

O B E R. Oda haza vagynak Felséges Király, és őket Felségednek aláztatoffan ajánlom.

K I R. Hadgya most-el a' Felséges Királyt, hiszem senki sem hall bennünket ked-

(*) A' Strázsa jelt ád társainak, a' sípok, és dobok meg-fzollamlanak.

ves Brautenem! Én azért jöttem, hogy magának egy Komplementet tegyek, mert a' Regementtye igen jól vifelte magát.

OBER. Felséged talám igen kegyelmesen — —

KIR. Igaz, a' mit mondok, hízkelkedni nem-is szoktam. A' foronként való masérozás könnyű, 's éppen nem erőltetett, az ide 's tova való vonulások jól ki-tzirkalmazódtak, az aprózott lépések pontba valók, mindenféle változások igen hirtelenek voltak, mintha ugyan egygyől egyyik nékem kívántak volna kedveskedni. Meg-tetfzik, hogy a' Tiszteknek helyen van é' Fejek — Az ilyen emberek már kellenek nékem.

OBER. Én őket Felségednek ajánlom! Felséged kegyelmére mind egyik érdemes.

KIR. Hát az mit érdemel, a' ki mind azoknak kormányozója?

OBER. Mit érdemel az, a' ki kötelességében jól el-jár? annak jutalna a' Fejedelmének tetfzése! ezt pedig már én meg-nyertem —

KIR. Esmérem a' Majorát - is kedves Brautenem! munkáßabb, tüzeßlebb, és a' dologban jobban el-járó embereket magam se kívánhatok,

OBER. Én az egész Regimentet, melly a' leg-jobbak között egy, Felséged kegyelmébe ajánlom. Tizenegy esztendeje már, hogy annak igazgatását által venni szereztem volt, hízkelkedni merek magamnak azzal, hogy az az én vezérlésem alatt régi hírében semmit elnem vesztett. Most pedig aztat Felséged' lábainál le-teszem.

KIR. Mit akar 'az Oberster?

OBER. Én már 60 esztendőös ember vagyok, hogy Felségedet szolgálom, 45 esztendeje, melly életemnek három negyed része — Feleségem, 's gyermekeim vagynak, ezeknek Atya kell. A' Feleségem halálom után Felségedtől semmit sem kívánhat, 's nem-is remélhet semmit, mert Házasságunk úgy engedtettem meg, ha a' Penzióra való Jussáról egy áttalában le-mondand. Hát négy árvákkal hagygyam-e ötöt Özvegyiségre minden fedelem nélkül: azért kérem Felségedet, méltóztassék meg - engedni, hogy Tisztségemet a' Vildheim Regimenttyében lévő Oberstlieutenandnak Blumhainak el-adhassam, a' ki énnékem 20,000 forintokat fog azért fizetni. Ennek a' pénznek Interesséből, és a' Feleségem tsekély Jószágának Jövedelméből akarunk ennekutánna élni, és Felséged számára olyan

gyermekeket nevelni, a' kiket még valaha, Felséged, kegyelmére méltónak talál lenni, meg- emlékeztvén arra, hogy az Attyok-is emberséges ember volt.

K I R. Brauten! azt sem tudom mit mondgyak, elébb azt gondollya-e, hogy akarattyára egy átallyában reá-állok? 45 esztendeje, hogy engemet szolgál, és még-is olly háláadatlan Királynának gondolhat lenni, a' ki meg-engedhetném, hogy gyermekei valaha a' szegénység áldozattjai legyenek? Egy olyan embernek gyermekei t. i. a' ki a' hadakozásban öszült-meg! gondolkozzon jobban felőlem, én azoknak Attyok gyanánt akarok lenni — és ők mától fogva nem az Oberster kenyerét fogják enni, hanem az én gyermekeim lesznek.

O B E. (*meg - illetődve*) Kegyelmes Király! —

K I R. Ha pedig meg-hal az Oberster, akkor jöjjön én hozzám a' Felesége, és ha az alatt emlékezetemben ollyan fogatkozáfom történhetne, hogy őtet meg-nem esmérném, akkor jelentse magát, mint Brautennek Özvegye, a' többi azután az én dolgom lesz.

OBER. (*térdre esve*) Felséged' lábainál! —

KIR. Kellyen-fel Brauten! meg-kell val-
lanom, hogy igen nagy tűzbe hozott, és azt
talám nem-is egy könnyen engedhetem-meg.

OBER. Köszönöm! holtig köszönöm Fel-
séged' kegyelmét.

KIR. Ide a' kezét Brauten! (*meg-fogja
a' kezét*) nem hagy-el, úgy-e Barátom?

OBERS. Ha Felséged még szolgálattyára
alkalmatosnak itél, életemet, és utolsó tsep
vérem' fogytáig.

KIR. Síríz te jó ember, úgy-e? Be jó
hogy magánossan vagyunk, mert az én szí-
vem-is igen meg-illetődött. Bár tsak soha többé
így meg-ne háborítottánál.

OBERS. Hogy szégyenít meg Felséged!
majd egy szót sem tudok szólni.

KIR. Nem-is szükség! Lássunk most más
dolgainkhoz — Ki-állottak a' Rekruták?

OBERS. Igen-is Felséges Király!

KIR. Sok Rekruták vagynak-e ebben
a' Regementben?

OBEST. Száz nyoltzvan kettő, a' tavali
Táborozástól fogva, szép emberek, többnyire
hazafiak, kik önként, 's örömmel állottak-bé
— Felséged' parantsolattya szerént öszve-bi-

vattam azokat a' Tifzteket-is, a' kik Tifztségeket el-akarják adni, ha méltóztatnék okai-
kat meg-visgálni?

KIR. Mindgyárt elő-vefzfzük őket, hányan vagynak?

OBEST. Hárman. Egy Kapitány, egy Fel, és Al-Hadnagy.

KIR. Jó Tifztek-e?

OBEST. Érdemes emberek. Mindenikbe fokot velt a' szolgálat. A' Tifztségek el-adása, ha lehet szabadon szollani a' Kints-Tárnak hasznos, de a' szolgálatnak ártalmas — Igaz ugyan, hogy azt a' költséget meg-tarttya ugyan Felséged, a' mit az öreg Tifztekre adna, a' kiket holtig táplálni kelletik. De ellenben olyan érdemes embereket-is velt-el az által, a' kik mindenkor meg-érdemlik azt a' Zsoldot, a' mellyet húznak.

KIR. Azt én jól tudom kedves Brautenem! és annak eleit-is kell vennünk: azt pedig leg-könnyebben úgy vehettyük véghez, ha a' dolgot mindenkor magam visgálom-meg, és az engedelem adásban egy kevéssé szorosabb markú leszek. Hadd jöjjön-bé tsak a' Kapitány.

OBEST. (*ki - kiált*) Kapitány Blenheim! —

X. JELENÉS.

BLENNHEIM, és az ELÖBBENIEK.

KIRÁLY.

HOGY hívják Kegyelmedet?

BLÉN. Blenheimnak.

KIR. Hazafi?

BLÉN. Igen-is: az Atyám Borstiensohn alatt esett-el mint Major.

KIR. Jut eszembe. El-akarja adni Tifzségét? még nem öreg ember — mennyi ideje hogy szolgál?

BLÉN. Hufz esztendeje.

KIR. Hát miért akarja el-adni a' Tifzségét?

BLÉN. Méltóztassék meg-engedni Felséged, hogy meg-mondhassam, a' mi szíven van.

KIR. Éppen azt akarom.

BLÉN. Öt esztendőktől fogva én vagyok a' leg-öregebb Kapitány, az egész utolsó háborúban jelen voltam, és abban vagy két olyan sebet kaptam, a' melly gyalázatombra foha nem válik, azt örömmel szenvedtem, így gondolkozván, meg-jutalmaz érte a' Királyom, és ha tsonka, vagy bénna leszek-is, gondot visel reám. Illyen vigasztalással vártam Elő-

menetelemet, 'egyik esztendőőtől a 'máfikra. Sokáig maradt minden függőben, és a' Hivatalok üressen. Egyfzer jön egy nagy Tifztségek osztogatója. Sok Pajtásaim, a' kik alattam Zászló-tartók, és Hadnagyok voltak, más Regementnél Stabális Tifztek lettek, én pedig csak hátul maradtam. Igaz az, hogy ifjú, és életre termett emberek voltak, 's benne nem-is vállkált a' szolgálat. — De engedgyen-meg Felséged, én-is tudom, ki 's mi vagyok, azt a' Jutalmat színt' úgy meg-érdemlettem volna mint más. Most hát az én részem csak az, hogy haza mennek, és otthon békével éllyek a' kutykó mellett. ha már boldogabb forsra érdemetlen vagyok.

KIR. Adgya ide Oberster Uram a' Konduite Lifztát.

O B E S T. (*oda-adgya*)

KIR. (*a' Blennheim Konduittyát meg nézi, és el-olvassa*) Kapitány Uram, itt jól vagyon bé-írva (*viszsa-adgya az Obersternek*)

B L E N. Nem-is lehet külbmben. Az én Stabális Tifztyeim igazságosok, én pedig híven szolgáltam.

KIR. Hát miért akarja el-adni a' Tifzségét? Ki tudgya talám ma holnap szerentsés lehet. —

B L E N

BLEN. Azt a' szívbeli fájdalmat nem akarom többé érezni, hogy Elő-menetelek legyenek ugyan, de az én nevem az Elő-menők között ne legyen. Az érdemnek Irigyei, és Ellenségei vagynak, kik még Felséged' eleibe menni sem rettegnek: holmi Feje lágygyára esett gyáva emberek még tsúfot üznek belőlem, 's azt mondgyák: nézd tsak nézd a' szegény Blennheim ismét meg akadt, de okának kell annak lenni, hogy az embert el is ugorják, 's még roszfzúl-is itéllyenek fölöle. E' már olyan érzékenységet szerezzen a' szívben, a' melly azt végtére meg-is emészti.

KIR. Elő-menetelét soha sem sürgette?

BLEN. Én mindig abban az értelemben voltam, hogy a' Király mindent a' maga szemével lát, mindent maga tselekszük — 'S a' maga embereit-is esméri. — És így az Elő-menetelért ő hozzá folyamodni annyi volna, mint az ő Igazságában kételkedni, vagy tőle azt kívánni, hogy Igazságtalanságot tselekedgyen, és én miattam a' nagyobb érdeműeket Jutalom nélkül hadgya. De tsak ugyan ez előtt már vagy hat esztendővel a' Pajtásaim ezt az értelmet ki-verbén a' Fejemből, beadtam egy Infantziát, mellyre azt a' választ kaptam: hogy t. i. az én Elő-menetelem gon-

dal fog tartatni. — Azóta - is már egynéhányak elébb-mentek. Némellyek olyanok, a' kik nálamnál régebben szolgálnak, és a' kiknek én-is minden részben örömeft meg-engedtem az elsőséget: de ellenben olyanok-is, a' kik mellé én-is bátran oda állhatnék akárhol: mind derék híres, jó, és vitéz Katonák, de nálamnál sem nem derékabbak, sem nem híresebbek, sem nem jobbak, sem pedig nem vitézebbek; engemet a' Király még-is el-felejtett. Minthogy tehát ezen az úton sem értem-el tzielomat, már újjabb utat nem próbálok, hanem csak le-teszek mindenről.

KIR. Nem Blennheim! nem engedem-meg az el-adást.

BLEN. Engedgye - meg tehát Felséged, hogy hivatalomat le-tehessem.

KIR. Azt annyival inkább nem! Illyen emberek kellenek nekem, mint Kapitány Úr! hiszen mind ideje — mind egészsége —

BLEN. Hálá Istennek jó — de —

KIR. Elég az, meg - kell maradni, a' többit pedig bízsa reám.

BLEN. Kegyelmes Király! Felséged' Jobbágya vagyok, de szabadon születtem. — Szabad akaratom fzerént léptem a' Felséged' szolgálattyában, annak a' Jussomnak meg-is kell

hagyattatni, hogy abból szabad akaratom
szerént ki-is léphessek.

KIR. Úgy de mondom Elő-menetelére
gondom leszfz.

BLÉN. Az ígért igen gyenge vigasztá-
lás egy olyan embernek, a' ki betsületében
felette érzékenyen meg-sértetett. Felséged
meg-engedte, hogy a' mi szívemen van, sza-
badon meg-mondhassam. — Eggyetlen egy mód
vagyon még hátra. Ha Felséged méltónak
ítél, hogy Zászlója alatt tovább-is vitézked-
zyem, engedgye nékem a' Dönnhoff Rege-
menttyében most üressen álló Majorságot, ha
pedig ezt a' kegyelmet nem érdemlem, ha-
jollyon kérésemre, 's erefszzen-el a' Szolgá-
latból.

KIR. (*haragoffan*) Ki parantsolhat né-
kem? (*meg-engesztelődve*) mindazonáltal az
a' Tifztség légyen a' magáé, mert azt jobb
embernek úgy sem adhatnám, azomban il-
lyen emberre szükségem-is vagyok (*az Ober-
sterkez*) Blennheimat, mint Majórt ki-kell
hirdetni a' Regementnél, azután pedig a' ma-
gáéhoz által erefszteni.

BLÉN. Kegyelmes Király! a' volt az
az egyetlen mód, Felséged méltóztassék ben-

nem olyan szolgáját tekinteni, a' ki Felségedért életét fel-áldozni tsak tsekélységnek tarttya, új kedvvel — új erővel — — —

KIR. Elég — Kegyelmed erántam kötelességét meg-tette, én-is tartozom kegyelmed eránt kötelességemet tenni. Most menyen-el a' maga Kompániájához, és ha egy-néhány esztendő múlva fellyebb akar menni, jelentse nálam újjabban magát, de ne trutzollyon, mint most. (*Blennheim el-megy*)

XI. JELENÉS.

A' KIRÁLY, OBERSTER, és VINTERFELD.

OBER.

BLENNHEIMBAN egy jó Katonáját tartotta-meg Felséged.

KIR. Tsak hogy igen nyakas ember! De olyanok mindenkor a' leg-jobb emberek. Hadd jöjjön-be az a' Fel-Hadnagy! Hogy-is hívják tsak?

OBER. Vinterfeldnek. (*ki-kiált*) Fel-Hadnagy, Vinterfeld. (*Vinterfeld bé-lép*)

KIR. (*az Obersterhez*) Hogy viselte eddig magát?

OBER. Igen jól Felséges Uram! tsendes, és jámbor ember.

KIR. Vinterfeldnek hívják?

VIN. Igen-is Felséges Uram!

KIR. Mi jót akar?

VIN. Engedelmet kérni Tifztségem eladására.

KIR. De miért? — Hány esztendeje, hogy szolgál?

VIN. Tizenegy.

KIR. Vette a' Tifztséget?

VIN. Igen-is Felséges Uram.

KIR. Hát miért akarja most el-adni?

VIN. Én ugyan mikor Katonaságra adtam magamat, elébb jól meg-fontoltam azt, melly nagy maga meg-tagadást kívánnyon a' Katonai élet, és úgy vetettem azután alája magamat minden Katonai Tartozásoknak, 's azokat pontban bé-tellegesíteni mindenkor kész voltam. Hogy Testemen valami szúrást, vagy vágást, vitézségem Jeléül viselni szerentsém nints, annak sem vagyok oka, mert tsak ugyan mindenkor elől-mentem én ott, a' hol a' hirt, 's betsületet arattyák. Eleget láttam, szenvedtem, 's próbáltam már, fokszor olyakat-is tapasztaltam, a' mellyekről holmi keserves Anyának szerelmes Szülöttje, álmodni sem tud a' púha fekvő széken. Gyakran olyan veszedelemben forgattam, a' mellyekre

borzadás nélkül még most sem emlékezhettem. Most már egy más áliapotot akarnék próbálni, de a' ~~szület~~ az én értelmem szerint nem igen lehet a' Katonasággal öszveférkeztetni. Meg-akarnék házasodni, 's ízeretnek Atya, 's Gazda-ember lenni.

KIR. Olyan nagy nemből való-e az a' fzemély, a' kit el-akar venni, hogy talám kissebbségére volna ha egy Hadnagyhoz menne Férjhez.

VIN. Nem — az Atya egy kereskedő de betsületes ember.

KIR. Talám-nints módgya le-tenni a' Caution?

VIN. Meg-botsáflon Felséged, egyetlen egy Leánya a' Szüléinek, és bír két száz ezer forinttal.

KIR. No hát, talám ez a' szin nem tesz néki? *(mutat az Üniformisra)*

VIN. Azt se lehet mondani. Mert mind a' Leány, mind az Atya azon vannak, hogy Katona maradvak.

KIR. Hat miért akarja el-adni a' Tisztseget?

VIN. Eddig eggyes ember lévén, úgy gondolkoztam, akár én hallak-meg, akár ez a' Gomb törjön-el, mind tsak egyre megy a'

kár, 'e' helyébe tsinálhat az Efsztergályos máft, az én helyembe hafonlóképpen jöhet más. Akárki ki-állyon pedig ~~az~~ én helyembe, az szinte olyan jól fzfolgálhat, mint én, vagy talám jobban-is. És így az én helyem ki vagyon pótolva. De ha egyfzer meg-házafodom Feleségem, 's Gyermekeim vagynak, már akkor egéfzen más a' dolog. A' Feleségemnek Férj, a' gyermekeimnek Atya kell, és így már nem egéfzen a' magamé vagyok — Hogy nézzem bátran a' veszedelmet, hogy merjek rettézés nélkül az Álgúúk elejbe menni, holott fzfivemnek egygyik része haza-vonz. — Minden lövésre refzkettet a' Félelem, hogy ha nem efik-e-el az Atya, és Férj. Minden Ellenséget úgy nézek, mint egy olyan Gyilkost, a' ki Gyermekeimet meg-akarja fofztani Attyoktól, és így tsak fél Katona, fél Atya vagyok. E' pedig mit ér, Felséges Uram! Én ha fzfolgálok, egyedül Felségednek akarok fzfolgálni, ha pedig azt nem tehetem, inkább nem-is fzfolgálok.

KIR. Mitsoda Böltfelkedés ez?

VIN. A' fzfivemnek böltfelkedése.

KIR. Hát nem láttya-e, hogy fok Házas Emberek fzfolgnak engemet, még pedig jól, még-is azzal fem nem rofzfzabb Férjek,

fem nem roszszabb Atyák. — Nints példa magában Oberster Uramban? — Mit tesz Oberster Uram, ha a' Hartzban Felesége, és Gyermekai ezfébe jutnak?

OBER. Az Istennek ajánlom őket, 's azután dolgomat követem.

KIR. Láttya?

VIN. Engedgyen-meg Felséged. Én a' dolgról úgy szóllottam, a' mint értek felőle, helyes-e az, vagy helytelen, azt csak én érzem leg-jobban. — Minthogy pedig csak úgy lehet boldog életem, ha a' magam értelme szerént élek: azért kérem Felségedet, hogy a' Tisztségem el-adását meg-engedni méitőztatafsék.

KIR. Kinek akarja el-adni?

VIN. Hadnagy Stoknak ebben a' Regementben.

KIR. Mit mond rolla Oberster Uram?

OBER. Stok Jó Tiszt, 's ellene nints-is más ki fogásom, hanem hogy ő még az Ifjabbak közül való, az által pedig az Öregebbek vesztenek.

KIR. Most arról nem tehetünk. A' Tisztség el-adásnak úgy-is ma holnap vége lesz. A' már most csak meg-áll. Hadnagy Uram el-mehet, nevellyen jó Gyermekeket, és vagy két Katona fiat.

V I N. Alázatosan köszönöm Felséged kegyelmét. *(el-megy.)*

XII. JELENÉS.

A' K I R Á L Y, az O B E R S T E R, és
V I L L E.

K I R Á L Y.

MÉ G egy Hadnagy van hátra úgy tetszik.

O B E R. Igen-is Felséges Uram! mind-
gyárt be-hivom *(ki-kiált)* Hadnagy Ville!

V I L. *(bé-lép oldalaslag)* Oh Istenem
igazgasd az ő szivét!

K I R. Mitsoda ember ez?

O B E R. Jobb Tisztet Felségednek nem
kívánhatok.

K I R. Jöjjön közelebb.

V I L. *(Reszkedve előbb megyen.)*

K I R. El akarja adni a' Tifztséget?

V I L. Igen-is Felséges Uram, kérem
Felséged engedelmet.

K I R. Mennyi ideje, hogy szolgál?

V I L. Huszon egy esztendeje.

K I R. Hány esztendő?

V I L. Harmintz hat vagyok.

K I R. Még leg-jobb idejében vagy,
Vette-e a' Tifztséget.

VIL. Nem! Felséges Uram! Én közember-is voltam.

KIR. Most Hadnagy?

VIL. Igen-is Felséges Uram!

KIR. Hányadik a' Rangban?

VIL. Én vagyok az első.

KIR. Az első 's még-is el-akarja adni a' Tisztséget?

VIL. Hazi Bajaim. — — —

KIR. Mitsoda bajai?

VIL. Igen sürgető bajaim.

KIR. Mi lelte, hogy úgy refzket?

VIL. Felséged ellenségei előtt leg-alább soha sem refzkedtem.

KIR. Mi baja van? örömeit segétek rajta, ha segéthetek.

VIL. Felséged mindgyárt segét rajtam, mihelyt meg engedi, hogy Tisztségemet eladhassam.

KIR. Talán fokkal adós?

VIL. Oberstler Uram leg-jobban tudja, hogy nem vagyok.

OBER. Igazán! nem adós.

KIR. Hát mi baja van? mert azt meg kell tudnom.

VIL. *(lábaihoz borúl)* Felséged lábainál éfedezem, ne kívánnya titkomat fel-fedezni.

KIR. Senki sem tudja azt meg.

VIL. Senki! csak én, és az Isten.

KIR. Kellyen-fel!

VIL. (*fel-kell*)

KIR. Mitsoda nemzet?

VIL. Én tseh vagyok.

KIR. Vagynak-e még Szülei?

VIL. Anyám még vagyon.

KIR. Hol lakik?

VIL. Vagy hat mértföldnyire a' Fő-Váro-
rostól.

KIR. Talán valami Atya-fiánál.

VIL. Nem, Felséges Uram, ő Saxoniai
fzületés, és itt nints csak baráttya-is olyan,
a' ki rólla gondoskodna.

KIR. Van-e Penziója?

VIL. Nints. Az én Atyam Felségedet
foha se szolgálta Uraság Tisztje volt, és egy
emberséges ember, a' ki magának egy kis
házatskánál egyebet nem szerezhetett.

KIR. Hát csak kézi munkája által él az
Annya?

VIL. Már az öregség miatt nem-is dol-
gozhatik.

KIR. Úgy hát a' kigyelmed kötelessége
volná ötet tápiálni. — Több Fia nints-is,
úgye?

VIL. Nints Felséges Uram! (*magában*)
Istennem majd el-árulom magamat.

KIR. És az Annyát semmivel sem szok-
ta segíteni?

VIL. (*magában*) mit felellyek most?

KIR. Pirulhat! elég oka van reá. Egy
Katonának, a' ki az ütközetben halállal száll
szembe ' minden sem pillantással el-feleiteni a'
Természet leg-első törvennyét-is! Már eléggé
meg-esmértette magát.

VIL. Felséged róllam igen keményen
ítél. Én hagynám el az Anyámat? — Iste-
nem! te tudod. —

OBER. A' titoknak egy részét alig ha
ki nem találom Felséges Uram? Hadnagy
Uram minden Holnapban a' zsoldgyának fe-
lét bent hagyja, és azt a' pénzt, a' mint ma-
ga mondgya, minden fertály ezstendőben In-
teresre szokta ki-adni.

VIL. (*magában*) meg vallyam-e, vagy
el-tagadgyam?

OBER. Talám azt az Annyának adgya?

KIR. Úgy-e?

VIL. Igen-is Felséges Uram! mi taga-
dás benne, tőlem több nem telhetik.

KIR. De addig azt tselekédte, és most
még-is el-akarja adni a' Tifztséget? Már hát

meg únakozott az Annyával azt tselekedni? Hát inkább kívánnya e ötet a' szükségnek, és romlásnak, tárgyul ki-tenni, mint azt a' kevés pénzt magától meg-vonni? Talám azért ad-gya el Tifztségét, hogy ettől a' terhétől egy-fzerre meg-fzabadullyon? azután el-vefzteget-vén annak arát, a' Világot vegye nyakába, a' szegény Annya pedig éljen, a' mint élhet.

VIL. Meg kell szivemnek fájdalmában repedni, annyi, mint az már mindent meg-vallok: De láttya az Isten Lelkemet, hogy azt nem ditsekedésből, vagy hiren való ka-pásból tselekszem. — Ez előtt esztendővel el-vervén a' Jég, az ő kertetskéjét, és fzántó földetskéjét (mellyet szomfzedgyai könyörüle-tességből miveltek meg) magával egészen jót tehetetlen lett. Én Hónaponként 10 fo-réntokat adtam néki, most pedig Tifztsége-met azért akarom el-adni, hogy azzal az egy két ezer forintal, a' mellyet azért adnak, ötet nyomorúságából egészen ki ragadgyam. Im-hol vagy két órával ez előtt vettem ezen le-velet, még egy kis Viskója volt, azt is meg emészttette a' tűz. Engedgye-meg Felséged ezeket a' könyhullajtásokat — Fiúi könyhul-lajtások ezek — Most már nints néki tsak egy köve-is, mellyre fejét le-hajthatná: annál meg

máfolhatatlanabb tehát az én fel-tételem-is, el-kell adnom Tisztségemet, segitnem, kell az Anyámat — kegyelmes Király.

KIR. (*forró indulattal*) hadd ölellyelek meg Barátom! 'Te a' Fiúi szeretetnek áldozattya, engedd-meg gyanakodásomat. — Esmérd-meg a' te Királyodat, 's tudd, hogy ő jó ember, és még sem engednéd meg néki azt a' szerentsét, hogy az Anyádat fel-fegéllye, hanem inkább fel áldozod magadat néki, hogy véle egygyüt magad-is romlásra juss.

VIL. Majd valamelly más Regimentbe köz-embernek állok, így én fegitek az Anyámon, rajtam pedig az Isten segét.

KIR. Abból semmi se leszsz — Mától fogva az Anyádnak 300 fl. pensioja jár. Te-néked pedig adom a' Blennheim Kompániáját. — — —

VIL. Hálá-adatos szívvel.

KIR. Nínts mit köszönnöd (*meg tsókollya*) Iobb embert nem nem esmérek náladnál. — Eredgy tsak hamar, eredgy, és hozd ide az Anyádat, mert azt az Álszfonyt meg kell esmérnem, a' kit az Isten illy Fiúval áldott-meg.

VIL. Felséges Király kegyelmes Atyám! Oberfier Uramnak alázatossan jelentem, hogy ő Felsége parantsolattyára el-kell mennem.

OBER. Kedves Villém! melly igen megilletődött szivem! foká ne maradgyon oda.
(*el-megy.*)

XIII. JELENÉS.

KIRÁLY, és az OBERSTER.

KIRÁLY.

EGY kevelsé pihennyünk-meg, és áldozunk egynehány könyvet a' Virtusnak. — Ugyan ember az a' mi Villénk kedves Brautenem! Hála Istennek még nem fogytak egészen el a' jó emberek. Mennyünk, lássunk dolgunkhoz (*el-mennek*)

Vége a' Harmadik Kötetnek.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR

Lelt.

15.046-1955